

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

جزوه آموزشی مربوط به آزمون کارت بازرگانی

فهرست مطالب

- ۱- جزوه شماره ۱ آزمون کارت بازرگانی (۶۷ صفحه)**
- ۲- مقررات ارزی – بخش اول واردات کالا و خدمات (۳۹ صفحه)**
- ۳- مقررات ارزی – بخش هفتم نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از واردات کالا و خدمات (۱۳ صفحه)**
- ۴- آشنایی با اصطلاحات بازرگانی – اینکوترمز ۲۰۲۰ (۲۷ صفحه)**

اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران

راهنمای جامع آزمون کارت بازرگانی

فهرست مطالب:

- نگاهی اجمالی به قانون تشکیل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، ارکان، وظایف، اختیارات سازمانی ۳

- کارت عضویت، شرایط و ضوابط دریافت کارت عضویت اتاق ایران و مقررات حاکم بر آن ۵
- کارت بازرگانی، شرایط و ضوابط صدور، تمدید، تعلیق و ابطال کارت بازرگانی و مقررات حاکم بر آن ۹
- تبعات حقوقی سوء استفاده از کارت بازرگانی ۱۶
- گواهی مبداء، انواع گواهی مبداء و مقررات حاکم بر آن ۱۸
- راهنمای عملی داوری تجاری برای فعالان اقتصادی، از قرارداد تا اجرای رأی (ACIC) ۲۱
- قانون مقررات صادرات و واردات ۲۶
- آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات ۲۸
- قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز ۳۴
- آیین نامه اجرایی تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز ۴۰
- آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز ۴۳
- قانون امور گمرکی ۴۴
- قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء اختلاس و کلاهبرداری ۴۹
- قانون مبارزه با پولشویی ۵۰
- قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور ۵۱
- قانون تأمین اجتماعی ۵۲
- مالیات تکلیفی و جرائم ناشی از عدم پرداخت ۵۵
- ماده ۲۷۴ قانون مالیات های مستقیم ۵۶
- ماده ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم و جرائم متعلقه ۵۷
- قانون مالیات بر ارزش افزوده ۵۹

نگاهی اجمالی به قانون تشکیل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
ارکان، وظایف، اختیارات سازمانی

ماده ۱ - به منظور کمک به فراهم آوردن موجبات رشد و توسعه اقتصاد کشور، تبادل افکار و بیان آراء و عقاید مدیران صنعتی، معدنی، کشاورزی و بازرگانی به موجب وظایف و اختیارات این قانون اتاق بازرگانی و صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران تأسیس می‌شود.

- وظایف و اختیارات:

ماده ۵ - وظایف و اختیارات اتاق ایران عبارت است از:

- الف - ایجاد هماهنگی و همکاری بین بازرگانان و صاحبان صنایع و معادن و کشاورزی در اجرای قوانین مربوطه و مقررات جاری مملکتی.
- ب - ارائه نظر مشورتی در خصوص لوایح و طرحهای مربوط با اتاق.
- ج - همکاری با دستگاههای اجرایی و سایر مراجع ذیربط به منظور اجرای قوانین و مقررات مربوط به اتاق.
- د - ارتباط با اتاق سایر کشورها و تشکیل اتاقهای مشترک و کمیته‌های مشترک با آنها بر اساس سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران.
- ه - تشکیل و شرکت در سمینارها و کنفرانسهای مربوط به اتاق ایران در چارچوب سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران.
- و - کوشش در راه شناسایی بازار کالاهای صادراتی ایران در خارج از کشور و تشویق و کمک به مؤسسات مربوطه جهت شرکت در نمایشگاههای بازرگانی داخلی و خارجی.
- ز - تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری داخلی در امور تولیدی بالاخص تولید کالاهای صادراتی که دارای مزیت نسبی باشند.
- ح - تلاش در جهت بررسی و حل و فصل مسائل بازرگانی داخلی و خارجی اعضاء از طریق تشکیل مرکز داوری اتاق ایران
- ط - ایجاد و اداره مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی به منظور انجام وظایف و فعالیتهای اتاق.
- ی - صدور کارت عضویت طبق آیین‌نامه اتاق ایران جهت تکمیل مدارک صدور کارت بازرگانی
- ک- تشکیل اتحادیه‌های صادراتی و وارداتی و سندیکاهای تولیدی در زمینه فعالیتهای بازرگانی، صنعتی، معدنی و خدماتی طبق مقررات مربوطه
- ل- دائر کردن دوره‌های کاربردی در رشته‌های بازرگانی، صنعتی، معدنی و خدماتی متناسب با احتیاجات کشور
- م- تهیه؛ صدور، تفریغ و تایید اسنادی که طبق مقررات بین المللی بمعهد اتاق ایران می باشد.
- ن- تشکیل اتاقهای مشترک با کشورهای دوست

- ارکان اتاق ایران:

ماده ۶ - ارکان اتاق ایران عبارت است از:

- الف - شورای عالی نظارت: متشکل از وزراء صنعت، معدن و تجارت، اقتصاد و دارایی، جهاد کشاورزی، رئیس و دو تن از نواب رئیس اتاق ایران

ب - هیأت نمایندگان

ج - هیأت رئیسه

- هیأت نمایندگان:

ماده ۱۱- هیأت نمایندگان اتاق ایران از منتخبین اتاق‌های سراسر کشور و نمایندگان اتحادیه‌ها و سندیکاهای وابسته به اتاق تشکیل می‌شود.

تبصره ۱ - در اولین جلسه، هیأت نمایندگان اتاق مربوطه برای مدت چهار سال انتخاب و به اتاق ایران معرفی می‌شوند.

تبصره ۲ - هر اتاقی که کمتر از ۱۵۰ عضو داشته باشد یک نفر نماینده و اتاقی که بیش از ۱۵۰ عضو داشته باشد برای هر ۱۰۰ عضو یک نفر نماینده خواهد داشت.

تبصره ۳ - از هر اتحادیه و سندیکای وابسته به اتاق ایران یک نفر انتخاب و معرفی می‌شود.

تبصره ۴ - عضویت در هیأت نمایندگان اتاق ایران افتخاری است.

ماده ۱۲ - تعداد هیأت نمایندگان اتاق تهران ۶۰ نفر می‌باشد که به ترتیب ذیل برای مدت ۴ سال انتخاب می‌شوند:

۲۰ نفر به انتصاب وزراء با ترکیب ۱۵ نفر از وزارت صنعت، معدن و تجارت به ترتیب ۶ نفر از بخش صنعت، ۶ نفر از بخش بازرگانی و ۳ نفر از بخش معدن، ۵ نفر به انتخاب و انتصاب وزیر جهاد کشاورزی. ۴۰ نفر از بین اعضا، اتاق تهران با ترکیب ۱۶ نفر از بخش بازرگانان، ۱۴ نفر از بخش صنعتگران و ۴ نفر از بخش معدن و ۴ نفر از بخش کشاورزی.

ماده ۱۳ - تعداد هیأت نمایندگان اتاق سایر شهرستان‌ها ۱۵ نفر می‌باشد که ۵ نفر از بخش بازرگانی، ۵ نفر از بخش صنعت ۳ نفر از بخش کشاورزی و ۲ نفر از بخش معدن اتاق مربوطه برای مدت ۴ سال انتخاب می‌شوند.

ماده ۱۷ - اعضاء هیأت رئیسه اتاق ایران ۷ نفر و هر کدام از شهرستان‌ها ۵ نفر می‌باشد که در اولین جلسه هیأت نمایندگان برای مدت ۴ سال انتخاب می‌شوند.

ماده ۱۸ به منظور اداره امور اجرائی اتاق بر اساس قوانین و مقررات و آیین‌نامه‌های مربوطه، رئیس اتاق یک نفر را به عنوان دبیر کل به هیأت رئیسه پیشنهاد می‌نماید، که پس از تصویب هیأت رئیسه، زیر نظر رئیس انجام وظیفه نماید.

ماده ۲۰ - درآمد اتاق ایران از محل‌های زیر تأمین خواهد شد:

الف - حق عضویت سالانه طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد هیأت رئیسه و به تصویب هیأت نمایندگان اتاق خواهد رسید.

ب - از محل اجرای قانون نحوه تأمین هزینه‌های اتاق‌های بازرگانی، صنایع و معادن جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳ مجلس شورای مبنی بر دریافت سه در هزار درآمد مشمول مالیات دارندگان کارت بازرگانی بعنوان سهم اتاقهای بازرگانی

کارت عضویت

شرایط و ضوابط دریافت کارت عضویت اتاق ایران و مقررات حاکم بر آن

فعالین اقتصادی، اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی که در ایران به امور بازرگانی، صنعتی، معدنی، کشاورزی، خدماتی و خدمات وابسته به این نوع فعالیت ها اشتغال دارند، می توانند با رعایت شرایط و آرایه مدارک به عضویت اتاق های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی درآیند.

- اهم خدمات اتاقهای بازرگانی در صورت برخورداری از کارت عضویت اتاق ایران:

- ✓ اخذ کارت بازرگانی (بموجب بند (ی) ماده (۵) قانون اتاق ایران کارت عضویت جهت تکمیل مدارک صدور کارت بازرگانی می باشد)،
- ✓ حضور در هیئت های تجاری اعزامی به کشورهای هدف صادراتی و نشست های B2B با تجار و صنعتگران سایر کشورها،
- ✓ حضور در سمینارها، همایشها و دوره های آموزشی توانمندسازی فعالان اقتصادی براساس نیازهای آموزشی روز،
- ✓ پیگیری دعاوی تجاری با شرکای داخلی از طریق واحد امور حقوقی اتاق ایران و اتاقهای شهرستان و یا شرکای تجاری خارجی از طریق مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران و دفاتر وابسته در اتاقهای بازرگانی شهرستانها،
- ✓ پیگیری مشکلات مبتلابه صنفی و حوزه کسب و کار از طریق نهادهای حاکمیتی و مراجع ذی صلاح،
- ✓ تاییدیه اسناد تجاری،
- ✓ خدمات مرتبط با اخذ گواهی مبداء و کارنه تیر،
- ✓ اخذ خدمات مشاوره کسب و کار با استفاده از ظرفیتهای کارشناسی فراهم آمده در اتاقهای بازرگانی،
- ✓ عضویت در تشکلهای اقتصادی عضو اتاق ایران و یا اتاقهای مشترک بازرگانی با کشورهای هدف صادراتی،
- ✓ دسترسی به اطلاعات تجار و صنعتگران در بازارهای هدف،
- ✓ آگاهی از آخرین قوانین و مقررات مرتبط با حوزه مدیریت کسب و کار و تجارت خارجی

مقررات عضویت:

- ۱- هیچ شخص حقیقی یا حقوقی نمی تواند بیش از یک کارت عضویت داشته باشد، مگر در مواردی که شخص حقیقی، علاوه بر دریافت کارت عضویت برای خود، به عنوان نماینده یک شخصیت حقوقی نیز به عضویت اتاق درآید.
- ۲- مدت اعتبار کارت عضویت با توجه به درخواست متقاضی عضویت، حداقل ۱ و حداکثر ۵ سال و منوط به پرداخت حق عضویت، بدو برای مدت مورد درخواست خواهد بود و با تقاضای عضو و بقای شرایط عضویت، قابل تمدید می باشد.
- ۳ - چنانچه دارندگان کارت عضویت پس از اتمام مدت اعتبار، حداکثر ظرف مدت ۲ سال از تاریخ انقضاء، اقدام به تمدید عضویت نکنند، می بایست مجدداً کلیه مراحل صدور کارت عضویت را طی کنند.

تعهدنامه عضویت:

کلیه متقاضیان عضویت در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران موظفند تعهدنامه عضویت را بصورت سیستمی امضا نمایند.

باسمه تعالی

تعهد نامه عضویت در اتاقهای بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی

اینجانب..... نام پدر کد ملی متقاضی عضویت در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شهرستان اعلام می کنم:

۱- واجد ویژگی های اخلاقی، اجتماعی، مالی و قانونی برای عضویت در اتاق، بهره گیری از خدمات اتاق و همکاری با اتاق هستم.

۲ - تاکنون هیچگونه محکومیت کیفری موثر نداشته و ندارم.

و متعهد می شوم:

۱ - در اشتغال به فعالیتهای بازرگانی، صنعتی، معدنی، کشاورزی، فناوری اطلاعات و ارتباطات، خدماتی و خدمات وابسته، همواره خداوند متعال را ناظر بر اعمال خود بدانم و در معاملات و رفتار حرفه ای، همواره صداقت و امانت و اخلاق حسنه و عرف و شئون تجاری را مراعات کنم و به ایفای پیمانها و قراردادهای و رعایت قوانین و مقررات و ضوابط فعالیت سازمانی، پایبند باشم.

۲ - از هر فعل یا ترک فعلی که به امنیت اقتصاد داخلی یا خارجی کشور لطمه بزند و اعتبار جمهوری اسلامی ایران و یا اتاق را خدشه دار نماید، پرهیز کنم.

۳ - مساعی خود را برای تقویت جایگاه اتاق و مشارکت در بهبود و پیشبرد امور، بکار بندم.

۴ - در جهت حل و فصل دوستانه و مسالمت آمیز اختلافاتی که در جریان فعالیت حرفه ای یا معاملات تجاری اینجانب، یا بر اثر آنها بوجود آید، نهایت کوشش را بکار بگیرم و رجوع به حکمیت و اصلاح ذات البین و داوری را بر مراجعه به محاکم و دادرها ترجیح دهم.

۵- از کارت عضویت و امتیازاتی که بموجب قوانین به آن تعلق می گیرد، صرفا بنفع خود استفاده می کنم و از واگذاری آن به دیگران و به هر نحو، خودداری کنم.

۶- در صورت محکومیت کیفری موثر وفق قانون مجازات اسلامی و یا سلب هر یک از شرایط عضویت، موضوع را به اتاق متبوع اطلاع دهم.

۸- در صورت تخلف از مفاد این تعهد نامه، کمیسیون انضباطی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی جمهوری اسلامی ایران حق تصمیم گیری در مورد تعلیق یا لغو عضویت یا محروم نمودن این جانب از خدمات اتاق، خواهد داشت و پیامدهای آن را می پذیرم.

امضا و مهر

احراز اهلیت اقتصادی متقاضیان کارت عضویت اتاق ایران:

۱- صلاحیت تجاری کلیه دارندگان کارت عضویت اتاق ایران که مایل به اخذ کارت بازرگانی می باشند، می بایست مورد بررسی و تایید قرار گیرد.

۲- در راستای وحدت رویه در بررسی اهلیت اقتصادی متقاضیان اخذ کارت بازرگانی در اتاق های شهرستان، اتاق ایران موظف است دستورالعمل نحوه بررسی احراز اهلیت اقتصادی دارندگان کارت عضویت را حداکثر ظرف مدت ۳ ماه از تصویب این آیین نامه تدوین و به اتاق های شهرستان ابلاغ نمایند.

تعليق و لغو عضویت:

عضویت اشخاص حقیقی یا حقوقی در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با وقوع شرایط زیر، به حالت تعلیق در می آید و یا لغو می شود.

۱- تصمیمات قطعی مراجع قضایی مبنی بر تعلیق یا لغو عضویت اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

۲- فقدان یا سلب یکی از شرایط عضویت.

۳- نقض مفاد تعهدنامه موضوع ماده (۴) این آیین نامه.

۴- تصمیم کمیسیون انضباطی موضوع ماده ۷ این آیین نامه.

تبصره ۱- رسیدگی و اتخاذ تصمیم در موارد ۲ و ۳ با کمیسیون موضوع ماده ۷ این آیین نامه خواهد بود.

تبصره ۲ - اتاق های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شهرستان موظفند تصمیمات موضوع بند (۱) را اجرا و مراتب را نیز به اتاق ایران اعلام نمایند.

کمیسیون انضباطی:

شکایاتی که علیه اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در زمینه ارتکاب تزویر، دسیسه یا تقلب در معاملات، پیمان شکنی، عدم ایفاء تعهدات مالی و غیر مالی، رقابت مکارانه، نقض عرف و آداب داد و ستد، پایداری اخلاق تجاری و حرفه ای، رفتار برخلاف مقررات اداری، حرفه ای، نقض اصول و آداب اخلاقی از قبیل توهین، افترا و نشر اکاذیب در مقام عضویت در اتاق، ارکان، کمیسیون ها و هیئت رئیسه آن و یا در رسانه ها و جلسات بخش خصوصی یا دولتی مطرح می گردد، در کمیسیون انضباطی مورد رسیدگی قرار می گیرد.

دبیرخانه کمیسیون در محل امور حقوقی اتاق ایران مستقر است. دبیرخانه کمیسیون، برای رسیدگی به پرونده های اختلاف و تخلف اعضاء می تواند مدارک و مستندات طرفین را مطالبه کند و از طرفین اختلاف و یا عضو مظنون به ارتکاب تخلف، جهت حضور در جلسه رسیدگی دعوت نمایند و هر گونه استعلام با تحقیقی را که لازم بدانند، انجام دهند و عندالزوم نظریه کارشناس خبره یا رسمی یا اعضای اتاق را نیز دریافت کنند.

آئین رسیدگی به تخلفات در کمیسیون انضباطی اتاق ایران:

۱. در خصوص شکایاتی که علیه اعضای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران مطرح می شود، در صورتی که طرفین اختلاف، عضو یک اتاق شهرستان باشند، شکایت در همان اتاق و حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت شکایت، بوسیله اتاق مذکور رسیدگی و سعی در اصلاح ذات البین خواهد شد. در صورت عدم حصول نتیجه و بقاء اختلاف، اتاق شهرستان مکلف است حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز مراتب احراز تخلف را به همراه ارائه دلایل و مستندات به دبیر کمیسیون گزارش نماید.
۲. در صورتیکه شاکی از اعضای اتاق نباشد و یا طرفین اختلاف، عضو یک اتاق شهرستان نباشند، شکایت بوسیله دبیرخانه کمیسیون حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ وصول شکایت رسیدگی و سعی در حصول سازش بین طرفین می شود و در صورتی که به حل و فصل اختلاف منتهی نگردد، مراتب جهت اتخاذ تصمیم به کمیسیون انضباطی اتاق ایران گزارش خواهد شد.
۳. کمیسیون انضباطی می تواند مدارک و دلایل طرفین را مطالبه و شهود و مطلعین را دعوت و اظهارات طرفین و شهود را استماع نماید. دبیر کمیسیون انضباطی اتاق ایران پس از استماع اظهارات طرفین و عضو مدعو و اخذ نظرات اعضاء در جلسه، ختم رسیدگی را اعلام و صورتجلسه کمیسیون فی المجلس به امضای اکثریت اعضای حاضر در جلسه کمیسیون خواهد رسید و حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از امضای صورتجلسه، آرا را عیناً به طرفین دعوی ابلاغ نماید.

تصمیمات و تنبیهات انضباطی:

- ۱- چنانچه تخلف عضو توسط کمیسیون انضباطی احراز گردد، کمیسیون به تناسب تخلف، یکی از این تصمیمات را اتخاذ می کند.
 - ۱-۱- اعلام اخطار
 - ۲-۱- توبیخ کتبی با درج در پرونده عضویت
 - ۳-۱- محرومیت بهره مندی از تمام یا برخی از خدمات اتاق
 - ۴-۱- تعلیق یا لغو عضویت در کمیسیونها، اتاق های مشترک، تشکل ها و یا ارکان اتاق ایران یا شهرستان برای مدت معین
 - ۵-۱- تعلیق عضویت در اتاق
 - ۶-۱- لغو عضویت در اتاق
 - ۲- با تعلیق یا لغو عضویت در اتاق، چنانچه عضو خاطی دارای کارت بازرگانی باشد، به تبع تصمیم اتخاذ شده، مراتب جهت تعلیق یا ابطال کارت بازرگانی به اطلاع مرجع صالح خواهد رسید.
 - ۲-۱- در صورت لغو عضویت، متخلف تا حداقل تا سه سال نمی تواند نسبت به اخذ کارت جدید عضویت اقدام نماید. در صورت اخذ کارت عضویت جدید، سوابق کارت پیشین، برای وی لحاظ نخواهد شد.
 - ۲-۲- تلاش مؤثر عضو خاطی در جهت جبران خسارت زیان دیده و کسب رضایت شاکی، می تواند از موجبات لغو یا تخفیف تصمیم کمیسیون باشد.
 - ۳- تصمیمات کمیسیون قابل تجدید نظر خواهی در هیات تجدید نظر می باشد.

کارت بازرگانی

شرایط و ضوابط دریافت کارت بازرگانی و مقررات حاکم بر آن

کارت بازرگانی با درخواست متقاضی با رعایت مقررات مربوط به صدور مجوزها موضوع مواد (۱) و (۷) مکرر قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، از طریق سامانه جامع تجارت مطابق ساز و کارها و ضوابط مندرج در بند (ت) ماده (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (مصوب ۱۳۹۲) و اصلاحات بعدی و نیز تصویب نامه هیئت وزیران به شماره ۲۴۳۱۹۹/ت/۶۰۸۹۲ هـ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۸ و اصلاحی ۱۴۰۲/۱۰/۲۵، توسط شعب اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران به نمایندگی از اتاقهای مذکور به نام متقاضیانی که واجد شرایط زیر باشند برای مدت یکسال با رشته فعالیت خاص صادر می گردد که پس از تایید وزارت صنعت، معدن و تجارت معتبر خواهد بود.

شرایط و ضوابط حاکم بر صدور کارت بازرگانی:

۱. ملاک تجاری بودن کالا :

کالاهایی که به تشخیص گمرک برای فروش، وارد یا صادر می گردد، اعم از اینکه به همان شکل یا پس از انجام عملیات تولیدی، تفکیک و بسته بندی به فروش برسد تجاری تلقی خواهد شد.

تبصره - موارد زیر تجاری تلقی نمی شود:

الف - نمونه های تجاری و تولیدی و نمونه برای بررسی و آزمایش در حدی که می تواند نمونه تلقی شود به تشخیص گمرک ایران .

ب - ماشین آلات، تجهیزات، اجزا و قطعات مربوط مورد نیاز واحدهای تولیدی فاقد کارت بازرگانی معتبر و دارای پروانه بهره برداری یا جواز تاسیس از مراجع قانونی ذی ربط با حداقل درصد پیشرفت فیزیکی تعیینی وزارت صنعت، معدن و تجارت که در مواقع لزوم در حد نیاز خود با تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت رأساً وارد می نمایند .

پ - عملیات ورود و صدور کالا توسط دستگاههای اجرایی دارای ردیف بودجه منطبق با وظایف و در جهت نیل به اهداف آن دستگاه با اطلاع وزارت صنعت، معدن و تجارت که برای تأمین نیاز و نیل به اهداف عمومی آن دستگاه انجام می شود. در موارد خاص که وزارت صنعت، معدن و تجارت تشخیص می دهد ورود کالا برای عملیات تجاری است، ضمن توقف جریان مراتب را به هیئت دولت گزارش می نماید .

ت - وسایل و ملزومات مورد نیاز واحدهای تحقیقاتی، علمی، پزشکی، آموزشی، آزمایشگاهی، کارنما (کاتالوگ)، دفترک (بروشور)، کتابچه حاوی مشخصات فنی و تجاری کالا، نقشه های فنی و نمونه های فاقد بهای ذاتی، کالاهای مورد نیاز پیمانکاران و مشاوران با تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت .

۲. چگونگی صدور کارت بازرگانی:

کارت بازرگانی با درخواست متقاضی از طریق سامانه جامع تجارت مطابق سازوکارها و ضوابط مندرج در بند (ت) ماده (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - و اصلاحات بعدی آن، توسط شعب اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و

کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران به نمایندگی از اتاق‌های مذکور به نام متقاضیانی که واجد شرایط زیر باشند برای مدت یک سال با رشته فعالیت خاص صادر می‌گردد که پس از تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت معتبر خواهد بود.

تبصره ۱- مهلت اعتبار کارت‌های بازرگانی برای واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری و صادرکنندگان ممتاز و نمونه ملی موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۲۲/ت/۲۴۱۵۲ هـ مورخ ۹/۲/۱۳۸۰ و اصلاحات بعدی آن، حداکثر تا پنج سال به درخواست متقاضی تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- کارت بازرگانی کلیه شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های مربوط فقط توسط شعب اتاق تعاون ایران به نمایندگی از اتاق مذکور صادر می‌گردد که پس از تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت معتبر خواهد بود.

تبصره ۳- سقف ارزشی واردات برای دریافت کنندگان کارت بازرگانی براساس رتبه بندی اعتباری سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری تعیین می‌شود. در صورت عدم امکان رتبه بندی، این سقف در سال اول با لحاظ شاخص‌هایی نظیر گردش حساب بانکی شخص حقیقی یا حقوقی، مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره و سرمایه ثبتی شخص حقوقی حداکثر پانصد هزار (۵۰۰٫۰۰۰) دلار خواهد بود. در صورت نداشتن بدهی گمرکی، سقف تعیین شده به میزان مبلغ وارداتی که بدهی گمرکی آن تسویه شده است مجدداً قابل استفاده خواهد بود. تعداد رشته فعالیت و نوع آن مخصوصاً در مورد کالاهای اساسی، حساس و ضروری نیز برای هر بازرگان براساس رتبه بندی اعتباری سامانه مذکور تعیین خواهد شد. افزایش سقف یادشده به صورت موردی با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت مجاز می‌باشد.

توجه: با توجه به بخشنامه‌های صادره در سال ۱۴۰۴ توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، در صورت عدم امکان رتبه بندی حداکثر سقف اعتباری اشخاص حقیقی دویست هزار (۲۰۰٫۰۰۰) دلار، حداکثر سقف اعتباری اشخاص حقوقی سیصد هزار (۳۰۰٫۰۰۰) دلار و حداکثر سقف اعتباری واحدهای تولیدی پانصد هزار (۵۰۰٫۰۰۰) دلار خواهد بود.

در موارد زیر، در صورت کافی نبودن سقف تعیین شده، به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت به میزان مورد نیاز دارنده کارت بازرگانی به سقف مذکور اضافه می‌شود:

- ۱- ثبت سفارش جهت تامین نیاز واحدهای تولیدی دارای پروانه بهره‌برداری توسط خود آن‌ها یا اشخاص زیر:
 - ۱-۱- شخص حقیقی یا حقوقی، که مالکیت بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) آن واحد تولیدی را دارد.
 - ۱-۲- شخص حقوقی تحت مالکیت واحد تولیدی (با مالکیت بیش از پنجاه درصد)
 - ۱-۳- شخص حقوقی که با واحد تولیدی مذکور هر دو تحت مالکیت شخص واحد (با مالکیت بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) درصد) باشند.

- ۲- ثبت سفارش با محل تامین ارز واردات در مقابل صادرات خود
- ۳- ثبت سفارش ماشین‌الات، تجهیزات، اجزا و قطعات خط تولید برای واحدهای دارای جواز تاسیس از مراجع قانونی ذی ربط با حداقل درصد پیشرفت فیزیکی تعیینی از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت.

تبصره- ثبت سفارش‌های موضوع بندهای فوق در سقف سهمیه ارزی تعیین شده برای دستگاههای اجرایی خواهد بود.

تبصره ۴- سقف ارزشی صادرات برای دریافت‌کنندگان کارت بازرگانی بر اساس رتبه بندی اعتباری سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری، در صورت عدم امکان رتبه بندی، این سقف در سال اول با لحاظ شاخص‌هایی نظیر گردش حساب بانکی شخص حقیقی یا حقوقی، مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره و سرمایه ثبتی شخص حقوقی حداکثر پانصد هزار (۵۰۰٫۰۰۰) دلار تعیین می‌شود. در صورت ارائه گواهی مبنی بر نداشتن تعهد ارزی، سقف تعیین شده به میزان مبلغ رفع تعهدشده مجدداً قابل استفاده خواهد بود.

جهت صادرات محصول تولیدشده واحد تولیدی دارای پروانه بهره برداری توسط خود آن ها یا اشخاص زیر، در صورت کافی نبودن سقف تعیین شده، مشروط به نداشتن تعهد ارزی مزبور، به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت به میزان مورد نیاز دارنده کارت بازرگانی به سقف مذکور اضافه می شود:

- ۱- شخص حقیقی یا حقوقی، که مالکیت بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) آن واحد تولیدی را دارد
- ۲- شخص حقوقی تحت مالکیت واحد تولیدی (با مالکیت بیش از پنجاه درصد)
- ۳- شخص حقوقی که با واحد تولیدی مذکور هر دو تحت مالکیت شخص واحد (با مالکیت بیش از پنجاه درصد) (۵۰٪) باشند.

۲-۱- اشخاص حقیقی ایرانی:

۲-۱-۱- داشتن حداقل سن بیست سال تمام

۲-۱-۲- داشتن حداقل مدرک دیپلم متوسطه

تبصره - اشخاص حقیقی و حقوقی زیر از ارائه مدرک موضوع جزء مذکور معاف می باشند:

۱. دارندگان پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذی ربط مشروط به گذشت دو سال از تاریخ صدور پروانه
۲. ارائه کنندگان مدارک مثبت مبنی بر حداقل سه سال سابقه فعالیت در زمینه تجارت با تشخیص اتاق های بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران و تعاون ایران

۳- ۱- ۲- ارائه محل فعالیت مندرج در شناسه یکتای درگاه ملی مجوزها

۴- ۱- ۲- داشتن دفاتر قانونی و ارایه اظهارنامه ثبتی

۵- ۱- ۲- داشتن حساب جاری مورد تأیید بانک مرکزی

۶- ۱- ۲- عدم اشتغال (اعم از تمام وقت و پاره وقت) و همچنین هرگونه رابطه استخدامی یا مشاوره با وزارتخانه ها و سازمان ها و شرکت ها و مؤسسات دولتی، قوای سه گانه و نهادهای نظامی، انتظامی، عمومی غیردولتی و انقلابی

۷- ۱- ۲- عدم ورشکستگی به تقصیر و تقلب

۸- ۱- ۲- نداشتن محکومیت مؤثر کیفری

۹- ۱- ۲- ارایه گواهی سازمان امور مالیاتی ذی ربط مبنی بر پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیات قطعی شده موضوع

ماده (۱۸۶) قانون مالیات های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ - با اصلاحات بعدی آن

۱۰- ۱- ۲- داشتن گواهی موفقیت در آزمون های توجیهی بازرگانی

تبصره - آزمون مذکور با محتوا و مواد آموزشی متناسب با شرایط تجارت بین المللی توسط اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران با تایید وزارت صنعت معدن و تجارت برگزار می شود

۱۱- ۱- ۲- نداشتن بدهی قطعی گمرکی، موضوع ماده (۷) قانون امور گمرکی - مصوب ۱۳۹۰ - و یا تعیین تکلیف بدهی

خود و نداشتن قاچاق و جعل گمرکی

۱۲- ۱- ۲- ارائه کد اقتصادی .

۲-۲- اشخاص حقوقی اعم از اینکه تشکیل و ثبت آنها در ایران بوده یا تشکیل آنها در خارج از کشور بوده و سپس در ایران به ثبت رسیده باشند:

۲-۳-۱- مدیرعامل یا یکی از صاحبان امضای مجاز شرکت باید دارای تمامی شرایط مقرر در اجزای (۲-۱-۱) - (۲-۱-۲) - (۲-۱-۷) - (۲-۱-۸) - (۲-۱-۱۰) و حسب مورد (۲-۲-۲) - (۲-۲-۳) نیز باشد

۲-۳-۲- مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره دارای شرایط مقرر در جز (۶-۱) باشند. موارد ذیل مشمول محدودیت جزء (۶-۱-۲) نمی‌شود:

۱- شرکت‌ها و مؤسسات دولتی

۲- نهادهای انقلابی

۳- نهادهای عمومی غیردولتی

۴- شرکت‌ها و مؤسسات متعلق به بندهای (۱) تا (۳) (با مالکیت بیش از پنجاه درصد)

۵- شرکت‌ها و مؤسسات متعلق به بند (۴) (با مالکیت بیش از پنجاه درصد)

۶- شرکت‌های تعاونی

۷- اعضای هیأت علمی

۲-۳-۳- شرکت‌ها باید دارای شرایط مقرر در اجزای (۲-۱-۳) - (۲-۱-۴) - (۲-۱-۵) - (۲-۱-۷)، (۲-۱-۹) و (۲-۱-۱۱) باشند.

تبصره - کارت بازرگانی اشخاص حقوقی با رعایت مفاد بندهای یادشده به نام شرکت صادر می‌گردد

۳- چگونگی تمدید کارت بازرگانی:

درخواست تمدید کارت از طریق سامانه جامع تجارت صورت می‌پذیرد. متقاضیان تمدید کارت بازرگانی باید شرایط زیر را داشته باشند:

۳-۱- دارا بودن تمامی شروط لازم برای صدور کارت بازرگانی

۳-۲- نداشتن تعهد ارزی سررسید شده واردات و صادرات

۳-۳- نداشتن بدهی حق بیمه برای متقاضیان حقیقی دارای کارگاه و متقاضیان حقوقی تمدید کارت بازرگانی

تبصره ۱- هر شخص حقیقی یا حقوقی فقط می‌تواند یک فقره کارت بازرگانی داشته باشد

تبصره ۲- دارندگان کارت بازرگانی حق واگذاری آن به غیر را ندارند. در صورت احراز واگذاری کارت، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) و اتاق تعاون ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت می توانند نسبت به تعلیق و یا ابطال کارت اقدام نمایند

تبصره ۳- دارنده کارت بازرگانی مطابق ماده (۱۸۶) قانون مالیات های مستقیم، مسئول پرداخت مالیات است و مسئولان صدور، تجدید و تمدید کارت بازرگانی در صورت عدم رعایت ماده مزبور مسئولیت تضامنی با مؤدی خواهند داشت و در صورت استفاده از کارت بازرگانی دیگری مطابق ماده (۲۷۴) قانون مالیات های مستقیم اقدام خواهد شد. در هر حال ماده (۱۸۲) قانون یاد شده اعمال خواهد شد و واردکننده مطابق قانون امور گمرکی مشمول پرداخت حقوق ورودی است

تبصره ۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت می تواند با استناد به رتبه بندی اشخاص موضوع تبصره (۳) بند (۲) این ماده، در زمان تمدید کارت بازرگانی، متقاضی را صرفاً از یکی از شروط مندرج در بندهای (۳-۱)، (۲-۱)، (۵-۱)، (۳-۲) و (۳-۳) برای حداکثر (۲) سال معاف نموده و آن را در رتبه بندی افراد لحاظ نماید. همچنین وزارت صنعت، معدن و تجارت می تواند نداشتن سوء اثر ناشی از چک برگشتی یا عدم آن را در رتبه بندی اخیر منظور نماید. دستورالعمل این تبصره توسط وزیر صنعت، معدن و تجارت با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و اتاق تعاون ایران تهیه و ظرف سه ماه ابلاغ می گردد.

۴- موارد معافیت از داشتن کارت بازرگانی:

۴-۱- شرکت های تعاونی مرزنشینان برای ورود کالاهای مورد نیاز خانوارهای مرزنشین طبق فهرست مربوط و به تعداد، مقدار و ارزش تعیین شده و صدور کالاهای در ازای کالاهای وارداتی

۴-۲- ملوانان ایرانی شاغل در شناورها که بین سواحل ایران و سایر کشورها در تردد هستند، برای ورود کالاهای مورد نیاز خانواده خود به تعداد، مقدار و ارزش تعیین شده

۴-۳- پيله وران، برای ورود کالاهای قابل ورود مورد نیاز استان خود و استان های همجوار در صورت اخذ کارت پيله وری و مجوز ورود از سازمان صنعت، معدن و تجارت شهر یا استان مربوط

۴-۴- کارگران ایرانی شاغل در خارج از کشور در صورت داشتن کارنامه شغلی از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی طبق فهرست مربوط و در حد تعداد، مقدار یا ارزش تعیین شده

۴-۵- کالاهایی که ورود و صدور آنها به تشخیص گمرک برای فروش نمی باشد

۵- در صورتی که بین متقاضیان کارت بازرگانی و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران یا اتاق تعاون ایران اختلاف پیدا شود، هر یک از طرفین می توانند موضوع اختلاف را با ذکر دلایل خود جهت اتخاذ تصمیم نهایی به وزارت صنعت، معدن و تجارت منعکس نمایند.

۶- در صورتی که بعد از صدور کارت برای وزارت صنعت، معدن و تجارت مشخص شود که دارنده کارت فاقد یک یا چند شرط از شرایط دریافت کارت می باشد یا بعد از صدور فاقد شرط یا شرایط مذکور گردیده است، وزارت مذکور می تواند رأساً نسبت به ابطال کارت اقدام نموده و موضوع را به اطلاع اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) یا اتاق تعاون ایران حسب مورد برساند. لکن در صورتی که این امر برای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران یا اتاق تعاون ایران مشخص گردد باید موضوع را جهت ابطال به وزارت صنعت، معدن و تجارت منعکس نماید

تبصره ۱- چنانچه در طول دوره اعتبار کارت بازرگانی، گزارشی مبنی بر رفتار سوء تجاری دارنده کارت بازرگانی دریافت شود، وزارت صنعت، معدن و تجارت در صورت احراز توسط کارگروهی متشکل از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، گمرک جمهوری اسلامی ایران و اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) و اتاق تعاون ایران (حسب مورد)، می تواند تا زمان حصول رسیدگی توسط مراجع ذی ربط، نسبت به تعلیق یا ابطال کارت بازرگانی اقدام نماید.

تبصره ۲- انقضا، تعلیق یا ابطال کارت بازرگانی به هر دلیلی مانع از اصلاح یا تمدید ثبت سفارش و ترخیص یا صادرات کالاهایی که حسب مورد شروط مندرج در ماده (۱۱) و ماده (۱۱) مکرر این آیین نامه را دارند نمی گردد.

تبصره ۳- مکلف کردن متقاضی صدور و یا تمدید کارت بازرگانی به وارد کردن اطلاعات در سامانه و یا ارائه مدارک مربوطه برای بیش از یکبار ممنوع است.

تعلیق (غیرفعالسازی) یا ابطال کارت بازرگانی:

کارت بازرگانی در سه صورت تعلیق (غیرفعالسازی) و یا ابطال می گردد:

۱. براساس نامه مراجع ذی صلاح (محاکم قضایی، سازمان تعزیرات حکومتی، کارگروه بازگشت ارز، ستاد قاچاق کالا و ارز، گمرکات اجرایی، سازمان امور مالیاتی و سایر سازمانهای ذی صلاح)
۲. به درخواست متقاضی در صورت مفقودی کارت و یا احتمال سوء استفاده از کارت بازرگانی توسط سایر اشخاص
۳. لغو کارت عضویت در اتاق بازرگانی ایران

۱-۱ تعلیق و یا ابطال کارت بازرگانی براساس نامه مراجع ذی صلاح

به موجب ماده ۳۰ قانون امور گمرکی ایران اگر دارنده کارت بازرگانی مرتکب جرم قاچاق شده، علاوه بر مجازات، محکوم به ابطال کارت بازرگانی می گردد. در این صورت کارت شخص بازرگان به طور موقت یا دائم بر حسب مورد باطل می شود. همچنین چنانچه بعد از صدور کارت بازرگانی مشخص شود که دارنده کارت فاقد یک یا چند شرط از شرایط دریافت کارت می باشد و یا بعد از صدور فاقد شرط یا شرایط مذکور گردیده است وزارت بازرگانی می تواند رأساً نسبت به ابطال کارت اقدام نماید. لکن در صورتی که این امر برای اتاق بازرگانی یا اتاق تعاون محرز گردد باید موضوع را جهت ابطال به وزارت بازرگانی منعکس نماید.

همچنین، در صورت عدم ایفای تعهدات ارزی صادرکنندگان در مهلت مقرر قانونی، به موجب ماده ۶۹ قانون قاچاق کالا و ارز، علاوه بر جرایم مندرج در تبصره (۶) ماده (۲) قانون مکرر مبارزه با قاچاق کالا و ارز، مرجع رسیدگی کننده می تواند نسبت به تعلیق موقت و یا ابطال دائم کارت بازرگانی اقدام نمایند.

همچنین، در صورت محکومیت های موثر کیفری که منجر به محرومیت دارنده کارت بازرگانی از حقوق اجتماعی گردد و یا برخورداری از بدهی مالیاتی ناشی از امر تجاری صورت گرفته توسط کارت بازرگانی، به تشخیص مرجع ذی صلاح، امکان تعلیق موقت و یا ابطال کارت بازرگانی فراهم می باشد.

۲-۱ تعلیق و یا ابطال کارت بازرگانی به درخواست متقاضی

چنانچه کارت بازرگانی شخص حقوقی و یا حقیقی مفقود یا سرقت شود بنا به تقاضای صاحب کارت و ارائه مدارک ذیل کارت بازرگانی وی برای جلوگیری از سوء استفاده احتمالی تعلیق می گردد. همچنین، در صورت احتمال سوء استفاده های تجاری از کارت بازرگانی، دارنده کارت می تواند با ارائه درخواست مکتوب به سازمان توسعه تجارت و یا اتاق بازرگانی شهرستان محل فعالیت خود، تقاضای خود را نسبت به ابطال یا تعلیق کارت بازرگانی خود ارائه نماید.

۳-۱ تعلیق و یا ابطال کارت بازرگانی براساس رای کمیسیون انضباطی اتاق ایران

با توجه به آنکه، براساس بند (ی) ماده (۵) قانون اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، کارت عضویت اتاق ایران بعنوان یکی از مدارک لازم جهت اخذ کارت بازرگانی می باشد، در صورت هرگونه سوء رفتاری تجاری و یا شکایت حقوقی علیه دارنده کارت عضویت اتاق ایران، پس از صدور رای کمیسیون انضباطی اتاق ایران مبنی بر تعلیق و یا ابطال کارت عضویت شخص حقیقی و یا حقوقی، کارت بازرگانی آن شخص نیز تعلیق می گردد.

تبعات حقوقی سوء استفاده از کارت بازرگانی

در سال‌های اخیر، اجاره کارت بازرگانی به عنوان یک راهکار برای کسب‌وکارهایی که خود امکان دریافت مستقیم کارت را ندارند، رواج یافته است. این روش که در ظاهر ساده و کارآمد به نظر می‌رسد، اما چالش‌ها و ریسک‌های متعدد قانونی به همراه دارد. این عمل به موجب قراردادی صورت می‌پذیرد که در آن شخصی با پرداخت اجاره بها و یا اعطای وکالت، به مالکیت منافع کارت بازرگانی صادره به نام شخص دیگری دست می‌یابد. در واقع، اجاره کارت بازرگانی به افراد این امکان را می‌دهد که بدون این که خود دارای کارت بازرگانی باشند، از مزایای آن بهره‌مند شوند. اجاره کارت بازرگانی به عنوان یک روش غیررسمی و غیرقانونی در عرصه تجارت ایران، همواره مورد توجه و بحث قرار داشته است. با وجود اینکه برخی افراد ممکن است به دلیل تسهیل فرآیندهای واردات و صادرات به این شیوه روی بیاورند، اما این روش با معایب و خطرات جدی همراه است که نمی‌توان آنها را نادیده گرفت. عمده ترین مخاطرات ناشی از اجاره دادن کارت بازرگانی عبارتند از:

۱. غیرقانونی بودن

اولین و بزرگ‌ترین معایب اجاره کارت بازرگانی، غیرقانونی بودن آن است. طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران، اعطای کارت بازرگانی به فردی دیگر تحت هر عنوانی اعم از اجاره، فروش، عقد قرارداد، صلح، اقرارنامه یا وکالت غیرقانونی بوده و ورود کالا با استفاده از کارت بازرگانی اجاره ای، بدلیل رعایت نشدن تشریفات قانونی ورود و خروج، مشمول مقررات بند (الف) ماده یک قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز بوده و جرم تلقی می‌گردد.

۲. ریسک بالا

اجاره کارت بازرگانی از نظر ریسک‌های مالی و قانونی نیز بسیار پرخطر است. اجاره‌کننده به دلیل عدم مالکیت واقعی کارت، ممکن است به مشکلات جدی از جمله سوءاستفاده صاحب کارت، عدم پرداخت تعهدات و مسائل مالیاتی دچار شود. به عنوان مثال، اگر صاحب کارت بازرگانی به هر دلیلی مانند بدهی‌ها یا مشکلات مالی به سختی مواجه شود، اجاره‌کننده نیز می‌تواند به طور ناخواسته مسئولیت‌های مالی او را بر دوش بکشد.

۳. عدم کنترل

یکی دیگر از معایب اجاره کارت بازرگانی عدم وجود کنترل کافی بر فعالیت‌های تجاری است. اجاره‌کننده و اجاره‌دهنده هر دو ممکن است از طرف دیگر هیچ‌گونه اطلاعات و کنترلی بر فعالیت‌های تجاری و مالی انجام شده توسط یکدیگر نداشته باشند. این مسئله می‌تواند به بروز خطاها و تخلفات قانونی منجر شود که در نهایت بر اعتبار هر دو طرف اثر منفی می‌گذارد. علاوه بر این، اجاره‌کننده اغلب در موقعیتی قرار می‌گیرد که نمی‌تواند از جزئیات و فرآیندهای قانونی مرتبط با تجارت آگاه باشد. این عدم آگاهی می‌تواند به عدم رعایت قوانین مختلف و در نتیجه بروز مشکلات قضایی منجر شود.

مجازات اجاره کارت بازرگانی:

یکی از مهم‌ترین و خطرناک‌ترین جوانب اجاره کارت بازرگانی، ناآگاهی افراد از مجازات‌هایی است که ممکن است در نتیجه این اقدام اعمال شود. بر طبق قوانین موجود در راستای مبارزه با قاچاق کالا و ارز و فرار مالیاتی، عواقب این کار می‌تواند بسیار سنگین باشد. به طور کلی، افرادی که به اجاره کارت بازرگانی اقدام می‌کنند، ممکن است با عواقب زیر روبرو شوند:

بموجب تبصره ۲ بند ۳ ماده (۱۰) آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، دارندگان کارت بازرگانی حق واگذاری آن به غیر را ندارند. در صورت احراز واگذاری کارت، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران (اتاق ایران) و اتاق تعاون ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌توانند نسبت به تعلیق و یا ابطال کارت اقدام نمایند

همچنین، مستنداً به ماده ۳۳ مکرر ۲ (الحاقی ۱۱، ۱۴۰۰) - هرگونه معامله راجع به کارت بازرگانی که عرفاً اجاره، خرید، فروش یا واگذاری آن محسوب شود و نیز هرگونه بهره برداری از منافع کارت بازرگانی دیگری تحت هر عنوان ممنوع است و مرتکب یا مرتکبین به شرح زیر مجازات می‌شوند:

پ (الحاقی ۱۱، ۱۴۰۰) - در صورتی که اعمال فوق منتهی به اقدام برای ورود یا صدور کالا نگردد، علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و جریمه نقدی از دویست میلیون (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، هر یک از مرتکبین به دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می‌شوند.

بموجب بند (۷) ماده (۲۷۴) قانون مالیات‌های مستقیم، استفاده از کارت بازرگانی اشخاص دیگر به منظور فرار مالیاتی جرم مالیاتی محسوب می‌شود و مرتکب یا مرتکبان حسب مورد، به مجازات‌های درجه شش محکوم می‌گردند.

و در ادامه، بموجب ماده ۲ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء اختلاس و کلاهبرداری، هرکس به نحوی از انحاء امتیازاتی را که به اشخاص خاص به جهت داشتن شرایط مخصوص تفویض می‌گردد نظیر جواز صادرات و واردات و آنچه عرفاً موافقت اصولی گفته می‌شود در معرض خرید و فروش قرار دهد و یا از آن سوء استفاده نماید و یا در توزیع کالاهایی که مقرر بوده طبق ضوابطی توزیع نماید مرتکب تقلب شود و یا به طور کلی مالی یا وجهی تحصیل کند که طریق تحصیل آن فاقد مشروعیت قانونی بوده است مجرم محسوب و علاوه بر رد اصل مال به مجازات سه ماه تا دو سال حبس و یا جریمه نقدی معادل دو برابر مال به دست آمده محکوم خواهد خواهد شد.

همچنین، بموجب ماده ۶۹ قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، باتوجه به اینکه استفاده از کارت بازرگانی اجاره‌ای جرم است و استفاده از آن ضرر زیادی به تجار می‌رساند کسانی که مرتکب این کار شوند به مجازات درجه شش در بند ۷ ماده ۶۹ محکوم می‌شوند و طبق این قانون هر یک از طرفین باید ۲۰۰ میلیون ریال تا ۵۰۰ میلیون ریال پرداخت کنند. به علاوه، کارت بازرگانی شخص باطل می‌شود و در صورت تکرار مجدد به ۶ ماه حبس محکوم می‌شود.

گواهی مبداء، انواع گواهی مبداء و مقررات حاکم بر آن

گواهی مبداء سندی بین المللی است که توسط اتاق بازرگانی بین الملل تدوین و ارائه شده است. این سند به درخواست متقاضی (صادر کننده و یا نماینده قانونی وی) تکمیل و توسط اتاق بازرگانی ایران که مبداء خاص یک کالا را در راستای رعایت مقررات گمرکی و بازرگانی، گواهی می‌کند؛ تایید می‌شود. بنابراین تعیین مبداء یک کالای صادراتی، پایه ای اساسی برای تعیین تعرفه ها و سایر شاخص های مهم به شمار می‌آید.

۱. مرجع صدور گواهی مبداء

طبق تبصره ذیل ماده ۱۷ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۲ مرجع صدور گواهی مبداء در جمهوری اسلامی ایران؛ اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران می‌باشد. در این راستا، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، جهت مدیریت یکپارچه و قابل اطمینان امور گواهی مبداء و تسهیل و روان سازی فعالیت های مربوطه، "سامانه یکپارچه گواهی مبداء" را ایجاد کرده و تنها مرجع تایید اعتبار گواهی مبداءهای صادر شده در جمهوری اسلامی ایران، سامانه مذکور می‌باشد. تبصره: پیرو نامه شماره ۴۱۶۵۹/۱۵۰۷۴۶ معاونت حقوقی رئیس جمهور، مبنی بر "قانونی بودن و حدود دسترسی به سامانه صدور گواهی مبداء اتاق ایران جهت صدور گواهی مبداء صادراتی بخش تعاون توسط اتاق های تعاون کشور"، اتاق های تعاون سراسر کشور نیز قادر به صدور گواهی مبداء می‌باشند.

۲. انواع گواهی مبداء و ضرورت صدور آن

۳-۱- فرم گواهی مبداء شش برگی A یا (GSP (GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES

۳-۲- فرم گواهی مبداء سه برگی CO (CERTIFICATE OF ORIGIN

۳-۳- فرم CT3: این فرم در راستای انعقاد موافقتنامه تجارت ترجیحی میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) طراحی شده است و در حوزه صادرات به ۵ کشور روسیه، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان و ارمنستان صادر می‌گردد. این فرم منحصرأ جهت معرفی کالاهای تحت تعرفه ترجیحی اوراسیا صادر می‌شود و در غیر این صورت، برای سایر کالاهای صادراتی به ۵ کشور نامبرده، باید فرم A صادر شود. کلیه صادرکنندگان کالا به کشورهای حوزه اوراسیا، بمنظور بهره مندی از مزایای تعرفه ترجیحی ایران و کشورهای حوزه اوراسیا، می‌بایست همزمان علاوه بر دریافت فرم گواهی مبداء CT3 نسبت به اخذ گواهی مبداء شش برگی نیز اقدام نمایند. هیچ یک از شعب اتاق های تعاون سراسر کشور، مجاز به صدور گواهی مبداء اوراسیا نمی‌باشند.

لذا ضروری است کلیه دارندگان کارت های بازرگانی اتاق های تعاون، نسبت به اخذ این نوع از گواهی مبدا، به یکی از شعب اتاق بازرگانی ایران در سراسر کشور مراجعه نمایند.

۳-۳ فرم تعرفه ترجیحی کشور ترکیه: این فرم در راستای انعقاد موافقتنامه تجارت ترجیحی میان ایران و ترکیه طراحی شده است و در حوزه صادرات به کشور ترکیه، صادر می گردد.

۳. مندرجات گواهی مبدا

- گواهی مبدا سندی است که مشتمل بر اطلاعات زیر می باشد:
۱. مشخصات فرستنده یا صادر کننده کالا بر اساس بارنامه حمل و پروانه گمرکی،
 ۲. مشخصات گیرنده و مقصد کالا بر اساس بارنامه حمل،
 ۳. کشور تولید کننده کالا بر اساس مندرجات پروانه گمرکی و یا فاکتور فروش،
 ۴. مشخصات وسیله حمل بر اساس بارنامه حمل،
 ۵. مشخصات محموله و کالا بر اساس بارنامه حمل و پروانه گمرکی،
 ۶. وزن یا ظرف و تعداد و نوع بسته بندی کالا به تفکیک و براساس فاکتور کالا و لیست عدل بندی،
 ۷. شماره و تاریخ فاکتور کالا،
 ۸. امضاء گواهی مبدا توسط صادر کننده کالا،
 ۹. امضاء گواهی مبدا توسط مرجع صادر کننده گواهی مبدا.
 ۱۰. شماره ارجاع منحصر به فرد گواهی مبدا و کیوآرکد مورد تایید اتاق ایران.

۴. صدور گواهی مبدا (انواع صادرات و شرایط صدور گواهی مبدا برای آن ها)

۴-۱ صدور گواهی مبدا برای صادرات قطعی

- بارنامه حمل
- اظهارنامه گمرکی صادراتی

۴-۲ صدور گواهی مبدا برای صادرات مجدد (Re Export)

- مدارک ورود کالا (بارنامه ورود، اظهارنامه گمرکی ورود و گواهی مبدا کشور صادرکننده)
 - مدارک صادرات کالا (اظهارنامه گمرکی، بارنامه حمل و فاکتور در صورت درخواست متقاضی)
- تذکر: در این صورت میزان وزن و تعداد بسته درخواستی نباید از وزن کالای وارد شده به کشور بیشتر باشد.

۴-۳ صدور گواهی مبدا به منظور ترانزیت

- اظهارنامه ترانزیت
- بارنامه حمل
- گواهی مبدا ورود کالا

۴-۴ صدور گواهی مبدا برای کالای مرجوعی

- مدارک ورود (اظهارنامه گمرکی مرجوعی، بارنامه حمل ورود و گواهی مبدا ورود کالا)
- مدارک خروج کالا (اظهارنامه گمرکی مرجوعی و بارنامه حمل)

۴-۵ صدور گواهی مبدا برای کالای خارجی که ذینفع کالا، شخص ایرانی باشد

- بارنامه حمل از کشور صادرکننده کالا
- LC بانکی (در صورت داشتن)
- گواهی مبداء کشور صادرکننده
- فاکتور
- بارنامه حمل

تذکر: در این حالت نیاز به اخذ اظهارنامه گمرکی نمی باشد.

۴-۶ صدور گواهی مبداء برای حمل داخلی برای کالای ساخت داخل کشور

- بارنامه حمل (در صورت داشتن)
- LC بانکی
- فاکتور کالا

۴-۷ صدور گواهی مبداء برای حمل داخلی برای کالای ساخت خارج از کشور

- بارنامه ورود کالا
- اظهارنامه گمرکی
- گواهی مبداء کشور صادرکننده
- بارنامه حمل داخلی
- LC بانکی
- فاکتور فروش

۴-۸ سایر موارد در صدور گواهی مبداء

- وزن و تعداد بسته درخواستی جهت صدور گواهی مبداء می بایست برابر بارنامه حمل باشد و نباید وزن و تعداد بسته درخواستی از پروانه گمرکی بیشتر باشد. (وزن بارنامه با تلورانس ۲ درصد از پروانه گمرکی نیز مورد پذیرش می باشد.
- در صورتیکه کالا در مرز تحویل گردد، مرز تحویل کالا در متن گواهی مبداء درج می گردد .
- در صورت اخذ تعهد نقص مدارک در زمان صدور گواهی مبداء، لازم است متقاضی قبل از موعد مقرر به واحد صدور گواهی مبداء اتاق صادرکننده مراجعه کرده تا پس از تایید کارشناس مربوطه، رفع تعهد انجام شود.
- در مواردی که مشخصات صادر کننده در پروانه گمرکی با مشخصات صادر کننده در بارنامه حمل متفاوت بوده و صاحب بارنامه تقاضای دریافت گواهی مبداء به نام خود را داشته باشد، ضروری است صاحب پروانه گمرکی (شخصی که پروانه گمرکی به نام وی صادر شده است) طی نامه ای خطاب به واحد صدور گواهی مبداء در اتاق، پروانه صادراتی خود را با ذکر مشخصات جهت دریافت گواهی مبداء به نام صاحب بارنامه واگذار نماید. ضمناً کسب اطمینان از اعتبار کارت بازرگانی صاحب بارنامه در سامانه یکپارچه کارت بازرگانی هوشمند، الزامی است.
- در شرایط خاص (صادرات به عراق و یا صادرات کالاهای فاسد شدنی به تشخیص اتاق بازرگانی)، چنانچه ارائه پروانه گمرکی توسط صادرکننده مقدور نباشد، اتاق ها می توانند براساس اطلاعات مندرج در بارنامه حمل و فاکتور فروش، نسبت به صدور گواهی مبداء اقدام نمایند. علیهذا متقاضی (صادرکننده و یا نماینده قانونی وی) متعهد می گردد حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ صدور گواهی مبداء، پس از اخذ بارنامه حمل و پروانه گمرکی، نسبت به ارائه مدارک موصوف به اتاق مربوطه اقدام نماید.
- مدت زمان درج تعهد رفع نقص مدارک تا ۳ مرتبه قابل تمدید بوده و تمدید آن، تنها از طریق اتاق صادرکننده گواهی مبداء، امکان پذیر است.

- صدور گواهی مبدا ترانزیتی بنام حامل بار (که اغلب دارای کارت عضویت اتاق بازرگانی می باشند) با ارائه مدارک مرتبط با ترانزیت و کارت عضویت معتبر به شعبه صادرکننده گواهی مبدا و از طریق سامانه یکپارچه گواهی مبدا اتاق ایران، بلامانع می باشد.
- کلیه دارندگان کارت های بازرگانی تعاون و مرزنشینی که کارت بازرگانی تعاونی آن ها منقضی شده باشد، مجاز به اخذ گواهی مبدا با ارائه کارت مرزنشینی معتبر و مدارک موصوفه به یکی از شعب صادرکننده گواهی مبدا (اتاق بازرگانی - اتاق تعاون) در سراسر کشور می باشند.
- در صورت درخواست خریدار، اتاق مجاز است نسبت به صدور گواهی مبدا به دو زبان اقدام نماید.

۵. ابطال گواهی مبدا

در صورت درخواست متقاضی و یا با نظر مراجع ذی صلاح، گواهی مبدا صادره ابطال خواهد شد. همچنین در صورت مرجوع شدن کالا به داخل کشور، گواهی مبدا صادره ابطال می گردد.

راهنمای عملی داوری تجاری برای فعالان اقتصادی

از قرارداد تا اجرای رأی (ACIC)

در فضای پیچیده تجارت مدرن، دسترسی به سازوکارهای کارآمد برای حل و فصل اختلافات، دیگر یک انتخاب نیست، بلکه یک ضرورت استراتژیک برای بقا و رشد کسب و کارهاست. داوری، به عنوان نهادی مبتنی بر «اراده طرفین»، با تکیه بر تخصص، محرمانگی و سرعت در رسیدگی، جایگاه ویژه‌ای در نظام‌های حقوقی جهان یافته و به ابزاری کلیدی برای مدیریت ریسک در قراردادهای تجاری تبدیل شده است. اما بهره‌مندی واقعی از مزایای داوری، به‌ویژه در معاملات بین‌المللی، نیازمند یک چارچوب سازمان‌یافته و مدیریتی است. «مراکز داوری» با ارائه خدمات جامع در زمینه‌های پذیرش پرونده، مدیریت اداری و نظارت بر حسن اجرای قواعد، بستری امن و حرفه‌ای را فراهم می‌آورند تا عدالت در کوتاه‌ترین زمان ممکن محقق شود.

مرکز داوری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (ACIC)، با هدف حمایت از فعالان اقتصادی و ارتقای استانداردهای حل اختلاف در ایران و جهان، مجموعه‌ای از خدمات تخصصی را برای مدیریت جامع پرونده‌های داوری ارائه می‌دهد. این مرکز با تکیه بر قواعد سازمانی و بهره‌گیری از داوران متخصص، اطمینان می‌دهد که فرآیند رسیدگی را از مرحله ثبت درخواست تا صدور رأی، در محیطی شفاف و مطابق با استانداردهای بین‌المللی تجربه کنید.

۱- نقش و جایگاه داوری در قراردادهای تجاری بین‌المللی

در دهه‌های اخیر، تجارت بین‌المللی با گسترش روابط اقتصادی میان شرکت‌ها و دولت‌ها، به یکی از ارکان اصلی اقتصاد جهانی تبدیل شده است. افزایش حجم مبادلات، توسعه سرمایه‌گذاری‌های خارجی و ظهور قراردادهای پیچیده تجاری، طبیعتاً منجر به گسترش ابعاد اختلافات ناشی از این روابط شده است. در چنین فضای پویا و پیچیده‌ای، دسترسی به یک نظام کارآمد برای حل و فصل اختلافات، یکی از حیاتی‌ترین نیازهای فعالان اقتصادی است.

در گذشته، دادگاه‌های ملی مرجع اصلی حل اختلافات بودند؛ اما به تدریج مشخص شد که نظام‌های قضایی داخلی به دلیل تفاوت در قوانین، تعارض صلاحیت‌ها، نگرانی از جانبداری محاکم داخلی و طولانی بودن فرآیند رسیدگی، پاسخگوی نیازهای

تجارت فرامرزی نیستند. همچنین، دشواری اجرای احکام دادگاه‌های یک کشور در کشورهای دیگر، فعالان اقتصادی را به سوی «شیوه‌های جایگزین حل اختلاف» سوق داد که در این میان، داوری* به دلیل تخصص و اعتبار جهانی، به ابزار برتر تبدیل شد. تفاوت اصلی در معاملات فرامرزی این است که طرفین با نظام‌های حقوقی متفاوت و قواعد گوناگون مواجه هستند. برای نمونه، در قراردادی که فروشنده در ایران، خریدار در آلمان، محل اجرا در ترکیه و بانک تأمین‌کننده مالی در امارات باشد، تعیین مرجع صالح برای رسیدگی به یک چالش پیچیده تبدیل می‌شود. در چنین وضعیتی، پیش‌بینی «شرط داوری» در همان ابتدای انعقاد قرارداد، ابهام‌ها را از بین می‌برد و چارچوبی مشخص برای مدیریت اختلافات احتمالی آینده ایجاد می‌کند.

از این منظر، داوری تنها یک روش برای حل اختلاف نیست، بلکه بخشی از * «نظام مدیریت ریسک» در قراردادهاست. همان‌طور که طرفین درباره تغییر قیمت یا فورس‌ماژور توافق می‌کنند، با درج شرط داوری، ریسک‌های حقوقی مربوط به نحوه رسیدگی به اختلافات را نیز مدیریت می‌کنند. به همین دلیل، بسیاری از طرف‌های قرارداد، به جای داوری‌های پراکنده و موردی، مدیریت اختلافات خود را به یک «سازمان داوری» می‌سپارند تا فرآیند رسیدگی تحت نظارت یک ساختار تخصصی و بر اساس قواعد پیش‌بینی شده انجام شود؛ یکی از معتبرترین این نهادها در ایران، «مرکز داوری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران» است.

۱-۱ انواع موافقت‌نامه داوری

موافقت‌نامه داوری می‌تواند به دو شکل باشد:

الف- شرط داوری: که در متن قرارداد اصلی گنجانده می‌شود.

ب - موافقت‌نامه مستقل: که پس از بروز اختلاف و به صورت جداگانه تنظیم می‌گردد.

در هر دو حالت، این سند چارچوب کلی رسیدگی را مشخص می‌کند؛ از جمله اینکه چه موضوعاتی قابل ارجاع به داوری است، چه سازمانی (مانند ACIC) مسئول مدیریت پرونده است و داوران چگونه انتخاب شوند. دبیرخانه مرکز داوری در مرحله پذیرش، پیش از تشکیل هیأت داوری، انطباق ظاهری این موافقت‌نامه با الزامات قواعد داوری را بررسی می‌کند تا اطمینان حاصل شود که مبنای قراردادی لازم برای آغاز فرآیند موجود است.

۱-۲ شرط داوری نمونه مرکز داوری اتاق ایران

برای جلوگیری از هرگونه ابهام در تفسیر اراده طرفین و پیشگیری از چالش‌های صلاحیت، مرکز داوری اتاق ایران یک «شرط داوری نمونه» ارائه داده است. استفاده از این متن پیشنهاد شده، تضمین می‌کند که اختلافات مطابق با قانون اساسنامه و قواعد سازمانی مرکز مدیریت شوند و از بروز اختلافات جانبی جلوگیری شود.

درج این شرط در قراردادها، به این معناست که تمامی مراحل - از ثبت درخواست و انتخاب داوران تا ابلاغ رأی - تحت نظارت و مدیریت تخصصی مرکز انجام خواهد شد.

"نمونه شرط داوری مرکز داوری اتاق ایران"

کلیه اختلافات و دعاوی ناشی از این قرارداد و یا مرتبط با آن، از جمله هرگونه اختلاف یا دعوای مربوط به وجود، انعقاد، اعتبار، خاتمه، نقض، تفسیر و اجرای قرارداد، از طریق داوری مرکز داوری اتاق ایران و مطابق با قواعد داوری آن حل و فصل می‌شود. این شرط داوری، موافقت‌نامه‌ای مستقل از قرارداد اصلی تلقی شده و در هر حال لازم‌الاجرا است.

“ACIC Model Arbitration Clause”

All disputes or claims arising out of or in connection with this contract, including any question regarding its existence, validity, termination, breach, interpretation, and execution shall be settled by arbitration administered by the Arbitration Center of Iran Chamber (ACIC) in accordance with its Arbitration Rules. This arbitration clause shall be treated as an agreement independent of this contract and shall in any case be binding.

۲- فرآیند داوری در مرکز داوری اتاق ایران (ACIC)

یک - معرفی مرکز داوری اتاق ایران (ACIC)

در دنیای تجارت امروز، ارجاع اختلافات به سازمان های داوری به دلیل وجود قواعد آیینی مشخص و ساختار اداری منظم، بسیار رایج تر از داوری های موردی (Ad Hoc) است. مرکز داوری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران نیز بر همین اساس و به موجب قانون اساسنامه مصوب ۱۴ بهمن ۱۳۸۰ تأسیس شد تا بستری حرفه ای برای مدیریت داوری ها فراهم آورد.

پیش از تأسیس این مرکز، اکثر داوری ها به صورت «موردی» انجام می شد که در آن تمام مسئولیت های اداری، از انتخاب داور و تعیین قواعد تا سازماندهی جلسات، بر عهده طرفین و داوران بود و این امر اغلب منجر به تأخیر یا پیچیدگی در روند رسیدگی می شد. با تشکیل مرکز داوری اتاق ایران، این وظایف در قالب یک ساختار سازمانی تعریف شد؛ به گونه ای که اموری چون ثبت درخواست، تشکیل پرونده، ابلاغ اوراق و هماهنگی های اداری، توسط دبیرخانه مرکز و بر اساس قواعد مشخص مدیریت می شود.

این مرکز با شخصیت حقوقی مستقل، از ارکان کلیدی زیر تشکیل شده است:

- هیأت مدیره: متولی سیاست گذاری و تصمیمات کلان در اداره مرکز.

- دبیرکل: مسئول مدیریت اجرایی، نظارت بر امور اداری و اجرای دقیق مقررات.

- داوران: متخصصانی که مطابق با توافق طرفین یا قواعد مرکز انتخاب شده و مسئولیت رسیدگی به ماهیت اختلاف و صدور رأی را بر عهده دارند.

باید توجه داشت که نقش مرکز داوری فراهم کردن یک «بستر نهادی و اداری» است تا هیأت داوری بتواند در محیطی منظم و شفاف، بر روی پرونده تمرکز کرده و رأی صادر کند.

- از نظر صلاحیت، این مرکز محدود به نوع خاصی از قراردادهای نیست و تمامی اختلافات ناشی از روابط تجاری (اعم از بازرگانی، پیمانکاری، حمل و نقل، بیمه، بانکی و سرمایه گذاری) را در بر می گیرد. همچنین، صلاحیت مرکز تنها به اختلافات داخلی محدود نمی شود و با پذیرش پرونده های بین المللی، امکان ارجاع اختلافات میان اشخاص ایرانی و خارجی را فراهم کرده است تا طیف گسترده ای از روابط اقتصادی در چارچوب قواعد تخصصی این مرکز مدیریت شوند.

دو - فرایند داوری

پس از انعقاد موافقت نامه داوری و ارجاع اختلاف به مرکز داوری اتاق ایران، فرآیند رسیدگی بر اساس قواعد تخصصی مرکز آغاز می شود. این مسیر، از «ثبت درخواست» شروع شده و با «صدور و ابلاغ رأی» به پایان می رسد. در این مسیر، فرایند کار به دو بخش تقسیم می شوند: اقداماتی که بر عهده دبیرخانه مرکز است و اقداماتی که توسط هیأت داوری انجام می گیرد. مراحل کلیدی عبارتند از:

الف - درخواست داوری

هرگونه رسیدگی در مرکز داوری با «ثبت درخواست داوری» آغاز می شود. متقاضی باید درخواست خود را به همراه موافقت نامه داوری، مستندات مرتبط با اختلاف و سایر اطلاعات لازم به دبیرخانه مرکز ارائه کند. باید توجه داشت که ثبت این درخواست، صرفاً یک اقدام اداری برای تشکیل پرونده نیست؛ بلکه آغاز رسمی فرآیند داوری و مبنای شکل گیری رابطه قانونی میان طرفین، هیأت داوری و مرکز است.

دبیرخانه مرکز، مدارک ارائه شده را از حیث تکمیل بودن و انطباق با قواعد داوری بررسی می کند. این بررسی یک «کنترل مقدماتی» است تا اطمینان حاصل شود که شرایط لازم برای تشکیل پرونده فراهم است.

ب - نصب داور یا داوران

پس از تکمیل مدارک، مرحله «نصب داوران» آغاز می شود. برخلاف دادگاه ها که قاضی از پیش تعیین شده است، در داوری، طرفین خودشان تصمیم می گیرند چه کسی بر پرونده آن ها رسیدگی کند.

بنیان داوری بر «آزادی اراده» استوار است. طرفین می توانند درباره تعداد داوران و شیوه انتخاب آن ها توافق کنند. یکی از بزرگترین مزایای این سیستم این است که طرفین می توانند افرادی را برگزینند که علاوه بر دانش حقوقی، در موضوع تخصصی اختلاف (مثلاً مهندسی نفت، مالی یا حمل و نقل) تجربه و شناخت کافی داشته باشند. این تخصص گرایی باعث می شود رأی صادره، دقیق تر و عملی تر از احکام قضایی صرف باشد.

در عمل همیشه توافق طرفین برای انتخاب داور حاصل نمی شود؛ ممکن است یکی از طرفین از معرفی داور خودداری کند یا در انتخاب سرداور به توافق نرسند. در چنین شرایطی، قواعد داوری مرکز اجازه نمی دهد که فرآیند رسیدگی متوقف شود یا یکی از طرفین با عدم همکاری، پرونده را به بلاتکلیفی بکشاند. در این موارد، مرکز در چارچوب اختیارات قانونی خود، اقدام به «نصب داور» یا تکمیل ترکیب هیأت داوری می کند.

- **تعهد به افشا:** هر شخص که به عنوان داور انتخاب یا منصوب می شود، موظف است پیش از پذیرش مأموریت و در طول رسیدگی، هرگونه شرایطی که ممکن است باعث تردید در بی طرفی وی شود را افشا کند.

- **حق جرح داور:** اگر استقلال یا بی طرفی داور نقض شده باشد، هر یک از طرفین می تواند مطابق با تشریفات و مواعید مقرر در قواعد مرکز، درخواست «جرح داور» را مطرح نماید. این سازوکارهای نظارتی، زمینه ساز انتخاب داور یا تشکیل هیأتی است که نه تنها واجد صلاحیت تخصصی است، بلکه از نظر اخلاقی و حقوقی نیز مورد اعتماد طرفین قرار دارد.

ج - جلسه قرارنامه و مدیریت پرونده

پس از تشکیل هیأت داوری، فرآیند رسیدگی وارد مرحله «مدیریت پرونده» می شود. در داوری های سازمانی، صرف تعیین داوران کافی نیست؛ بلکه برای جلوگیری از هرگونه ابهام و اختلافات در آینده، لازم است چارچوب اجرایی پرونده از همان ابتدا مشخص شود.

در این راستا، هیأت داوری با مشارکت طرفین، جلسه ای را تحت عنوان «جلسه قرارنامه و مدیریت پرونده» برگزار می کند. در این جلسه، محورهای اصلی رسیدگی تبیین می شود، از جمله:

- تعیین دقیق حدود اختلاف و خواسته های طرفین.

- برنامه زمان بندی ارائه لوایح و مستندات.

- تعیین زمان و نحوه برگزاری جلسات رسیدگی.

- شیوه تبادل مکاتبات و ارائه ادله.

حاصل این مرحله، تنظیم «قرارنامه داوری» است؛ سندی جامع که مشخصات طرفین، موضوع اختلاف و برنامه اجرایی رسیدگی را ثبت می کند. در این میان، «مدیریت پرونده» شامل کنترل مواعید، هماهنگی جلسات و نظارت بر تبادل منظم لوایح است.

د - جلسه رسیدگی (استماع)

نقطه اوج فرآیند داوری، جلسه رسیدگی یا «استماع»، حیاتی ترین مرحله فرآیند است؛ جایی که طرفین فرصت می یابند ادعاها، دفاعیات و مستندات خود را مستقیماً نزد هیأت داوری مطرح کنند.

برای تضمین «حق دفاع» و «اصل رفتار برابر»، زمان، مکان و نحوه برگزاری این جلسات توسط مرکز به طرفین ابلاغ می‌گردد. نکته حائز اهمیت در داوری سازمانی این است که عدم همکاری یا عدم حضور یکی از طرفین در جلسه (با وجود ابلاغ صحیح)، مانع از ادامه رسیدگی نخواهد بود. در چنین شرایطی، هیأت داوری می‌تواند با رعایت قواعد مرکز داوری، رسیدگی را ادامه داده و بر اساس مستندات موجود، تصمیم‌گیری کند تا حق دسترسی طرف دیگر به عدالت مسلوب نماند.

هـ - صدور رأی و خاتمه رسیدگی

پس از آنکه هیأت داوری اطمینان حاصل کند که تمامی ادله جمع‌آوری شده و طرفین، فرصت کافی برای دفاع از حقوق خود را داشته‌اند، رسیدگی را خاتمه یافته اعلام می‌کند. در مرحله نهایی، داور یا هیأت داوری وارد مرحله «شور» شده و بر اساس قواعد حقوقی حاکم و مستندات پرونده، "رأی داوری" را صادر می‌نماید.

رأی پس از امضا، مطابق قواعد مرکز در پرونده ثبت و برای طرفین ابلاغ می‌شود. با ابلاغ رأی، فرآیند رسیدگی به پایان می‌رسد و طرفین می‌توانند برای اجرای آن اقدام کنند.

و - مدیریت هزینه‌های داوری

یکی از مزایای برجسته داوری سازمانی در مقایسه با داوری‌های موردی (Ad Hoc)، مدیریت نظام‌مند هزینه‌هاست. در داوری‌های موردی، موضوعاتی چون حق الزحمه داوران یا هزینه‌های اداری اغلب خود به یک اختلاف تبدیل می‌شود. اما در مرکز داوری اتاق ایران، تمامی این امور بر اساس «آیین‌نامه هزینه‌های داوری» و تعرفه‌های از پیش تعیین‌شده مدیریت می‌شود.

دبیرخانه مرکز مسئولیت محاسبه، دریافت و پیگیری پرداخت‌های مالی را بر عهده دارد.

ز - اجرا رأی داوری

صدور رأی داوری، نقطه پایان رسیدگی است، اما برای طرفین، اهمیت اصلی در «قابلیت اجرای» این رأی نهفته است. یکی از بزرگترین مزایای ارجاع اختلافات به مرکز داوری اتاق ایران (ACIC)، این است که آرای صادره در این مرکز، دارای اعتبار قانونی بالا و قابلیت اجرای گسترده در سطح ملی و بین‌المللی هستند.

- اجرای رأی در داخل ایران

طبق قانون ایران آرای داوری پس از ابلاغ، دارای اعتبار قانونی هستند و در صورتی که طرف محکوم، به صورت داوطلبانه به اجرای رأی اقدام نکند، طرف محکوم‌له بهره‌مند می‌تواند به اجرای احکام دادگاه مراجعه نماید.

- اجرای بین‌المللی (کنوانسیون نیویورک)

یکی از قدرتمندترین ابزارهای داوری در تجارت بین‌الملل، «کنوانسیون شناسایی و اجرای احکام داوری خارجی» است. بنا بر این کنوانسیون که توسط بیش از ۱۱۲ کشور جهان (از جمله ایران) پذیرفته شده است، آرای داوری صادره در یک کشور عضو، در کشورهای عضو دیگر نیز به رسمیت شناخته شده و اجرا شوند. این بدان معناست که اگر شما در قراردادی شرط داوری مرکز داوری اتاق ایران (ACIC) را درج کنید، رأیی که در ایران صادر می‌شود، در اکثر کشورهای دنیا (از اروپا تا آسیا و آمریکا) قابلیت اجرا خواهد داشت.

قانون مقررات صادرات و واردات

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

ماده ۱ - مقررات صادرات و واردات کالا و انجام خدمات مربوطه نسبت به کلیه صادرکنندگان، واردکنندگان و نیز آنهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است بموجب این قانون تعیین و کلیه قوانین مغایر با آن لغو می گردد.

ماده ۲ - کالاهای صادراتی و وارداتی به سه گروه زیر تقسیم می شوند:

- کالای مجاز : کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت ضوابط، نیاز به کسب مجوز ندارد.
- کالای مشروط : کالایی است که صدور یا ورود آن با کسب مجوز امکان پذیر است.
- کالای ممنوع : کالایی است که صدور یا ورود آن به موجب شرع مقدس اسلام (به اعتبار خرید و فروش و یا مصرف) و یا به موجب قانون ممنوع گردد.

تبصره ۱ - دولت می تواند بنا به مقتضیات و شرایط خاص زمانی با رعایت قوانین مربوطه صدور یا ورود بعضی از کالاها را ممنوع نماید.

ماده ۳ - مبادرت به امر صادرات و واردات کالا بصورت تجاری مستلزم داشتن کارت بازرگانی است که توسط اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران صادر و به تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت می رسد.

تبصره ۱ - ملاک تجاری بودن کالا و نیز نحوه صدور، تمدید و ابطال کارت بازرگانی مطابق آئین نامه اجرائی خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۲ - مرجع رسیدگی و اظهار نظر قطعی هنگام بروز اختلاف بین متقاضی کارت و اتاق، وزارت صنعت، معدن و تجارت می باشد .

تبصره ۳ - شرکتهای تعاونی مرزنشین، ملوانان، پيله وران و کارگران ایرانی مقیم خارج از کشور دارای کارنامه شغلی از وزارت کار و امور اجتماعی (مجاز) از داشتن کارت بازرگانی معاف می باشند.

ماده ۶ - اولویت حمل کلیه کالاهای وارداتی کشور با وسایل نقلیه ایرانی است.

ماده ۸ - واردکنندگان کالاهای مختلف اعم از دولتی و غیر دولتی جهت اخذ مجوز ورود و ثبت سفارش باید منحصراً به وزارت صنعت، معدن و تجارت مراجعه نمایند.

تبصره ۱ - موافقت با ورود کالا، مجوز ترخیص نیز تلقی شده و نیازی به اخذ مجوز جداگانه نیست.

تبصره ۲ - خانوارهای مرزنشین یا شرکتهای تعاونی آنها، ملوانان، پيله وران و کارکنان شناورها که اقدام به ورود کالا جهت مصرف شخصی خود می نمایند از موضوع این ماده مستثنی می باشند.

ماده ۱۰ - دولت موظف است در آئین نامه اجرائی نکات ذیل را در خصوص مبادلات مرزی مشخص نماید:

۱. نقاط یا اعماقی از حاشیه های مرزی که ساکنین آنها مجاز به مبادلات مرزی هستند.
۲. نوع و مقدار کالاهای قابل صدور و ورود توسط خانوارهای مرزنشین یا شرکتهای تعاونی آنها، کارگران ایرانی شاغل مجاز در خارج، پيله وران مرزنشین، ملوانان و کارکنان شناورهایی که بین سواحل جمهوری اسلامی ایران و سایر کشورها در تردد هستند.

۳. شرایطی که اشخاص و گروه های یاد شده باید داشته باشند.

۴. شرایط صدور و ورود کالا و انجام تعهدات.

تبصره ۱ - کالاهای قابل ورود که خانوارهای مرزنشین یا شرکتهای تعاونی آنان و کارکنان شناورها برای مصارف شخصی خود، وارد کشور می نمایند با تصویب هیأت وزیران در مورد ارزاق عمومی از پرداخت سی درصد (۳۰٪) تا حداکثر معادل صد درصد (۱۰۰٪) حقوق گمرکی و سود بازرگانی متعلقه و در مورد لوازم خانگی از پرداخت حداکثر تا معادل پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق گمرکی و سود بازرگانی متعلقه معاف می باشند.

تبصره ۲ - کارگران و ایرانیان شاغل مجاز در خارج از کشور می توانند ماشین آلات صنعتی، ابزار و مواد اولیه مورد نیاز کشور را با رعایت میزان و با استفاده از معافیت درصدی از سود بازرگانی که متفقاً توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت کار و امور اجتماعی و وزارتخانه های صنعتی ذیربط تعیین و به تصویب هیأت وزیران می رسد، وارد نمایند.

آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

هیأت وزیران در جلسه های مورخ ۷، ۱۰ و ۱۳۷۳.۱.۱۴ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۰.۶۴۹۴۵ مورخ ۱۳۷۲.۱۰.۲۳ وزارت بازرگانی و به استناد ماده (۲۳) قانون مقررات صادرات و واردات - مصوب ۱۳۷۲ - آیین نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱ - کمیته دائمی مقررات صادرات و واردات متشکل از نمایندگان نهاد ریاست جمهوری، وزارت بازرگانی، وزارت راه و ترابری، وزارت نفت، وزارت امور خارجه، وزارت کار و امور اجتماعی، وزارتخانه های صنعتی و معدنی، وزارت کشاورزی، وزارت جهاد سازندگی، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت تعاون، سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون، تهیه پیش نویس لوایح قانونی، مصوبات هیأت دولت، شورای اقتصاد و کمیسیون اقتصاد هیأت دولت را در موارد زیر به عهده خواهد داشت:

۱ - لایحه مقررات صادرات و واردات، لوایح موردی برای انجام اصلاحات و تغییرات لازم در قانون مقررات صادرات و واردات.

۲ - لایحه برای لغو انحصاراتی که مانع رشد تولید یا تجارت است.

۳ - آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، اصلاحات و تغییرات موردی روی آیین نامه اجرایی قانون مذکور.

۴ - اصلاحات و تغییرات مندرجات جدول تعرفه گمرکی ضمیمه مقررات صادرات و واردات.

۵ - طرح تصویب نامه های هیأت وزیران، شورای اقتصاد و کمیسیون اقتصاد هیأت وزیران در رابطه با مقررات صادرات و واردات.

۶ - کمیته مذکور همچنین بررسی و اظهار نظر و اقدام روی پیشنهادهای مربوط به مقررات صادرات و واردات را نیز به عهده خواهد داشت.

ماده ۳ - وزارتخانه ها و سازمانهایی که ورود یا صدور کالاهایی منوط به رعایت ضوابط استانداردها یا اخذ گواهی آنها، قبل یا بعد از اظهار کالا در گمرک می باشد، موظفند شرایط و مشخصات مورد نظر خود، همچنین نام مؤسسات و سازمان های کنترل کننده و مجری ضوابط مذکور را با درج آگهی در جراید و انتشار مقررات ناظر به اطلاع واردکنندگان، صادرکنندگان و سازمان های اجرایی ذی ربط برسانند.

ماده ۴ - وزارتخانه ها و سازمانهای مسئول صدور گواهی بهداشت انسانی، دامی و نباتی همچنین گواهی انطباق با استاندارد و نظایر آنها - که برای ورود کالا اخذ آنها ضرورت دارد ولی به عنوان مجوزهای ورود تلقی نمی گردند - موظف هستند بدون در نظر گرفتن موافقت یا مخالفت خود با ورود یا صدور کالای مورد تقاضا نسبت به صدور گواهی اقدام نمایند.

ماده ۵ - با توجه به مفاد مواد (۱) و (۸) قانون مقررات صادرات و واردات که از این پس به اختصار "قانون" نامیده می شود ورود کلیه کالاهای قابل ورود اعم از اینکه واردکننده از بخش دولتی یا غیر دولتی باشد به استثنای موارد زیر موقوف به ثبت سفارش و اخذ مجوز ورود از وزارت بازرگانی با رعایت سایر شرایط مقرر خواهد بود.

موارد استثنا:

۱ - کالاهای مورد نیاز خانوارهای مرزنشین، شرکتهای تعاونی آنها، ملوانان، کارکنان شناورها طبق فهرستی که در همین آیین نامه می آید و در حد مقرر در آن.

۲ - کالاهای خاص نظامی با تأیید وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و کالاهای خاص انرژی اتمی با تأیید رییس سازمان انرژی اتمی.

۳ - کالاهای همراه مسافران ورودی در حدی که در این آیین نامه مشخص می گردد.

۴ - کالاهای وارداتی از طریق پست در حدی که در این آیین نامه مشخص می شود.

۵ - نمونه‌های تجارتي و توليدي در حدي كه در اين آيين‌نامه تعيين خواهد شد.

تبصره ۱ - كالاهاي اهدايي موضوع بند ۹ ماده ۳۷ قانون امور گمركي به شرط تجاري نبودن فقط از لحاظ احراز انطباق با قانون مربوط منوط به بررسي وزارت بازرگاني خواهد بود. لکن با توجه به مفاد تبصره ذيل بند ۲۰ ماده ۳۷ قانون مذکور نياز به مجوزهاي ورود مقرر توسط دولت را نخواهد داشت.

تبصره ۲ - مجوز ورود و ثبت سفارش وزارت بازرگاني براي ترخيص کالا كافي بوده و با داشتن آنها نياز به اخذ مجوز ترخيص از وزارت مذکور نخواهد بود لکن مواردی مانند گواهی بهداشت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا سازمان دامپزشکی و گواهی بهداشت نباتی سازمان حفظ نباتات و گواهی انطباق با استاندارد مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی و نظایر آنها که برای تأیید کیفیت کالا مستلزم بازدید کالا در مبدأ یا بعد از ورود به گمرک و نمونه‌برداری از آن است و اخذ آنها قانوناً الزامی است مشمول مفاد تبصره یک ماده ۸ قانون نمی‌باشد.

تبصره ۳ - در مورد واردات کارگران و ایرانیان شاغل در کشورهای خارجی روش ثبت سفارش به صورت خاص با هماهنگی وزارت بازرگانی و وزارت کار و امور اجتماعی تعیین خواهد شد.

ماده ۸ - الف: کالای ممنوعه قانونی عبارت است از کالایی که ورود یا صدور آن به موجب قوانین ممنوع شده است
ب: کالای ممنوعه توسط دولت شامل کلیه کالاهایی است که در جدول ضمیمه مقررات صادرات و واردات یا دیگر مصوبات دولت غیر مجاز اعلام شده است.

ماده ۹ - هر گونه معامله تجاری با رژیم اشغالگر قدس ممنوع است.

ماده ۱۰ - این ماده در بخش کارت بازرگانی، شرایط صدور، تمدید و قوانین مرتبط با آن ذکر گردیده است.

ماده ۱۲ - حمل کالاهای صادراتی کشور با وسایل نقلیه خارجی مجاز است و نياز به کسب مجوز شورای عالی هماهنگی و ترابری کشور وزارت راه و ترابری ندارد.

ماده ۱۷ - دارندگان کارت مبادلات مرزی یا شرکت تعاونی آنان مجازند کلیه کالاهایی را که صادرات آنها مجاز است یا با صادرات آنها موافقت کلی شده است، با رعایت سایر مقررات تا حداکثر یک میلیون (۱/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای هر نفر در هر سال، صادر کرده و در مقابل، بدون اخذ مجوزهای مقرر در جداول مقررات صادرات و واردات، تا مبلغ یاد شده اقدام به واردات کالاهای مجاز نمایند.

تبصره ۱ - فهرست نوع و مقدار کالاهای قابل ورود توسط مرزنشینان و میزان معافیت گمرکی آنها و همچنین تغییرات بعدی آن توسط کمیته ای زیر نظر وزارت بازرگانی و متشکل از وزارتخانه های تعاون، کشور و صنایع و معادن تهیه می شود و پس از تصویب اکثریت وزیران عضو کمیسیون اقتصاد هیأت دولت با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیأت دولت قابل صدور خواهد بود.

ماده ۲۲ - بازارچه مرزی محوطه ای است محصور واقع در نقطه صفر مرزی و در جوار گمرکات مجاز به انجام تشریفات ترخیص کالا یا مکانهایی که طبق تفاهم نامه های منعقد شده بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای همجوار تعیین می شود. اهالی دو طرف مرز می توانند کالاها و محصولات مورد نیاز را با رعایت مقررات صادرات و واردات و ضوابط مقرر در این ماده به شرح زیر برای داد و ستد در بازارچه ها عرضه نمایند:

۱. استقرار گمرک در درب ورود و خروج بازارچه ضروری است و اعمال مقررات صادرات و واردات و نظارت بر رعایت آن در بازارچه بر عهده گمرک می باشد.

۲. صادرات کالا در بازارچه های مرزی تنها با ارایه تعهد نامه کتبی صادر کننده مطابق فرم تعهد ابلاغی که به تأیید مسؤول بازارچه مرزی رسیده باشد، قابل انجام بوده و نیاز به ارایه تعهد ارزی نمی باشد.

۳. ورود و ترخیص کالا در بازارچه های مرزی تنها با ارایه فاکتور فروش غرفه های بازارچه های مرزی کشور مقابل امکان پذیر بوده و نیاز به ارایه سایر مدارک از قبیل پیش برگ (پروفرما) و بارنامه حمل نمی باشد. ثبت آماری در محل هر بازارچه توسط نماینده وزارت بازرگانی انجام خواهد شد.

۴. در مواردی که کالای وارده به بازارچه های مرزی، از بازارچه مرزی طرف مقابل تأمین نشود و ارایه فاکتور فروش امکان پذیر نباشد، قیمت کالاهای وارداتی توسط گمرک تعیین می شود.
۵. وزارت بازرگانی سهم مبادلات، تغییر در آنها و فهرست کالاهای قابل داد و ستد در هر بازارچه را با در نظر گرفتن میزان فعالیت، امکانات و نیازمندیهای استان های مرزی و تفاهم های به عمل آمده با کشور مقابل و مقررات صادرات و واردات کشور، تهیه و اعلام می نماید.
۶. واردات کالاهای مجاز با گواهی سپرده ارزی، از طریق بازارچه های مرزی، طبق مقررات مربوط به ورود از محل گواهی سپرده ارزی، علاوه بر حداکثر تعیین شده برای بازارچه ها، مجاز می باشد.
۷. مقررات مربوط به «واردات قبل از صادرات» در بازارچه های مرزی لغو می شود.
۸. کلیه اشخاص حقیقی ساکن در مناطق مرزی و اشخاص حقوقی که در مناطق مذکور فعالیت می نمایند، مجاز به فعالیت در بازارچه های مرزی هستند.
۹. مبادلات در بازارچه های مرزی پس از استقرار مأموران وزارت بازرگانی، کشور، گمرک و نیروی انتظامی و با اعمال دقیق مقررات مربوط در خصوص نوع و میزان کالاهای وارداتی و صادراتی و دریافت حقوق دولت، مجاز خواهد بود.
۱۰. کلیه اشخاص مجاز به فعالیت در بازارچه های مرزی می توانند در قبال صادرات کالا به کشور یا کشورهای مقابل، اقلام قابل مبادله در بازارچه های مرزی را از طریق کلیه مبادی گمرکی و مناطق آزاد تجاری و صنعتی کشور با پرداخت سود بازرگانی و عوارض گمرکی وارد و ترخیص نمایند. اسناد صادره که در گمرکات کشور تأیید ورود می شود برای رفع تعهدات ارزی ناشی از صادرات کالا از بازارچه ها معتبر خواهد بود. گمرک ایران مکلف است تسهیلات لازم را برای رفع تعهدات ارزی ناشی از صادرات کالا از بازارچه ها در کلیه مرزهای گمرکی کشور و همچنین مناطق آزاد تجاری و صنعتی به گونه ای فراهم نماید که از حمل مضاعف کالا جلوگیری شود.
- تبصره ۱ - فهرست بازارچه های مرزی به شرح جدول پیوست تعیین می گردد.
- تبصره ۲ - ارایه پیشنهاد برای تأسیس بازارچه های مشترک مرزی جدید علاوه بر شرایط موجود مستلزم تأمین هزینه های مربوط به ایجاد تأسیسات مورد نیاز گمرک در محل بازارچه های مشترک مرزی می باشد.
- تبصره ۳ - کلیه فعالیتهای مشابه از قبیل بازارچه های امنیتی یا هر اسم و عنوان دیگر، از نظر حجم مبادلات، روش مبادله کالا و نوع کالاهای قابل مبادله، تابع مقررات و ضوابط این ماده می باشد.

ماده ۲۴ - ورود موقت:

واردات قبل از صادرات مواد اولیه و کالاهای مورد نیاز در تولید، تکمیل، آماده سازی و بسته بندی کالاهای صادراتی موضوع ماده (۱۲) قانون، مستلزم رعایت موارد ذیل می باشد:

شرایط صدور مجوز واردات:

۱-۱ - اجازه ورود موقت موضوع این ماده فقط به کارخانجات، شرکتها و واحدهای تولیدی (اعم از صنعتی یا صنعتی) که دارای پروانه معتبر می باشند، داده خواهد شد. واحدهای بازرگانی و تعاونیها در صورتی می توانند از این مقررات استفاده نمایند که با واحدهای تولیدی دارای پروانه معتبر قرارداد منعقد نموده باشند.

۲-۱ - حداکثر میزان واردات مواد اولیه و کالاهای مورد مصرف معادل ظرفیت اسمی سالانه واحدهای تولیدی سازنده یا تولیدکننده کالا می باشد.

۳-۱ - صادرکنندگانی که نسبت به ورود موقت مواد اولیه، قطعات و سایر ملزومات تولیدی اقدام می نمایند، موظفند حداقل به میزان یکصد و بیست و پنج درصد (۱۲۵٪) ارزش کالای وارداتی موقت، کالای ساخته شده صادر نمایند. چنانچه پس از انجام وظیفه یاد شده، بخشی از کالاها و قطعات وارد شده برای تولید کالا و مصرف در داخل کشور در نظر گرفته شود، آن بخش به عنوان واردات قطعی محسوب گردیده و

مشمول پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و سایر عوارض و مابه التفاوت به مأخذ زمان تبدیل اظهارنامه از حالت ورود موقت «به حالت قطعی» خواهد بود.

تبصره - گمرک ایران موظف است ضرایب مورد عمل خود و ضرایبی را که از طریق وزارتخانه تولیدی ذی ربط به دست می آورد، از طریق مجاری مربوط به اطلاع عموم برساند.

۱-۴ - صادرکنندگانی که برای صدور کالاهای خود نیاز به ورود موقت لوازم بسته بندی نظیر کارتن، قوطی و گونی دارند، از شمول این مقررات مستثنا می باشند.

۲-مهلت صدور کالاهای ساخته شده از مواد اولیه یا کالاهای تکمیل، آماده یا بسته بندی شده با کالاهای موضوع این ماده، یک سال پس از تاریخ ورود مواد می باشد. این مهلت در مورد کالاهایی که نیاز به زمان بیشتری دارند، با تشخیص و موافقت گمرک ایران تا یک سال دیگر قابل تمدید است.

تبصره - گمرک ایران موظف است در پایان هر ماه فهرست مواد اولیه وارد شده حاوی شماره حکم، شماره پروانه، تاریخ پروانه، مشخصات متقاضی، آدرس، نام کالا، میزان کالا، ارزش دلاری بر مبنای «سیف»، ردیف تعرفه، ارزش ریالی نوع وثیقه و ضمانتنامه اخذ شده را تهیه و جهت بررسی و نظارت به وزارت بازرگانی و وزارتخانه تولیدی ذی ربط ارسال نماید.

۳-برای ورود موقت کالاهای موضوع این ماده، گمرک با رعایت قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی آن تعهد یا سفته به شرح زیر اخذ خواهد نمود:

۳-۱ - در مورد کارخانجات، شرکتها و واحدهای تولیدی دولتی، سفته یا تعهد کتبی به تشخیص گمرک ایران.

۳-۲ - در مورد کارخانجات، شرکتها و واحدهای تولیدی خصوصی و تعاونی (اعم از صنفی یا صنعتی)، سفته

۳-۳ - در مورد بازرگانان و اصناف، سفته به تشخیص رییس کل گمرک ایران و به میزان حداقل دو برابر ارزش «سیف».

تبصره ۱ - اخذ وثایق یاد شده مانع از اجرای مفاد قانون امور گمرکی در خصوص کالاهایی که با استفاده از مزایای این ماده وارد، اما ظرف مهلت مقرر یا مهلت های تمدید شده صادر نشده است، نخواهد شد.

تبصره ۲ - گمرک ایران موظف است حداکثر تسهیلات را برای صادرکنندگان نمونه و خوشنام ارایه نماید. دستورالعمل این بند توسط گمرک ایران تهیه و به اطلاع عموم خواهد رسید.

۴-مرجوع نمودن عین مواد اولیه و کالاهای ورود موقت بلامانع است. تشخیص و انطباق مواد و کالاهای مرجوعی با مواد و کالاهای ورود موقت با گمرک ایران است.

ماده ۲۷ - فهرست و شرایط کالاهای قابل ورود با ارز حاصل از صادرات:

وزارت بازرگانی می تواند علاوه بر کالاهایی که واردات آنها بر اساس مقررات موجود و با استفاده از ارز حاصل از صادرات توسط واحدهای تولیدی و تجاری مجاز است، با هماهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پس از حذف مجوز ورود با هماهنگی وزارتخانه ذی ربط، اقلام دیگری را به فهرست کالاهای مذکور اضافه و به اطلاع عموم برساند.

تبصره ۱ - رعایت شرایط ورود و کلیه ضوابط نظیر بهداشت انسانی، نباتی و حیوانی و استاندارد بر اساس جداول مقررات صادرات و واردات و قوانین جاری کشور جهت واردات کالاهای موضوع فهرست یاد شده در این ماده الزامی است.

تبصره ۲ - واگذاری گواهی سپرده ارزی به سایر واردکنندگان، از طریق بازار بورس اوراق بهادار برای واردات اقلام یاد شده در این ماده بلامانع است.

تبصره ۳ - ارز حاصل از صدور خدمات فنی و مهندسی، هتلداری، خدمات تجاری، حمل و نقل ترانزیتی، خدمات انسانی و درآمد کارگران و کارکنان ایرانی خارج از کشور و سایر موارد خدماتی با تشخیص وزارت بازرگانی و با هماهنگی سایر دستگاهها، ارز حاصل از صادرات تلقی می گردد و کلیه مزایا و مراحل تشویق پیش بینی شده برای صادرات کالا برای صادرات خدمات هم معتبر و لازم الاجرا است. تبصره ۴ - واردات مواد اولیه، قطعات، تجهیزات و ماشین آلات مورد نیاز واحدهای تولیدی در ازای صدور محصولات تولیدی خود بلامانع است. این گونه واحدها می توانند معادل ارزش کالای وارده (بر طبق برگ سبز گمرکی) تعهدات ارزی مربوط را تسویه نمایند. در صورت بروز اختلاف بین متقاضی و گمرکات کشور در زمینه تولیدی بودن واحد صادراتی و کالای صادره مرجع تشخیص، وزارتخانه ذی ربط (صادرکننده مجوز فعالیت) خواهد بود.

ماده ۳۵ - برگزاری، نمایشگاههای بین المللی داخلی و خارجی و ورود و خروجی کالاهای نمایشگاهی.

الف - برگزاری نمایشگاه در داخل و خارج از کشور:

برگزاری نمایشگاه به نام جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و همچنین برگزاری نمایشگاه بین المللی در داخل کشور به منظور معرفی و عرضه محصولات و فرآورده های ایرانی و خارجی منوط به کسب مجوز از وزارت بازرگانی و برگزاری نمایشگاه نظامی منوط به کسب مجوز از وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح است.

ب - ورود کالاهای نمایشگاهی:

۱- ورود موقت کلیه کالاهای نمایشگاهی شرکت کنندگان در نمایشگاههای بین المللی داخلی با تأیید وزارت بازرگانی و با رعایت قوانین و مقررات مربوط مجاز است. تعهد سفارتخانه های ذی ربط به جای سپرده نقدی قابل قبول می باشد

۲- وزارت بازرگانی می تواند برای هر یک از کالاهای به نمایش گذاشته شده در نمایشگاه بین المللی بازرگانی تهران و کلیه نمایشگاههای بین المللی اعم از بازرگانی و تخصصی که توسط یا با مجوز وزارت مربوط در داخل کشور برگزار می گردد به تعداد محدود و معین اجازه ترخیص صادر نماید.

ج - خروج کالاهای نمایشگاهی:

کالاهایی که با مجوز وزارت بازرگانی به میزان متعارف به منظور عرضه در نمایشگاههای خارجی، به خارج از کشور ارسال می گردد، بدون مطالبه کارت بازرگانی و مجوز صدور و بدون سپردن پیمان ارزی با رعایت سایر مقررات، قابل خروج از کشور می باشند.

ماده ۴۰ - مدت اعتبار ثبت سفارش وزارت بازرگانی و حداکثر مدت اعتبار برای اعتبارات اسنادی و بروات اسنادی: مدت اعتبار ثبت سفارش وزارت بازرگانی توسط وزارت بازرگانی تعیین و اعلام می شود و مدت اعتبار اعتبارات اسنادی و بروات اسنادی توسط بانک مرکزی تعیین و اعلام خواهد گردید. مهلت های مذکور که در ابتدای هر سال توسط وزارت بازرگانی و بانک مرکزی حسب مورد تعیین و اعلام می گردد برای کلیه سازمانهای ذی ربط لازم الرعایه خواهد بود. موارد خاص با توافق طرفین انجام خواهد شد. تبصره ۱ - تمدید اعتبارات اسنادی و ثبت سفارش که واردات کالای موضوع آنها ممنوع می گردد یا شرط ورود آنها در جهت محدودیت تغییر می کند منوط به موافقت وزارت بازرگانی است.

تبصره ۲ - حداکثر مهلت حمل کالاهای تجاری از محل بروات اسنادی از تاریخ ثبت سفارش در بانک توسط بانک مرکزی تعیین می شود.

ماده ۴۲ - چگونگی ورود کالای مستعمل:

- ۱ - ورود خودروهای مستعمل از جمله راهسازی در چهارچوب قانون مربوط و آیین نامه اجرایی آن امکان پذیر می باشد.
- ۲ - ورود تجهیزات، دستگاه ها و ماشین آلات مستعمل برای خط تولید با رعایت مقررات مربوط منوط به تأیید وزارتخانه تولیدی ذی ربط می باشد.

۳ - در سایر موارد ورود کالاهای مستعمل با رعایت مقررات مربوط منوط به موافقت کمیسیون موضوع ماده یک این آیین نامه است. تبصره - گمرک ایران موظف است کالاهای مستعمل موضوع این ماده را بر مبنای قیمت کالای نو مشابه، قیمت گذاری نماید.

ماده ۴۳ - ورود کالاهایی که بر اساس مصوبات هیأت وزیران ممنوع اعلام گردیده است، با رعایت شرایط زیر مجاز است:

- 1- مواد اولیه، قطعات و لوازم یدکی و لوازم فنی مورد نیاز صنایع کشور که به نام واحدهای تولیدی وارد می شود به شرط آنکه از نظر کیفیت یا کمیت در حد نیاز صنایع در داخل تولید نشود، با تقاضای وزارتخانه ذی ربط و تشخیص و موافقت کمیسیون موضوع ماده (۱) این آیین نامه.
- 2- کالاهای مورد نیاز مبرم وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی با تشخیص و موافقت کمیسیون موضوع ماده (۱) این آیین نامه.
- 3- کالاهای مستعمل مربوط به دفاتر نمایندگی وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی خارج از کشور که تعطیل می شوند، در صورتی که مشمول تعرفه ممنوع باشد با موافقت کمیسیون موضوع ماده (۱) این آیین نامه.

4- کالاهای نمونه مورد نیاز واحدهای تولیدی و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی در حدی که نمونه تلقی شود با تشخیص گمرک ایران.

5- قسمت ها و متفرعات کالاهای قابل ورود که به عنوان تعرفه «ممنوع» طبقه بندی شده اند، مشروط بر این که قسمت ها یا قطعات ممنوع مذکور همراه کالای اصلی، مساوی یا متناسب با تعداد کالای وارده باشد، در مورد واحدهای تولیدی با تشخیص و موافقت وزارتخانه تولیدی ذی ربط.

6- مواد غذایی مورد نیاز کارکنان خارجی پیمانکاران وزارتخانه ها و سازمانهای دولتی، متناسب با میزان مصرف آنها، با تشخیص گمرک ایران.

قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

فصل اول - تعاریف، مصادیق و تشکیلات

ماده ۱- اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - قاچاق کالا و ارز: هر فعل یا ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و بر اساس این قانون و یا سایر قوانین، قاچاق محسوب و برای آن مجازات تعیین شده باشد، در مبادی ورودی یا هر نقطه از کشور حتی محل عرضه آن در بازار داخلی کشف شود.

ب - کالا: هر شیء که در عرف، ارزش اقتصادی دارد.

پ - ارز: پول رایج کشورهای خارجی، اعم از اسکناس، مسکوکات، حوالجات ارزی و سایر اسناد مکتوب یا الکترونیکی است که در مبادلات مالی کاربرد دارد.

ث - کالای ممنوع: کالایی که صدور یا ورود آن به موجب قانون ممنوع است.

ج - کالای مجاز: مشروط: کالایی که صدور یا ورود آن علاوه بر انجام تشریفات گمرکی حسب قانون نیازمند به کسب مجوز قبلی از یک یا چند مرجع ذی ربط قانونی است.

چ - کالای مجاز: کالایی است که صدور یا ورود آن با رعایت تشریفات گمرکی و بانکی، نیاز به کسب مجوز ندارد.

ذ - شناسه کالا: شناسه ای چند رقمی که مبتنی بر یک نظام جامع طبقه بندی کالا است و مشخصات ماهوی هر قلم کالا احصاء و در یک سامانه ثبت می شود و به صورت رمزین (بارکد) و یا نظایر آن بر روی کالا نصب یا درج می گردد.

ر - شناسه رهگیری: شناسه ای چند رقمی مبتنی بر شناسه کالا است و به منظور منحصر به فرد نمودن هر واحد کالا به کلیه کالاهای دارای بسته بندی با ابعاد مشخص اختصاص می یابد. ماهیت، مالکیت و موقعیت کالا در هر نقطه از زنجیره تأمین مبتنی بر این شناسه قابل استعلام و رهگیری است و در قالب یک رمزین بر روی کالاهای مزبور نصب یا درج می شود.

ز (اصلاحی ۱۱، ۱۴۰۰) - اسناد خلاف واقع: اسنادی است که در آن خصوصیات کالای ذکر شده از حیث نوع، جنس، تعداد، وزن یا سایر خصوصیات با محموله مکشوفه (اعم از فیزیکی یا سندی) یا کالای مندرج در اظهارنامه تطبیق ننماید و یا جعلی باشد.

تبصره ۱ (الحاقی ۱۱، ۱۴۰۰) - علاوه بر مواردی که در بندهای «ج» و «ح» ماده (۱۱۳) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن، قاچاق محسوب می شود، وجود هرگونه کالای اضافی هم نام یا هم نوع به میزان بیش از پانزده درصد (۱۵٪) در واحد کالا از قبیل تعداد یا وزن یا حجم همراه کالای اظهار شده نیز قاچاق محسوب می شود. مغایرت پانزده درصد (۱۵٪) یا کمتر از آن قبل از ترخیص، در صورتی که کالا ممنوع نبوده و به موجب این قانون یا قوانین دیگر قاچاق محسوب نشود، حسب مورد مشمول حداکثر ضمانت اجرای مقرر در ماده (۱۰۸) یا ماده (۱۱۰) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و اصلاحات بعدی آن است.

تبصره ۲ (الحاقی ۱۱، ۱۴۰۰) - میزان مغایرت تا پانزده درصد (۱۵٪) موضوع تبصره (۱) بند «ز» صرفاً درخصوص کشف مغایرت قبل از ترخیص است و هرگونه مغایرت به هر میزان درخصوص کالای ترخیص یا خارج شده قاچاق محسوب می شود.

تبصره ۳ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - در خصوص کالای اضافی غیر هم نوع یا غیر هم نام، هرگونه مغایرت به هر نحو، از قبیل تعداد یا وزن یا جنس، چه قبل و چه بعد از ترخیص، قاچاق محسوب می شود. کالای اضافی در این قانون و قانون امور گمرکی، اعم از آن است که محموله مکشوفه به میزان واحد کالای مندرج در اظهارنامه باشد یا نباشد.

ماده ۲ (اصلاحی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - علاوه بر مصادیقی که در قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/ ۸/ ۱۳۹۰ و اصلاحات بعدی آن ذکر شده است، موارد زیر نیز قاچاق محسوب می شود:

(اصلاحی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - اظهار کالا به گمرک و یا ترخیص یا خروج کالا از اماکن گمرکی با ارائه مجوزها یا اسناد جعلی و یا مجوزهای باطل یا منقضی یا تکراری یا خلاف واقع یا متعلق به غیر یا تحصیل شده از طریق تبانی و یا تقلب

ماده ۲ مکرر (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - موارد زیر قاچاق ارز محسوب می شود:

الف (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - ورود ارز به کشور یا خروج ارز از کشور، بدون رعایت ضوابط مربوط که در حدود اختیارات قانونی توسط شورای پول و اعتبار تعیین می شود.

ب (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - هرگونه اقدام به خروج ارز از کشور بدون رعایت ضوابط مربوط که در حدود اختیارات قانونی توسط شورای پول و اعتبار تعیین می شود.

پ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - انجام معامله ارزی در کشور، تحت هر عنوان نظیر خرید، فروش، حواله، معاوضه یا صلح، مگر آنکه حداقل یکی از طرفین معامله، صرافی مجاز، بانک یا مؤسسه مالی و اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی باشد. حکم این بند شامل مواردی است که در زمان انجام معامله، حداقل یکی از طرفین در کشور باشند.

ج (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - عدم ثبت معاملات ارزی در سامانه ارزی یا ثبت ناقص یا خلاف واقع اطلاعات مربوط به معاملات مذکور در این سامانه توسط صرافی، بانک یا مؤسسه مالی - اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی.

ح (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - عرضه، حمل یا نگهداری ارز فاقد صورتحساب خرید معتبر یا فاقد مجوز ورود توسط اشخاص غیر از صرافی، بانک یا مؤسسه مالی - اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی. ورود ارز به کشور تا سقف تعیینی توسط بانک مرکزی از شمول این بند خارج است. مالکان ارز در خصوص ارزهایی که قبل از لازم الاجراء شدن این قانون در اختیار داشته اند و مازاد بر میزان معافیت ارز قابل حمل و نگهداری اعلامی از سوی بانک مرکزی و فاقد صورتحساب معتبر موضوع تبصره (۲) این ماده است، مکلفند ظرف سه ماه نسبت به ثبت اطلاعات در سامانه مذکور در تبصره (۳) این ماده اقدام کنند.

تبصره ۵ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - تخلف از سایر ضوابط ارزی که شورای پول و اعتبار در حدود اختیارات قانونی تعیین کرده است و فاقد وصف مجرمانه بوده و در این قانون یا سایر قوانین ضمانت اجرائی برای آن ذکر نشده است به شرط احراز علم و عمد در مراجع ذی صلاح با استناد به قرائن و امارات موجود، صرفاً تخلف محسوب و مرتکب به جرمه نقدی معادل یک چهارم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می شود. وارد کردن، خارج کردن و یا اقدام به خارج کردن وجه رایج ایران، بدون رعایت ضوابط تعیینی شورای پول و اعتبار که در حدود اختیارات قانونی این شورا تعیین شده است، به شرط احراز علم و عمد در مراجع ذی صلاح با استناد به قرائن و امارات موجود، نیز مشمول جرمه تخلف اخیر می شود.

تبصره ۶ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - کلیه صادرکنندگان کالا به خارج از کشور موظفند ارز مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به بانک مرکزی بفروشند و یا با تأیید بانک مرکزی نسبت به فروش آن به سایر اشخاص اقدام یا جهت تأمین ارز واردات کالای خود یا بازپرداخت بدهی تسهیلات ارزی استفاده نمایند. متخلف علاوه بر الزام به ایفای تعهد موضوع تخلف، به جرمه نقدی معادل یک پنجم موضوع

تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می شود. در صورت عدم ایفای تعهد ظرف سه ماه از زمان ابلاغ حکم قطعی، معادل ارزش تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان صدور حکم، به جرمه نقدی مرتکب افزوده می شود. تخلف موضوع این تبصره صرفاً در مواردی که ارزش موضوع تخلف بیشتر از سه میلیون (۳/۰۰۰/۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها باشد، می تواند با تحقق شرایط مربوط، مشمول عناوین سازمان یافته و حرفه ای موضوع این قانون قرار گیرد. در صورتی که عدم رفع تعهد موضوع این تبصره و تبصره های (۵) و (۷) با تشخیص مرجع رسیدگی به علت قوه قاهره (حادثه خارجی غیرقابل پیش بینی و غیرقابل دفع) باشد، محکومیت موضوع این تبصره ها اعمال نمی شود.

آیین نامه اجرائی این تبصره شامل مواردی از قبیل مهلت رفع تعهد که بیش از یک سال نیست و شرایط تمدید آن تا حداکثر سه ماه، موارد مشمول معافیت تا سقف سی هزار (۳۰/۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها در سال و معافیت کالای موضوع ماده (۶۵) قانون امور گمرکی، میزان تعهد که کمتر از شصت درصد (۶۰٪) ارزش ارزی صادرات نیست، اولویت بندی و نحوه انتخاب یک یا ترکیبی از روشهای رفع تعهد و تعیین سامانه های اجرائی این تبصره، توسط بانک مرکزی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و ظرف یک ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران می رسد. در هر صورت، برخورداری از کلیه معافیت های مالیاتی برای درآمدهای حاصل از صادرات و هرگونه جایزه و مشوق های صادراتی به تناسب میزان ایفای تعهد موضوع این تبصره است.

اعمال محدودیت های موضوع این تبصره تا ابتدای سال بعد از زمانی که ارزش سالانه صادرات غیرنفتی طبق اعلام وزارت صنعت، معدن و تجارت، به بیش از یک ممیز هشت دهم (۱/۸) برابر ارزش سالانه واردات کشور برسد، قابل اجراء است.

تبصره ۷ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - درخصوص عدم رفع تعهد ارزی موضوع ماده (۱۰) قانون تعزیرات حکومتی در صورتی که تا مبلغ صد میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان دریافت ارز باشد، مرتکب علاوه بر اعاده ارز به میزان رفع تعهد نشده و محرومیت از فعالیت بازرگانی از شش ماه تا یکسال، به جرمه نقدی معادل دوبرابر کسری یا عدم رفع تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی از زمان دریافت ارز، محکوم می شود. در صورتی که مبلغ عدم رفع تعهد ارزی معادل صد میلیارد (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا بیش از آن بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان دریافت ارز باشد، مرتکب علاوه بر اعاده ارز به میزان رفع تعهد نشده و محرومیت از فعالیت بازرگانی از یک تا ده سال، به حبس تعزیری درجه پنج موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲ و جزای نقدی به میزان معادل دوبرابر کسری یا عدم رفع تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی از زمان دریافت ارز، محکوم می شود. در صورتی که رفع تعهد ارزی و یا هرگونه اقدام به این منظور، با استفاده از اسناد جعلی یا خلاف واقع باشد و یا از طریق بیش بود ارزش اظهار کالای و یا بیش اظهار در تعداد یا مقدار کالا به گمرک و یا مغایرت در کالای اظهار شده یا مکشوفه با کالای موضوع تعهد باشد، مرتکب علاوه بر اعاده ارز به میزان رفع تعهد نشده و ابطال دائم کارت بازرگانی، به حبس تعزیری درجه چهار موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی و جزای نقدی به میزان معادل سه برابر کسری یا عدم رفع تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی از زمان دریافت ارز، محکوم می شود. در موارد تعدد عدم رفع تعهد، ملاک برای شمول این تبصره جمع مبالغ است و تعدد جرم مانع از حرفه ای محسوب شدن مرتکب نیست.

شخصی که جهت واردات کالا، ارز موضوع تبصره (۶) این ماده را دریافت کرده و یا از روش «تأمین ارز واردات کالای خود» استفاده نموده است نیز مشمول احکام این تبصره می باشد.

ماده ۶ مکرر ۲ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاههای اجرائی ذی ربط ظرف دو ماه از لازم الاجراء شدن این قانون، از طریق سامانه جامع انبارها و مراکز نگهداری کالا، امکان صدور قبض انبار و حواله انبار را برای کلیه انبارها و مراکز نگهداری کالا فراهم نماید؛ به نحوی که اسناد مزبور متضمن اطلاعاتی از قبیل اطلاعات کمی و کیفی کالا، مالک کالا، محل نگهداری، تحویل دهنده، تحویل گیرنده و تاریخ و زمان صدور سند باشند. ورود کالا به انبارها و مراکز نگهداری کالا و خروج کالا از آنها بدون قبض انبار و حواله انبار موضوع این ماده، مستوجب محکومیت نگهداری کننده به جرمه نقدی به میزان یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال یا معادل یک چهارم ارزش کالای موضوع تخلف، هر کدام که بیشتر باشد، است. کلیه نگهداری کنندگان تجاری کالاهای ضروری که تعیین مصادیق آنها،

به تشخیص ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز یا ستاد تنظیم بازار است و از طریق سامانه مقررات تجاری ابلاغ می شود، ملزم به ثبت آنی اطلاعات نگهداری کالا در سامانه مذکور و ارائه و دریافت قبض و حواله موضوع این ماده هستند. در خصوص کالاهایی که شناسه کالا در مورد آنها اجرائی شده است، ثبت اطلاعات بر این اساس انجام می شود. استنکاف عمدی از ثبت آنی اطلاعات کالاهای ضروری و ارائه و دریافت قبض و حواله آنها مستوجب ضمانت اجراهای مقرر در تبصره (۴) ماده (۱۸) این قانون است. شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این قانون، صرفاً قبض و حواله الکترونیکی موضوع این ماده معتبر است. جز در مواردی که شورای عالی امنیت ملی در خصوص هر شخصی اعم از بخش خصوصی یا دولتی تعیین می کند، کلیه اشخاص و دستگاههای اجرائی از جمله گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بنادر و دریانوردی، سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی و نهادهای عمومی غیردولتی و نهادهای مأذون از سوی ولی فقیه با إذن معظم له، موظف به اجرای مقررات این ماده هستند و در فرآیندهای خود مکلفند تنها حواله الکترونیکی خروج کالا از انبار (بیجک خروج کالا) و قبض انبار استعلام شده از سامانه مذکور را ملاک قرار دهند. کارمزد صدور قبض و حواله و محل واریز جریمه های موضوع این ماده که پس از واریز به خزانه داری کل کشور در محل سامانه مذکور هزینه می شود، ظرف دو ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد .

تبصره (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰). جز در مواردی که شورای عالی امنیت ملی تعیین می کند، ارائه عمدی هرگونه خدمات نظیر بیمه، ضمانت (گارانتی)، نصب، تعمیر و تأمین قطعات به کالاهایی که جرایم و یا تخلفات موضوع این قانون نسبت به آنها ارتکاب یافته است، با علم به وقوع جرم یا تخلف صورت گرفته، تخلف محسوب و در صورتی که در این قانون یا سایر قوانین برای آن ضمانت اجرای شدیدتری تعیین نشده باشد، مستوجب جریمه نقدی معادل یک تا دو برابر ارزش کالای موضوع تخلف است.

ماده ۱۸- هر شخص که مرتکب قاچاق کالا و ارز و حمل و یا نگهداری آن شود، علاوه بر ضبط کالا یا ارز، به جریمه های نقدی زیر محکوم می شود:

الف - کالای مجاز: جریمه نقدی یک تا دو برابر ارزش کالا

ب - کالای مجاز مشروط: جریمه نقدی معادل یک تا سه برابر ارزش کالا

پ - کالای یارانه ای: جریمه نقدی معادل دو تا چهار برابر ارزش کالا

ت (اصلاحی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰). ارز: جریمه نقدی ارز ورودی، یک تا دو برابر بهای ریالی آن و جریمه نقدی ارز خروجی یا اقدام به خروج ارز، دو تا چهار برابر بهای ریالی آن و در سایر موارد ضبط ارز انجام نشده و تنها معادل بهای ریالی ارز به عنوان جریمه نقدی أخذ می گردد. معیار محاسبه ارز برای تعیین بهای ریالی در این قانون، بهای ارز موضوع بند «د» ماده (۱) این قانون است و در صورتی که اصل وقوع قاچاق ارز و معادل ریالی کل ارز موضوع قاچاق مشخص بوده، اما تفکیک نوع و میزان ارزهای موضوع قاچاق مقدور نباشد، همان معادل ریالی کل ارز موضوع قاچاق مبنای تعیین مجازات است .

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰). عرضه یا فروش کالای قاچاق موضوع این ماده ممنوع و مرتکب علاوه بر ضبط کالا به حداقل مجازات های مقرر در این ماده محکوم می شود. چنانچه عرضه یا فروش کالای قاچاق از طریق رسانه ها یا فضای مجازی از قبیل شبکه اجتماعی، تارنما یا پیامک و یا تلفن صورت پذیرد، مرتکب علاوه بر ضبط کالا به دو برابر ارزش کالای قاچاق محکوم می شود .

تبصره ۲- فهرست کالاهای یارانه ای با پیشنهاد وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

تبصره ۳- وزارت صنعت، معدن و تجارت مکلف است فهرست کالاهای مجاز مشروط را اعلام نماید.

تبصره ۴ (الحاقی ۲۱، ۰۷، ۱۳۹۴) - خرید، فروش، حمل یا نگهداری کالاهایی که موضوع قاچاق قرار می گیرند به صورت تجاری مانند فرآورده های نفتی و دارویی خارج از ضوابط تعیینی دولت تخلف محسوب و مرتکب علاوه بر ضبط کالای مزبور حسب مورد به حداقل جریمه نقدی مقرر در این ماده محکوم می شود. دولت مکلف است ظرف مدت دو ماه از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون دستورالعمل مورد نیاز را تصویب نماید .

ماده ۲۲ - هر کس مرتکب قاچاق کالای ممنوع گردد یا کالای ممنوع قاچاق را نگهداری یا حمل نماید یا بفروشد، علاوه بر ضبط کالا به شرح زیر و مواد (۲۳) و (۲۴) مجازات می شود:

الف - در صورتی که ارزش کالا تا ده میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۱۰) ریال باشد، به جزای نقدی معادل دو تا سه برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

ب - در صورتی که ارزش کالا از ده میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۱۰) تا یکصد میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۱۰۰) ریال باشد به جزای نقدی معادل سه تا پنج برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

پ - در صورتی که ارزش کالا از یکصد میلیون (۰۰۰/۰۰۰/۱۰۰) تا یک میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۱۰۰۰) ریال باشد به بیش از شش ماه تا دو سال حبس و به جزای نقدی معادل پنج تا هفت برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

ت - در صورتی که ارزش کالا بیش از یک میلیارد (۰۰۰/۰۰۰/۱۰۰۰) ریال باشد به دو سال تا پنج سال حبس و به جزای نقدی معادل هفت تا ده برابر ارزش کالای ممنوع قاچاق

ماده ۳۳ - هر کس در اسناد مثبت گمرکی اعم از کتبی یا رقومی (دیجیتالی)، مهر و موم یا پلمب گمرکی و سایر اسناد از قبیل اسناد سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی، مؤسسه ملی استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ثبت سفارش و سایر مجوزهای مورد نیاز صادرات و واردات، شناسه کالا و رهگیری، مرتکب جعل گردد و یا با علم به جعلی بودن، آنها را مورد استفاده قرار دهد، حسب مورد علاوه بر مجازات حبس مذکور در قانون مجازات اسلامی به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر ارزش کالای موضوع اسناد مجعول محکوم می شود.

تبصره - خرید و فروش اسناد اصیل گمرکی که قبلاً در ترخیص کالا استفاده شده است و همچنین استفاده مکرر از آن اسناد، جرم محسوب و مرتکب به مجازات فوق محکوم می شود.

ماده ۳۳ مکرر ۱ (الحاقی ۱۰، ۱۱، ۱۴۰۰) - چنانچه شخصی اقدام به ارائه یا بهره برداری از اسنادی کند که دلالت بر صادرات صوری نماید، علاوه بر مجازات جرائم و تخلفاتی که در راستای انجام صادرات صوری مرتکب شده به جریمه نقدی معادل دو برابر ارزش کالاهای مذکور محکوم می گردد.

ماده ۳۳ مکرر ۲ (الحاقی ۱۰، ۱۱، ۱۴۰۰) - هرگونه معامله راجع به کارت بازرگانی که عرفاً اجاره، خرید، فروش یا واگذاری آن محسوب شود و نیز هرگونه بهره برداری از منافع کارت بازرگانی دیگری تحت هر عنوان ممنوع است و مرتکب یا مرتکبین به شرح زیر مجازات می شوند:

الف (الحاقی ۱۰، ۱۱، ۱۴۰۰) - انتقال گیرنده یا بهره بردار: پرداخت جریمه نقدی معادل نصف ارزش کالا علاوه بر ضبط کالا و پرداخت تضامنی خسارت وارده به دولت.

ب (الحاقی ۱۰، ۱۱، ۱۴۰۰) - انتقال دهنده: پرداخت جریمه نقدی معادل یک تا دو برابر منافع تحصیل شده علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و پرداخت تضامنی خسارت وارده به دولت.

پ (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - در صورتی که اعمال فوق منتهی به اقدام برای ورود یا صدور کالا نگردد، علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و جریمه نقدی از دویست میلیون (۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تا پانصد میلیون (۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال، هر یک از مرتکبین به دو یا چند مورد از محرومیت های موضوع ماده (۶۹) این قانون محکوم می شوند.

تبصره (الحاقی ۱۱، ۱۰، ۱۴۰۰) - اعمال مقررات این ماده مانع از اجرای مجازات های مقرر در سایر قوانین نیست.

آیین نامه اجرایی تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

هیأت وزیران در جلسه ۲۵/۸/۱۴۰۱ به پیشنهاد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت) و به استناد تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۴۰۰ -، آیین نامه اجرایی تبصره مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

- صادرکننده: شخص حقیقی و حقوقی که وفق پروانه صادراتی گمرک بر اساس قوانین، مقررات و آیین نامه های مربوط نسبت به صادرات کالا اقدام می نماید
 - تعهد ارزی صادراتی: معادل حداکثر صددرصد (۱۰۰٪) ارزش ارزی پروانه های صادراتی کالاها (محصولات)
 - کارگروه: کارگروه بازگشت ارز حاصل از صادرات
 - مهلت برگشت ارز: مدت زمانی که صادرکننده می تواند نسبت به برگشت ارز حاصل از صادرات به منظور رفع تعهد ارزی صادراتی و بهره مندی از مشوق ها و معافیت های مربوط، اقدام نماید
 - تعهد ارزی صادراتی سررسید شده: میزان تعهدات ارزی صادراتی ایفا نشده در مهلت برگشت ارز
 - روش های برگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور شامل موارد زیر:
 - الف - فروش ارز به صورت حواله در سامانه نیما به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و یا صرافی .
 - ب - واردات کالا در مقابل صادرات خود .
 - پ - واگذاری ارز حاصل از صادرات به دیگران (غیر) جهت واردات کالا .
 - ت - تهاتر کالا به کالا . ث - فروش ارز به صورت اسکناس به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و یا صرافی .
 - ج - بازپرداخت تسهیلات ارزی اعطایی (اعم از اصل، سود و وجه التزام تأخیر تأدیه دین) از محل منابع بانک ها، صندوق توسعه ملی، حساب ذخیره ارزی، تأمین مالی خارجی (فاینانس)، بازتأمین (ریفاینانس)، بانک توسعه اسلامی، بانک توسعه و تجارت اکو، بانک جهانی و سایر منابع تسهیلاتی به تشخیص بانک مرکزی و تأمین ارز سهم الشرکه (آورده) متقاضی صرفاً بابت واردات .
 - چ - تأدیه بدهی (دیون) ارزی (اعم از اصل و فرع) مرتبط با اعتبارات/بروات اسنادی وارداتی و یا ضمانت نامه های ارزی صادره پرداخت شده توسط مؤسسه اعتباری مطابق ضوابط ارزی بانک مرکزی .
- تبصره - در خصوص موارد مذکور در جزءهای (الف)، (پ) و (ث) این بند، تأیید بانک مرکزی ضروری است.
- نسبت برگشت ارز: نسبت میزان برگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی به یک یا ترکیبی از روش های تعیین شده، به مجموع ارزش تعهد صادراتی سررسید شده

ماده ۷- صادرکننده مکلف است حداکثر ظرف چهار ماه از تاریخ صدور پروانه گمرکی نسبت به برگشت ارز حاصل از صادرات به روش های اعلامی در بند (۱۳) ماده (۱) این آیین نامه اقدام کند. افزایش/کاهش مهلت مزبور متناسب با نوع، مقصد کالا، رتبه و اعتبار صادرکننده و نیز زمان دریافت ارز بر اساس الگوی فروش صادرکننده به خریدار خارجی، رتبه اعتباری صادرکننده و غیره بر اساس جدول تنظیمی توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و تأیید کارگروه می باشد. تمدید مهلت موارد خاص حداکثر به مدت سه ماه به شرطی که کل مهلت برگشت ارز از مهلت مقرر در قانون تجاوز ننماید، به تشخیص کارگروه امکان پذیر می باشد .

ماده ۸ - صادرکننده کالا مکلف است صددرصد (۱۰۰٪) مبلغ ارزی مندرج در پروانه گمرکی یا معادل ارزی آن به سایر ارزها را به شرح زیر به چرخه اقتصادی کشور برگرداند :

۱- کلیه صادرکنندگان محصولات پتروشیمی، پالایشی، فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی مکلفند صددرصد (۱۰۰٪) تعهدات ارزی صادراتی خود را از طریق فروش ارز به صورت حواله در سامانه نیما رفع نمایند .

۲- سایر صادرکنندگان به غیر از صادرکنندگان مندرج در بند (۱) این ماده، موظفند نود درصد (۹۰٪) تعهدات ارزی صادراتی خود را به یک یا ترکیبی از روش های برگشت ارز، رفع نمایند. اصلاح (افزایش یا کاهش) درصد فوق حداکثر در دامنه نوسان ده واحد درصد، برای برخی از کالاها به صورت استثنایی توسط کارگروه امکان پذیر است .

ماده ۹- فروش ارز صادرکننده به صورت اسکناس به بانک مرکزی، مؤسسه اعتباری و صرافی معتبر پس از تاریخ اظهار ارزی گمرکی ورود ارز در مبادی ورودی و ارسال اطلاعات مزبور از طریق سامانه ذی ربط به شعبه/باجه بانک ملی ایران مستقر در گمرک با رعایت مهلت برگشت ارز امکان پذیر است. شعبه/باجه بانک ملی ایران مستقر در گمرک، موظف است اسکناس مزبور را دریافت، واپایش (کنترل) و شمارش و نتیجه را به صورت سامانه ای (سیستمی) به گمرک اعلام نماید .

ماده ۱۲- صادرکنندگان دارای تعهد ارزی صادراتی سررسید شده که توسط کارگروه متخلف شناخته شده‌اند، علاوه بر الزام به ایفای تعهد موضوع تخلف، به جریمه نقدی معادل یک پنجم موضوع تخلف و دو یا چند مورد از محرومیت‌های موضوع ماده (۶۹) قانون محکوم می‌شود. در صورت عدم ایفای تعهد ظرف سه ماه از زمان ابلاغ حکم قطعی، معادل ارزش تعهد بر اساس بالاترین نرخ اعلامی بانک مرکزی در زمان صدور حکم، به جریمه نقدی مرتکب افزوده می‌شود. تخلف موضوع تبصره (۶) بند (ح) ماده (۲) مکرر قانون صرفاً در مواردی که ارزش موضوع تخلف بیشتر از سه میلیون (۳۰۰۰۰۰۰۰۰۰) یورو یا معادل آن به سایر ارزها باشد، می‌تواند با تحقق شرایط مربوط، مشمول عناوین سازمان یافته و حرفه‌ای موضوع قانون قرار گیرد. در صورتی که عدم رفع تعهد با تشخیص مرجع رسیدگی به علت قوه قاهره (حادثه خارجی غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل دفع) باشد، این محکومیت اعمال نمی‌شود .

ماده ۱۳- در اجرای تبصره (۶) بند (ح) ماه (۲) مکرر قانون، به استثنای مالیات بر ارزش افزوده، برخورداری از کلیه معافیت های مالیاتی و هرگونه جایزه و مشوق های صادراتی برای درآمدهای حاصل از صادرات (از سرزمین اصلی و مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی)، متناسب با میزان ایفای تعهد ارزی صادراتی می باشد.

ماده ۱۵- موارد مشمول معافیت از ایفای تعهدات صادراتی به شرح زیر می باشد:

۱- صادرات کالا به مقصد عتبات عالیات جهت مصرف و نوسازی و تعمیرات اماکن متبرکه با اخذ تأییدیه از ستاد عتبات عالیات و کارگروه

۲- انتقال کالا از سرزمین اصلی به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به منظور مصرف در آن مناطق، با تأیید سازمان مناطق.

۳- صادرات خون آب (پلاسمای) انسانی به منظور واردات مشتقات مربوط برای مصارف داخلی با تأیید وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو).

۴- ماشین آلات و تجهیزاتی که به منظور استفاده در طرح (پروژه) های صادرات خدمات فنی و مهندسی به صورت قرارداد مهندسی، تأمین تجهیزات، اجرا (ای پی سی اف) با انواع قراردادهای ساخت، بهره برداری، انتقال (بی آتی) صورت می پذیرد تا زمان اتمام طرح (پروژه) و با تأیید کارگروه موضوع ماده (۱۹) آیین نامه اجرایی حمایت از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی موضوع تصویب نامه شماره ۲۷۰۵۷/۴۰۵۲۷ مورخ ۸/۲/۱۳۸۹ و اصلاحات بعدی آن.

۵- هزینه‌های مرتبط با اتلاف، بازاریابی و فروش و سرمایه‌گذاری در سایر کشورها با تأیید وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت ایران)

ماده ۱۶- عرضه و فروش وجوه ارزی حاصل از پیش دریافت صادرات در سامانه‌های اجرایی، با ارائه اسناد مثبت و قراردادهای منعقد شده به کارگروه امکان‌پذیر است. با توجه به خطر (ریسک) مترتبه، پرداخت ریال به این دسته از صادرکنندگان پس از کارسازی حواله ارزی موضوع معامله، صورت خواهد گرفت .

ماده ۱۷- صادرات کالا از مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به خارج از کشور مشمول ایفای تعهد ارزی صادراتی بر اساس این آیین‌نامه می‌باشد و گمرک با همکاری سازمان مناطق موظف است نسبت به صدور پروانه صادراتی اقدام نماید .

ماده ۲۰- واردات پیله و ران، مرزنشینان و تعاونی های مرزنشینان در قالب گواهی ثبت آماری با منشا ارز از محل صادرات وفق مصوبات مربوط، به عنوان رفع تعهد ارزی آنها مورد پذیرش است و مازاد صادرات انجام شده نسبت به واردات آنها، در سقف سهمیه تعیین شده (مطابق فهرست اعلامی وزارت صنعت، معدن و تجارت) باید به یک یا ترکیبی از روش های برگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور، بازگردانده شود.

آیین نامه اجرایی مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز

(نگاهي اجمالي به مهمترين مواد و تبصره هاي اجرايي)

هیأت وزیران در جلسه ۶/۴/۱۳۹۵ به پیشنهاد وزارت دادگستری و ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز و به استناد مواد (۵) و (۶) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز - مصوب ۱۳۹۲ - آیین نامه اجرایی مواد یاد شده را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۳ - به منظور یکپارچه سازی اطلاعات مرتبط با سامانه موضوع ماده (۲) این آیین نامه و کاهش زمینه های بروز قاچاق، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری ستاد و دستگاه های موضوع ماده (۲) مذکور، «سامانه جامع تجارت» را به گونه ای تهیه و اجرا نموده و مورد بهره برداری قرار دهد که متضمن کلیه فرآیندهای تجارت داخلی و خارجی از جمله صدور، تمدید و ابطال کارت بازرگانی و مجوزهای تجاری بوده و انواع رویه های تجاری اعم از واردات، صادرات و عبور (ترانزیت) را در برگرفته و یکپارچه نماید. این سامانه باید با اشتراک گذاری اطلاعات موجود در سامانه های مرتبط از جمله سامانه پنجره واحد، سامانه ارزی، سامانه جامع حمل و نقل و سامانه جامع بیمه مورد بهره برداری قرار گیرد، به نحوی که بازرگان بتواند تمام امور خود را در خصوص تجارت از طریق درگاه این سامانه مشاهده و پی گیری کند و از ورود چند باره اطلاعات یکسان و تکراری جلوگیری شود.

ماده ۴ - به منظور ساماندهی امر صدور، تمدید و ابطال کارت های بازرگانی و جلوگیری از سو استفاده از آنها از طریق کنترل رشته و میزان فعالیت و سقف اعتباری آنها متناسب با رتبه اعتباری مربوط و همچنین تهیه، تنظیم و اعلام شاخص های مورد نیاز جهت اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری برای تجارت داخلی و خارجی، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری دستگاه های موضوع بند (ت) ماده (۶) قانون و حسب مورد با همکاری وزارتخانه های دادگستری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمان بورس و اوراق بهادار و سایر دستگاه های ذی ربط، «سامانه یکپارچه اعتبارسنجی و رتبه بندی اعتباری» را برای تجارت داخلی و خارجی تهیه و اجرا نموده و مورد بهره برداری قرار دهد.

قانون امور گمرکی

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

بخش اول - تعاریف، سازمان و کلیات

فصل اول -

تعاریف ماده ۱- مفاهیم اصطلاحات گمرکی به کار برده شده در این قانون، طبق تعریفی است که از طرف شورای همکاری گمرکی به صورت مجموعه برای کشورهای عضو منتشر شده و یا می شود مگر این که در بندهای ذیل یا در سایر مواد این قانون از آن تعریف دیگری به عمل آمده باشد:

الف - اظهار کالا: بیانیه ای کتبی یا شفاهی است که براساس مقررات این قانون اظهارکننده، رویه گمرکی مورد نظر خود را درباره کالا مشخص می کند و اطلاعات مورد نیاز برای اجرای مقررات گمرکی را ارائه می دهد

ت - اماکن گمرکی: انبارها، باراندازها، اسکله ها، فرودگاهها، ایستگاههای راه آهن، محوطه ها و هر محل یا مکانی است که تحت نظارت گمرک است و برای انباشتن و نگهداری کالاها به منظور انجام تشریفات گمرکی استفاده می شود. این اماکن میتواند انبارهای گمرکی، انبارهای اختصاصی و سردخانه های عمومی باشد .

ث - ترخیص: خروج کالا از اماکن گمرکی پس از انجام تشریفات گمرکی مربوط است .

چ - تشریفات گمرکی: کلیه عملیاتی است که در اجرای مقررات گمرکی انجام می شود .

د - حقوق ورودی: حقوق گمرکی معادل چهار درصد (۴٪) ارزش گمرکی کالا به اضافه سود بازرگانی که توسط هیأت وزیران تعیین می گردد به علاوه وجوهی که به موجب قانون، گمرک مسؤول وصول آن است و به واردات قطعی کالا تعلق می گیرد ولی شامل هزینه های انجام خدمات نمی شود .

ش - صاحب کالای تجاری: شخصی است که نسخ اصلی اسناد خرید و حمل به نام او صادر شده (و در مورد کالای خریداری شده با تعهد سامانه بانکی، آن اسناد از طرف بانک مهر شده) و ترخیصیه نیز به نام او باشد یا اسناد مزبور به نام وی ظهنروپسی و صحت امضاء واگذارنده از طرف مقام صلاحیتدار گواهی شده باشد .

ص - قلمرو گمرکی: آن قسمت از قلمرو کشور است که در آن قانون امور گمرکی اعمال می شود .

ض - کالای تجاری: کالایی که به تشخیص گمرک ایران برای فروش صادر یا وارد می گردد اعم از این که به همان شکل یا پس از انجام عملیات اعم از تولیدی، تفکیک و بسته بندی به فروش برسد .

ط - کالای داخلی: کالایی که در قلمرو گمرکی کشور تولید یا ساخته شده یا کالای خارجی است که ورود قطعی شده است .

بخش دوم - ارزش گذاری و قواعد مبدأ

فصل اول - ارزش کالا

مبحث اول - ارزش کالای ورودی (وارداتی)

ماده ۱۴ - ارزش گمرکی کالای ورودی در همه موارد عبارت است از ارزش بهای خرید کالا در مبدأ به اضافه هزینه بیمه و حمل و نقل (سیف) به اضافه سایر هزینه هایی که به آن کالا تا ورود به اولین دفتر گمرکی تعلق می گیرد که از روی سیاهه خرید یا سایر اسناد تسلیمی صاحب کالا تعیین می شود و براساس برابری نرخ ارز اعلام شده توسط بانک مرکزی در روز اظهار است.

ماده ۱۵ - هرگاه از طرف صاحب کالا سیاهه خرید به گمرک تسلیم نشده باشد یا ارزش مندرج در اسناد تسلیمی صاحب کالا به استناد دلایل و مدارک قابل قبول مورد پذیرش گمرک نباشد، ارزش کالا بر مبنای یکی از روشهای ذیل تعیین می شود:

الف - سوابق ترخیص کالای مثل همزمان از همان کشور مبدأ

ب - سوابق ترخیص کالای مشابه همزمان از همان کشور مبدأ

پ - قیمت فروش همان کالا در بازار داخلی پس از تعدیل های لازم

ت - ارزش محاسباتی بر مبنای عوامل متشکله

ث - ارزش گذاری کالا بر مبنای مدارک و اطلاعات موجود و با انعطاف در به کارگیری روشهای فوق الذکر

تبصره - رعایت تقدم و تأخر در به کارگیری روشهای فوق الزامی است و فقط در صورت درخواست واردکننده، ترتیب کاربرد روش های سوم و چهارم قابل جابه جایی است. شرایط و مقررات اجرای این ماده در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین می شود

مبحث دوم - ارزش گمرکی کالای صدور (صادراتی)

ماده ۱۶ - ارزش گمرکی کالای صدور، عبارت است از قیمت فروش کالا برای صدور به اضافه هزینه بیمه، باربری و حمل و نقل و سایر هزینه هایی که به آن کالا تا خروج از قلمرو گمرکی تعلق می گیرد و از روی سیاهه و اسناد تسلیمی صادرکننده تعیین می گردد. در صورت عدم ارائه اسناد و یا نامتناسب بودن ارزش اظهار شده به دلایل مستند، گمرک ارزش کالای صدور را با استعلام از مراجع ذی ربط و براساس قیمت عمده فروشی آن در بازار داخلی به اضافه هزینه هایی که تا خروج از قلمرو گمرکی به آن تعلق می گیرد تعیین می نماید. تبصره - تشخیص نامتناسب بودن ارزش گمرکی مانع از صدور کالا نیست و گمرک می تواند با اخذ تعهد، رسیدگی به ارزش را به بعد از صدور موکول نماید مگر در مواردی که صادرات کالا منوط به پرداخت عوارض صادراتی بر مبنای ارزش کالا باشد

فصل دوم - قواعد مبدأ

ماده ۱۷ - کشور مبدأ کالا کشوری است که کالا در آن تولید یا ساخته و به منظور اعمال اهداف تعرفه ای گمرکی، محدودیتهای مقداری یا هر اقدام دیگر مرتبط با امر تجارت در آن، به کار گرفته می شود. قواعد مبدأ براساس ضوابط سازمان تجارت جهانی و مورد تأیید شورای همکاری گمرکی در آیین نامه اجرائی این قانون تعیین می گردد. تبصره - مرجع صدور گواهی مبدأ در ایران اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران است.

بخش پنجم - کالای متروکه، ضبطی (ضبط شده) و واگذاری به گمرک

ماده ۲۴- مدت مجاز نگهداری کالا در انبارهای گمرکی از تاریخ تحویل کالا به این اماکن سه ماه است. در صورت تقاضای کتبی صاحبان کالا یا شرکتهای حمل و نقل در مورد کالای عبوری و وجود علل موجه به تشخیص گمرک و با پرداخت هزینه انبارداری تا تاریخ موافقت گمرک این مدت حداکثر تا دو ماه دیگر قابل تمدید است. در صورتی که ظرف مهلت مقرر صاحب کالا برای انجام تشریفات گمرکی و پرداخت وجوه متعلقه اقدام ننماید کالا مشمول مقررات متروکه می‌شود .

ماده ۳۳- کالای متروکه موضوع ماده (۲۴) این قانون و کالای ضبطی و واگذاری به گمرک، توسط سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی به عنوان مسؤول فروش کالای متروکه و ضبطی با رعایت مقررات مربوطه به فروش می رسد .

تبصره ۱- تا زمانی که کالا توسط سازمان یاد شده به فروش نرسیده است، صاحب کالا حق دارد پس از اعلام گمرک به سازمان مذکور برای انجام تشریفات قطعی گمرکی و ترخیص کالای خود نسبت به تسلیم اظهارنامه و یا تغییر عنوان اظهار با رعایت مقررات مربوطه و پرداخت کلیه وجوه متعلقه و سایر هزینه های انجام شده اقدام نماید .

تبصره ۲- کالایی که پس از متروکه شدن، به انبارهای سازمان یاد شده منتقل می گردد نیز مشمول مقررات تبصره (۱) این ماده می شود .

تبصره ۳- اموال در اختیار ولی فقیه که در قوانین و مقررات مربوطه مشخص شده است پس از صدور حکم مراجع قضائی ذی صلاح با رعایت مقررات مربوط به نهاد مأذون از سوی ولی فقیه تحویل می گردد.

بخش هفتم - رویه های گمرکی فصل اول

- کالاهای ورودی

ماده ۴۷- کالای وارده به قلمرو گمرکی را می توان برای یکی از منظوره های زیر اظهار کرد:

الف - ورود قطعی

ب - ورود موقت

پ - ورود موقت برای پردازش

ت - مرجوعی (اعاده به خارج از کشور)

ث - عبور خارجی

ج - عبور داخلی

عملیاتی که از طرف گمرک و اشخاص ذی ربط نسبت به اظهارنامه و کالای مربوط به آن انجام و منتهی به صدور پروانه گمرک در موارد بندهای (الف) تا (ث) این ماده می گردد تشریفات قطعی گمرکی و در مورد بند (ج) تشریفات غیرقطعی گمرکی تلقی می شود .

بخش هشتم - تخلفات و قاچاق

فصل اول - تخلفات گمرکی

ماده ۱۰۲- ابلاغ هر نوع صورت مجلس مبنی بر ضبط، توقیف کالا و کشف تخلف یا قاچاق به شخصی که به وکالت از طرف صاحب کالا اظهارنامه به گمرک تسلیم نموده و تنظیم صورت مجلس بر اثر رسیدگی به آن اظهارنامه صورت گرفته است به منزله ابلاغ آن به صاحب کالا محسوب می گردد.

ماده ۱۰۵- هرگاه کالایی که ورود آن ممنوع است برای ورود قطعی با نام و مشخصات کامل و صحیح اظهار شود گمرک باید از ترخیص آن خودداری و به صاحب کالا یا نماینده قانونی وی به طور مکتوب اخطار کند که حداکثر ظرف سه ماه نسبت به عبور خارجی یا مرجوع کردن کالا با رعایت ضوابط اقدام نماید. در صورت عدم اقدام ظرف مدت مزبور، گمرک کالا را ضبط و مراتب را به صاحب آن یا نماینده او ابلاغ می نماید.

ماده ۱۰۷- هرگاه ضمن رسیدگی به اظهارنامه یا بازرسی کالای صادراتی معلوم شود وجوهی کمتر از میزان مقرر، اظهار یا تودیع گردیده است علاوه بر اخذ مابه التفاوت به تشخیص رئیس گمرک جریمه ای از پنج درصد (۵٪) تا پنجاه درصد (۵۰٪) مابه التفاوت مذکور دریافت می شود .

تبصره - هرگاه در اظهارنامه صادراتی بیش از ده درصد (۱۰٪) کمتر یا بیشتر ارزش کالا غیرواقعی اظهار گردد تا تسهیلات و مزایای غیرقانونی برای صاحب کالا ایجاد نماید جریمه ای بین ده درصد (۱۰٪) تا صد درصد (۱۰۰٪) مابه التفاوت ارزش، اخذ می شود .

ماده ۱۰۸- غیر از مصادیقی که در این قانون به عنوان قاچاق ذکر شده است کشف هر نوع مغایرت بعد از اظهار و قبل از ترخیص کالای ورودی از گمرک که موجب زیان مالی دولت گردد و مستلزم اخذ تفاوت وجوه متعلقه باشد علاوه بر اخذ مابه التفاوت، با توجه به اوضاع و احوال به تشخیص رئیس گمرک جریمه های از ده درصد (۱۰٪) تا صد درصد (۱۰۰٪) مابه التفاوت، دریافت می شود .

تبصره ۱- در صورتی که کشف مغایرت منجر به اخذ مابه التفاوت حقوق ورودی به میزانی بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) حقوق ورودی کالای اظهار شده باشد علاوه بر اخذ مابه التفاوت، حداقل جریمه مأخوذه نباید کمتر از پنجاه درصد (۵۰٪) مابه التفاوت باشد .

تبصره ۲- در مواردی که مقصد نهایی بارنامه بعد از گمرک، مرز ورودی باشد و اظهارنامه عبوری براساس مندرجات اسناد، تنظیم و تسلیم گمرک شده باشد در صورتی که در اثر ارزیابی مغایرتی در نوع و میزان کالا کشف شود و اسناد مورد قبول گمرک طی سه ماه ارائه نگردد، کالای مغایر و مازاد توسط دولت ضبط می گردد .

تبصره ۳- جرائم مربوط به اظهار مغایر به استثناء تبصره (۲) این ماده در مورد کالای عبور خارجی و مرجوعی و عبور داخلی توسط شرکت حمل و نقل به صورت تضمین اخذ می شود تا در صورت عدم خروج کالا یا عدم تحویل کالا به گمرک مقصد در مهلت مقرر علاوه بر اجرای مقررات مربوطه به درآمد قطعی واریز گردد.

ماده ۱۱۱- مرتکبین تخلف از مقررات گمرکی که جریمه از آنها مطالبه می شود هر گاه نسبت به اصل جریمه یا میزان آن که توسط رئیس گمرک محل تعیین می گردد اعتراض داشته باشند می توانند قبل از ترخیص یا پس از تودیع یا تأمین آن در گمرک محل، اعتراض خود را با دلایل و مدارک به منظور ارجاع به مراجع رسیدگی به اختلافات گمرکی به گمرک مربوطه تسلیم نمایند.

فصل دوم - قاچاق

ماده ۱۱۳- موارد زیر قاچاق گمرکی محسوب می شود :

الف - کالایی که از مسیر غیرمجاز یا بدون انجام تشریفات گمرکی به قلمرو گمرکی وارد یا از آن خارج گردد. همچنین کالاهایی که بدون انجام تشریفات گمرکی یا از مسیرهای غیرمجاز وارد کشور شود و در داخل کشور کشف گردد .

ب - خارج نکردن وسایل نقلیه و یا کالای ورود موقت، ورود موقت برای پردازش، عبور خارجی و مرجوعی ظرف مهلت مقرر از قلمرو گمرکی و عدم تحویل کالای عبور داخلی شخصی ظرف مهلت مقرر جز در مواردی که عدم خروج یا عدم تحویل به گمرک و یا ترخیص قطعی، عمدی نباشد .

تبصره - ارائه اسناد خلاف واقع که دلالت بر خروج وسایل نقلیه و کالا از قلمرو گمرکی و یا تحویل آنها به گمرک داشته باشند نیز مشمول مقررات این بند است .

پ - بیرون بردن کالای تجاری از اماکن گمرکی بدون اظهار یا بدون پرداخت یا تأمین حقوق ورودی، خواه عمل در حین خروج از اماکن گمرکی یا بعد از خروج کشف شود. هرگاه خارج کننده غیر از صاحب کالا یا نماینده قانونی او باشد گمرک عین کالا و در صورت نبودن کالا بهای آن را از مرتکب می گیرد و پس از دریافت وجوه گمرکی مقرر، به صاحب کالا مسترد می دارد و مرتکب طبق مقررات کیفری تعقیب می شود .

ث - کالایی که ورود یا صدور آن ممنوع است تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط و با نام دیگر اظهار شود. کالای عبوری مشمول تبصره (۲) ماده (۱۰۸) این قانون می شود .

ج - وجود کالای اضافی همراه کالای اظهار شده که در اسناد تسلیمی به گمرک ذکری از آن نشده است، مشروط بر اینکه کالای اضافی از نوع کالای اظهار شده نباشد. کالای اضافی موضوع ماده (۵۴) این قانون از شمول این بند مستثنی است .

چ - وسایل نقلیه و کالایی که صدور قطعی آن ممنوع یا مشروط است و به عنوان خروج موقت یا کران بری (کابوتاژ) اظهار شده باشد و ظرف مهلت مقرر به قلمرو گمرکی وارد نگردد. موارد قوه قهریه (فورس ماژور) و مواردی که عدم ورود کالا عمدی نیست از این حکم مستثنی است .

ح - کالای مجاز یا مجاز مشروطی که تحت عنوان کالای مجاز یا مجاز مشروط دیگری که جمع حقوق ورودی آن کمتر است با نام دیگر و با استفاده از اسناد خلاف واقع اظهار شود، کالای عبوری مشمول تبصره (۱) ماده (۱۰۸) این قانون است. منظور از اسناد خلاف واقع اسنادی است که در آن خصوصیات کالایی ذکر شده باشد که با جنس و خصوصیات کالای اظهار شده تطبیق ننماید و یا جعلی باشد .

خ - کالا با استفاده از شمول معافیت با تسلیم اظهارنامه خلاف یا اسناد غیرواقعی و یا با ارائه مجوزهای جعلی به گمرک اظهار شود .

د- کالای جایگزین شده ممنوع الصدور یا مشروط یا دارای ارزش کمتری که با کالای صادراتی که برای آن پروانه صادر گردیده است تعویض شود.

ماده ۱۱۴- بنا به پیشنهاد گمرک ایران، اشخاصی که کارت بازرگانی دارند، چنانچه مرتکب قاچاق کالا شوند، کارت بازرگانی آنها پس از رسیدگی به موضوع در کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و گمرک ایران به طور موقت توقیف یا به طور دائم ابطال می گردد

تبصره - ابطال کارت بازرگانی مانع از ترخیص کالایی که طبق مقررات، قبل از محرومیت برای آن گشایش اعتبار شده یا حمل آن آغاز گردیده است، نمی شود.

قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء اختلاس و کلاهبرداری

(ماده ۲ قانون مرتبط با دارندگان کارت بازرگانی)

ماده ۲ - هرکس به نحوی از انحا امتیازاتی را که به اشخاص خاص به جهت داشتن شرایط مخصوص تفویض می گردد نظیر جواز صادرات و واردات و آنچه عرفاً موافقت اصولی گفته می شود در معرض خرید و فروش قرار دهد و یا از آن سوء استفاده نماید و یا در توزیع کالاهایی که مقرر بوده طبق ضوابطی توزیع نماید مرتکب تقلب شود و یا به طور کلی مالی یا وجهی تحصیل کند که طریق تحصیل آن فاقد مشروعیت قانونی بوده است مجرم محسوب و علاوه بر رد اصل مال به مجازات سه ماه تا دو سال حبس و یا جریمه نقدی معادل دو برابر مال به دست آمده محکوم خواهد خواهد شد.

تبصره - در موارد مذکور در این ماده در صورت وجود جهات تخفیف و تعلیق دادگاه مکلف به رعایت مقررات تبصره یک ماده یک این قانون خواهد بود.

قانون مبارزه با پولشویی

(نگاهي اجمالي به مهمترين مواد و تبصره هاي اجرايي)

ماده ۱- اصل بر صحت و اصالت معاملات تجاري موضوع ماده (۲) قانون تجارت است، مگر آن که براساس مفاد اين قانون خلاف آن به اثبات برسد. استيلاي اشخاص بر اموال و دارايي اگر توأم با ادعای مالکيت شود، دال بر ملکيت است.

ماده ۲ - جرم پولشویی عبارت است از:

الف - تحصيل، تملك، نگهداري يا استفاده از عوايد حاصل از فعاليت‌هاي غيرقانوني با علم به اين که به طور مستقيم يا غيرمستقيم در نتيجه ارتكاب جرم به دست آمده باشد.

ب - تبديل، مبادله يا انتقال عوايدي به منظور پنهان کردن منشأ غيرقانوني آن با علم به اين که به طور مستقيم يا غيرمستقيم ناشي از ارتكاب جرم بوده يا کمک به مرتكب به نحوی که وی مشمول آثار و تبعات قانوني ارتكاب آن جرم نگردد.

ج - اخفاء يا پنهان يا کتمان کردن ماهيت واقعي، منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال، جابه جايي يا مالکيت عوايدي که به طور مستقيم يا غيرمستقيم در نتيجه جرم تحصيل شده باشد.

ماده ۳ - عوايد حاصل از جرم به معنای هر نوع مالی است که به طور مستقيم يا غيرمستقيم از فعاليت‌هاي مجرمانه به دست آمده باشد.

ماده ۹ - مرتکبين جرم پولشویی علاوه بر استرداد درآمد و عوايد حاصل از ارتكاب جرم مشتمل بر اصل و منافع حاصل (و اگر موجود نباشد، مثل يا قيمت آن) به جزای نقدي به ميزان یک چهارم عوايد حاصل از جرم محکوم می شوند که بايد به حساب درآمد عمومي نزد بانک مرکزي جمهوری اسلامي ايران واريز گردد.

تبصره ۱ - چنانچه عوايد حاصل به اموال ديگري تبديل يا تغيير يافته باشد، همان اموال ضبط خواهد شد.

تبصره ۲- صدور و اجراء حکم ضبط دارايي و منافع حاصل از آن در صورتي است که متهم به لحاظ جرم منشأ، مشمول اين حکم قرار نگرفته باشد.

تبصره ۳ - مرتکبين جرم منشأ، در صورت ارتكاب جرم پولشویی، علاوه بر مجازات‌هاي مقرر مربوط به جرم ارتكابي، به مجازات‌هاي پيش بيني شده در اين قانون نيز محکوم خواهند شد.

قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

ماده ۷ بند پ - هرگونه واردات تجاری، ذخیره سازی، توزیع، عرضه و فروش کالاهای دارویی، واکسن، مواد زیستی (بیولوژیک)، طبیعی و سنتی، مکملهای تغذیه ای، آرایشی، بهداشتی، غذایی و ملزومات و تجهیزات پزشکی که در سامانه رهگیری و کنترل اصالت طبق ضوابطی که وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می کند، ثبت نشده باشد جرم محسوب می شود و با مجرم مطابق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۳/۱۰/۱۳۹۲ برخورد می شود.

ماده ۷ بند چ - واردات هر نوع کالا با رعایت استانداردها و یا ضوابط فنی و ایمنی و بهداشتی قرنطینه ای است که پس از تصویب مرجع ذی صلاح مربوط، توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به گمرک و سایر مراجع مربوط ابلاغ می شود. رعایت این ضوابط برای تعیین تکلیف کالاهای متروکه، ضبطی، قطعیت یافته، کالاهای بلاصاحب و صاحب متواری و مکشوفات قاچاق الزامی است و ضوابط فنی و ایمنی این کالاهای از طریق سازمان ملی استاندارد ایران و ضوابط بهداشتی قرنطینه ای از طریق وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و وزارت جهاد کشاورزی حسب مورد تأیید می شود.

ماده ۲۲ - برقراری موانع غیرتعرفه ای و غیرفنی برای واردات به جز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضاء می کند، ممنوع است. حقوق ورودی مواد اولیه و کالاهای واسطه ای که به منظور تولید صادراتی به ویژه توسط شرکتهای دانش بنیان وارد کشور می شود، ظرف مدت پانزده روز پس از صادرات به آنها مسترد می شود.

ماده ۲۳ -

الف - هرگونه وضع مالیات یا عوارض برای صادرات کالاهای مجاز و غیریارانه ای و جلوگیری از صادرات هرگونه کالا به منظور تنظیم بازار داخلی ممنوع است و صدور کلیه کالاهای و خدمات به جز موارد زیر مجاز می باشد:

- ۱ - اشیای عتیقه و میراث فرهنگی به تشخیص سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
- ۲ - آن دسته از اقلام خاص دامی، نباتی، خاک زراعی و مرتعی و گونه هایی که جنبه حفظ ذخایر ژنتیکی و یا حفاظت تنوع زیستی داشته باشند، به تشخیص وزارت جهاد کشاورزی و سازمان حفاظت محیط زیست

ب - صادرات کالاهایی که دولت برای تأمین آنها یارانه مستقیم پرداخت می کند، تنها با پیشنهاد دستگاه مربوطه و تصویب شورای اقتصاد مجاز است. در این صورت کلیه صادرکنندگان موظفند گواهی مربوط به عودت کلیه یارانه های مستقیم پرداختی به کالاهای صادرشده را قبل از خروج، از وزارت امور اقتصادی و دارایی اخذ کنند .

ماده ۳۹ - الف - وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) برای ورود ماشین آلات و تجهیزات خطوط تولید که توسط واحد های تولیدی صنعتی و معدنی مجاز، با تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت مقررات قانونی ذی ربط بدون دریافت مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷ و با اخذ تضمین لازم، اجازه ترخیص از گمرکات کشور را صادر می کند .

ب - کالاهایی که برای عرضه در نمایشگاههای خارجی از کشور خارج می شوند، چنانچه به هنگام خروج از کشور در مراجع گمرکی ثبت شده باشند در صورت اعاده به کشور، مشمول مالیات بر ارزش افزوده و حقوق گمرکی نمی شوند.

ماده ۴۲ - واردات تجاری هر نوع کالا به کشور صرفاً از مبادی و مرزهای رسمی کشور مجاز است و انجام آن منوط به رعایت ضوابط فنی (گمرکی و تجارت خارجی)، ایمنی، بهداشتی، استانداردها و قرنطینه ای است که پس از تصویب مرجع ذی صلاح مربوط توسط وزارتخانه های صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی (حسب مورد) به گمرک ابلاغ می شود.

قانون تأمین اجتماعی

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

فصل سوم - منابع درآمد - مأخذ احتساب

حق بیمه و نحوه وصول آن

ماده ۲۸- منابع درآمد سازمان به شرح زیر می باشد:

- ۱- حق بیمه از اول مهر ماه تا پایان سال ۱۳۵۴ به میزان بیست و هشت درصد مزد یا حقوق است که هفت درصد آن به عهده بیمه شده و هجده درصد به عهده کارفرما و سه درصد به وسیله دولت تأمین خواهد شد.
- ۲- درآمد حاصل از وجوه و ذخایر و اموال سازمان.
- ۳- وجوه حاصل از خسارات و جریمه های نقدی مقرر در این قانون.
- ۴- کمکها و هدایا.

تبصره ۱- از اول سال ۱۳۵۵ حق بیمه سهم کارفرما بیست درصد مزد یا حقوق بیمه شده خواهد بود و با احتساب سهم بیمه شده و کمک دولت کل حق بیمه به سی درصد مزد یا حقوق افزایش می یابد.

ماده ۳۰- کارفرمایان موظفند از کلیه وجوه و مزایای مذکور در بند ۵ ماده ۲ این قانون حق بیمه مقرر را کسر و به اضافه سهم خود به سازمان پرداخت نمایند.

تبصره - ارزش مزایای غیر نقدی مستمر مانند مواد غذایی - پوشاک - و نظایر آنها طبق آیین نامه ای که به پیشنهاد هیأت مدیره به تصویب شورای عالی خواهد رسید به طور مقطوع تعیین و حق بیمه از آن دریافت می گردد.

ماده ۳۶- کارفرما مسئول پرداخت حق بیمه سهم خود و بیمه شده به سازمان می باشد و مکلف است در موقع پرداخت مزد یا حقوق و مزایا سهم بیمه شده را کسر نموده و سهم خود را بر آن افزوده به سازمان تأدیه نماید. در صورتی که کارفرما از کسر حق بیمه سهم بیمه شده خودداری کند شخصا" مسئول پرداخت آن خواهد بود تأخیر کارفرما در پرداخت حق بیمه یا عدم پرداخت آن رافع مسئولیت و تعهدات سازمان در مقابل بیمه شده نخواهد بود.

ماده ۳۸- در مواردی که انجام کار به طور مقاطعه به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار می شود کارفرما باید در قراردادی که منعقد می کند مقاطعه کار را متعهد نماید که کارکنان خود همچنین کارکنان مقاطعه کاران فرعی را نزد سازمان بیمه نماید و کل حق بیمه را به ترتیب مقرر در ماده ۲۸ این قانون بپردازد. پرداخت پنج درصد بهای کل کار مقاطعه کار از طرف کارفرما موقوف به ارائه مفاد حساب از طرف سازمان خواهد بود. در مورد مقاطعه کارانی که صورت مزد و حق بیمه کارکنان خود را در موعد مقرر به سازمان تسلیم و پرداخت می کنند معادل حق بیمه پرداختی بنا به درخواست سازمان از مبلغ مذکور آزاد خواهد شد. هر گاه کارفرما آخرین قسط مقاطعه کار را بدون مطالبه مفاد حساب سازمان بپردازد مسئول پرداخت حق بیمه مقرر و خسارات مربوط خواهد بود و حق دارد وجوهی را که از این بابت به سازمان پرداخته است از مقاطعه کار مطالبه و وصول نماید. کلیه وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی - همچنین شهرداریها و اتاق اصناف و مؤسسات غیر دولتی و مؤسسات خیریه و عام المنفعه مشمول مقررات این ماده می باشند.

ماده ۳۹- کارفرما مکلف است حق بیمه مربوط به هر ماه را حداکثر تا آخرین روز ماه بعد به سازمان بپردازد. همچنین صورت مزد یا حقوق بیمه‌شدگان را به ترتیبی که در آیین‌نامه طرز تنظیم و ارسال صورت مزد که به تصویب شورای عالی سازمان خواهد رسید به سازمان تسلیم نماید. سازمان حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ دریافت صورت مزد اسناد و مدارک کارفرما را مورد رسیدگی قرار داده و در صورت مشاهده نقص یا اختلاف یا مغایرت به شرح ماده ۱۰۰ این قانون اقدام و مابه‌التفاوت را وصول مینماید هرگاه کارفرما از ارائه اسناد و مدارک امتناع کند سازمان مابه‌التفاوت حق بیمه را رأساً تعیین و مطالبه و وصول خواهد کرد.

براساس ماده قانونی فوق، کلیه کارفرمایان که کارگر یا کارمند مشمول قانون تأمین اجتماعی در استخدام یا اختیار دارند، صرفنظر از نوع قرارداد کار، ترتیب استخدام و نحوه پرداخت مزد یا حقوق موظف هستند صورت مزد، فوق‌العاده شغل و مزایای نقدی کارکنان خود را تا آخرین روز ماه بعد (این مهلت درخصوص کارگاه‌های مشمول قانون معافیت از پرداخت حق بیمه سهم کارفرما تا آخرین روز ۲ ماه بعد است) به شعب سازمان تأمین اجتماعی ارسال نمایند. براساس آیین‌نامه اجرایی قانون یادشده، نام و نام‌خانوادگی کارفرما (در صورتی که کارگاه به صورت حقوقی اداره می‌شود، نام، مشخصات شرکت و مدیرعامل)، نام و نشانی دقیق کارگاه، نام ماه و تعیین روزهای کارکرد و حقوقی که برای آن مدت تهیه شده است، نام و نام خانوادگی بیمه‌شده به طور کامل و منطبق با شناسنامه، شماره بیمه و...، مبلغ حق بیمه سهم بیمه‌شده و سهم کارفرما و مجموع آن و در صورتی که بیمه‌شده در استراحت پزشکی باشد، درج ایام بیماری در ستون ملاحظات صورت مزد و حقوق، اطلاعاتی است که برای پرداخت حق بیمه در لیست ذکر شود. براین اساس، درخصوص کارگاه‌های جدید که تاکنون نسبت به تشکیل پرونده مطالباتی در شعبه تأمین اجتماعی محدوده فعالیت خود اقدام نکرده‌اند، نظر به اینکه تنظیم لیست (صورت مزد یا حقوق) بیمه‌شدگان مستلزم شناسایی کامل کارگاه و کارگران شاغل در کارگاه و تعیین شماره مخصوص کارگاه و بیمه‌شدگان است. کارفرمایان کارگاه‌هایی که مشمول قانون تأمین اجتماعی قرار می‌گیرند، باید حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز پس از تاریخ شمول به سازمان مراجعه و مشخصات کارگاه و کارگران خود را با توجه به فرم‌هایی که در اختیار آنان قرار می‌گیرد، تکمیل و به واحدهای مربوطه در شعبه تأمین اجتماعی تسلیم کنند. براساس این قانون، کارفرمایان کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی (اعم از حقیقی یا حقوقی) به جز کارفرمایان مشمول قانون معافیت از حق بیمه تا میزان ۵ نفر کارگر و کارفرمایان کارگاه‌های فصلی در صورتی که تمایل به ارسال لیست دوره‌ای داشته باشند، می‌توانند با مراجعه به شعبه مربوطه و تنظیم و امضاء تعهدنامه (در دو نسخه) اقدام و به جای ارسال صورت دستمزد یا حقوق و مزایا به صورت ماهانه در ابتدای هر سال لیست دوره‌ای ارسال و تغییرات مربوطه در طول دوره را (مابقی ماه‌های سال) طی لیست تغییرات ارسال کنند، ضمناً در صورتی که کارفرمای کارگاه دارای شخصیت حقیقی تغییر یابد و مراتب کتباً به شعبه اعلام گردد از تاریخ اعلام، دریافت لیست دوره‌ای منتفی خواهد شد و ادامه آن منوط به تعهدنامه کارفرمای جدید خواهد بود. بر این اساس، کارفرمایی که لیست دوره‌ای ارسال می‌کنند در صورت وجود تغییرات در تعداد بیمه‌شدگان روزهای کارکرد، میزان حقوق و مزایا و مشاغل آنان موظفند لیست تغییرات مربوط به هر ماه (حداکثر تا آخرین روز ماه بعد) به شعبه مربوطه تسلیم کنند، در غیر این صورت لیست تغییرات اعلام شده توسط کارفرما (خارج از مهلت مقرر) ملاک عمل نبوده و لیست ماه قبل ملاک عمل سازمان خواهد بود. ضمناً طبق بند ۵ ماده ۲ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴، مزد یا حقوق یا کارمزد در این قانون شامل هرگونه وجوه و مزایای نقدی یا غیرنقدی مستمر است که در مقابل کار به بیمه‌شده داده می‌شود که در این خصوص باعنایت به اینکه وجوه پرداختی درواقع ناظر به پول نقد است و مزایای غیرنقدی وجه تلقی نمی‌شود، لذا هرگونه وجهی که به صورت مستمر یا غیرمستمر پرداخت شود به عنوان مزد و حقوق بوده و همچنین مزایای غیرنقدی که به صورت مستمر پرداخت می‌شود، کارفرما مکلف است لیست و حق بیمه متعلقه را با رعایت قانون تأمین اجتماعی به سازمان ارسال و پرداخت کند.

ماده ۴۱- در مواردی که نوع کار ایجاب کند سازمان می‌تواند پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی سازمان نسبت مزد را به کل کار انجام یافته تعیین و حق بیمه متعلق را به همان نسبت مطالبه و وصول نماید.

ماده ۴۷- کارفرمایان مکلفند صورت مزد و حقوق و مزایای بیمه‌شدگان همچنین دفاتر و مدارک لازم را در موقع مراجعه به بازرس به سازمان در اختیار او بگذارند. بازرسان سازمان می‌توانند از تمام یا قسمتی از دفاتر و مدارک مذکور رونوشت یا عکس تهیه و برای کسب اطلاعات لازم به هر یک از رؤسا و کارمندان و کارگران کارگاه و مراجع ذربیط مراجعه نمایند.

ماده ۶۶- در صورتی که ثابت شود وقوع حادثه مستقیماً ناشی از عدم رعایت مقررات حفاظت فنی و بروز بیماری ناشی از عدم رعایت مقررات بهداشتی و احتیاط لازم از طرف کارفرما یا نمایندگان او بوده سازمان تأمین خدمات درمانی و سازمان هزینه‌های مربوط به معالجه و غرامات و مستمری‌ها و غیره را پرداخته و طبق ماده ۵۰ این قانون از کارفرما مطالبه و وصول خواهد نمود. تبصره ۱- مقصر می‌تواند با پرداخت معادل ده سال مستمری موضوع این ماده به سازمان از این بابت بری‌الذمه شود. تبصره ۲- هر گاه بیمه شده مشمول مقررات مربوط به بیمه شخص ثالث باشد در صورت وقوع حادثه سازمان و سازمان تأمین خدمات درمانی و یا شخصاً "کمک‌های مقرر در این قانون را نسبت به بیمه شده انجام خواهند داد و شرکتهای بیمه موظفند خسارات وارده به سازمانها را در حدود تعهدات خود نسبت به شخص ثالث بپردازند.

ماده ۹۰- افراد شاغل در کارگاهها باید قابلیت و استعداد جسمانی متناسب با کارهای مرجوع داشته باشند بدین منظور کارفرمایان مکلفند قبل از به کار گماردن آنها ترتیب معاینه پزشکی آنها را بدهند. در صورتی که پس از استخدام مشمولین قانون معلوم شود که نامبردگان در حین استخدام قابلیت و استعداد کار مرجوع را نداشته و کارفرما در معاینه پزشکی آنها تعلل کرده است و بالنتیجه بیمه شده دچار حادثه شده و یا بیماریش شدت یابد سازمان تأمین خدمات درمانی و این سازمان مقررات این قانون را درباره بیمه شده اجرا و هزینه‌های مربوط را از کارفرما طبق ماده ۵۰ این قانون مطالبه و وصول خواهند نمود. ماده ۹۱- برای تعیین میزان از کارافتادگی جسمی و روحی بیمه‌شدگان و افراد خانواده آنها کمیسیونهای بدوی و تجدید نظر پزشکی تشکیل خواهد شد. ترتیب تشکیل و تعیین اعضا و ترتیب رسیدگی و صدور رأی بر اساس جدول میزان از کارافتادگی طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد این سازمان و سازمان تأمین خدمات درمانی به تصویب شورای عالی می‌رسد.

مالیات تکلیفی و جرائم ناشی از عدم پرداخت

مالیات تکلیفی نوعی مالیات بر درآمد است که فردی به جز خود مودی باید آن را به سازمان امور مالیاتی پرداخت کند. در واقع، وظیفه کسر و واریز این مالیات، بر عهده شخصی است که باید درآمد مودی را به او بپردازد.

مهم ترین انواع مالیات تکلیفی عبارتند از:

- مالیات تکلیفی اجاره: موضوع تبصره ۹ ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم که براساس آن مستاجر میزان مالیات تکلیفی را محاسبه، کسر و به سازمان امور مالیاتی پرداخت می‌کند.
- مالیات تکلیفی حقوق: موضوع مواد ۸۵ و ۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم که براساس آن پرداخت‌کنندگان حقوق، باید مالیات تکلیفی را از حقوق پرداختی کسر و پرداخت کنند.
- مالیات تکلیفی مضاربه: موضوع ماده ۱۰۲ قانون مالیات‌های مستقیم که براساس آن عامل یا همان مضارب باید مالیات سهم صاحب سرمایه را نیز کسر و پرداخت کند.
- مالیات تکلیفی اشخاص حقوقی خارجی و موسسات مقیم خارج: موضوع ماده ۱۰۳ قانون مالیات‌های مستقیم که طبق آن پرداخت‌کنندگان وجوه وظیفه دارند که مالیات تکلیفی را از مبالغ پرداخت شده کسر و به سازمان پرداخت کنند.
- مالیات تکلیفی حق‌الوکاله: موضوع ماده ۱۰۳ قانون مالیات‌های مستقیم که به همین ترتیب به بحث مالیات حق‌الوکاله اشاره دارد.

عدم پرداخت مالیات تکلیفی مشمول جرایم ماده ۱۹۹ قانون مالیات‌های مستقیم می‌شود. این ماده قانونی به طور مشخص به جرایم عدم کسر و ایصال مالیات مودیان دیگر توسط اشخاص حقیقی و حقوقی اشاره دارد و می‌گوید:

"هر شخص حقیقی یا حقوقی که به موجب مقررات این قانون مکلف به کسر و ایصال مالیات مودیان دیگر است در صورت تخلف از انجام وظایف مقرر علاوه بر مسئولیت تضامنی که با مودی در پرداخت مالیات خواهد داشت؛ مشمول جریمه‌ای معادل ۱۰ درصد مالیات پرداخت نشده در موعد مقرر و ۲.۵ درصد مالیات به ازای هر ماه نسبت به مدت تاخیر از سررسید پرداخت خواهد بود».

این ماده قانونی در ادامه می‌افزاید: «چنانچه مالیات توسط دریافت‌کننده وجوه پرداخت شود، در این صورت جریمه ۲.۵ درصدی موضوع این ماده تا تاریخ پرداخت مالیات توسط مودی مزبور از مکلفین به کسر و ایصال مالیات، مطالبه و وصول خواهد شد».

در بسیاری از مواقع مودیان از تفاوت مالیات تکلیفی و مالیات بر عملکرد سوال می‌پرسند و معمولاً آنها را به جای هم اشتباه می‌گیرند. مالیات عملکرد همان مالیاتی است که از سود خالص اشخاص حقیقی و حقوقی گرفته می‌شود.

در واقع شما با یک محاسبه مشخص می‌کنید که در طول سال چه میزان درآمد و هزینه داشته‌اید که این دو از هم کسر شده و در نهایت به سود می‌رسید. هر میزان که سود داشته باشید ضرب در نرخ مشخص می‌شود و براساس اظهارنامه مالیاتی در یک سال مالی به سازمان امور مالیاتی اعلام و پرداخت می‌شود. این نرخ برای اشخاص حقوقی ۲۵ درصد و اشخاص حقیقی هم به شکل پلکانی است که همان نرخ ماده ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم است. یعنی تا ۵۰۰ میلیون ریال ۱۵ درصد، ۵۰۰ تا ۵۰ میلیون ریال ۲۰ درصد و هر مقدار باقی ماند ضرب در ۲۵ درصد می‌شود.

بنابراین مالیات بر عملکرد یعنی شما چه مقدار سود کرده‌اید و سپس این مقدار ضرب در نرخ مشخص می‌شود. اما مالیات تکلیفی یعنی شما تکلیفی دارید که باید آن را انجام دهید.

- مالیات بر حقوق و تکالیف کارفرما:

طبق ماده ۸۲ قانون مالیات حقوق «درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران برحسب مدت یا کار انجام یافته به‌طور نقد یا غیرنقد تحصیل می‌کند، مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.» به بیان ساده‌تر، هر شخصی که در ازای انجام کار حقوق و دستمزد دریافت می‌کند، در لیست مشمولین مالیات حقوق قرار می‌گیرد. در نظر داشته باشید که طبق ماده ۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم و تبصره این ماده، مالیات حقوق جزو مالیات‌های تکلیفی محسوب می‌شود.

ماده ۲۷۴ قانون مالیات‌های مستقیم

موارد زیر جرم مالیاتی محسوب می‌شود و مرتکب یا مرتکبان حسب مورد، به مجازات‌های درجه شش محکوم می‌گردند:

۱ - تنظیم دفاتر، اسناد و مدارک خلاف واقع و استناد به آن

۲ - اختفای فعالیت اقتصادی و کتمان درآمد حاصل از آن

۳ - ممانعت از دسترسی مأموران مالیاتی به اطلاعات مالیاتی و اقتصادی خود یا اشخاص ثالث در اجرای ماده ۱۸۱ این قانون و امتناع از انجام تکالیف قانونی مبنی بر ارسال اطلاعات مالی موضوع مواد ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر به سازمان امور مالیاتی کشور و وارد کردن زیان به دولت با این اقدام

۴ - عدم انجام تکالیف قانونی مربوط به مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده در رابطه با وصول یا کسر مالیات مودیان دیگر و ایصال آن به سازمان امور مالیاتی در مواعد قانونی تعیین شده

۵ - تنظیم معاملات و قراردادهای خود به نام دیگران، یا معاملات و قراردادهای مودیان دیگر به نام خود برخلاف واقع

۶ - خودداری از انجام تکالیف قانونی درخصوص تنظیم و تسلیم اظهارنامه مالیاتی حاوی اطلاعات درآمدی و هزینه‌ای در سه سال متوالی

۷ - استفاده از کارت بازرگانی اشخاص دیگر به منظور فرار مالیاتی

تبصره ۱:

اعمال این مجازات نافی اعمال محرومیت‌های مندرج در قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد مصوب (۱۳۹۰ / ۰۸ / ۰۷) مجمع تشخیص مصلحت نظام نیست.

تبصره ۲:

اعلام جرائم و اقامه دعوی علیه مرتکبان جرائم مزبور نزد مراجع قضائی از طریق سازمان امور مالیاتی کشور و سایر مراجع قانونی صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۶۹ و ۱۶۹ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم و جرایم متعلقه

ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم به سازمان امور مالیاتی اجازه می‌دهد تا اطلاعات مالی و اقتصادی مودیان را از طریق سازوکارهای مختلف جمع‌آوری کند. ماده ۱۶۹ مکرر، صادر کننده صورتحساب را ملزم به درج شماره اقتصادی طرفین معامله در صورتحساب صادره می‌کند.

هدف اصلی این مواد، افزایش شفافیت مالی و کاهش فرار مالیاتی است. مودیان مالیاتی مطابق ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم، موظف به ارسال صورتحساب معاملات فصلی خود طی مدت ۴۵ روز از پایان هر فصل می‌باشند، برای این امر مودیان باید با مراجعه به سامانه عملیات الکترونیک مالیاتی tax.gov.ir نسبت به ارسال صورتحساب خلاصه معاملات فصلی خود اقدام کنند.

الزامات و تعهدات مودیان

- ارائه اطلاعات اقتصادی: مودیان مالیاتی موظف به ارائه اطلاعات مربوط به فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود به سازمان امور مالیاتی هستند. این اطلاعات شامل صورتهای مالی، گزارش‌های سود و زیان و سایر اطلاعات مالی مرتبط است.
- ثبت نام در نظام مالیاتی: مودیان باید در نظام مالیاتی کشور ثبت نام کنند و اطلاعات شناسایی خود را به روز نگه دارند.
- ارائه اسناد و مدارک: مودیان موظف به نگهداری و ارائه اسناد و مدارک مالی مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی خود هستند.

اهداف و نتایج ماده ۱۶۹ و ماده ۱۶۹ مکرر:

- افزایش شفافیت مالی: با جمع‌آوری اطلاعات دقیق و جامع، شفافیت مالی در سیستم اقتصادی کشور افزایش می‌یابد.
- کاهش فرار مالیاتی: دسترسی سازمان امور مالیاتی به اطلاعات اقتصادی مودیان، امکان ردیابی و شناسایی موارد فرار مالیاتی را فراهم می‌کند.
- بهبود عدالت مالیاتی: اطلاعات جامع و دقیق به سازمان امور مالیاتی کمک می‌کند تا مالیات‌ها را به صورت عادلانه تری اعمال کند.

- جرایم متعلقه ماده ۱۶۹ مکرر ق.م.م

الف) در صورت عدم صدور صورتحساب یا عدم درج شماره اقتصادی خود و طرف معامله حسب مورد یا استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران یا استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود مشمول جریمه ای معادل ده درصد (۱۰٪) مبلغ مورد معامله ای که بدون رعایت ضوابط فوق انجام شده است خواهند بود. (ماده ۱۶۹)

ب) عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان امور مالیاتی کشور طبق دستورالعمل صادره مشمول جریمه ای معادل یک درصد (۱٪) معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است خواهد بود.

ج) استفاده کنندگان از شماره اقتصادی دیگران نسبت به مالیات بردرآمد و همچنین جرایم موضوع این ماده با اشخاصی که شماره اقتصادی آنان مورد استفاده قرار گرفته است مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

د) در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری و فروشنده نسبت به اجرای تکلیف قانونی خود مبنی بر تکمیل فرم امتناع و ارسال آن به اداره امور مالیاتی خود اقدام نماید خریدار با توجه به مسئولیت تضامنی مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مبلغ مورد معامله خواهد بود.

ه) عدم ارائه صورتحسابهای مربوط به خریدهای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای "الف" و "ب" ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم در سال عملکرد و سال بعد از آن که مورد درخواست مأموران مالیاتی قرار گیرد مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مبلغ صورتحسابهای ارائه نشده خواهد بود.

و) هرگونه جعل، تقلب، معاملات غیرواقعی، سوء استفاده و تبانی اشخاص موضوع دستورالعمل ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم در ارتباط با صدور صورتحساب و شماره اقتصادی خلاف مقررات بوده و ضمن مسئولیت تضامنی، مطابق با قانون مبارزه با پولشویی، قانون ارتقاء سلامت نظام اداری مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام و سایر قوانین و مقررات مربوطه اقدام خواهد گردید.

ز) هرگاه سازمان امور مالیاتی کاربرد وسایل و روشها و صورت حسابها و فرم هایی را جهت نگهداری حساب برای هر گروه از مودیان ضروری تشخیص دهد مودیان مکلف به رعایت آنها می باشند، عدم رعایت موارد مذکور در مورد مودیانی که مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند موجب بی اعتباری دفاتر مربوط خواهد بود و در مورد سایر مودیان موجب تعلق جریمه ای معادل بیست درصد (۲۰٪) مالیات منبع مربوط می باشد.

ح) چنانچه ادارات امور مالیاتی ذیربط موقع رسیدگی، به موارد تخلفی مانند جعل، تقلب، معاملات غیر واقعی و تبانی و سوء استفاده راجع به صورتحساب و شماره اقتصادی برخورد نمایند، موظفند از طریق اداره کل ذیربط به دادستانی انتظامی مالیاتی گزارش نمایند تا عندالاجتضاء متخلفین تحت پیگرد قضایی قرار گیرند. اقدام به تعقیب قضایی، مانع مطالبه و وصول جرایم مالیاتی موضوع ماده ۱۶۹ مکرر نخواهد بود.

ط) اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بندهای (الف) و (ب) ماده (۹۵) قانون مالیاتهای مستقیم مکلف به نگهداری صورتحسابهای مربوط به خریدهای خود در سال عملکرد و سال بعد از آن می باشند و در صورت درخواست مأموران مالیاتی باید به آنان ارائه دهند. در غیر این صورت مشمول جریمه ای معادل (۱۰٪) صورت حساب های ارائه نشده خواهند بود

ی) جرایم ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیاتهای مستقیم غیرقابل بخشش است و از طریق مقررات اجرایی موضوع قانون مالیاتهای مستقیم قابل وصول خواهد بود.

قانون مالیات بر ارزش افزوده

(نگاهی اجمالی به مهمترین مواد و تبصره های اجرایی)

ماده ۶- مأخذ محاسبه مالیات و عوارض واردات کالا، مجموع ارزش گمرکی (موضوع ماده (۱۴) قانون امور گمرکی مصوب ۲۲/۸/۱۳۹۰) و حقوق ورودی (حقوق گمرکی و سود بازرگانی) می باشد. مالیات و عوارض مذکور جزء حقوق ورودی محسوب نمی شود.

ماده ۷- نرخ مالیات و عوارض کالاها و خدمات مطابق با مأخذ موضوع ماده (۵) این قانون، به استثنای کالاهای خاص که نرخ آنها در ماده (۲۶) این قانون تصریح شده، نه درصد (۹٪) می باشد.

ماده ۸- مالیات و عوارضی که مؤدیان برای خرید کالاها و خدمات مورد نیاز برای انجام فعالیت های اقتصادی خود پرداخت می کنند، به عنوان اعتبار مالیاتی آنان منظور شده و از مالیات و عوارض فروش آنها کسر می شود. در صورتی که جمع اعتبار مالیاتی مؤدی در هر دوره مالیاتی بیشتر از مالیات و عوارض فروش وی باشد، سازمان موظف است مبلغ مازاد را به دوره و یا دوره های بعد منتقل نماید. در صورتی که مؤدی درخواست کند که مازاد مزبور به وی مسترد گردد، سازمان موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ ثبت درخواست، نسبت به استرداد مابه التفاوت مذکور از محل وصولی های جاری اقدام نماید، در غیر این صورت، مشمول خسارتی به میزان دودرصد (۲٪) در ماه از تاریخ ثبت درخواست نسبت به مبلغ قابل استرداد و مدت تأخیر می باشد که توسط سازمان و از محل وصولی های جاری پرداخت می گردد. متخلفین از اجرای این حکم با درخواست مؤدی و رأی هیأت رسیدگی به تخلفات اداری به مجازات بند «د» ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۷/۹/۱۳۷۲ محکوم می شوند.

تبصره ۱- مالیات و عوارض خرید نهاده های مربوط به طرح های تملک دارایی های سرمایه ای (عمرانی) دولت قابل استرداد نیست و جزء بهای تمام شده دارایی های مزبور منظور می گردد.

تبصره ۲- در صورتی که مؤدی فقط به عرضه کالاها و ارائه خدمات معاف اشتغال داشته باشد و یا طبق مقررات این قانون کالا و خدمات وی مشمول مالیات و عوارض نباشد، مالیات و عوارض پرداختی بابت خرید نهاده های آنها قابل تهاتر یا استرداد نمی باشد.

تبصره ۳- در صورتی که مؤدی به عرضه توأم کالاها و خدمات مشمول و معاف اشتغال داشته باشد، صرفاً مالیات و عوارضی که بابت خرید نهاده های مورد نیاز برای تولید کالاها و خدمات مشمول پرداخت کرده است، حسب مورد، قابل کسر، تهاتر یا استرداد است.

تبصره ۴- صرف نظر از آنکه مؤدی به عرضه کالاها و خدمات معاف یا مشمول اشتغال داشته باشد، مالیات و عوارض خرید مربوط به ماشین آلات خطوط تولید وی قابل کسر، تهاتر و استرداد می باشد.

تبصره ۵- آن قسمت از مالیات و عوارض پرداختی مؤدیان که طبق مقررات این قانون قابل تهاتر یا استرداد نیست، به عنوان هزینه های قابل قبول موضوع قانون مالیات های مستقیم محسوب می شود.

تبصره ۶- سازمان مکلف است با رعایت تبصره های (۲) و (۴) این ماده مالیات و عوارض پرداختی واحدهای تولیدی یا معدنی دارای مجوز تأسیس را که در دوره های قبل از بهره برداری جهت خرید کالاها و خدمات مورد نیاز برای تأسیس و راه اندازی واحد مورد نظر پرداخت کرده اند، مسترد نماید.

تبصره ۷- مالیات و عوارضی که در موقع خرید کالاها و خدمات توسط شهرداری ها و دهیاری ها برای انجام وظایف و خدمات قانونی پرداخت می گردد، طبق مقررات این قانون قابل تهاتر و یا استرداد است.

تبصره ۸- مالیات و عوارض پرداخت شده توسط سفارتخانه‌ها، مأموریت‌های دیپلماتیک، پست‌های کنسولی، مأموران دیپلماتیک و کارکنان اداری و فنی آنها که تبعه دولت جمهوری اسلامی ایران نمی‌باشند، به شرط عمل متقابل و همچنین مالیات و عوارض پرداخت شده توسط دفاتر سازمان‌های بین‌المللی و اعضای آنان که مقیم جمهوری اسلامی ایران می‌باشند (اتباع غیرایرانی)، با ارائه اسناد و مدارک مثبت، قابل استرداد است. نحوه استرداد به موجب دستورالعملی است که توسط وزارتخانه‌های امور خارجه و امور اقتصادی و دارایی (سازمان) تصویب و ابلاغ می‌شود.

فصل سوم - معافیت‌ها

ماده ۹- عرضه کالاها و ارائه خدمات زیر از پرداخت مالیات و عوارض معاف می‌باشد:

الف- کالاها

۱- کلیه محصولات کشاورزی فرآوری نشده مشتمل بر محصولات خام زراعی و باغی، گیاهان دارویی، محصولات مرتعی، محصولات جنگل (از جمله چوب خام)، محصولات گلخانه (از جمله سبزی، صیفی، گل و گیاه و انواع قارچ)

تبصره - فعالیت‌های مربوط به مراحل بسته‌بندی، انبارداری و نگهداری محصول در دمای مناسب در سردخانه، انجماد محصول (شامل سردخانه)، پاک کردن، درجه‌بندی، بوجاری بذور، پوست‌گیری مانند شالی کوبی، شستشو، تمیزکاری، تفکیک، همگن‌سازی، خشک کردن انواع محصولات مانند چای، کشمش و خرما با روشهای مختلف، تفت دادن مانند پخت نخود و پنبه پاک‌کنی، فرآوری محصولات کشاورزی محسوب نمی‌شود. ارائه خدمات مزبور به محصولات کشاورزی مشمول مالیات و عوارض فروش نیست.

۲- دام زنده و خوراک آن، کلیه مواد اصلی تولید مثل دام زنده مطابق پروانه صادره توسط وزارت جهاد کشاورزی، پوسال (کمپوست)، کشت بافت و بستر آماده کشت بافت؛

تبصره - دام به حیواناتی (شامل چهارپایان، پرندگان، آبزیان و حشرات) اطلاق می‌گردد که برای امور تغذیه انسان یا دام و فعالیت‌های اقتصادی، تولیدی و آزمایشگاهی، تولید، نگهداری و پرورش داده می‌شوند.

۳- بذر، نشاء، نهال، سم و کود؛

۴- آب مصارف کشاورزی؛

۵- کالاهای زیر:

۱-۵- شیر، پنیر و ماست؛

۲-۵- تخم ماکیان؛

۳-۵- آرد و نان؛

۴-۵- انواع گوشت و فرآورده‌های گوشتی مطابق با فهرستی که هر سال وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تا پایان دی‌ماه برای اجراء در سال بعد به سازمان ارسال می‌کند؛

۵-۵- برنج، حبوبات، سویا و پروتئین سویا؛

۶-۵- انواع روغن‌های خوراکی؛ اعم از گیاهی و حیوانی

۷-۵- شیرخشک مخصوص تغذیه کودکان؛

۵-۸- تخم مرغ نطفه دار و تبدیل آن به جوجه یک روزه؛

۶- انواع کالاهای زیر:

۱-۶- خمیر کاغذ و کاغذ باطله؛

۲-۶- دفتر تحریر؛

۳-۶- کاغذ چاپ، تحریر و روزنامه؛

۷- نسخه های کاغذی و الکترونیکی محصولات زیر:

۱-۷- کتاب؛

۲-۷- روزنامه؛

۳-۷- مجله و نشریه؛

۸- کالاهای وارده همراه مسافر برای استفاده شخصی تا میزان معافیت مقرر طبق قانون امور گمرکی؛

۹- انواع شمش طلا (وارداتی و داخلی) و انواع حواله های کاغذی یا الکترونیکی دارای پشتوانه صد درصد (۱۰۰٪) طلا

۱۰- دارایی های غیر منقول و انواع حواله های کاغذی یا الکترونیکی مبتنی بر آنها؛

۱۱- هرگونه انتقال دارایی به/ از صندوق های سرمایه گذاری پروژه موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۲۵/۹/۱۳۸۸ یا شرکتهای فرعی صندوق های سرمایه گذاری پروژه، به عنوان آورده غیر نقد شرکا در همان صندوق های سرمایه گذاری پروژه؛

تبصره - در صورتی که مالکیت و مدیریت شرکتهای فرعی صندوق های سرمایه گذاری پروژه متعلق به صندوق های سرمایه گذاری پروژه موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی باشد، هرگونه انتقال دارایی به/ از شرکتهای فرعی صندوق های سرمایه گذاری پروژه که صرفاً در راستای اجرای پروژه و مرتبط با وظایف صندوق های مذکور باشد، مشمول مالیات و عوارض نیست.

۱۲- هرگونه انتقال دارایی از/ به نهاد واسط موضوع قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی

۱۳- فرش دستباف و مواد اولیه اصلی آن

۱۴- صنایع دستی تولید داخل موضوع ماده (۱) قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی مصوب ۲۶/۱۰/۱۳۹۶ مطابق فهرستی که تا پایان دی ماه هر سال توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی پیشنهاد می شود و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می رسد؛

۱۵- انواع دارو و واکسن (انسانی و دامی)، لوازم مصرفی درمانی و لوازم توانبخشی؛

۱۶- رادار و تجهیزات کمک ناوبری هوانوردی، تجهیزات نظامی و اطلاعاتی موضوع بندهای «پ»، «ت» و «ث» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی با رعایت ترتیبات مقرر در بندهای مذکور.

تبصره - معافیت این جزء در خصوص اقلام موضوع بند «پ» ماده (۱۱۹) قانون امور گمرکی در حوزه دفاعی با تأیید وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح قابل اعمال است.

۱۷- تجهیزات و اقلام با کاربرد صرفاً دفاعی، نظامی، انتظامی، امنیتی و اطلاعاتی. فهرست این تجهیزات و اقلام با پیشنهاد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- واردات کالاهای موضوع جزءهای (۲)، (۶)، (۷)، (۹)، (۱۳)، (۱۶) و (۱۷) بند «الف» این ماده معاف از پرداخت مالیات و عوارض می‌باشد. واردات کالاهای موضوع جزءهای (۱)، (۳) و (۵) بند «الف» این ماده مشمول معافیت نبوده و مالیات و عوارض با نرخ استاندارد نه درصد (۹٪) در مبادی گمرکی به آن تعلق می‌گیرد. عرضه این کالاها در داخل کشور، مانند عرضه کالاهای مشابه داخلی از پرداخت مالیات و عوارض معاف است. در خصوص جزء (۱۵) این بند، در صورتی که با تأیید وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کالای مورد نظر مشابه داخلی نداشته باشد، واردات آن از پرداخت مالیات و عوارض معاف می‌باشد و اگر واردات کالای موردنظر به دلیل کمبود تولید داخل نسبت به نیاز بازار، ضرورت داشته باشد، واردات کالای مزبور با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، مشمول مالیات و عوارض با نرخ سه درصد (۳٪) در مبادی گمرکی می‌باشد. عرضه این کالاها در داخل کشور، مانند عرضه کالاهای مشابه داخلی از پرداخت مالیات و عوارض معاف است.

تبصره ۲- تولیدکنندگان و یا عرضه‌کنندگان کالاهای موضوع این بند مکلفند که برچسب معافیت از مالیات بر ارزش افزوده را بر روی بسته‌بندی کالاهای مذکور درج نمایند. سازمان مکلف است فهرست کالاها و خدمات معاف از مالیات و عوارض را از طریق شیوه‌های مناسب از جمله درج در سامانه عملیات الکترونیکی سازمان به اطلاع عموم مردم برساند. سازمان مکلف است امکان دریافت گزارش‌های مردمی مبنی بر دریافت مالیات و عوارض توسط عرضه‌کنندگان کالاها و خدمات معاف از مالیات و عوارض را از طریق سامانه عملیات الکترونیکی خود و استرداد مبالغ اضافه دریافتی از خریداران فراهم نماید. دریافت مالیات و عوارض از کالاها و خدمات معاف توسط عرضه‌کنندگان آنها مشمول جریمه‌ای معادل دو برابر مالیات و عوارض دریافتی بوده و قابل بخشودگی نمی‌باشد. سازمان مکلف است حداکثر سه ماه پس از دریافت گزارش، نسبت به تأیید یا رد و حسب مورد استرداد مبالغ اضافه دریافتی از خریداران اقدام نماید. نحوه استرداد این مبالغ به موجب دستورالعملی است که حداکثر پس از سه ماه از لازم‌الاجراء شدن این قانون توسط سازمان با همکاری اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره ۳- واردات کالاهای اهدایی به صورت بلاعوض به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، سازمان اورژانس کشور، سازمان بهزیستی کشور، آستان‌های مقدسه و کمیته امداد امام خمینی (ره) با تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی، حوزه‌های علمیه با تأیید مرکز مدیریت حوزه علمیه استان مربوط و مؤسسات خیریه با اعلام مراجع صادرکننده مجوز آنها و تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی از پرداخت مالیات و عوارض معاف است؛

تبصره ۴- اعمال معافیت‌های مالیاتی در خصوص مواد خوراکی مذکور در اجزای این بند، منوط به اخذ گواهی سلامت محصول از مراجع قانونی ذیصلاح از قبیل سازمان ملی استاندارد ایران و سازمان غذا و دارو است.

ب- خدمات

۱- خدمات درمانی، تشخیصی و پیشگیری، خدمات توانبخشی و حمایتی و خدمات آرامستان‌ها؛

۲- خدمات درمانی و پیشگیری دامی و گیاهی، واحدهای ماشینی کردن (مکانیزاسیون) آب کشاورزی، کشت بافت و تولید اندام‌های تکثیری گیاهان؛

۳- خدمات زینک، چاپ، انتشار روزنامه اعم از کاغذی یا الکترونیکی، کتاب، نشریه و خدمات نشر و توزیع آنها به استثنای مؤسسات کمک آموزشی و کنکور و هرگونه تبلیغات کالاها و خدمات داخلی در روزنامه‌ها و نشریات؛

۴- ارائه خدماتی که مابه‌ازای آن به صورت حقوق و دستمزد پرداخت می‌شود در صورتی که مشمول فصل مالیات بر درآمد حقوق موضوع قانون مالیات‌های مستقیم باشد؛

تبصره- در ارائه خدمت توسط شرکتهای تأمین نیروی انسانی و شرکتهایی که از طریق قراردادهای حجمی خدمات خود را با در اختیار گذاشتن نیروی کار به متقاضی ارائه می‌کنند (مانند شرکتهای ارائه‌دهنده خدمات پرستاری و خدمات نظافتی)، بخشی از قرارداد که مربوط به هزینه‌های حقوق و دستمزد است، معاف می‌باشد. حکم این بند مشروط به تأیید میزان حقوق و دستمزد و مزایا توسط سازمان بیمه‌گر است.

۵- عملیات و خدمات بانکی شامل دریافت سپرده، اعطای تسهیلات و یا ایجاد اعتبار، ارائه ضمانت‌نامه و انتقال وجه در چهارچوب قوانین مربوط و مصوبات شورای پول و اعتبار؛

۶- خدمات اعتباری قرض‌الحسنه صندوق‌های قرض‌الحسنه دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا سایر مراجع مورد تأیید بانک مذکور و همچنین صندوق‌های قرض‌الحسنه که به موجب قانون تأسیس شده یا می‌شوند؛

۷- خدمات مالی و اعتباری اعطای تسهیلات توسط صندوق‌های حمایتی، ضمانت صادرات، سرمایه‌گذاری، بیمه‌ای و پژوهش و فناوری که به موجب قانون یا با مجوز قانون تأسیس شده یا می‌شوند در چهارچوب اساسنامه آنها.

۸- خدمات بیمه‌های زندگی، خدمات بیمه‌های محصولات کشاورزی، خدمات بیمه اجتماعی و درمان تکمیلی؛

۹- خدمات بازار سرمایه شامل خدمات معاملات و تسویه اوراق بهادار و کالا در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس به تشخیص شورای عالی بورس و اوراق بهادار.

۱۰- خدمات انتشار و نقل و انتقال سهام، حق تقدم، سهم‌الشرکه و سایر اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱/۹/۱۳۸۴ با اصلاحات بعدی؛

۱۱- صدور و ابطال، نقل و انتقال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری دارای مجوز از سازمان بورس اوراق بهادار؛

۱۲- منحصراً سود تسهیلات اعطائی شرکتهای واسپاری (لیزینگ) دارای مجوز فعالیت از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به مشتریان (مصرف‌کنندگان)

تبصره - مالیات بر ارزش افزوده بهای دارایی‌ها و اموال مورد واگذاری موضوع قرارداد شرکتهای واسپاری (لیزینگ) با مشتریان مشمول این فعالیت نمی‌باشند.

۱۳- خدمات حمل و نقل (اعم از بار و مسافر) درون و برون شهری و بین‌المللی جاده‌ای، ریلی و دریایی؛

۱۴- خدمات آموزشی، پژوهشی و ورزشی دارای مجوز از مراجع ذی‌صلاح طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (سازمان)، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ورزش و جوانان و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه ظرف شش‌ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد؛

۱۵- خدمات اقامتی هتل‌های سه ستاره و پایین‌تر، مهمانپذیرها و سایر مراکز اقامتی دارای مجوز از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی یا اتحادیه‌های ذی‌ربط؛

۱۶- قدرالسهم هزینه مشترک (شارژ) دریافتی توسط شرکتهای خدماتی موضوع قانون نحوه واگذاری مالکیت و اداره امور شهرکهای صنعتی مصوب ۳۱/۲/۱۳۸۷ از واحدهای تولیدی، صنعتی و خدماتی مستقر در شهرکهای صنعتی بابت ارائه خدمات به آنها

۱۷- خدمات فنی، بازسازی، تعمیر و نگهداری کالاهای موضوع جزء (۱۷) بند «الف» این ماده که توسط مرکز وابسته به دستگاههای نظامی، انتظامی و امنیتی ارائه می‌شود، مطابق فهرستی که با تصویب وزرای دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و امور اقتصادی و دارایی ابلاغ می‌شود.

تبصره - در مواردی که دریافت وجه توسط یک مؤدی مستند به فروش کالا یا ارائه خدمت نیست، مانند دریافت هرگونه خسارت، درآمدهای حاصل از تسعیر دارایی‌های ارزی، انواع سود، انواع جریمه (مادامی که بخشی از بهای کالا و خدمات تلقی نگردد)، آورده نقدی یا غیرنقدی به‌عنوان سرمایه و انواع کمکهای دولتی، عرضه خدمت محسوب نمی‌شود و مأخذ محاسبه مالیات و عوارض نمی‌باشد.

فصل ششم- مالیات کالاهای خاص

ماده ۲۶- نرخ مالیات و عوارض کالاهای نفتی، فلزات گرانبها، سیگار، نوشابه و سایر کالاهای آسیب‌رسان به سلامت به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- کالاهای نفتی

۱- انواع بنزین و سوخت هواپیما سی درصد (۳۰٪)؛

۲- نفت گاز، نفت سفید، نفت کوره، گاز طبیعی و گاز مایع پانزده درصد (۱۵٪).

تبصره ۱- نفت خام، میعانات گازی، و گاز طبیعی خام که توسط وزارت نفت (شرکتهای تابعه) که به شرکتهای داخل زنجیره تولید فرآورده‌های نفتی فروخته می‌شود، همچنین واردات بنزین و سوخت هواپیما و گاز طبیعی توسط وزارت نفت (شرکتهای تابعه)، در این مرحله مستلزم محاسبه و دریافت مالیات و عوارض ارزش افزوده از حلقه بعدی و نیز پرداخت در مرحله واردات حسب مورد نمی‌باشد. مالیات و عوارض فروش فرآورده‌های تولیدشده از کالای مزبور و نیز بنزین و سوخت هواپیما و گاز طبیعی وارداتی در مراحل بعدی عرضه، حسب مقررات مربوط محاسبه و وصول می‌شود.

تبصره ۲- مأخذ محاسبه مالیات و عوارض فروش در خرده‌فروشی بنزین و نفت گاز توسط شرکتهای غیردولتی دارای مجوز از وزارت نفت، عبارت است از مابه‌التفاوت قیمت خرید محصولات فوق از شرکتهای پالایش (با احتساب مالیات و عوارض موضوع بند «الف» این ماده)، با قیمت عرضه آنها به مصرف‌کننده. مابه‌التفاوت مزبور به‌عنوان درآمد ناشی از ارائه خدمات توسط جایگاههای عرضه بنزین و نفت گاز تلقی شده و با نرخ مذکور در ماده (۷) این قانون مشمول مالیات و عوارض می‌گردد. مالیات و عوارض پرداختی بابت خرید بنزین و نفت گاز به‌عنوان اعتبار مالیاتی برای جایگاه‌داران منظور نمی‌شود.

تبصره ۳- مالیات و عوارض پرداختی مؤدیان بابت کالاهای موضوع این بند، در صورتی که به‌عنوان مواد اولیه اصلی توسط واحدهای تولیدی به کار برده شود، به‌عنوان اعتبار مالیاتی آن واحدها قابل پذیرش می‌باشد. همچنین مالیات و عوارض پرداختی توسط واردکنندگان و توزیع‌کنندگان کالاهای مزبور به‌عنوان اعتبار مالیاتی آنان منظور می‌گردد.

تبصره ۴- مالیات و عوارضی که شرکت ملی نفت ایران برای خرید نهاده‌های موردنیاز جهت طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پرداخت می‌کند، قابل استرداد یا تهاتر نمی‌باشد. شرکت یادشده مجاز است مبالغ مزبور را به‌عنوان بخشی از بهای تمام‌شده دارایی‌های فوق‌الذکر منظور نماید. سایر مالیات و عوارضی که شرکت مزبور برای مصارفی غیر از تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پرداخت می‌کند، با رعایت مقررات، به‌عنوان اعتبار مالیاتی آن شرکت منظور می‌گردد. اعتبار یادشده با تأیید سازمان قابل تهاتر با بدهی مالیاتی آن شرکت یا سایر شرکتهای تابعه وزارت نفت می‌باشد.

ب- طلا، جواهر و پلاتین

۱- اصل طلا، جواهر و پلاتین به کار رفته در مصنوعات ساخته‌شده از فلزات مزبور، معاف از مالیات و عوارض می‌باشد.

۲- اجرت ساخت، حق‌العمل و سود فروشنده کالاهای موضوع این بند مشمول مالیات و عوارض با نرخ نه-درصد (۹٪) می‌باشد.

۳- پس از راه اندازی سامانه مؤدیان، عرضه کنندگان کالا و خدمات مربوط به این بند مکلفند کلیه عملیات خرید و فروش خود را در سامانه مزبور ثبت کنند. درج ارزش اصل طلا، جواهر و پلاتین، اجرت ساخت، حق العمل و سود فروشنده به تفکیک در صورت حساب الکترونیکی الزامی است. در صورت کتمان و یا عدم ثبت تمام یا برخی از معاملات در سامانه مذکور مشمول جریمه‌ای معادل نه درصد (۹٪) ارزش اصل طلا، جواهر و پلاتین است که غیر قابل بخشودگی می‌باشد. این جریمه علاوه بر جریمه مذکور در بند «ب» ماده (۳۶) این قانون است.

۴- کلیه واحدهای فعال در زنجیره عرضه کالا و خدمات مربوط به این بند مکلفند حداکثر تا دوماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون از پایانه فروشگاهی مورد تأیید سازمان استفاده کنند، در غیر این صورت اتحادیه‌های ذی‌ربط و اتاق اصناف ایران موظفند پروانه فعالیت واحدهای موضوع این بند در کل زنجیره مربوط را که بدون استفاده از پایانه فروشگاهی اقدام به فروش کالا یا خدمت می‌کنند، باطل نمایند. نیروی انتظامی موظف است از ادامه فعالیت واحدهای فاقد پروانه جلوگیری کند.

پ- نوشابه‌های قندی گازدار و بدون گاز و سایر کالاهای آسیب‌رسان به سلامت

نوشابه‌های قندی گازدار و بدون گاز و سایر کالاهای آسیب‌رسان به سلامت (به‌استثنای کالاهای موضوع بند «ت» این ماده) تولید داخل مشمول مالیات و عوارض با نرخ شانزده درصد (۱۶٪) و واردات آنها مشمول مالیات و عوارض با نرخ سی و شش درصد (۳۶٪) می‌باشند. فهرست کالاهای موضوع این بند و واحدهای تولیدکننده آنها حداکثر دوماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و حداکثر یک‌ماه بعد از آن توسط کارگروهی مرکب از نمایندگان تام‌الاختیار وزارتخانه مزبور، وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت امور اقتصادی و دارایی تصویب می‌شود. تغییرات فهرست موردنظر تا انتهای دی‌ماه هر سال (برای اجراء در سال بعد) به ترتیب فوق تصویب و توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای اجراء اعلام می‌گردد. در صورت عدم تصویب فهرست مزبور در مهلت مقرر، فهرست پیشنهادی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی پس از تأیید شورای عالی سلامت و امنیت غذایی، ملاک عمل است.

ت- انواع سیگار و محصولات دخانی

انواع سیگار و محصولات دخانی به شرح زیر مشمول مالیات و عوارض می‌شوند:

۱- سیگار، توتون پیپ و تنباکوی تولید داخلی، بیست و پنج درصد (۲۵٪)؛

۲- سیگار، توتون پیپ و تنباکوی تولید داخل با نشان بین‌المللی که فهرست آن هر سال توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت تهیه و با تصویب هیأت وزیران ابلاغ می‌شود، چهل درصد (۴۰٪)؛

۳- سیگار، توتون پیپ و تنباکوی وارداتی، شصت و پنج درصد (۶۵٪)؛

۴- توتون خام وارداتی ده درصد (۱۰٪)؛

۵- توتون فرآوری شده وارداتی (خرمن توتون) سی و پنج درصد (۳۵٪)؛

تبصره ۱- نرخهای تعیین شده از سال دوم اجراء قانون هر سال پنج واحد درصد افزایش می‌یابد تا زمانی که نرخ مذکور برای انواع سیگار و محصولات دخانی، توتون پیپ و تنباکوی تولید داخل به پنجاه و پنج درصد (۵۵٪)، برای تولیدات داخل با نشان بین‌المللی به نود و پنج درصد (۹۵٪) و برای انواع سیگار و محصولات دخانی، توتون پیپ و تنباکوی وارداتی به یکصد و بیست و پنج درصد (۱۲۵٪) برسد.

تبصره ۲- تولیدکنندگان سیگار و محصولات دخانی مکلفند از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، قیمت خرده فروشی و تاریخ تولید را بر روی پاکت بسته‌بندی محصولات دخانی درج کنند. در صورت تخلف از حکم این تبصره، اعتبار مالیاتی مربوط، پذیرفته نمی‌شود و مشمول مالیات و عوارض فروش به نرخهای مذکور است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره سیاست‌ها و مقررات ارزی

«مجموعه مقررات ارزی»

بخش اول:

«واردات کالا و خدمت»

بخش اول :

واردات کالا و خدمت

صفحه

عنوان

- کلیات..... ۱
- الف- واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق گشایش اعتبار اسنادی..... ۶
- ب- واردات خدمت و کالا- خدمت (بخش خدماتی) از طریق گشایش اعتبار اسنادی، ثبت وصولی اسنادی و یا پرداخت وجه (حواله ارزی)..... ۲۰
- ج- واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق ثبت وصولی اسنادی (برای اسنادی دیداری/مدت دار) .. ۲۳
- د- واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق حواله ارزی..... ۲۸
- هـ- واردات کالا و کالا-خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی..... ۳۵
- و- واردات کالا و کالا-خدمت از مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به داخل سرزمین اصلی... ۳۶
- ز- گشایش اعتبار اسنادی به ریال ایران جهت واردات کالا و خدمت از خارج از کشور و نیز از مبداء مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی به سرزمین اصلی..... ۳۷
- ح- نحوه پرداخت و تسویه وجه ارزی کالا از کشورهای عضو اتحادیه پایایی آسیایی..... ۳۸
- «پیوست ها»..... ۳۹

«بسمه تعالی»

کلیات

الزامات واردات با استفاده از روش‌های پرداخت بانکی نزد مؤسسات اعتباری دارای مجوز لازم عملیات ارزی^۱

- (۱) انجام ثبت سفارش / ثبت آماری / ثبت خدمت (به عنوان مجوز ورود کالا-خدمت) در چارچوب قوانین و مقررات مربوطه.
- (۲) رعایت قانون مقررات صادرات و واردات (و آیین‌نامه اجرایی آن) و قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی.
- (۳) رعایت الزامات قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، قوانین برنامه‌های توسعه و بودجه سنواتی کشور، قانون مبارزه با پولشویی، قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و سایر قوانین مربوطه.
- (۴) اخذ مجوزهای قانونی لازم از وزارتخانه‌ها و مراجع ذی‌ربط جهت واردات کالا یا خدمت.
- (۵) انجام تشریفات مناقصه یا اخذ و ارائه مجوز ترک تشریفات مناقصه برای خریدهای دولتی بیش از معادل ده میلیون دلار (پیوست شماره ۱). بر همین اساس ضروری است تأییدیه وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرایی مبنی بر رعایت مفاد این ماده اخذ و در سوابق نگهداری شود. تبصره: چنانچه طرح و یا پروژه با مشارکت شرکت ایرانی و خارجی انجام می‌شود، پرداخت هزینه‌های ارزی در چارچوب افتتاح اعتبار اسنادی به نفع شرکت خارجی و با رعایت مراتب فوق امکان‌پذیر می‌باشد. بر این اساس آن مؤسسه اعتباری می‌بایست در اینگونه موارد بدواً در متن اعتبارات اسنادی (به نفع شرکت خارجی) شرایط پرداخت بخش داخلی اعتبار (به شرکت ایرانی) را در مقابل ارائه اسناد داخلی شامل سیاهه تجاری، صورت‌مجلس تحویل کالا، لیست بسته‌بندی و گواهی بازرسی (برای بخش کالایی) و صورت وضعیت انجام خدمات (صورتحساب قطعی انجام کار برای بخش خدماتی) درج نماید.
- (۶) در قراردادهای بخش دولتی، افزایش مبلغ کل قرارداد، حداکثر تا ۲۵ درصد مبلغ اولیه قرارداد/پیش‌فاکتور، به شرط اصلاح ثبت سفارش/انجام ثبت خدمت مربوطه و دقیقاً به میزان تغییر حجم کالا-خدمت مربوطه امکان‌پذیر خواهد بود.
- (۷) رعایت بخش دوم مجموعه مقررات ارزی (حمل و نقل، بیمه و بازرسی کالاهای وارداتی) جهت اخذ بیمه‌نامه و اخذ مجوز از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای.
- (۸) معتبر بودن کارت بازرگانی متقاضی در زمان گشایش اعتبار اسنادی/ثبت وصولی (برات) اسنادی و انجام حواله ارزی و در زمان تمدید سررسید اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی.

^۱ مطابق با آخرین دستورالعمل نحوه صدور اجازه‌نامه عملیات ارزی مؤسسات اعتباری ابلاغی از سوی

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی.

تبصره: استفاده از کارت بازرگانی شخص ثالث در سیستم بانکی کشور جهت واردات کالا و خدمت حتی به صورت وکالتی امکان پذیر نمی باشد.

۹) اخذ تعهدنامه مربوطه از متقاضی در زمان مطالبه خدمت از آن مؤسسه اعتباری و نگهداری آن در سوابق مربوطه (طبق فرم پیوست شماره ۲) ضمن رعایت الزامات بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی در تکمیل تعهدنامه. تبصره: مسئولیت مالی/حقوقی/کیفری عدم اخذ/فقدان تعهدنامه فوق الذکر بر عهده آن مؤسسه اعتباری خواهد بود.

۱۰) کارمزد عملیات بانکی بابت واردات کالاهای تامین ارز شده به نرخ ترجیحی به صلاحدید و تشخیص مؤسسه اعتباری و حداکثر در سقف درصدهای تعیین شده در ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی به نرخ فروش حواله ارز مترتب بر نوع نرخ ارز تامین شده، مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، در روز دریافت کارمزد، قابل اخذ خواهد بود.

تبصره: کارمزد عملیات بانکی بابت سایر موارد به صلاحدید و تشخیص مؤسسه اعتباری و حداکثر در سقف درصدهای تعیین شده در ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، در روز دریافت کارمزد، قابل اخذ خواهد بود.

۱۱) ثبت گواهی ثبت آماری و اخذ تأییدیه کد تخصیص ارز بر اساس نوع پرداخت (دیداری (نقدی)/مدت دار (اعتباری)) از بانک مرکزی.

تبصره: اخذ تأییدیه کد تخصیص ارز و پرداخت/مسدود نمودن وجه ریالی به/نزد مؤسسه اعتباری، تعهدی برای بانک مرکزی جهت تأمین ارز ایجاد نخواهد کرد.

۱۲) تأمین ارز بابت اعتبارات اسنادی/بروات اسنادی و حواله های ارزی از محل منابع در دسترس^۱ با دریافت ارز یا معادل ریالی ارز مربوطه (حسب گروه کالایی مندرج در ثبت سفارش) یا از طریق تسهیلات ارزی شامل منابع ارزی داخلی مؤسسه اعتباری، بانک توسعه اسلامی، بانک تجارت و توسعه اکو، بانک جهانی، حساب ذخیره ارزی، صندوق توسعه ملی و سایر تسهیلات ارزی و یا ترکیبی از آنها وفق مندرجات ثبت سفارش صادره با لحاظ نمودن نوع تأمین ارز و با رعایت مقررات مربوطه به ویژه بخش چهارم مجموعه مقررات ارزی امکان پذیر می باشد.

۱-۱۲) تأمین ارز به منظور واردات کالا و کالا-خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، توسط واحدهای تولیدی مستقر در مناطق وفق ترتیبات مقرر در قسمت «ه» این بخش امکان پذیر می باشد.

۲-۱۲) تأمین ارز به منظور واردات کالا و کالا-خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، توسط واحدهای غیر تولیدی وفق ترتیبات مقرر در قسمت «ه» این بخش امکان پذیر می باشد.

^۱ ارزهای در دسترس به موارد ذیل اطلاق می گردد:

- ۱- منابع بانک مرکزی ج.ا.ا.
- ۲- ارز حاصل از صادرات خود
- ۳- ارز حاصل از صادرات دیگران
- ۴- منابع ارزی واردکننده
- ۵- منابع ارزی دیگران
- ۶- منابع مؤسسه اعتباری
- ۷- مرکز مبادله ارز و طلای ایران

شماره: ۵/۴۴۲۲۲

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۳/۰۴

۳-۱۲) انجام واردات از مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی به سرزمین اصلی صرفاً با انجام ثبت سفارش و به صورت ریالی امکان پذیر می باشد.

۴-۱۲) ضمن الزام مؤسسه اعتباری به اخذ تعهدنامه از متقاضی مطابق با فرم پیوست شماره (۲) و فرم پیوست شماره (۱۶) در زمان مطالبه خدمت (و قبل از زمان درخواست اخذ/تمدید گواهی ثبت آماری از این بانک) و درج کد بخشنامه (۶۲۳۸۳۳۳) در گواهی ثبت آماری مربوط و رعایت آیین نامه ورود و صدور فلزات گران بها و ضوابط اجرایی مربوط، تأمین ارز جهت واردات طلا به صورت شمش استاندارد به مقصد سرزمین اصلی از محل ارز حاصل از صادرات خود واردکننده، بدون نیاز به ارائه بارنامه/راهنامه و گواهی بازرسی (تأییدیه انطباق سازمان ملی استاندارد ایران) و گواهی مبدأ با ارائه سیاهه تجاری و قبض انبار معتبر به نام واردکننده (و یا ظهرنویسی شده به نام واردکننده) منوط به تحویل و فروش آن به بانک مرکزی ج.ا.ا (با هماهنگی اداره خزانه داری ارزی) و یا تحویل، عرضه و فروش آن در بستر مرکز مبادله ارز و طلای ایران امکان پذیر می باشد. رفع تعهد ارزی صادراتی از کوتاژهای صادراتی مندرج در سامانه تأمین ارز و رفع تعهد ارزی وارداتی از طلای وارده و آزادسازی وثایق مأخوذه علاوه بر لزوم ارائه پروانه گمرکی مطابق حاکمی از ترخیص قطعی کالا به مقصد سرزمین اصلی، حسب مورد منوط به اخذ تأییدیه تحویل، عرضه و فروش طلای وارده از مرکز مبادله ارز و طلای ایران و یا اداره خزانه داری ارزی بانک مرکزی ظرف حداکثر ۲۱۰ روز تقویمی از تاریخ تأمین ارز خواهد بود.

تبصره: در صورت عدم ارائه تأییدیه تحویل، عرضه و فروش از مرکز مبادله ارز و طلای ایران و یا عدم ارائه تأییدیه تحویل و فروش به اداره خزانه داری ارزی بانک مرکزی ج.ا.ا ظرف مهلت ۲۱۰ روز تقویمی از تاریخ تأمین ارز، با توجه به تعهدنامه های مأخوذه ضمن الزام به اخذ مابه التفاوت نرخ ارز تأمین شده از تاریخ تأمین ارز تا تاریخ فروش در مرکز مبادله ارز و طلای ایران و یا تحویل به اداره خزانه داری ارزی بانک مرکزی ج.ا.ا به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) و واریز آن به حساب مربوط، مؤسسه اعتباری مکلف است ظرف ۷ روز تقویمی از پایان مهلت تعیین شده مبادرت به شکایت تحت عنوان عدم اجرای (ایفای) تعهد ارزی در سازمان تعزیرات حکومتی نماید. همچنین لازم است، مشخصات متقاضی در فیلدهای سامانه جامع ارزی در بخش لیست سیاه مربوطه درج گردد تا از تخصیص و تأمین ارز برای موارد آتی جلوگیری گردد و در صورت پرداخت مابه التفاوت مربوط قبل از صدور حکم قطعی، اجرای احکام تعزیراتی قضایی و حقوقی دائر بر محکومیت متقاضی، صدور احکام مراجع تعزیراتی قضایی و حقوقی دائر بر تبرئه و یا منع تعقیب متقاضی با تأیید بخش حقوقی آن بانک و طی شدن کلیه مراحل دادرسی، با الصاق مستندات نسبت به خروج متقاضی از لیست سیاه اقدام نماید.

۵-۱۲) تأمین ارز جهت واردات فلزات گران بها (طلا، نقره و پلاتین) به صورت شمش استاندارد از محل منابع ارزی واردکننده و دیگران بدون نیاز به ارائه بارنامه/راهنامه و گواهی بازرسی (تأییدیه انطباق سازمان ملی استاندارد ایران) و گواهی مبدأ با ارائه سیاهه تجاری و قبض انبار معتبر به نام واردکننده (و یا ظهرنویسی شده به نام واردکننده) با رعایت آیین نامه ورود و صدور فلزات گران بها و ضوابط اجرایی مربوط و بدون رعایت سایر الزامات مندرج در بند (۴-۱۲) فوق امکان پذیر می باشد.

تبصره ۱: واردات فلزات گرانبها (طلا، نقره و پلاتین) از محل ارز حاصل صادرات محصولات پتروشیمی، پالایشی، فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی امکان پذیر نمی باشد. تبصره ۲: به جز مواردی که در این بند و بند (۴-۱۲) ذکر شد؛ تأمین ارز جهت واردات فلزات گران بها (طلا، نقره و پلاتین) از سایر محل های تأمین ارز بالاخص ارز حاصل از صادرات دیگران امکان پذیر نیست.

۶-۱۲) جهت واردات فلزات گران بها (طلا، نقره و پلاتین) از طریق حواله ارزی مهلت واردات کالا حداکثر ۱۵۰ روز تقویمی (مهلت انتقال ارز ۳۰ روز تقویمی از تاریخ تأمین ارز، مهلت ارائه اسناد حمل ۹۰ روز تقویمی از تاریخ صدور حواله و مهلت ارائه سند ترخیص ۳۰ روز تقویمی از تاریخ صدور مجوز انجام فرآیند ترخیص کالا) و مهلت اخذ مابه التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ترخیص کالا (از تاریخ صدور حواله ارزی تا ترخیص کالا) ۱۲۰ روز تقویمی تعیین می شود. برای واردات کالاهای مذکور مهلت ارائه اسناد حمل از تاریخ گشایش اعتبار اسنادی حداکثر ۹۰ روز تقویمی تعیین می شود. همچنین برای واردات کالاهای یاد شده مهلت ثبت وصولی اسنادی (با وجود برات یا بدون برات) و به تبع آن ارائه اسناد به همراه دستور وصولی حداکثر ۹۰ روز تقویمی از تاریخ صدور اولین گواهی ثبت آماری در سامانه سمناک تعیین می شود.

۷-۱۲) تأمین ارز به منظور واردات مواد اولیه تحت رویه ورود موقت برای پردازش توسط شرکت های تولیدی با انجام ثبت سفارش و یا ثبت آماری (هر کدام قوانین و مقررات الزام نماید) و از محل منابع ارزی واردکننده نزد شبکه بانکی کشور در صورت تودیع ارز و انتقال ارز مربوطه در قالب اعتبار اسنادی/برات اسنادی یا حواله ارزی از طریق آن مؤسسه اعتباری امکان پذیر می باشد.

۸-۱۲) تأمین ارز بابت گشایش اعتبار اسنادی، ثبت وصولی (برات) اسنادی و حواله ارزی به منظور خرید و فروش کالا و خدمت از هر کشور به کشور دیگر و ترانزیت کالا امکان پذیر نمی باشد. ۹-۱۲) در اجرای بند (ب) ماده (۱۱) قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی و بند (۴-۱) از ابلاغیه شماره ۳۳۹۷ مورخ ۱۴۰۰/۱/۱۷ معاون وقت اقتصادی رئیس جمهور، واردات ماشین آلات و مواد اولیه موضوع سرمایه گذاری خارجی از طریق ثبت سفارش از محل منابع ارزی سرمایه گذار خارجی با مجوز سازمان سرمایه گذاری و کمک های اقتصادی و فنی ایران با رعایت مجموعه مقررات ارزی و مرعی داشتن سایر ضوابط و مقررات امکان پذیر می باشد.

۱۰-۱۲) تمامی وجوه دریافتی از متقاضی و ارزهای تأمین شده تا انجام تسویه نهایی با متقاضی و رفع کامل تعهدات ارزی علی الحساب تلقی شده و کلیه مسئولیت های مربوط به تغییرات نوع ارز و نوسانات نرخ ارز بر عهده متقاضی می باشد.

۱۱-۱۲) کلیه هزینه های نقل و انتقال و تبدیل ارز بر عهده متقاضی می باشد. این بانک صرفاً تا سقف مشخص در مقررات مجاز به تخصیص ارز بابت تأمین ارز هزینه های مذکور می باشد.

۱۲-۱۲) مطالبه هزینه های نقل و انتقال و تبدیل ارز به صورت اسکناس ارز از متقاضیان ممنوع بوده و مورد تأیید و پذیرش این بانک نمی باشد.

۱۳) متقاضی به منظور ایفای تعهدات موظف است در زمان های مقرر نسبت به تأمین ارز مربوطه در چارچوب قرارداد منعقد فی مابین اقدام نماید. چنانچه تأمین ارز از سوی متقاضی با تأخیر صورت پذیرد، آن مؤسسه اعتباری محق خواهد بود تا نسبت به وصول وجه التزام تأخیر تأدیه دین و خسارت های احتمالی با توجه به قرارداد منعقد و در چارچوب دستورالعمل های صادره از سوی ادارات ذی ربط بانک مرکزی اقدام نماید.

(۱۴) در رابطه با بخش غیردولتی، لازم است آن مؤسسه اعتباری بابت تضمین ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا، در زمان گشایش اعتبار اسنادی/ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا انجام حواله ارزی نسبت به اخذ وثایق و تضمین کافی معادل ۱۵ درصد وجه اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی و ۳۵ درصد وجه حواله ارزی به ریال به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در زمان گشایش اعتبار اسنادی/ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا حواله ارزی اقدام نماید. اخذ تضمین ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا لزوماً به مفهوم اخذ سپرده ریالی به میزان مقرر نمی‌باشد. لذا آن مؤسسه اعتباری می‌تواند متناسب با وضعیت اعتباری (حسب اعتبارسنجی) نسبت به اخذ سایر وثایق و تضمین مناسب با قابلیت نقد شوندگی بالا اقدام نماید.

تبصره: اخذ ضمانت‌نامه ریالی بانکی (بدون قید و شرط) به عنوان وثیقه بابت وجه التزام تضمین ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا، با رعایت سایر ضوابط و مقررات امکان‌پذیر می‌باشد.

(۱۵) ثبت اطلاعات در سامانه‌های مربوطه و رعایت الزامات مندرج در پیوست شماره (۳) و اختصاص شناسه رهگیری معتبر و مجوز انجام فرآیند ترخیص کالا.

(۱۵-۱) بر اساس تبصره (۳) ذیل ماده (۱۳) قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز اختصاص شناسه رهگیری معتبر و صدور مجوز جهت انجام فرآیند ترخیص کالا پس از ارائه اسناد حمل و دریافت اطلاعات منشأ ارز و انجام بررسی لازم منوط به صحت اطلاعات ابرازی بلافاصله الزامی می‌باشد. درخصوص کالاهای سریع‌الفساد، سریع‌الاشتعال یا مورد نیاز فوری، اختصاص شناسه رهگیری معتبر صرف‌نظر از ارائه اسناد حمل با دریافت اطلاعات منشأ ارز ظرف بیست و چهار ساعت الزامی می‌باشد. درخصوص کالاهای سریع‌الفساد، سریع‌الاشتعال یا مورد نیاز فوری، ارائه اصل اسناد حمل به منظور صدور مجوز جهت انجام فرآیند ترخیص کالا ظرف ۷ روز تقویمی از اختصاص شناسه رهگیری الزامی است.

(۱۵-۲) مؤسسات اعتباری مجازند پس از اخذ اصل قبض انبار معتبر، اصل ترخیصیه، به‌اضافه رونوشت اسناد حمل یا تصویر پیش‌فاکتور اولیه و تصویر بارنامه ضمن اخذ تعهد از متقاضی مبنی بر ارائه اصل اسناد ظرف ۷ روز تقویمی از تاریخ تعهد، بابت اعتبارات اسنادی منوط به درخواست متقاضی و قبول کارگزار مبنی بر دریافت وجه اسناد پس از ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا مطابق با شرایط اعتبار اسنادی، ثبت سفارش و سایر اسناد و مدارک مربوطه، همچنین بابت بروات اسنادی منوط به درخواست متقاضی و پرداخت پس از ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا مطابق با ثبت سفارش و اسناد حمل و سایر مدارک مربوطه و نیز بابت حواله‌های ارزی به شرط تطابق حداقل اسناد ارائه شده با ثبت سفارش و اسناد حمل و سایر مدارک مربوطه و قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی، نسبت به اختصاص شناسه رهگیری معتبر و مجوز انجام فرآیند ترخیص کالاهای سریع‌الفساد، سریع‌الاشتعال یا مورد نیاز فوری اقدام نمایند.

۱۶) آن مؤسسه اعتباری موظف است قبل از گشایش اعتبار اسنادی و یا ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا انجام حواله ارزی با تشخیص و مسئولیت خود و با توجه به اهلیت و توان اعتباری متقاضی و حسب اعتبارسنجی صورت پذیرفته، وثایق و تضامین کافی از وی اخذ نماید. وثایق مأخوذه باید معتبر، سهل البیع، قابل انتقال قانونی، از درجه نقدشوندگی بالا برخوردار و بلامعارض باشد تا در صورت عدم ایفای تعهدات، حقوق بانک مرکزی و آن مؤسسه اعتباری در حداقل زمان ممکن، استیفاء شود.

۱۷) مهلت ارائه سند ترخیص (پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی تأیید شده توسط شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی/گواهی ورود موقت کالا) بابت اعتبارات اسنادی (مطابق با شرایط کمی و کیفی اعتبار، ثبت سفارش، اسناد حمل و سایر مدارک مربوطه)/بروات اسنادی (مطابق با ثبت سفارش، اسناد حمل و سایر مدارک مربوطه) از تاریخ واریز/ظهورنویسی اسناد حمل (هر کدام مقدم باشد) و بابت حواله‌های ارزی (مطابق با ثبت سفارش، اسناد حمل و سایر مدارک مربوطه)، از تاریخ صدور مجوز جهت انجام فرآیند ترخیص کالا حداکثر به مدت ۳۰ روز تقویمی خواهد بود.

تبصره: چنانچه کالا مستند به تاریخ رسیدمالی یا ارائه قبض انبار معتبر، به اماکن گمرکی وارد شده باشد، مهلت ارائه سند ترخیص مطابق، حداکثر به مدت ۳۰ روز تقویمی دیگر (مجموعاً ۶۰ روز تقویمی) افزایش می‌یابد. در صورت تأخیر در ارائه سند ترخیص، منوط به تأیید گمرک جمهوری اسلامی ایران مبنی بر موجه بودن تأخیر بابت صدور سند ترخیص، مهلت ارائه سند ترخیص مطابق، حداکثر به مدت ۳۰ روز تقویمی دیگر (مجموعاً ۹۰ روز تقویمی) افزایش می‌یابد. بهره‌گیری از مفاد این بند باعث افزایش در مجموع مهلت مقرر بابت واردات کالا (موضوع پیوست شماره ۸) و معافیت از پرداخت مابه‌التفاوت بابت تأخیر در ترخیص کالا نخواهد بود.

۱۸) واردکنندگانی که نسبت به واردات کالا با شرط ورود کالای مجانی اقدام می‌نمایند (مشروط به آنکه فروشنده در پیش‌فاکتور نسبت به فروش کالا همراه با ارسال درصدی از کالای مجانی اشاره نماید و پیش‌فاکتور مورد بحث توسط سازمان توسعه تجارت ایران تأیید شده و کالای مجانی علاوه بر اصل کالا در ثبت سفارش به صراحت قید گردد) می‌بایست نسبت به اظهار کالا به گمرکات کشور بر مبنای کالای موضوع پیش‌فاکتور همراه با کالای مجانی اقدام نمایند و هرگونه مغایرت کمی و کیفی کالای مجانی نیز کسر تخلیه محسوب خواهد شد. سیستم بانکی کشور ملزم به وصول پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا حاکی از ورود و ترخیص کل محموله (اصل کالا به علاوه کالای مجانی) برای رفع تعهدات ارزی خواهد بود.

۱۹) مؤسسه اعتباری و متقاضی مکلف است بر اساس مهلت‌های تعیین شده جهت انتقال ارز، ارائه اسناد حمل و ارائه سند ترخیص، بلافاصله نسبت به برگشت ارزهای انتقال نیافته، به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی و پیگیری ایفای تعهدات ارزی واردکنندگان در چارچوب مفاد بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی و سایر ضوابط مربوطه، اقدامات لازم را به عمل آورد.

۲۰- در صورت قطعیت احکام صادره از سوی مراجع قضایی مبنی بر استرداد عین ارز، پذیرش اسناد حمل ارائه شده پس از صدور حکم مربوطه، فاقد موضوعیت بوده و صرفاً در صورت صدور حکم مرجع قضایی ذیصلاح امکان‌پذیر می‌باشد.

۲۱) در مکاتبات موردی با بانک مرکزی لازم است اطلاعات مندرج در فرم پیوست شماره (۶) نیز تکمیل و ارسال شود.

الف – واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق گشایش اعتبار اسنادی

بابت واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق گشایش اعتبار اسنادی آن مؤسسه اعتباری می‌بایست نسبت به کنترل مفاد تقاضای واردکننده با مقررات ارزی، کنترل مفاد ثبت سفارش/ثبت آماری با مندرجات پروفرما (پیش‌فاکتور) و کنترل مهلت اعتبار ثبت سفارش/ثبت آماری، اقدامات لازم را به عمل آورد.

۱) پیش‌دریافت و نحوه برگشت ارزهای تأمین شده اعتبار اسنادی

۱-۱) میزان پیش‌دریافت برای واردات کالاها و خدمات در روز گشایش اعتبار اسنادی حسب وضعیت اعتباری واردکننده و به تشخیص آن مؤسسه اعتباری بوده و آن مؤسسه موظف است به هنگام گشایش اعتبار اسنادی نسبت به دریافت وثایق و تضامین کافی به‌منظور حصول اطمینان از وصول باقیمانده وجه اعتبار اسنادی و به تشخیص و مسئولیت خود اقدام نماید.

۱-۲) لازم است به میزان معادل دریافت‌های ریالی از واردکننده بابت پیش‌دریافت و میان‌دریافت‌ها قبل از تاریخ پرداخت وجه اسناد، ارز مربوطه پس از تأمین، در حساب‌های آن مؤسسه اعتباری به صورت ارزی ثبت و نگهداری شود. بابت تتمه اعتبار اسنادی، متقاضی موظف به انجام تسویه نهایی تا روز ظهرنویسی اسناد یا سررسید پرداخت اعتبارات اسنادی خواهد بود.

۱-۳) برای واردات کالاها و خدمات توسط وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی که از بودجه عمومی استفاده می‌نمایند، دریافت معادل ۱۰۰٪ مبلغ اعتبار اسنادی تا روز گشایش الزامی خواهد بود. ضمناً وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی که درخواست استفاده از تسهیلات ماده (۶۲) قانون محاسبات عمومی را دارند، لازم است قبل از افتتاح اعتبار اسنادی، هماهنگی لازم را با بانک مرکزی (اداره اعتبارات) به عمل آورند.

تبصره: شرکت‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت، موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی که با تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور یا ذی‌حساب دستگاه ذی‌ربط (صرف‌نظر از اینکه دارای ردیف بودجه باشند یا نباشند) از منابع بودجه عمومی کشور به طور کلی و یا برای ثبت سفارش خاصی استفاده نمی‌نمایند، از شمول این بند مستثنی بوده و می‌توانند طبق بند (۱-۱) فوق و پس از اخذ مجوز ماده (۲۲) قانون عملیات بانکی بدون ربا از اداره اعتبارات این بانک نسبت به گشایش اعتبار اسنادی اقدام نمایند.

۱-۴) در صورت انقضای اعتبار اسنادی گشایش شده از محل منابع بانک مرکزی، سامانه نیما، ارز حاصل از صادرات و تهاتر و عدم ارائه اسناد حمل مربوطه، آن مؤسسه اعتباری و متقاضی مکلف است بلافاصله با انجام پیگیری‌های لازم، حداکثر ظرف ۷ روز بانکی بعد از انقضای اعتبار، نسبت به برگشت ارزهای انتقال نیافته (تأمین شده از محل منابع

مذکور)، به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی (با هماهنگی اداره بین‌الملل این بانک) اقدام نماید.

۱-۴-۱) در صورت تأمین ارز از منابع ارزی واردکننده و عدم استفاده از کل یا بخشی از وجوه تأمین شده جهت واردات، استرداد وجوه استفاده نشده به مشتری بلامانع است. تأکید می‌گردد در این موارد رعایت ضوابط ابلاغی مربوطه در خصوص نحوه رفع تعهد ارزی الزامی می‌باشد.

۱-۴-۲) در صورت تأمین ارز از محل منابع این بانک به نرخ ترجیحی (معادل ۴۲.۰۰۰ ریال و کمتر به ازای هر دلار)، آن مؤسسه اعتباری موظف به برگشت ارز انتقال نیافته، بلافاصله به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی و دریافت معادل ریالی آن به نرخ کمینه خرید اولیه یا خرید ارز ترجیحی روز برگشت ارز به بانک مرکزی (با هماهنگی ادارات بین‌الملل و آمار و تعهدات ارزی این بانک) خواهد بود.

۱-۴-۳) در صورت تأمین ارز به نرخ اعلامی در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، آن مؤسسه اعتباری موظف به برگشت ارز انتقال نیافته، بلافاصله به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی و دریافت معادل ریالی آن به نرخ کمینه خرید اولیه یا خرید حواله ارزی اعلامی در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز برگشت ارز به بانک مرکزی (با هماهنگی اداره بین‌الملل این بانک) خواهد بود.

۱-۴-۴) در صورت عدم انتقال ارزهای تأمین شده از محل سامانه نیما، تهاتر و ارزهای حاصل از صادرات، آن مؤسسه اعتباری و متقاضی (حسب مورد) موظف به برگشت ارز انتقال نیافته، بلافاصله به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی و دریافت معادل ریالی آن به نرخ کمینه فروش اولیه (با قبول مسئولیت و تأیید آن مؤسسه) یا خرید حواله ارزی اعلامی در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز تأمین ارز یا خرید حواله ارزی بازار ثانویه (اعلامی در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)) در روز برگشت ارز به بانک مرکزی (با هماهنگی اداره بین‌الملل این بانک) خواهد بود.

۱-۴-۵) در صورت تأمین ارز از محل منابع بانک مرکزی و عدم امکان انتقال ارز به دلیل مسائل تحریم (با تأیید آن مؤسسه اعتباری)، آن مؤسسه اعتباری موظف است بلافاصله نسبت به برگشت ارز تأمینی به حساب این بانک و دریافت معادل ریالی آن با همان نرخ فروش اولیه با هماهنگی ادارات بین‌الملل و آمار و تعهدات ارزی این بانک (در مواردی که دارای نرخ ترجیحی باشند) اقدام نماید.

۲) شرایط گشایش اعتبار اسنادی ارزی داخلی

گشایش اعتبار اسنادی ارزی به نفع شرکت‌های ایرانی یا مشارکت ایرانی-خارجی به درخواست دستگاه‌ها و پیمانکاران موضوع "قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی"، در چارچوب قانون مذکور و رعایت مجموعه مقررات ارزی و شرایط ذیل امکان‌پذیر خواهد بود:

۱-۲) چنانچه دستگاه‌ها، نهادها و شرکت‌های موضوع ماده (۲) قانون فوق‌الذکر درخواست خرید کالا، کالا-خدمت و یا صرفاً خدمات از شرکت‌های خارجی یا مشارکت ایرانی-خارجی با سهم ایرانی کمتر از ۵۱ درصد را داشته باشند، انجام درخواست منوط به ارائه مصوبه شورای اقتصاد، موضوع ماده (۵) قانون مزبور خواهد بود.

۲-۲) چنانچه دستگاه‌ها، نهادها و شرکت‌های مزبور درخواست خرید کالا، کالا-خدمت و یا صرفاً خدمات از شرکت‌های با مشارکت ایرانی-خارجی با سهم ایرانی حداقل ۵۱ درصد را داشته باشند، انجام درخواست منوط به ارائه مصوبه هیأت نظارت، موضوع ماده (۱۹) قانون مزبور می‌باشد.

۳-۲) چنانچه دستگاه‌ها، نهادها و شرکت‌های مزبور درخواست خرید کالا، کالا-خدمت و یا صرفاً خدمات از شرکت‌های صد درصد ایرانی را داشته باشند، انجام درخواست منوط به ثبت شرکت‌های مذکور در فهرست توانمندی‌های مندرج در سامانه موضوع ماده (۴) قانون یادشده می‌باشد.

۴-۲) ارائه تعهد از سوی ذینفع مبنی بر عدم دریافت ارز به منظور واردات کالا و خدمات مورد استفاده در طرح (پروژه) و همچنین ارائه تأییدیه کارفرما در خصوص تعهد مزبور به همراه قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه از سوی کارفرما ضروری می‌باشد.

۵-۲) پرداخت هزینه‌های ارزی بابت بخش داخلی اعتبار اسنادی در قبال ارائه اسناد داخلی شامل سیاهه تجاری، صورت‌مجلس تحویل کالا، لیست بسته‌بندی و گواهی بازرسی (برای بخش کالایی) و صورت وضعیت انجام خدمات با تأیید کارفرما (صورت‌حساب قطعی انجام کار برای بخش خدمات) خواهد بود که می‌بایست بدو در شرایط اعتبار اسنادی درج گردد.

۶-۲) منابع ارزی حاصله از محل اعتبار اسنادی مذکور توسط شرکت‌های ایرانی یا مشارکت ایرانی-خارجی در پیمان‌ها و قراردادهای ارزی یا ارزی-ریالی مربوطه، اعم از پیمان‌ها و قراردادهای بخش دولتی یا غیردولتی، می‌باید با اخذ ثبت سفارش بابت واردات کالای مربوط به طرح (پروژه) و یا پس از ثبت خدمت، برای واردات خدمات مورد نیاز طرح (پروژه) مصرف گردد. در غیر این صورت به عنوان ارز حاصل از صادرات تلقی شده و چگونگی تسویه آن در چارچوب ضوابط و مقررات مربوطه رسیدگی و کلیه اطلاعات پرداخت‌های انجام شده به اداره صادرات بانک مرکزی منعکس گردد.

۷-۲) در صورتی که قرار است بابت اعتبار اسنادی ارزی داخلی از محل تسهیلات ارزی صندوق توسعه ملی، تسهیلات تکلیفی، تسهیلات یارانه‌ای و یا تضمین تسهیلات بانکی توسط دولت و تسهیلات موضوع بخش چهارم مجموعه مقررات ارزی (تسهیلات ارزی و ضمانت‌نامه‌های ارزی) و تسهیلات خارجی تأمین مالی گردد، به میزان تسهیلات، امکانات و تضامین دولتی دریافتی در همان طرح (پروژه) با رعایت مفاد قانون مزبور الزامی خواهد بود.

۳) کنترل بیمه نامه کالای وارداتی

بیمه نامه های وارداتی باید به ترتیبی که در بخش دوم مجموعه مقررات ارزی (حمل و نقل، بیمه و بازرسی کالاهای وارداتی) اعلام شده، مورد رسیدگی و کنترل قرار گیرد.

۴) شروط مورد قبول در زمان گشایش/اصلاح اعتبارات اسنادی

گشایش/اصلاح اعتبارات اسنادی با شرایط ذیل منوط به درخواست و قبول مسئولیت های مترتبه از سوی متقاضی و پذیرش آن مؤسسه اعتباری و با ملحوظ داشتن آخرین نسخه مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی اتاق بازرگانی بین المللی (UCP600) امکان پذیر خواهد بود:

- ۴-۱) مجاز بودن ترانس شیپمنت (به جز بنادر ترکیه).
- ۴-۲) گشایش اعتبار اسنادی جهت کلیه روش های حمل (اینکوئترمز) با رعایت ماده (۷۰) قانون تأسیس بیمه مرکزی و بیمه گری و منطبق با مفاد ثبت سفارش.
- ۴-۳) گشایش اعتبار اسنادی گردان.
- ۴-۴) گشایش اعتبار اسنادی به صورت غیرفعال (Non Operative) حداکثر ۹۰ روز تقویمی امکان پذیر خواهد بود. ضمناً با اتمام دوره ۹۰ روزه مذکور، آن مؤسسه اعتباری بایستی نسبت به ابطال اعتبار اقدام و مراتب را به بانک کارگزار و متقاضی ابلاغ نماید.
- ۴-۵) گشایش اعتبار اسنادی تأیید شده و یا تأیید اعتبار اسنادی گشایش شده.
- ۴-۶) گشایش اعتبار اسنادی به صورت مستقیم (Hand On).
- ۴-۷) گشایش اعتبار اسنادی اتکایی (Back to Back) با رعایت بند "الف" از بخشنامه شماره مب/۲۰۹۸ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ (پیوست شماره ۴).
- ۴-۸) گشایش اعتبار اسنادی با روش حمل تحویل در محل کار (EX-WORKS) در صورت پذیرش کلیه مسئولیت های مترتبه توسط متقاضی مبنی بر اخذ مجوزهای قانونی صادرات تا مرزهای خروجی از کشور فروشنده و پیش بینی ترتیبات حمل کالا تا مقصد نهایی به کشور و نیز به شرط داشتن پوشش بیمه ای مناسب و کافی.
- ۴-۹) قابل انتقال بودن.
- ۴-۱۰) قبول بارنامه شخص ثالث.
- ۴-۱۱) حمل با کشتی غیر طبقه بندی شده به شرط داشتن پوشش بیمه ای کافی.
- ۴-۱۲) حمل با کشتی فعال در خطوط غیر منظم و یا کشتی فاقد سن، حمل بر روی عرشه کشتی به شرط داشتن پوشش بیمه ای کافی.
- ۴-۱۳) تغییر نام بانک گشایش کننده اعتبار اسنادی و شعبه مربوطه، نام و مشخصات کالا، تعرفه، وزن، مقصد حمل و روش حمل کالا، افزایش مقدار کالا، افزایش مبلغ کالا اضافه بر ثبت سفارش و افزایش مبلغ فوب کالا از محل کاهش هزینه حمل اعتبار اسنادی، به شرط اصلاح ثبت سفارش.

۴-۱۴) تغییر ذینفع اعتبار اسنادی، کشور تولیدکننده کالا و مبدأ حمل مشروط به موافقت کتبی ذینفع و اصلاح ثبت سفارش بوده و تغییر بانک کارگزار یا انجام هر یک از تغییرات مذکور که منجر به تغییر بانک کارگزار گردد، منوط به موافقت بانک کارگزار اولیه خواهد بود.

۴-۱۵) افزایش مهلت ارائه اسناد تا ۶۰ روز تقویمی بعد از صدور سند حمل.

۴-۱۶) انجام اصلاحیه مربوط به اشتباه بانک‌های گشایش‌کننده در چارچوب مقررات.

۴-۱۷) تغییر بسته‌بندی یا تغییر وسیله حمل به شرط داشتن پوشش بیمه‌ای کافی.

۴-۱۸) درج شرط ورود کالای مجانی مشروط به آنکه فروشنده در پیش‌فاکتور نسبت به فروش کالا همراه با ارسال درصدی از کالای مجانی اشاره نماید و مشخصات کالای مجانی علاوه بر اصل کالا در ثبت سفارش (اعم از کد تعرفه، شرح کالا، مبلغ کالای مجانی، مقدار و ...) قید گردد. ضمناً اصلاح شرایط اعتبار اسنادی به منظور درج ارسال کالای مجانی مشروط به اصلاح ثبت سفارش می‌باشد.

۴-۱۹) گشایش و ظهنویسی و پرداخت وجه اسناد خرید وسایل نقلیه هوایی و دریایی در مقابل اخذ گواهی تحویل کالا و اسناد مثبت‌ه نقل و انتقال و گواهی صادراتی وسیله نقلیه بدون ارائه بارنامه.

۴-۲۰) حمل کالاهای فلّه به صورت آمیخته (Commingling) به شرط یکسان بودن نوع و کیفیت کالا.

۴-۲۱) در صورتی که پرداخت وجه اعتبار اسنادی به ارز ذکر شده در متن اعتبار اسنادی امکان‌پذیر نباشد، تغییر نوع ارز اعتبار اسنادی با اصلاح ثبت سفارش بر مبنای پیش‌فاکتور ارائه شده جدید بلامانع است.

۴-۲۱-۱) اعتبارات اسنادی که تسویه معاملات آنها از طریق اتحادیه پایاپای آسیایی انجام می‌گردد، در چارچوب مقررات اتحادیه مذکور می‌باشد.

۴-۲۱-۲) در مواردی که فروشنده ترجیح بر دریافت ارزی غیر از ارز اعتبار اسنادی را داشته ولیکن پرداخت وجه صورت‌نپذیرفته باشد، انجام تقاضا پس از هماهنگی با خریدار بر مبنای نرخ تبدیل قید شده در پایگاه الکترونیکی صندوق بین‌المللی پول^۱ در روز پرداخت، حسب مورد بلامانع است.

۴-۲۱-۳) تغییر مبلغ و نوع ارز اعتبارات اسنادی که با اخذ اسناد مناقصه بین‌المللی/محدود و یا اخذ مجوز ترک تشریفات مناقصه از هیأت سه نفره گشایش شده‌اند، با ارائه اصلاحیه (تغییر مبلغ و نوع ارز) از مراجع ذی‌ربط امکان‌پذیر می‌باشد.

۴-۲۱-۴) درج عبارت ذیل در متن کلیه اعتبارات اسنادی الزامی خواهد بود:

If any amount payable under this L/C is not possible to be paid in the L/C currency, it will be paid in any other freely usable currency² agreed between beneficiary, applicant, and issuing bank as the case

^۱ - http://www.imf.org/external/np/fin/rates/rms_rep.cfm

^۲ آن مؤسسه اعتباری اجازه دارد در صورت توافق خریدار و فروشنده از یکی از این عبارتها به جای عبارات مشخص‌شده در متن استفاده نماید: "top currency"، "major currency"، "hard currency"

maybe, by converting the L/C currency amount to the relevant currency at the representative Exchange Rate announced by the currency Issuing Central Bank¹ two banking days prior to the payment date and available on the IMF website www.imf.org.

تبصره: حذف عبارت مذکور با پذیرش کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط آن مؤسسه اعتباری و متقاضی بلامانع خواهد بود.

(۵) تعیین سررسید اعتبار اسنادی

۵-۱) تعیین سررسید اعتبار اسنادی کالا/خدمت بنا به درخواست واردکننده و با توجه به اعتبارسنجی صورت گرفته تا ۳۶۰ روز تقویمی از تاریخ گشایش اعتبار اسنادی امکان‌پذیر می‌باشد.

۵-۲) در مواردی که کالای موضوع اعتبار اسنادی به استناد پیش‌فاکتور یا قرارداد تجاری مربوطه، نیاز به دوره ساخت داشته باشد، سررسید اعتبار اسنادی متعاقب اخذ تأییدیه معاون صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات یا مدیرکل دفتر صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات تولید وزارت صنعت، معدن و تجارت و پذیرش بانک گشایش‌کننده و با توجه به اعتبارسنجی صورت گرفته و دوره ساخت مربوطه می‌تواند تعیین شود. در این موارد تأمین ارز در زمان گشایش اعتبار، حداکثر تا سقف مبلغ پیش‌پرداخت (مقرر در مقررات) و بابت مابقی اعتبار، متعاقب پذیرش هر مرحله از اسناد امکان‌پذیر خواهد بود.

۵-۳) تعیین سررسید اعتبارات اسنادی تسهیلاتی از محل منابع مؤسسه اعتباری، صندوق توسعه ملی، فاینانس، خطوط اعتباری کوتاه‌مدت (ریفاینانس)، بانک توسعه اسلامی، بانک جهانی و بانک تجارت و توسعه اکو (ECO) متناسب با دوره استفاده/اجرای طرح تسهیلاتی مطابق ضوابط مربوطه امکان‌پذیر است.

۵-۴) تعیین سررسید اعتبار اسنادی برای واردات مواد اولیه تحت رویه ورود موقت برای پردازش توسط شرکت‌های تولیدی تا ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ گشایش اعتبار اسنادی امکان‌پذیر می‌باشد.

(۶) تمدید سررسید اعتبار اسنادی گشایش شده

۶-۱) تمدید سررسید اعتبارات اسنادی طی دو مرحله (مجموعاً ۳۶۰ روز تقویمی) و در هر مرحله قبل از انقضای اعتبار بنا به درخواست واردکننده، حداکثر تا ۱۸۰ روز تقویمی از زمان آخرین سررسید، مشروط به تمدید اعتبار ثبت سفارش و صدور گواهی ثبت آماری جدید امکان‌پذیر خواهد بود.

۶-۲) با توجه به الزامات بخشنامه‌های قبلی و نیز این بخشنامه درخصوص اخذ تعهدنامه پذیرش نوسانات و تغییرات نرخ ارز و تعهدنامه فرم پیوست شماره (۲)، تمدید سررسید اعتبارات اسنادی تأمین ارز شده از محل منابع بانک مرکزی به نرخ رسمی و سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، منابع بانک عامل به نرخ سامانه معاملات الکترونیکی

¹ مطابق تعریف صندوق بین‌المللی پول، به معنای کشور انتشار دهنده ارز مربوطه می‌باشد.

ارز (ETS)، از طریق نیما، ارز حاصل از صادرات خود، ارز حاصل از صادرات دیگران، تنها تر، مرکز مبادله ارز و طلای ایران و منابع ارزی دیگران، منوط به تمدید مهلت ثبت سفارش، صدور گواهی ثبت آماری جدید و اخذ تعهد نامه پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز (به میزان ارز تأمین قبل از سررسید اعتبار بابت کالایی که از محل مانده اعتبار ترخیص می‌شود) از تاریخ تأمین ارز تا تاریخ ترخیص کالا (تاریخ رسید مالی مندرج در پروانه گمرکی حاکی از ترخیص قطعی کالا صادره توسط گمرک ج.ا. و یا تاریخ ورود مندرج در گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی)، با رعایت سایر ترتیبات مندرج در بندهای (۸)، (۸-۱)، (۸-۲)، (۸-۳)، (۸-۴)، (۸-۵)، (۸-۶)، (۸-۷)، (۸-۸)، (۸-۹) و (۱۰) از قسمت "د" بخش اول مجموعه مقررات ارزی (واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق حواله ارزی) امکان پذیر خواهد بود.

۳-۶) تمدید سررسید اعتبارات اسنادی خدماتی و کالایی/خدماتی مربوط به دستگاه‌های اجرایی مشروط به ارائه تأییدیه وزیر محترم ذیربط و در مورد سازمان‌ها و نهادهای عمومی و شرکت‌های دولتی در صورت اخذ تأییدیه بالاترین مقام سازمان/نهاد عمومی/شرکت دولتی مزبور با رعایت الزامات بند (۲-۶) فوق و لحاظ نمودن تاریخ پرداخت به ذینفع به جای تاریخ ترخیص (در مورد بخش خدماتی) بلامانع خواهد بود.

۴-۶) تمدید سررسید اعتبارات اسنادی تسهیلاتی از محل منابع بانک‌ها، فاینانس، خطوط اعتباری کوتاه مدت (ریفاینانس)، بانک توسعه اسلامی، بانک جهانی و بانک تجارت و توسعه اکو (ECO) در طول دوره استفاده/اجرای طرح تسهیلاتی فارغ از اعتبار ثبت سفارش با رعایت مفاد مجموعه مقررات ارزی به ویژه بخش چهارم آن (تسهیلات ارزی) بدون اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت ارزهای تأمین شده از محل منابع موصوف امکان پذیر است.

۵-۶) تمدید سررسید اعتبارات اسنادی تسهیلاتی از محل منابع صندوق توسعه ملی در طول دوره اجرای طرح بدون اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت ارزهای تأمین شده بلامانع می‌باشد، ضمناً تمدید سررسید بیش از مدت زمان دوره اجرای طرح، فارغ از اعتبار ثبت سفارش و بدون اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت ارزهای تأمین شده از محل منابع موصوف منوط به تمدید دوره اجرای طرح از سوی صندوق توسعه ملی امکان پذیر خواهد بود.

۷) ارائه گواهی بازرسی

درج شرط ارائه گواهی بازرسی در مورد کلیه کالاهای وارداتی طبق مقررات مربوطه در بخش دوم مجموعه مقررات ارزی (حمل و نقل، بیمه و بازرسی کالاهای وارداتی) در شرایط اعتبار اسنادی الزامی است.

۸) تأیید اسناد توسط اتاق بازرگانی

تأیید سیاهه تجاری و گواهی بازرسی صادره از سوی شرکت بازرسی مجاز خارجی و سیاهه کرایه حمل صادره از سوی شرکت حمل کننده خارجی، توسط اتاق بازرگانی کشور ذینفع، مبدأ حمل، محل صدور و یا محل ساخت الزامی می‌باشد.

۹) تسجیل اسناد

درج شرط تأیید اسناد تجاری توسط نمایندگی‌های سیاسی جمهوری اسلامی ایران در محل به لحاظ حفظ منافع خریدار تأکید می‌گردد. معهداً عدم درج و یا حذف شرط مزبور بنا به درخواست خریدار و قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط وی و موافقت مؤسسه اعتباری بلامانع است.

تبصره: در مواردی که طبق نظر وزارتخانه ذی‌ربط، لزوم تسجیل برخی از اسناد تأکید و در ثبت سفارش لحاظ شده، درج شرط تسجیل اسناد مذکور الزامی است. ضمناً حذف شرط تسجیل اسناد در این موارد موکول به نظر وزارتخانه ذی‌ربط خواهد بود.

۱۰) اعتبار اسنادی مدت‌دار

گشایش اعتبار اسنادی مدت‌دار (Deferred Payment) با شرط پرداخت وجه اسناد حداکثر ۱۸۰ روز تقویمی پس از تاریخ پذیرش پرداخت وجه اسناد یا تاریخ بارنامه به شرط پذیرش پرداخت وجه اسناد با ارائه پیش فاکتور/قرارداد تجاری که در آن قیمت کالا بر اساس فروش مدت‌دار تنظیم شده باشد، با رعایت موارد ذیل بلامانع می‌باشد:

۱-۱) تأمین حداقل ۱۰٪ (ده درصد) وجه اعتبار اسنادی (ریالی یا ارزی) به هنگام گشایش اعتبار اسنادی.

۲-۱) تأمین حداقل ۱۰٪ (ده درصد) وجه اعتبار اسنادی (ریالی یا ارزی) به هنگام پذیرش پرداخت اسناد.

۳-۱) تأمین مابقی وجه در سررسید پرداخت وجه اسناد.

۴-۱) اعتبار اسنادی که حسب مدارک و ثبت سفارش به صورت دیداری گشایش گردیده و واردکننده خواهان تغییر شرایط پرداخت اعتبار اسنادی دیداری به مدت‌دار می‌باشد، منوط به اعلام قبولی فروشنده مبنی بر عدم دریافت هرگونه وجه اضافی ناشی از تغییر شرایط پرداخت و با اصلاح پیش فاکتور و یا ارائه الحاقیه قرارداد تجاری مبنی بر پرداخت وجه اسناد حداکثر تا ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ پذیرش پرداخت وجه اسناد یا تاریخ بارنامه (به شرط پذیرش پرداخت)، امکان‌پذیر خواهد بود.

۵-۱) تغییر شرایط آن دسته از اعتبارات اسنادی که به صورت مدت‌دار گشایش گردیده به اعتبارات اسنادی دیداری و یا کاهش سررسید پرداخت مربوطه، پس از کسر حداقل ۱۲ درصد مبلغ اعتبار مدت‌دار متناسب با مدت زمان کاهش یافته (به تناسب سالیانه) بلامانع است. ضمناً در صورت تأمین ارز، استرداد کسری ارز مذکور به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی (با هماهنگی اداره بین‌الملل این بانک) در چارچوب بند (۴-۱) قسمت "الف" این بخش و بندهای ذیل آن الزامی است.

۶-۱) تغییر شرایط پرداخت اعتبار اسنادی مدت‌دار گشایش یافته، به دفعات و حداکثر تا ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ پذیرش پرداخت اسناد یا تاریخ بارنامه (به شرط پذیرش پرداخت)، امکان‌پذیر خواهد بود.

۷-۱۰) گشایش اعتبار اسنادی به صورت تلفیقی از دیداری و مدت‌دار، به هر نسبت و حداکثر تا ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ پذیرش پرداخت اسناد یا تاریخ بارنامه (به شرط پذیرش پرداخت) در مورد بخش مدت‌دار، بلامانع است.

۸-۱۰) تنزیل اعتبارات مدت‌دار صرفاً توسط شعب و واحدهای خارج از کشور آن مؤسسه اعتباری با رعایت سایر ضوابط و مقررات امکان‌پذیر می‌باشد.

۱۱) پیش‌پرداخت ارزی

۱-۱۱) پرداخت بخشی از وجه اعتبار اسنادی به صورت پیش‌پرداخت به ذینفع در صورت تأمین وجه ریالی/ارزی توسط خریدار حداکثر تا ۲۵٪ مبلغ اعتبار اسنادی در مقابل اخذ ضمانت‌نامه بدون قید و شرط معتبر بانکی به همان میزان با درج در شرایط اعتبار اسنادی بلامانع است.

تبصره: در صورت تأمین ارز از منابع ارزی واردکننده، پیش‌پرداخت ارزی به ذینفع حداکثر تا سقف مبلغ اعتبار اسنادی با درخواست کتبی خریدار در مقابل ضمانت‌نامه معتبر بانکی به همان میزان بلامانع می‌باشد. در صورت عدم امکان ارائه ضمانت‌نامه بانکی، چنانچه ارز مربوط به مبلغ پیش‌پرداخت از محل منابع ارزی واردکننده تأمین شده باشد، حذف ضمانت‌نامه بانکی در قبال دریافت ضمانت‌نامه مستقیم شرکت‌های بیمه و یا فروشنده با قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط واردکننده امکان‌پذیر خواهد بود.

۲-۱۱) درج شرط پرداخت سود با نرخ بین بانکی یا بالاتر از آن به تشخیص آن مؤسسه اعتباری در متن ضمانت‌نامه‌های پیش‌پرداخت صادره توسط بانک کارگزار الزامی است.

۱۲) پذیرش اسناد اعتبار اسنادی

مؤسسه اعتباری موظف است حداکثر ظرف ۵ روز بانکی بعد از روز ارائه اسناد، مدارک دریافتی را بررسی و در صورت عدم مغایرت با شرایط اعتبار اسنادی، ضمن پذیرش اسناد، حساب‌های مربوطه را به میزان وجه اسناد بستانکار نموده و در صورت مشاهده هرگونه مغایرت، ضمن اعلام مراتب به بانک کارگزار، اسناد ارائه شده را حسب مورد وصولی اعلام و یا مسترد نماید.

تبصره ۱: چنانچه بانک کارگزار به هر دلیل نسبت به پذیرش اسناد مغایر اقدام نموده و وجه آنها را پرداخت نماید، لیکن اسناد مزبور توسط بانک گشایش‌کننده مغایر تشخیص داده شود، در این صورت با توجه به تکلیف بانک کارگزار به استرداد وجه و سود متعلقه، مؤسسه اعتباری گشایش‌کننده اعتبار، موظف به پیگیری مطالبه آن می‌باشد.

تبصره ۲: در صورتی که اسناد واصله در چارچوب مقررات قابل‌ظهرنویسی نباشد، اسناد موصوف در صورت درخواست واردکننده و با هماهنگی بانک کارگزار بایستی با مسئولیت آن مؤسسه اعتباری حفظ و در صورت عدم پرداخت وجه مربوطه به کارگزار مسترد شود.

(۱۳) ظهرنویسی اسناد وصولی (مغایر) اعتبار اسنادی گشایش یافته

مؤسسه اعتباری گشایش کننده اعتبار اسنادی طبق آخرین نسخه مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP600) موظف به بررسی اسناد دریافتی ظرف مهلت ۵ روز بانکی بعد از روز ارائه اسناد و اعلام نظر مبنی بر قبول و یا عدم قبولی اسناد "پس از هماهنگی با خریدار" به کارگزار می باشند.

در مواردی که پذیرش اسناد با مغایرت های موجود در اسناد موجب تغییر در مفاد ثبت سفارش می گردد، مراتب بایستی به واردکننده اعلام شود تا جهت انجام اصلاحات لازم در ثبت سفارش اقدام نماید. لیکن چنانچه اسناد دریافتی مغایر با شرایط اعتبار اسنادی باشد، موارد مزبور طبق بندهای ذیل توسط آن مؤسسه اعتباری قابل رسیدگی خواهد بود. ضمناً در خصوص سایر مغایرت ها، پذیرش اسناد موکول به کسب نظر اداره سیاست ها و مقررات ارزی بانک مرکزی خواهد بود.

(۱۳-۱) مواردی که ظهرنویسی و پرداخت وجه اسناد با قبول مغایرت و پذیرش کلیه مسئولیت های مترتبه توسط متقاضی امکان پذیر می باشد:

۱-۱-۱۳) تغییر بانک کارگزار و یا پذیرش اسنادی که توسط بانک کارگزار ثانویه ارسال شود، به شرط اخذ تأییدیه کارگزار تعیین شده در اعتبار اسنادی.

۱-۱-۲) اشتباه املائی و تایپی موجود در هر یک از اسناد به شرط آنکه مفهوم کلمه یا جمله را تغییر ندهد.

۱-۱-۳) مغایرت در آدرس خریدار و یا بانک در هر یک از اسناد.

۱-۱-۴) تغییر نوع حمل کالا (به عنوان مثال زمینی به دریایی و ...) به شرط اصلاح ثبت سفارش.

۱-۱-۵) تغییر شرکت حمل کننده کالا به حمل کننده مجاز دیگر.

۱-۱-۶) تغییر مقصد کالا در داخل کشور به شرط اصلاح ثبت سفارش.

تبصره: در صورتی که هزینه حمل کالا به موجب بندهای (۴، ۵، ۶-۱-۱۳) افزایش یابد، هزینه مزبور تا مبلغ کرایه حمل تعیین شده در شرایط اعتبار اسنادی پرداخت می شود و چنانچه هزینه مربوطه به هر دلیل کاهش داشته باشد مابه التفاوت مربوطه از مبلغ تعیین شده اولیه کسر می گردد.

۱-۱-۷) تأخیر در ارائه بارنامه حداکثر تا ۶۰ روز تقویمی (اسناد کهنه).

۱-۱-۸) تغییر در تعداد بسته ها، نوع بسته بندی، وزن ناخالص در بسته های کالا مشروط به عدم مغایرت کمی و کیفی کالا.

تبصره: در مورد بندهای (۸ و ۷-۱-۱۳) انجام بازرسی در مقصد به منظور مطابقت کالای وارده با سایر شرایط اعتبار اسنادی الزامی است.

۱-۱-۹) هرگونه افزایش/کاهش در تعداد و وزن، مشروط به اصلاح ثبت سفارش می باشد. در صورت کاهش بایستی از مبلغ اعتبار اسنادی به همان میزان کسر و در صورت افزایش (به لحاظ کاهش قیمت) پرداخت وجه حداکثر تا مبلغ اعتبار قابل قبول است.

۱۰-۱-۱۳) در صورت حمل به دفعات، پرداخت وجه به میزان اسناد رسیده منطبق با سایر شرایط اعتبار اسنادی بلامانع است.

۱۱-۱-۱۳) در صورت عدم تغییر قیمت واحد، چنانچه وجه اسناد به دلیل مغایرت در مبلغ اسناد دریافتی، کمتر از مبلغ تعیین شده در اعتبار باشد پرداخت وجه به میزان وجه اسناد دریافتی صورت خواهد پذیرفت و چنانچه وجه اسناد از آنچه که در اعتبار مربوطه لحاظ گردیده بیشتر اعلام شده باشد، پرداخت وجه در سقف بهای کالا طبق شرایط اعتبار اسنادی مجاز می‌باشد.

تبصره: پرداخت وجه اسناد رسیده اضافه بر مبلغ ثبت سفارش و همچنین افزایش مبلغ فوب کالا از محل کاهش هزینه حمل اعتبار اسنادی در صورت اصلاح ثبت سفارش مجاز می‌باشد.

۱۲-۱-۱۳) درج کالای نو به جای کالای مستعمل در اسناد مشروط به اصلاح ثبت سفارش و عدم تغییر مبلغ اعتبار اسنادی.

۱۳-۱-۱۳) درج نام کشورهای مجاز دیگر در گواهی مبدأ (علاوه بر کشورهای مندرج در شرایط اولیه) و یا هرگونه مغایرت نام کشور در گواهی مبدأ.

۱۴-۱-۱۳) عدم ارائه نسخ کافی هر یک از اسناد به استثنای بارنامه.

تبصره: در مورد کسری نسخ بارنامه، پرداخت وجه پس از ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا مطابق با ثبت سفارش و شرایط اعتبار اسنادی، مقدور می‌باشد.

۱۵-۱-۱۳) عدم ارائه اسناد فرعی مورد درخواست خریدار یا مغایرت موجود در آنها.

۱۶-۱-۱۳) در صورتی که هزینه بازرسی کمتر از وجه مندرج در شرایط اعتبار اسنادی باشد، پرداخت وجه به میزان صورت حساب ارائه شده و چنانچه هزینه مذکور بیشتر از وجه تعیین شده در شرایط اعتبار اسنادی باشد، پرداخت مزبور در سقف هزینه بازرسی مقرر در شرایط اعتبار اسنادی مجاز می‌باشد.

۱۷-۱-۱۳) چنانچه اسناد حمل کالاهایی که مشمول مقررات استاندارد اجباری نمی‌باشند با مغایرت‌های عدم ارائه گواهی بازرسی، تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه و نیز مغایرت در متن گواهی بازرسی صادره با متن تعیین شده (پیوست شماره ۳) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) به صورت وصولی دریافت گردد، می‌بایست در صورت موافقت کارگزار با مشتری تسویه حساب و به طریق ذیل عمل شود:

الف) کپی اسناد (به منظور بازرسی کالا توسط شرکت بازرسی مجاز ایرانی در محوطه گمرک) به واردکننده تسلیم گردد.

ب) در صورتی که هزینه بازرسی به عهده فروشنده باشد، بابت مغایرت در متن گواهی بازرسی، عدم ارائه گواهی بازرسی و همچنین تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه، به میزان معادل ارزی صورت حساب ارائه شده توسط شرکت بازرسی مجاز ایرانی، به بالاترین نرخ فروش ارز حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز پرداخت به ذینفع از مبلغ اعتبار اسنادی کسر شود.

ج) پس از دریافت گواهی بازرسی شرکت بازرسی مجاز ایرانی (پیوست شماره ۵) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) مبنی بر مطابقت کمی، کیفی و بسته‌بندی کالا با شرایط نهایی مندرج در متن اعتبار اسنادی و ثبت سفارش مربوطه، اسناد ظهرنویسی شده و پرداخت وجه پس از کسر هزینه بازرسی با رعایت سایر مقررات صورت پذیرد.

۱۸-۱۳) چنانچه اسناد حمل کالاهای مشمول مقررات استاندارد اجباری به جهت تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه و یا مغایرت در متن گواهی بازرسی صادره با متن تعیین شده (پیوست شماره ۲) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) و یا عدم ارائه گواهی بازرسی به صورت وصولی دریافت شود، ظهرنویسی اسناد و پرداخت وجه منوط به ارائه تأییدیه سازمان ملی استاندارد ایران خواهد بود.

تبصره: رؤیت گواهی انطباق صادر شده توسط سازمان ملی استاندارد ایران در کامنت اظهارنامه مربوطه (با نگهداری نسخه‌ای از آن در سوابق)، به عنوان دریافت تأییدیه سازمان مذکور خواهد بود. ۱۹-۱۳) ارائه گواهی بازرسی توسط سایر شرکت‌های بازرسی مجاز (تعیین شده در لیست مندرج در بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) به غیر از شرکت بازرسی تعیین شده در اعتبار اسنادی مشروط به تأیید و اعلام شرکت بازرسی اولیه مبنی بر عدم هرگونه ادعا. ۲۰-۱۳) ارائه اسناد شخص ثالث به جز بارنامه.

۲۱-۱۳) عدم درج مهر پرواز در راهنماهای هوایی.

۲۲-۱۳) اسناد صادره قبل از تاریخ گشایش اعتبار اسنادی مشروط بر آنکه تاریخ مزبور پس از تاریخ ثبت سفارش باشد.

۲۳-۱۳) ارائه اسناد به صورت ترانس شپمنت به جز بنادر ترکیه.

۲۴-۱۳) مغایرت شرح کالا و یا تعرفه به شرط اصلاح ثبت سفارش.

۲۵-۱۳) تغییر مبدأ حمل مندرج در بارنامه به استثنای کشورهای غیرمجاز پس از اصلاح ثبت سفارش. تبصره: در صورت کاهش هزینه حمل در نتیجه تغییر مبدأ حمل، مبلغ هزینه اضافی بایستی از وجه اعتبار اسنادی کسر گردد. در هر حال حداکثر کرایه حمل پرداختی طبق صورت حساب مربوطه و وفق شرایط اعتبار اسنادی خواهد بود.

۲-۱۳) مواردی که ظهرنویسی اسناد منوط به درخواست متقاضی، قبول بانک کارگزار مبنی بر دریافت وجه اسناد پس از ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی) / گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا مطابق با شرایط اعتبار اسنادی به بانک و اخذ تعهدنامه از متقاضی طبق فرم پیوست شماره ۵) خواهد بود.

۱-۲-۱۳) مغایرت شماره و تاریخ پیش فاکتور در متن سیاهه تجاری یا لیست بسته‌بندی.

۲-۲-۱۳) ارائه اسناد به صورت ترانس شپمنت از بنادر ترکیه.

۳-۲-۱۳) تغییر کشتی از طبقه‌بندی و لاینر به غیر طبقه‌بندی و غیر لاینر.

۴-۲-۱۳) صدور بارنامه به صورت (On Deck).

تبصره: در صورت کاهش هزینه حمل موضوع بندهای (۴ و ۳-۲-۱۳) مبلغ هزینه اضافی بایستی از وجه اعتبار اسنادی کسر گردد. در هر صورت حداکثر کرایه حمل پرداختی براساس صورت حساب مربوطه در سقف کرایه حمل مقرر در شرایط اعتبار اسنادی خواهد بود.

۵-۲-۱۳) ارائه بارنامه شخص ثالث.

۶-۲-۱۳) ارائه بارنامه چارتر پارتی (Charter Party).

۷-۲-۱۳) در صورتی که تاریخ یا مهر و امضای بارنامه مخدوش باشد و تاریخ حمل با استفاده از مانیفست و سایر مدارک قابل تشخیص نباشد.

۸-۲-۱۳) عدم تأیید اسناد توسط اتاق بازرگانی.

۹-۲-۱۳) عدم مطابقت شماره بیمه‌نامه مندرج در اسناد با شماره بیمه‌نامه مندرج در شرایط اعتبار اسنادی.

۱۰-۲-۱۳) تأخیر در ارائه بارنامه حداکثر تا ۹۰ روز تقویمی (اسناد کهنه).

۳-۱۳) مواردی که ظهورنویسی اسناد و پرداخت وجه مجاز نمی‌باشد.

۱-۳-۱۳) تغییر مقصد کالا از سرزمین اصلی به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و همچنین به مقاصد غیر از گمرکات جمهوری اسلامی ایران.

۲-۳-۱۳) درج کالای مستعمل به جای کالای نو در هر یک از اسناد.

۳-۳-۱۳) گواهی بازرسی کالا حاکی از عدم تطابق کیفی کالای بازرسی شده با کالای موضوع اعتبار اسنادی.

۴-۳-۱۳) عدم درج عبارت «خلیج فارس» بر روی بارنامه که کالای آن به مقصد یکی از بنادر جنوبی جمهوری اسلامی ایران حمل می‌گردد.

۵-۳-۱۳) پذیرش بارنامه‌های صادره قبل از تاریخ ثبت سفارش مربوطه مجاز نمی‌باشد.

۶-۳-۱۳) پذیرش اسناد حمل با مغایرت تغییر نوع ارز اسناد با نوع ارز مندرج در شرایط اعتبار اسنادی و ثبت سفارش امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۴-۱۳) چنانچه امکان رفع برخی مغایرت‌های مندرج در بندهای (۱۳) فوق وجود داشته باشد، اصلاحیه صادره توسط مرجع صادرکننده اسناد و دریافت آن از طریق ذینفع یا بانک کارگزار به عنوان سند متمم قابل پذیرش بوده و در این صورت ظهورنویسی اسناد با قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط خریدار بلامانع است.

۱۴) ظهورنویسی اسناد اعتبار اسنادی

ظهورنویسی اسناد در مقابل دریافت و بررسی نسخ اصل اسناد مطابق شرایط اعتبار اسنادی امکان‌پذیر است. نظر به اینکه با ظهورنویسی و تحویل اسناد به متقاضی، مالکیت کالا به وی منتقل می‌گردد، آن مؤسسه اعتباری موظف است طبق بند (۱۶) قسمت "کلیات" این بخش، جهت ایفای تعهدات متقاضی و وصول مطالبات، وثایق و تضامین لازم و کافی از وی اخذ نماید.

تبصره: نظر به اینکه بر اساس ماده (۴۲) قانون امور گمرکی (ابلاغی به موجب نامه شماره ۱۸۰۵۳۱ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۲ رئیس محترم جمهور وقت)، به گمرک ایران اجازه داده شده است در موارد استثناء و درخصوص کالای مورد نیاز فوری اعم از دولتی یا غیردولتی با اجازه رئیس کل گمرک ایران و تعهد بالاترین مقام وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مرتبط و با محاسبه وجوه متعلقه و صدور حکم، مجوز خروج کالا را صادر نماید. لذا در تعهد

شماره: ۰۱/۱۱۷۱۳۲

تاریخ: ۱۴۰۱/۰۵/۱۰

مذکور می‌بایست قید شود که اسناد به هر طریقی که واصل گردد، مورد قبول متقاضی بوده و کلیه مسئولیت‌های مترتبه در رابطه با عدم تطابق اسناد با شرایط اعتبار اسنادی نیز بر عهده واردکننده خواهد بود. صاحبان کالا مکلفند اصل اسناد بانکی مطابق شرایط اعتبار اسنادی را حداکثر ظرف مدت ۷ روز تقویمی از تاریخ تعهد به گمرک، به بانک عامل تسلیم نمایند.

ب- واردات خدمت و کالا-خدمت (بخش خدماتی) از طریق گشایش اعتبار اسنادی، ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه (حواله ارزی)

گشایش اعتبار اسنادی و یا ثبت وصولی (برات) اسنادی و همچنین پرداخت وجه (حواله ارزی) بابت خرید خدمات و یا بخش خدمات خریدهای کالا-خدماتی (شامل مشاوره کارشناسان خارجی، انجام آموزش اعم از داخل و یا خارج از کشور، خدمات کارشناسی اعم از نصب و راه اندازی دستگاهها و آموزش، نظارت بر نصب و راه اندازی، تست، تعمیر و آزمایش موتور و دستگاههایی که به خارج ارسال می شوند، خدمات ایزو و اجاره دستگاهها، اسناد طراحی و مهندسی، نرم افزار (فاقد محمل الکترونیکی)، حق لیسانس، دانش فنی و ...) با رعایت موارد ذیل بلامانع است:

۱) رعایت کلیه ضوابط مربوط به گشایش اعتبار/وصولی (برات) اسنادی وارداتی در مورد اعتبار/وصولی (برات) اسنادی کالایی-خدماتی و صرفاً خدماتی از جمله طی مراحل ثبت سفارش و یا ثبت خدمت و همچنین سایر ضوابط مربوطه حسب مورد ضروری است.

تبصره: در مواردی که درخواست صرفاً بابت خرید خدمات می باشد، ضرورتی به طی مراحل ثبت سفارش نبوده و آن مؤسسه اعتباری می بایست نسبت به انجام ثبت خدمت اقدام نماید.

۲) هرگونه پرداختهای بخش خدمات در قالب ابزار پرداختهای صدرالذکر در مقابل ارائه اصل صورت وضعیت/صورت حساب قطعی انجام کار که به تأیید کارفرما/خریدار رسیده باشد، بدون نیاز به تأیید اتاق بازرگانی و نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در محل امکان پذیر خواهد بود.

۳) در صورت گشایش اعتبار اسنادی درخصوص خریدهای صرفاً خدماتی و یا بخش خدماتی خریدهای کالا-خدمت مربوط به بخش غیردولتی تا سقف ۹۰۰.۰۰۰ یورو یا معادل آن به سایر ارزها، ارائه تأییدیه وزارتخانه/دستگاه ذی ربط در ارتباط با خدمات مربوطه، به لحاظ شرح خدمت، ارزش آن و سایر مشخصات صورت حسابها و مرتبط بودن بخش خدمت با ثبت سفارش بخش کالایی مربوطه درخصوص واردات کالایی-خدماتی موضوع قرارداد، پیش فاکتور/فاکتور الزامی می باشد. برای مبلغ بیش از ۹۰۰.۰۰۰ یورو یا معادل آن به سایر ارزها، اخذ مجوز بانک مرکزی (اداره سیاستها و مقررات ارزی) الزامی می باشد.

۳-۱) درخصوص پرداخت وجه به صورت حواله ارزی یا ثبت وصولی (برات) اسنادی بابت خدمات، صرف نظر از مبلغ، کسب مجوز بانک مرکزی (اداره سیاستها و مقررات ارزی) علاوه بر وزارتخانه ذی ربط الزامی است.

۳-۲) در ارتباط با بخش دولتی در صورت درخواست وزیر ذی ربط در تمامی موارد و صرف نظر از مبلغ و با رعایت بند (۲) مزبور، مراتب باید به صورت موردی از بانک مرکزی (اداره سیاستها و مقررات ارزی) استعلام گردد.

تبصره: اعتبارات اسنادی که از محل تامین مالی خارجی (فاینانس) گشایش می گردند، نیازی به اخذ مجوز از این بانک بابت بند (۳) و (۳-۲) فوق نخواهند داشت. بدیهی است رعایت ترتیبات مندرج در قسمت "ج" از بخش چهارم مجموعه مقررات ارزی بابت اعتبارات اسنادی یادشده الزامی است.

۳-۳) در خصوص واردات نرم افزار (فاقد محمل الکترونیک) و حق لیسانس مربوط (به صورت توانمند و یا به تفکیک)، علاوه بر الزام به رعایت مفاد بندهای فوق و اخذ تأییدیه از وزارتخانه/دستگاه ذی ربط، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز باید شرح و ارزش خدمت مندرج در فرم ثبت خدمت مربوط را تأیید نماید.

۳-۳-۱) در صورت انجام ثبت سفارش جهت واردات نرم افزار، رفع تعهد ارزی مستلزم ارائه پروانه قطعی گمرکی مطابق به ویژه به لحاظ ارزش ارزی پروانه گمرکی است. همچنین رعایت مقررات قسمت "ب" بخش اول مجموعه مقررات ارزی الزامی نیست.

۴) در شرایط گشایش اعتبار/ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه (حواله ارزی) جهت بخش کالا-خدمت، مبالغ بخش کالایی و خدمتی باید به تفکیک در پیش فاکتور/سیاهه تجاری و یا قرارداد تجاری درج شود و فروشنده در

پیش فاکتور/سیاهه تجاری و یا قرارداد تجاری اعلام نماید که با کسر مالیات متعلقه مطابق نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی از بخش خدماتی موافقت دارد. بر این اساس لازم است در اعتبار اسنادی/ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه (حواله ارزی) شرایط ذیل توسط آن مؤسسه اعتباری تصریح شود:

پرداخت بخش خدماتی اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه با کسر مالیات متعلقه به طور خالص به تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی انجام خواهد پذیرفت.

تبصره ۱: در مواردی که وزارت مزبور عدم لزوم به کسر مالیات را تأیید نماید، عدم پیش بینی آن در شرایط اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی مفتوحه/ثبت شده و یا حذف آن بلامانع است.

تبصره ۲: در مواردی که اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه مشمول سایر کسور قانونی (از قبیل سپرده بیمه تأمین اجتماعی، صندوق کارآموزی و ...) می باشد، لازم است متقاضی کسور قانونی را برای آن مؤسسه اعتباری دقیقاً مشخص و آن مؤسسه اعتباری نیز شرایط مربوطه را در اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی لحاظ نماید.

در صورتی که متقاضی عدم لزوم به کسر کسور مورد بحث را به آن مؤسسه اعتباری اعلام نماید، همزمان می بایست تعهدنامه ای مبنی بر آنکه اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه فاقد هرگونه تعهدی از بابت موارد مزبور است، به آن مؤسسه اعتباری ارائه و مسئولیت های قانونی آن را بپذیرد.

تبصره ۳: کسر مالیات و سایر کسور قانونی از محل تسهیلات اعطایی از محل منابع داخلی مؤسسات اعتباری، حساب ذخیره ارزی، صندوق توسعه ملی، بانک توسعه اسلامی (IDB)، بانک تجارت و توسعه اکو (ECO)، بانک جهانی (W.B) و فاینانس مقدور نبوده و معادل ریالی کسور مورد بحث می بایست تماماً از سوی خریدار تأمین و به همان میزان، مبلغ پرداختی به ذینفع کاهش یابد.

۵) لازم است قبل از گشایش این گونه اعتبارات اسنادی، ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه کنترل های ذیل به عمل آید:

۱-۵) در ارتباط با خدمات کارشناسی مربوط به نصب، راه اندازی، آموزش و یا نظارت بر نصب دستگاه ها، اقلام تشکیل دهنده آن به صورت نفر/روز و یا نفر/ماه همراه با نرخ دستمزد نفر/روز کارشناسان در پیش فاکتور/قرارداد تجاری تصریح گردد.

۲-۵) در صورتی که در پیش فاکتور/سیاهه تجاری و یا قرارداد تجاری به هزینه های داخل کشور اشاره شده باشد، این گونه هزینه ها به صورت ریالی پرداخت و با تأیید قبلی فروشنده/پیمانکار، از مبلغ ارزی پیش فاکتور/سیاهه تجاری و یا قرارداد تجاری کسر گردد.

۶) در صورت گشایش اعتبار اسنادی برای پرداخت هزینه تعمیر، تست و آزمایش کالاها اعم از دستگاه و موتور و ... که در خارج کشور صورت می‌گیرد، لازم است مدارک مربوط به خروج موقت کالاهای مزبور قبل از گشایش اعتبار اسنادی مربوطه، از متقاضی دریافت و تصویر آن در سوابق نگهداری گردد. در صورت ارسال کالاهای فوق پس از گشایش اعتبار اسنادی، فعال شدن اعتبار مذکور، منوط به ارائه مدارک خروج موقت به آن مؤسسه اعتباری می‌باشد. پرداخت در این موارد با رعایت بندهای (۱-۵) و (۲-۵) فوق‌الذکر و در مقابل ارائه پروانه گمرکی حاکی از برگشت کالای تعمیر شده و یا بارنامه حمل کالا به یکی از مقاصد گمرکی کشور خواهد بود. در صورت انجام پرداخت در مقابل ارائه بارنامه، دریافت پروانه گمرکی حاکی از برگشت کالای تعمیر شده در موعد مقرر به منظور رفع تعهد ارزی الزامی می‌باشد.

۷) در صورت گشایش اعتبار اسنادی، ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه برای پرداخت هزینه اجاره ماشین‌آلات و تجهیزات و یا وسایل نقلیه (هوایی، زمینی، دریایی)، پرداخت صورت حساب‌های انجام خدمات با ذکر مبالغ هزینه اجاره به صورت ساعتی، روزانه و یا ماهانه با رعایت تبصره (۱) بند (۲-۳) فوق خواهد بود. ضمناً لازم است قبل از گشایش اعتبار اسنادی، ثبت وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه مدارک ورود موقت ماشین‌آلات و تجهیزات و در مورد اجاره وسایل نقلیه، تأییدیه بالاترین مقام سازمان/دستگاه ذی‌ربط دریافت گردد. در خصوص اعتبارات اسنادی غیرفعال، فعال شدن اعتبار اسنادی منوط به دریافت مدارک مذکور می‌باشد.

۸) به منظور اطمینان از انجام تعهدات فروشنده در بخش خدمات، لازم است در شرایط اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی و یا پرداخت وجه، ده درصد ضمانت‌نامه حسن انجام کار بانکی نسبت به بخش خدماتی پیش‌بینی شود. آزادسازی ضمانت‌نامه منوط به تأیید کتبی خریدار/کارفرما مبنی بر انجام خدمات می‌باشد.

تبصره ۱: در صورت تقاضای مشتری، تبدیل ضمانت‌نامه حسن انجام کار به کسر از هر پرداخت بخش خدماتی به عنوان سپرده حسن انجام کار (Retention) بلامانع است. تبصره ۲: در مواردی که متقاضی درخواست آزادسازی کسور وجه‌الضمان (اعم از سپرده حسن انجام کار، سپرده تأمین اجتماعی و ...) و پرداخت وجه آن به ذینفع را در مقابل اخذ ضمانت‌نامه معتبر بانکی دارد، انجام درخواست به تشخیص و صلاحدید آن مؤسسه اعتباری و حسب اعتبارسنجی صورت گرفته بلامانع می‌باشد.

ج- واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق ثبت وصولی اسنادی (برای اسنادی دیداری/مدت دار)

۱) واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق ثبت وصولی اسنادی با رعایت مجموعه مقررات ارزی و ضوابط ذیل امکان پذیر می باشد:

۱-۱) کنترل مفاد تقاضای واردکننده با مقررات ارزی، کنترل مفاد ثبت سفارش/ثبت آماری با مندرجات قرارداد تجاری و یا پیش فاکتور، کنترل مهلت اعتبار ثبت سفارش/ثبت آماری و اعلام شماره ثبت وصولی اسنادی به واردکننده.

۱-۲) رعایت مقررات متحدالشکل اتاق بازرگانی بین المللی در زمینه وصولی ها (نشریه URC522).

۱-۳) مهلت ارائه اسناد حمل به همراه برات و یا دستور وصولی، ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ ثبت وصولی (برات) اسنادی نزد مؤسسه اعتباری می باشد.

۱-۳-۱) مهلت ارائه اسناد حمل از تاریخ ثبت وصولی (برات) اسنادی برای واردات مواد اولیه تحت رویه ورود موقت برای پردازش توسط شرکت های تولیدی به همراه برات و یا دستور وصولی ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ ثبت وصولی (برات) اسنادی می باشد.

۱-۳-۲) تمدید مهلت ارائه اسناد حمل وصولی (برات) اسنادی امکان پذیر نمی باشد.

۱-۴) پرداخت وجه به ذینفع صرفاً متعاقب پذیرش اسناد حمل ارائه شده (مطابق با ثبت سفارش) به آن مؤسسه اعتباری و به میزان وجه اسناد ارائه شده امکان پذیر می باشد.

۱-۴-۱) در صورت تأمین ارز قبل از پذیرش اسناد حمل و یا سررسید پرداخت، ارز تأمین شده تا زمان پرداخت وجه به ذینفع، باید نزد مؤسسه اعتباری تودیع شود.

۱-۵) در صورت انقضای سررسید وصولی (برات) ثبت شده از محل منابع بانک مرکزی، نیما، ارز حاصل از صادرات و تهاجر و عدم ارائه اسناد حمل مربوطه، مؤسسه اعتباری و متقاضی مکلفند بلافاصله با انجام پیگیری های لازم، حداکثر ظرف ۷ روز بانکی بعد از انقضای سررسید وصولی (برات) اسنادی، نسبت به برگشت ارزهای انتقال نیافته به حساب های عملیاتی بانک مرکزی (با هماهنگی اداره بین الملل این بانک) اقدام نمایند.

تبصره: در صورت عدم انتقال ارز به ذینفع، برگشت ارزهای تأمین بابت بروات اسنادی وفق ترتیبات مقرر در بند (۱-۴) و بندهای ذیل آن از قسمت "الف" بخش اول مجموعه مقررات ارزی الزامی می باشد.

۱-۶) آن دسته از وصولی های اسنادی (بروات اسنادی) قابل پذیره نویسی و پرداخت وجه می باشد که به ضمیمه اسناد تجاری (مطابق با ثبت سفارش) واصل شده باشد.

۱-۷) ابطال حق تمبر مالیاتی طبق مقررات.

۱-۸) محاسبه معادل ریالی بروات اسنادی به منظور اخذ مالیات (حق تمبر بروات اسنادی) بابت واردات کالاهای تأمین ارز شده به نرخ ترجیحی به نرخ فروش حواله مترتب بر نوع نرخ ارز تأمین شده مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز اخذ مالیات امکان پذیر می باشد.

محاسبه معادل ریالی بروات اسنادی به منظور اخذ مالیات (حق تمبر بروات اسنادی) بابت سایر موارد به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز اخذ مالیات امکان پذیر خواهد بود.

تبصره: مالیات بروات اسنادی دیداری، مدت دار با تعهد/بدون تعهد مؤسسه اعتباری، می بایست به ترتیب قبل از پرداخت وجه وصولی اسنادی (برات) به ذینفع، قبل از ارائه

تعهد آن مؤسسه اعتباری به ذینفع و قبل از تحویل اسناد توسط آن مؤسسه اعتباری به متقاضی طبق مقررات از واردکننده اخذ و به سازمان امور مالیاتی کشور پرداخت گردد. ۹-۱) مؤسسه اعتباری می‌بایست پس از دریافت دستور وصولی و یا برات مربوطه از کارگزار/ذینفع، نسبت به ابلاغ آن به متقاضی به منظور کسب قبولی یا عدم قبولی (نکول) اقدام و مراتب را به کارگزار/ذینفع اعلام نماید.

۱۰-۱) حداقل اسناد قابل پذیرش در صورت مطابقت با مندرجات ثبت سفارش و پیش‌فاکتور مربوطه در مورد واردات کالا، کالا-خدمت (بخش کالایی) شامل بارنامه، سیاهه تجاری، گواهی مبدأ و گواهی بازرسی (طبق بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) می‌باشد.

۱-۱۰-۱) پذیرش بارنامه‌های صادره قبل از تاریخ ثبت سفارش مربوطه مجاز نمی‌باشد. ۲-۱۰-۱) پذیرش گواهی الکترونیکی مبدأ ساخت کالا در صورت احراز صحت گواهی مزبور با مراجعه به پایگاه الکترونیکی اتاق بازرگانی مربوطه بلامانع است. در صورت اعلام واردکننده مبنی بر عدم امکان ارائه گواهی مبدأ پذیرش سایر اسناد حمل منوط به قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی ضمن اخذ تأییدیه کتبی از ذینفع مبنی بر عدم امکان صدور گواهی مبدأ، امکان‌پذیر می‌باشد.

۳-۱۰-۱) تأیید سیاهه تجاری، گواهی بازرسی صادره از سوی شرکت بازرسی مجاز خارجی و سیاهه کرایه حمل صادره از سوی شرکت حمل‌کننده خارجی توسط اتاق بازرگانی کشور ذینفع/مبدأ حمل/محل صدور و یا محل ساخت الزامی می‌باشد. در صورت ارائه اسناد مثبته از جمله ترخیصیه و قبض انبار معتبر مرتبط با اسناد ارائه شده به آن مؤسسه اعتباری، پذیرش اسناد مورد اشاره بدون تأیید اتاق بازرگانی منوط به پذیرش آن مؤسسه اعتباری و قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط واردکننده امکان‌پذیر می‌باشد.

۴-۱۰-۱) چنانچه اسناد حمل کالاهایی که مشمول مقررات استاندارد اجباری نمی‌باشند با مغایرت‌های عدم ارائه گواهی بازرسی، تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه و نیز مغایرت در متن گواهی بازرسی صادره با متن تعیین شده (پیوست شماره ۳) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) ارائه گردد، با قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی می‌بایست به طریق ذیل عمل شود:

الف) کپی اسناد (به منظور بازرسی کالا توسط شرکت بازرسی مجاز ایرانی در محوطه گمرک) به واردکننده تسلیم گردد.

ب) در صورتی که هزینه بازرسی به عهده فروشنده باشد، بابت مغایرت در متن گواهی بازرسی، عدم ارائه گواهی بازرسی و همچنین تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه به میزان معادل ارزی صورت حساب ارائه شده توسط شرکت بازرسی مجاز ایرانی به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز پرداخت به ذینفع از مبلغ وصولی (برات) اسنادی کسر شود.

ج) پس از دریافت گواهی بازرسی شرکت بازرسی مجاز ایرانی (پیوست شماره ۵) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) مبنی بر مطابقت کمی، کیفی و بسته‌بندی کالا با شرایط ثبت سفارش، اسناد ظهرنویسی شده و پرداخت وجه پس از کسر هزینه بازرسی با رعایت سایر مقررات صورت پذیرد.

۵-۱۰-۱) چنانچه اسناد حمل کالاهای مشمول مقررات استاندارد اجباری به جهت تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه و یا مغایرت در متن گواهی بازرسی صادره با متن تعیین شده (پیوست شماره ۲) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) و یا عدم ارائه گواهی بازرسی ارائه شود، ظهرنویسی اسناد و پرداخت وجه منوط به ارائه تأییدیه سازمان ملی استاندارد ایران خواهد بود.

تبصره: رؤیت گواهی انطباق صادر شده توسط سازمان ملی استاندارد ایران در کامنت اظهارنامه مربوطه (با نگهداری نسخه‌ای از آن در سوابق)، به عنوان دریافت تأییدیه سازمان مذکور خواهد بود. ۶-۱۰-۱) در صورت ارائه اسناد حمل شخص ثالث، پذیرش اسناد منوط به درخواست متقاضی و پرداخت وجه اسناد پس از ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا مطابق با شرایط ثبت سفارش و سایر اسناد حمل مربوطه خواهد بود.

۷-۱۰-۱) پذیرش اسناد مغایر با ثبت سفارش با مغایرت‌های "شرح/تعرفه کالا، افزایش تعداد/وزن و یا مبلغ کالا، افزایش مبلغ فوب کالا از محل کاهش هزینه حمل، تغییر مبدأ/مقصد حمل، تغییر روش حمل کالا و درج کالای نو به جای مستعمل" منوط به اصلاح ثبت سفارش مربوطه و قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی امکان‌پذیر خواهد بود.

۸-۱۰-۱) پذیرش اسناد در صورت ارائه گواهی بازرسی کالا حاکی از عدم تطابق کیفی کالای بازرسی شده با کالای موضوع ثبت سفارش امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۹-۱۰-۱) پذیرش هر یک از اسناد با مغایرت درج کالای مستعمل به جای کالای نو امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱۰-۱۰-۱) پذیرش اسناد حمل با مغایرت تغییر نوع ارز اسناد وصولی (برات) اسنادی با نوع ارز مندرج در ثبت سفارش امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱۱-۱۰-۱) پذیرش اسناد با مغایرت تغییر مقصد کالا از سرزمین اصلی به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و همچنین به مقاصد غیر از گمرکات جمهوری اسلامی ایران امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱۲-۱۰-۱) پذیرش اسناد با مغایرت عدم درج عبارت «خلیج فارس» بر روی بارنامه که کالای آن به مقصد یکی از بنادر جنوبی جمهوری اسلامی ایران حمل می‌گردد؛ امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۲) وصولی (برات) اسنادی دیداری

در صورتی که دستور وصولی (از بانک کارگزار و یا فروشنده) مبین تحویل اسناد و انتقال وجه باشد، دریافت ارز/ریال معادل وجه برات قبل از تحویل اسناد به منظور تأمین و انتقال وجه الزامی می‌باشد.

۳) وصولی (برات) اسنادی مدت‌دار

۳-۱) ثبت وصولی (برات) اسنادی مدت‌دار با سررسید پرداخت حداکثر ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ پذیرش پرداخت (قبولی) با تأمین ارز از طریق مرکز مبادله ارز و طلای ایران و با ارز حاصل از صادرات خود به منظور واردات به سرزمین اصلی و مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی با رعایت سایر ضوابط و مقررات ارزی و موارد ذیل امکان‌پذیر می‌باشد:

۳-۱-۱) تأمین ارز به منظور واردات کالا و کالا-خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی با رعایت سایر ترتیبات مندرج در قسمت «ه» این بخش امکان‌پذیر می‌باشد.

۳-۱-۲) مؤسسه اعتباری موظف به اخذ گواهی ثبت آماری اعتباری مربوط با مدت به ماه حداقل ۹۰ روز تقویمی و حداکثر ۱۸۰ روز تقویمی و مهلت انقضا ۳۰ روز از طریق سامانه جامع ارزی ضمن درج شماره ۶۳۰۷۴۸۵ در فیلد "کد بخشنامه" می‌باشد.

۳-۱-۳) صدور مجوز انجام فرآیند ترخیص کالای مربوط، منوط به ارائه اسناد حمل صادره مؤخر بر تاریخ ثبت سفارش/ثبت آماری و مطابقت آن با مندرجات ثبت سفارش/ثبت آماری مربوط خواهد بود.

۳-۱-۴) ثبت مبلغ وصولی اسنادی حداکثر تا سقف ثبت سفارش/ثبت آماری و صرفاً به میزان مجموع گواهی‌های ثبت آماری تأیید شده امکان‌پذیر می‌باشد.

۳-۱-۵) مهلت ثبت وصولی اسنادی (با وجود برات یا بدون برات) و به تبع آن ارائه اسناد به همراه دستور وصولی حداکثر ۴۵ روز تقویمی از تاریخ صدور اولین گواهی ثبت آماری در سامانه سمتاک تعیین می‌شود.

تبصره ۱: در صورت معامله اسناد حمل طی مهلت مزبور، مهلت رایبه تتمه اسناد وصولی (برات) اسنادی، به مدت ۴۵ روز تقویمی، قابل افزایش خواهد بود.

تبصره ۲: در صورت ارائه اسناد حمل پس از مهلت‌های مذکور، پذیرش اسناد حمل ارائه شده، منوط به ابطال گواهی ثبت آماری مأخوذه به میزان مانده وصولی (برات) اسنادی و اخذ گواهی ثبت آماری جدید به میزان اسناد حمل ارائه شده پس از مهلت مقرر امکان‌پذیر است.

تبصره ۳: در صورت معامله اسناد حمل، مؤسسه اعتباری مکلف است ظرف مهلت ۷ روز تقویمی از تاریخ معامله اسناد، نسبت به ثبت اسناد حمل مذکور در سامانه سمتاک اقدام نماید.

۳-۱-۶) با توجه به اعتباری بودن واردات، در این موارد ثبت درخواست تأمین ارز در سامانه مربوط، منوط به ارائه سند ترخیص مطابق (پروانه گمرکی ترخیص قطعی بابت ورود به سرزمین اصلی و گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی) و به میزان کالای ترخیص شده یا صدور مجوز جهت انجام فرآیند ترخیص کالا (کد رهگیری) هر کدام کمتر باشد، امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره: در صورت مشاهده اعلام نظر گمرک ذی‌ربط در سامانه رفع تعهد ارزی مبنی بر وجود ظن بیش بود، تأمین ارز بابت کالای ترخیص شده متعاقب تعیین تکلیف کامل موضوع و به میزان ارزش استنباطی، اعلامی توسط دفتر تعیین ارزش گمرک جمهوری اسلامی ایران امکان‌پذیر است.

۳-۱-۷) ثبت درخواست تأمین ارز از طریق سامانه مربوط، ۴۵ روز تقویمی قبل از بزرگترین تاریخ سررسید پرداخت اسناد حمل و تا روز سررسید پرداخت اسناد حمل در سامانه سمتاک امکان‌پذیر می‌باشد.

۳-۱-۸) **اصلاحی وفق بخشنامه شماره ۰۵/۸۷۰۳۱ مورخ ۱۴۰۵/۰۴/۲۱**: علاوه بر لزوم ارائه سند ترخیص مطابق (پروانه گمرکی ترخیص قطعی به لحاظ کمی و کیفی) با مندرجات ثبت سفارش و اسناد حمل مربوط، رفع تعهد ارزی و آزاد سازی وثایق مأخوذه منوط به ثبت اطلاعات ارز تأمین شده در سامانه مربوطه خواهد بود.

تبصره ۱: درخصوص وصولی (برات) اسنادی مدت دار ثبت شده تا تاریخ ابلاغ این بخشنامه چنانچه واردکننده بدون ثبت اطلاعات تأمین ارز، درخواست رفع تعهد ارزی و آزادسازی وثایق مأخوذه را به موسسه اعتباری ارائه نماید، رفع تعهد ارزی و آزادسازی وثایق مأخوذه منوط به اعلام مراتب به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مرکز اطلاعات مالی وزارت امور اقتصاد و دارایی امکان‌پذیر است. همچنین لازم است موضوع را به مدیریت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و حوزه حقوقی موسسه اعتباری متبوع گزارش و پس از اخذ نظر آن واحد اقدامات لازم را به عمل آورد.

تبصره ۲: درخصوص وصولی (برات) اسنادی مدت دار ثبت شده پس از ابلاغ این بخشنامه، چنانچه واردکننده بدون ثبت اطلاعات تأمین ارز، درخواست رفع تعهد ارزی و آزادسازی وثایق مأخوذه را به موسسه اعتباری ارائه نماید، رفع تعهد ارزی و آزادسازی وثایق مأخوذه منوط به اخذ تعهدنامه از واردکننده مبنی بر عدم درخواست تأمین ارز، سپس ابطال گواهی ثبت آماری مربوط به میزان مانده وصولی (برات) اسنادی امکان‌پذیر است. در این موارد نیز اعلام مراتب به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مرکز اطلاعات مالی وزارت امور اقتصاد و دارایی الزامی است. همچنین لازم است موضوع را به مدیریت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و حوزه حقوقی موسسه اعتباری متبوع گزارش و پس از اخذ نظر آن واحد اقدامات لازم را به عمل آورد.

۹-۱-۳) در صورتی که اداره کل ذی ربط در مؤسسه اعتباری (شامل یکی از ادارات کل ارز، خارجه، عملیات ارزی، بین الملل) تأیید نماید که امکان تأمین ارز برای متقاضی طی مهلت تعیین شده فراهم نبوده است؛ تمدید سررسید پرداخت به مدت ۳۰ روز تقویمی از تاریخ بزرگترین سررسید پرداخت به منظور تأمین ارز امکان پذیر می باشد.

۱۰-۱-۳) **اصلاحی وفق بخشنامه شماره ۰۵/۸۷۰۳۱ مورخ ۱۴۰۵/۰۴/۲۱**: با عنایت به مفاد تبصره (۳) ذیل ماده (۱۳) قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و با توجه به الزام به اخذ تعهدنامه فرم پیوست شماره (۲)، چنانچه مؤسسه اعتباری حسب مستندات یا مدارکی اطمینان حاصل کند که پیش تر از محل دیگری ارز برای کالای مربوط تهیه و به هر نحو به ذی نفع پرداخت شده است؛ لازم است ضمن اجتناب از ۱- درخواست اخذ مجوز انجام فرآیند تأمین ارز (تخصیص ارز)، ۲- درخواست تأمین ارز ۳- انتقال ارز تأمین شده ۴- و ارائه سایر خدمات مربوط، موضوع را برای پیگیری مراتب قانونی به دبیرخانه شورای عالی مبارزه با پولشویی و همچنین ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز منعکس و همچنین به مدیریت مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم و همچنین حوزه حقوقی مؤسسه اعتباری متبوع گزارش و پس از اخذ نظر آن واحدها اقدامات لازم را به عمل آورد.

۱۱-۱-۳) کلیه مسئولیت های مربوط به تغییرات نوع نرخ ارز و نوسانات نرخ ارز و تأمین ارز مربوط بر عهده واردکننده خواهد بود.

۱۲-۱-۳) در زمان ثبت اسناد حمل، اخذ پیش دریافت معادل ۵ درصد وجه ریالی اسناد حمل به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) به صورت علی الحساب ضمن پذیرش مسئولیت تغییرات نوع نرخ ارز و نوسانات نرخ ارز توسط واردکننده بابت آن الزامی می باشد.

۱۳-۱-۳) اخذ وثایق و تضامین کافی بابت تضمین ارائه سند ترخیص مطابق (پروانه گمرکی ترخیص قطعی بابت ورود به سرزمین اصلی و گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی) از محل وصولی (برات) اسنادی مدت دار به میزان مقرر در بند (۱۴) قسمت "کلیات" این بخش الزامی نیست.

۲-۳) ثبت وصولی (برات) اسنادی مدت دار صرفاً از محل های تأمین ارز اعلامی از سوی این بانک امکان پذیر می باشد.

۳-۳) در صورتی که دستور وصولی مبین تحویل اسناد به خریدار در قبال پذیره نویسی و یا تعهد پرداخت وجه وصولی (برات) در سررسید توسط آن مؤسسه اعتباری باشد، طبق بند (۱۶) قسمت "کلیات" این بخش، اخذ وثایق لازم و کافی جهت تضمین ایفای تعهدات متقاضی و وصول مطالبات، قبل از تحویل اسناد و پذیره نویسی الزامی است.

۴-۳) در صورتی که دستور وصولی مبین تحویل اسناد در قبال اخذ قبولی برات گیر بدون تعهد پرداخت آن مؤسسه اعتباری باشد، تحویل اسناد با این شرط بلامانع می باشد. ضمناً در این گونه موارد آن مؤسسه اعتباری تعهدی نسبت به پرداخت وجه وصولی (برات) اسنادی ندارد؛ لیکن پرداخت وجه وصولی (برات) اسنادی صرفاً باید از محل ارز تأمین شده و از طریق مؤسسه اعتباری مربوط صورت پذیرد.

۵-۳) تغییر شرایط پرداخت وجه وصولی (برات) اسنادی مدت دار به دیداری و کاهش سررسید پرداخت مربوط امکان پذیر نیست.

۶-۳) تنزیل بروات اسنادی مدت دار امکان پذیر نیست.

۴) واخواست برات

در نحوه واخواست برات توسط بانک فرستنده اسناد، رعایت قانون تجارت ایران و دریافت کلیه هزینه های واخواست از حساب برات کش (Principal) الزامی است.

د- واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق حواله ارزی

واردات کالا و کالا-خدمت (بخش کالایی) از طریق انجام حواله ارزی با رعایت ضوابط ذیل بلامانع است:

۱) کنترل مفاد تقاضای واردکننده با مقررات ارزی، کنترل مفاد ثبت سفارش/ثبت آماری با مندرجات قرارداد تجاری/پیش فاکتور و کنترل مهلت اعتبار ثبت سفارش/ثبت آماری.

۲) در صورت عدم امکان بهره‌مندی از روش‌های پرداخت اعتبار اسنادی/وصولی (برات) اسنادی به منظور واردات کالا بابت هر ثبت سفارش، برای واحدها/شرکت‌های تولیدی با مبلغ حداکثر ۱۰ میلیون یورو و برای واحدها/شرکت‌های غیرتولیدی حداکثر ۵ میلیون یورو و یا معادل هر یک از مبالغ فوق به سایر ارزها، با نرخ تبدیل روز تخصیص ارز اعلامی از سوی بانک مرکزی (مندرج در پایگاه اطلاع رسانی)، حسب وضعیت اعتباری واردکننده و به تشخیص آن مؤسسه اعتباری و نیز به شرط آنکه درصد تعهدات ایفاء نشده واردکننده کمتر از ۱۰ درصد باشد (وفق ماده (۴) دستورالعمل اجرایی مصوبه یک‌هزار و دویست و شصت و هفتمین جلسه شورای پول و اعتبار و سایر ضوابط مربوطه)، انجام حواله ارزی تا سقف مبالغ مذکور امکان‌پذیر می‌باشد. در این ارتباط لازم است هیأت مدیره آن مؤسسه اعتباری نسبت به تدوین ساز و کار عملیاتی کنترل ریسک مربوطه با در نظر گرفتن سرعت عمل مناسب در ارائه خدمات فوق به متقاضیان اقدام نماید. انجام حواله ارزی تا سقف مبلغ ۵۰ میلیون یورو یا معادل آن به سایر ارزها برای هر ثبت سفارش بابت شرکت‌های بازرگانی دولتی ایران، پشتیبانی امور دام کشور، خدمات حمایتی کشاورزی و مؤسسه جهاد استقلال و شرکت‌های زیرمجموعه آن شامل «نهاده‌های دامی جاهد»، «جهاد سبز»، «جهان صادرات سینا»، «سرمایه‌گذاری و خدمات صنایع روستایی، عشایری جاهد» و با ملحوظ داشتن درصد تعهدات ارزی ایفاء نشده شرکت‌های یاد شده به شرح فوق، امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۱: انجام حواله ارزی حداکثر تا سقف مبلغ ۵۰ میلیون یورو (معادل آن به سایر ارزها) به مقاصد بنادر جنوبی و انجام حواله ارزی به مبلغ ۳۰ میلیون یورو (معادل آن به سایر ارزها) به سایر مقاصد بابت هر فقره ثبت سفارش (صرف نظر از شرکتها و موسسات یادشده فوق) جهت واردات کالاهای اساسی موضوع پیوست تصویب‌نامه شماره ۲۳۱۰۷/ت/۵۶۲۵۰۴ مورخ ۱۴۰۳/۰۲/۱۲ هیئت محترم وزیران مشروط به آنکه درصد تعهدات ارزی ایفاء نشده واردکننده کمتر از ۵ درصد بوده و نیز نسبت مانده تعهد (مجموع تعهدات ارزی ایجاد می‌نشده و تعهدات ارزی ایجاد می‌نشده) به کل تعهدات ارزی اولیه (استخراج و محاسبه شده از سامانه رفع تعهدات ارزی)، کمتر از ۱۰ درصد باشد، امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره ۲: قبل از انجام حواله ارزی (در رابطه با کلیه حواله‌های ارزی)، می‌بایست تصویری خوانا از مستندات و محاسبات استخراج شده از طریق سامانه مذکور ممه‌ور به مهر و امضای رئیس شعبه گردیده و در پرونده واردکننده نزد آن بانک نگهداری گردد.

تبصره ۳: در صورت تغییر درصد تعهدات ایفاء نشده (موضوع ماده (۴) دستورالعمل اجرایی مصوبه یک‌هزار و دویست و شصت و هفتمین جلسه شورای پول و اعتبار و سایر ضوابط مربوطه)، آخرین درصد ابلاغی در زمان انجام حواله ارزی ملاک عمل آن مؤسسه اعتباری می‌باشد.

تبصره ۴: ملاک تشخیص نوع فعالیت واردکننده (تولیدی/غیرتولیدی)، مندرجات فیلد "نوع فعالیت" در ثبت سفارش مربوطه و در زمان صدور حواله ارزی می‌باشد. بدین لحاظ نیازی به استعلام موردی از وزارت صنعت، معدن و تجارت بابت نوع فعالیت واردکننده نمی‌باشد.

تبصره ۵: {الحاقی وفق بخشنامه شماره ۰۵/۶۳۱۶۲ مورخ ۱۴۰۵/۰۳/۲۴}: انجام حواله ارزی مرتبط با تسهیلات ارزی اعطایی از محل منابع صندوق توسعه ملی، مؤسسات اعتباری و سایر منابع تسهیلاتی مندرج در بخش چهارم مجموعه مقررات ارزی تا سقف تسهیلات ارزی اعطایی بابت هر فقره ثبت سفارش (صرف نظر از مبلغ آن)، با رعایت سایر شرایط بند (۲) فوق به ویژه ملحوظ داشتن درصد تعهدات ایفاء نشده وارد کننده مندرج در بند مذکور، امکان‌پذیر می‌باشد.

۳) تا اطلاع ثانوی مهلت واردات کالا (از تاریخ تأمین ارز تا ترخیص کالا)، مهلت انتقال ارز (از تاریخ تأمین ارز تا تاریخ کارسازی وجه به حساب ذینفع)، مهلت ارائه اسناد حمل (از تاریخ صدور حواله تا تاریخ ارائه اسناد حمل) و مهلت ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی)/گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا (از تاریخ صدور مجوز جهت انجام فرآیند ترخیص کالا) با توجه به نوع ارز تأمین و کالای وارده به شرح جدول پیوست شماره (۸) و مبنای تعیین تاریخ تأمین ارز و تاریخ صدور حواله‌های ارزی به شرح جدول شماره (۹) پیوست می‌باشد.

۱-۳) سقف مهلت واردات و مهلت ارائه اسناد حمل ماشین آلات و تجهیزات مستعمل برای واحدهای غیرتولیدی به ترتیب ۲۴۰ روز تقویمی و ۱۸۰ روز تقویمی و برای واحدهای تولیدی به ترتیب ۳۳۰ روز تقویمی و ۲۷۰ روز تقویمی تعیین می‌گردد.

۲-۳) علی‌رغم مهلت‌های تعیین شده، لازم است آن مؤسسه اعتباری پس از انجام بررسی‌های لازم از جمله وضعیت اعتباری واردکننده و حصول اطمینان از فعالیت واردکننده و امکان واردات و ترخیص کالا (بالاخص ۴۲۶ ردیف کد تعرفه ماشین آلات و تجهیزات مندرج در جداول پیوست شماره (۱۱) و (۱۲)) نسبت به تعیین و یا تمدید مهلت ارائه اسناد حمل حداکثر تا سقف مهلت‌های مندرج در جدول مربوطه، پس از اخذ درخواست واردکننده و ضمن اخذ تعهدنامه‌های لازم (به تشخیص آن مؤسسه اعتباری) اقدام نماید.

۳-۳) مهلت ارائه اسناد برای واردات مواد اولیه تحت رویه ورود موقت برای پردازش توسط شرکت‌های تولیدی ۱۸۰ روز تقویمی از تاریخ صدور حواله ارزی می‌باشد.

۴-۳) در مواردی که تأمین ارز حواله ارزی به دفعات صورت می‌پذیرد، اولین تاریخ حواله صادره از محل هر نوبت ارز تأمین شده مبنای محاسبه مهلت مقرر تعیین می‌گردد.

۵-۳) در صورتی که کل ارز تأمین شده در هر نوبت، طی مدت ۳۰ روز تقویمی از تاریخ تأمین ارز به حساب ذینفع واریز گردد، آخرین تاریخ واریز به حساب ذینفع، می‌تواند مبنای تاریخ صدور حواله از محل هر نوبت ارز تأمین شده جهت محاسبه مهلت مقرر به منظور ارائه اسناد حمل حواله ارزی قرار گیرد. در مواردی که کارسازی وجه حواله ارزی از طریق صرافی صورت می‌پذیرد، دریافت تأییدیه کتبی صرافی مربوطه ضمن اخذ مجوز از اداره کل ذی‌ربط در آن مؤسسه اعتباری (شامل یکی از ادارات کل ارز، خارجه، عملیات ارزی، بین‌الملل) الزامی می‌باشد.

۶-۳) وجوه حواله‌های ارزی صادره که به علت مشکلات ناشی از تحریم در بانک‌های خارجی مسدود گردیده است، چنانچه هیأت مدیره آن مؤسسه اعتباری مسدودسازی وجوه مزبور را تأیید نماید، در این صورت زمان رفع مسدودی وجوه ارزی که به تأیید هیأت مدیره مذکور رسیده است، مبنای تاریخ صدور حواله و محاسبه مهلت مقرر جهت ورود کالا و ارائه اسناد حمل خواهد بود.

۷-۳) حواله‌های ارزی صادره که به علت مشکلات کلاهبرداری از متقاضی و سایر عناوین مجرمانه از متقاضی، امکان واردات کالا و ارائه اسناد حمل مربوطه در مهلت مقرر برای متقاضی مقدور نمی‌باشد، در صورت صدور دستور/حکم قضایی توسط مراجع قضایی کشور مبنی بر تأیید موضوع، مبنای تعیین تاریخ صدور حواله و محاسبه مهلت مقرر جهت واردات کالا و ارائه اسناد حمل، تعیین تکلیف کامل موضوع توسط مراجع قضایی مذکور خواهد بود. همچنین در این موارد در صورت صدور دستور/رأی قضایی مبنی بر لزوم رفع تعهد ارزی از متقاضی، لازم است آن مؤسسه اعتباری نسبت به رفع

تعهد ارزی اقدام نموده و مراتب رفع تعهد ارزی را به مراجع قضایی اعلام تا مراجع قضایی و نظارتی نسبت به تعلیق پرونده‌های جاری ذینفعان اقدام نمایند.

۴) انتقال وجه حواله ارزی به حساب نماینده معرفی شده از سوی ذینفع (فروشنده) در خارج از کشور به شرط پذیرش کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط واردکننده و آن مؤسسه اعتباری و نیز اعلام کتبی ذینفع مبنی بر عدم هرگونه ادعای آتی نسبت به دریافت وجه اسناد مربوطه و با هماهنگی بخش حقوقی آن مؤسسه اعتباری امکان‌پذیر است. ۵) در صورت تأمین ارز حواله‌ارزی از محل منابع بانک مرکزی، نیما، ارز حاصل از صادرات و تهاتر و عدم ارائه اسناد حمل مربوطه در مهلت یک‌ماهه مقرر بابت انتقال ارز، مؤسسه اعتباری و متقاضی مکلفند بلافاصله با انجام پیگیری‌های لازم، حداکثر ظرف ۷ روز بانکی بعد از انقضای مهلت انتقال ارز، نسبت به برگشت ارزهای انتقال نیافته، بلافاصله به حساب‌های عملیاتی بانک مرکزی (با هماهنگی اداره بین الملل این بانک) اقدام نماید.

تبصره: در صورت عدم انتقال ارز به ذینفع، برگشت ارزهای تأمینی بابت حواله‌های ارزی وفق ترتیبات مقرر در بند (۴-۱) و بندهای ذیل آن از قسمت "الف" بخش اول مجموعه مقررات ارزی الزامی می‌باشد.

۶) حداقل اسناد قابل پذیرش درمورد واردات کالا، کالا-خدمت (بخش کالایی) از محل حواله‌های ارزی، شامل بارنامه/راهنامه، سیاهه تجاری، گواهی مبدأ و گواهی بازرسی (طبق بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) می‌باشد.

۶-۱) پذیرش بارنامه‌های صادره قبل از تاریخ ثبت سفارش مربوطه مجاز نمی‌باشد. ۶-۲) پذیرش گواهی الکترونیکی مبدأ ساخت کالا در صورت احراز صحت گواهی مزبور با مراجعه به پایگاه الکترونیکی اتاق بازرگانی مربوطه بلامانع است. در صورت اعلام واردکننده مبنی بر عدم امکان ارائه گواهی مبدأ، پذیرش سایر اسناد حمل منوط به قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط واردکننده ضمن اخذ تأییدیه کتبی از ذینفع مبنی بر عدم امکان صدور گواهی مبدأ، امکان‌پذیر می‌باشد.

۶-۳) تأیید سیاهه تجاری، گواهی مبدأ، گواهی بازرسی صادره از سوی شرکت بازرسی مجاز خارجی و سیاهه کرایه حمل صادره از سوی شرکت حمل‌کننده خارجی توسط اتاق بازرگانی کشور ذینفع/مبدأ حمل/محل صدور و یا محل ساخت الزامی می‌باشد. در صورت ارائه اسناد مثبت از جمله ترخیصیه و قبض انبار معتبر مرتبط با اسناد ارائه شده به آن مؤسسه اعتباری، پذیرش اسناد مورد اشاره بدون تأیید اتاق بازرگانی منوط به قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط واردکننده امکان‌پذیر می‌باشد.

۶-۴) چنانچه اسناد حمل کالاهایی که مشمول مقررات استاندارد اجباری نمی‌باشند، با مغایرت‌های عدم ارائه گواهی بازرسی، تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه و نیز مغایرت در متن گواهی بازرسی صادره با متن تعیین شده (پیوست شماره ۳) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) ارائه گردد، با قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی می‌بایست به طریق ذیل عمل شود:

الف) ارائه گواهی بازرسی شرکت بازرسی مجاز ایرانی (پیوست شماره ۵) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) در مقصد حاکی از مطابقت کمی، کیفی و بسته‌بندی کالا با شرایط ثبت سفارش، پذیرش اسناد حمل با رعایت سایر مقررات صورت پذیرد.

ب) در صورتی که هزینه بازرسی به عهده فروشنده باشد، بابت مغایرت در متن گواهی بازرسی، عدم ارائه گواهی بازرسی و همچنین تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه، به میزان معادل ارزی صورت حساب ارائه شده توسط شرکت بازرسی مجاز ایرانی به بالاترین نرخ فروش حواله ارز مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز صدور حواله، استرداد عین ارز در چارچوب مقررات بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی صورت پذیرد.

۵-۶) چنانچه اسناد حمل کالاهای مشمول مقررات استاندارد اجباری به جهت تاریخ صدور گواهی بازرسی مقدم بر تاریخ بارنامه و یا مغایرت در متن گواهی بازرسی صادره با متن تعیین شده (پیوست شماره ۲) بخش دوم مجموعه مقررات ارزی) و یا عدم ارائه گواهی بازرسی ارائه شود، پذیرش اسناد منوط به ارائه تأییدیه سازمان ملی استاندارد ایران خواهد بود.

تبصره: رؤیت گواهی انطباق صادر شده توسط سازمان ملی استاندارد ایران در کامنت اظهارنامه مربوطه (با نگهداری نسخه‌ای از آن در سوابق)، به عنوان دریافت تأییدیه سازمان مذکور خواهد بود.

۶-۶) {اصلاحی وفق بخشنامه شماره ۰۵/۸۲۲۲۵ مورخ ۱۴۰۵/۰۴/۱۱}: در صورت ارائه اسناد حمل شخص ثالث (بارنامه و سایر اسناد)، پذیرش اسناد منوط به قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی امکان‌پذیر خواهد بود.

۷-۶) پذیرش اسناد مغایر با ثبت سفارش با مغایرت‌های "شرح/تعرفه کالا، افزایش تعداد/وزن و یا مبلغ کالا، افزایش مبلغ فوب کالا از محل کاهش هزینه حمل، تغییر مبدأ/مقصد حمل، تغییر روش حمل کالا و درج کالای نو به جای مستعمل" منوط به اصلاح ثبت سفارش مربوطه و قبول کلیه مسئولیت‌های مترتبه توسط متقاضی امکان‌پذیر خواهد بود.

۸-۶) پذیرش اسناد حمل با مغایرت کالای مستعمل به جای کالای نو، امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۹-۶) پذیرش اسناد در صورت ارائه گواهی بازرسی کالا حاکی از عدم تطابق کیفی کالای بازرسی شده با کالای موضوع ثبت سفارش امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱۰-۶) پذیرش اسناد با مغایرت تغییر نوع ارز اسناد حواله ارزی با نوع ارز مندرج در ثبت سفارش امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۱۱-۶) پذیرش اسناد با مغایرت تغییر مقصد کالا از سرزمین اصلی به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و همچنین به مقاصد غیر از گمرکات جمهوری اسلامی ایران امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۷) در صورت پذیرش اسناد حمل، آن مؤسسه اعتباری مکلف است ظرف ۷ روز تقویمی از تاریخ ارائه اسناد حمل نسبت به ثبت صحیح و به موقع اطلاعات اسناد حمل در سامانه سمتاک اقدام نماید. بدیهی است در صورت عدم ثبت صحیح و به موقع اطلاعات اسناد حمل پذیرش شده، کلیه مسئولیت‌های مترتبه بر عهده آن مؤسسه اعتباری خواهد بود.

۷-۱) در صورت پذیرش اسناد حمل، تاریخ ارائه اسناد حمل به منزله تاریخ معامله اسناد جهت درج در سامانه سمتاک قلمداد می‌گردد.

۷-۲) مهلت ۷ روزه مقرر جهت ثبت اسناد حمل در سامانه سمتاک به مهلت پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ترخیص اضافه نخواهد شد. متقاضی می‌بایست کلیه مسئولیت‌ها و عواقب ناشی از تأخیر در پذیرش اسناد حمل مغایر از جمله تأخیر در ترخیص کالا و پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز را بر عهده بگیرد.

۸) با توجه به الزامات بخشنامه‌های قبلی و نیز این بخشنامه درخصوص اخذ تعهدنامه پذیرش نوسانات و تغییرات نرخ ارز و تعهدنامه فرم پیوست شماره (۲)، بابت اسناد حمل حواله‌های ارزی که از تاریخ ابلاغ این بخشنامه به بعد ارائه می‌شوند و نیز دارای تاریخ رسید مالی (مندرج در پروانه گمرکی حاکی از ترخیص قطعی (ورود به سرزمین اصلی) و یا تاریخ ورود گواهی ورود (مندرج در گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی) از تاریخ ابلاغ این بخشنامه به بعد می‌باشند، در صورت ترخیص کالای مربوطه پس از مهلت تعیین شده (از تاریخ صدور حواله تا تاریخ ترخیص/تاریخ ورود) به شرح جدول پیوست شماره (۱۰)، پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز (از ارز تأمینی بابت کالای ترخیص شده) ناشی از تأخیر در ترخیص کالا (در صورت افزایش نرخ ارز در تاریخ‌های مذکور)، از تاریخ تأمین ارز تا تاریخ ترخیص کالا (تاریخ رسید مالی مندرج در پروانه گمرکی حاکی از ترخیص قطعی کالا صادره توسط گمرک ج.ا.ا. یا تاریخ ورود مندرج در گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی)، الزامی است.

تبصره: در مواردی که اسناد حمل حواله ارزی پیش از تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۰ واصل و پذیرش گردیده است، در صورتی که ترخیص قطعی کالای مرتبط با اسناد حمل مربوطه بعد از تاریخ این بخشنامه صورت پذیرد، آن بانک بایستی نسبت به دریافت مابه‌التفاوت نرخ ارز از تاریخ تأمین ارز تا تاریخ ترخیص کالا (اقدام نماید. بدیهی است در مواردی که مابه‌التفاوت بابت تأخیر در ارائه اسناد قبل از تاریخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۰ دریافت شده باشد، مبلغ مربوط بایستی در محاسبات آن بانک لحاظ گردد. بدیهی است مواردی که به جهت عدم ایفاء تعهدات ارزی نزد مرجع قضایی ذیصلاح مطرح گردیده است بایستی با هماهنگی بخش حقوقی آن بانک و در چارچوب مفاد بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی رسیدگی گردد.

۸-۱) در صورت تأمین ارز از محل منابع بانک مرکزی به نرخ سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، بانک عامل به نرخ سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، از طریق نیما، ارز حاصل از صادرات خود، ارز حاصل از صادرات دیگران/تهاتر، مرکز مبادله ارز و طلای ایران و منابع ارزی دیگران، مبنای مقایسه افزایش نرخ ارز و محاسبه مابه‌التفاوت ناشی از تأخیر در ترخیص کالا، نرخ فروش ارز نوع نرخ ارز تأمین شده در تاریخ تأمین ارز و در تاریخ ترخیص کالا (رسید مالی مندرج در پروانه گمرکی/تاریخ ورود مندرج در گواهی ورود)، مترتب بر گروه کالایی یا کد تعرفه کالایی مربوط مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، خواهد بود.

تبصره: در صورت لزوم نوع نرخ ارز مترتب حسب مورد تعیین و جداگانه ابلاغ خواهد شد.

۸-۲) در صورت تأمین ارز به نرخ ترجیحی و عدم تعلق مابه‌التفاوت نرخ ارز ناشی از تغییر گروه کالایی از یک به دو یا ناشی از عدم رعایت ضوابط قیمت گذاری و توزیع کالا، مبنای مقایسه افزایش نرخ ارز و محاسبه مابه‌التفاوت تأخیر در ترخیص کالا، نرخ فروش نوع ارز تأمین شده، در تاریخ تأمین ارز و در تاریخ ترخیص کالا (رسید مالی مندرج در پروانه گمرکی) حسب مورد مندرج در پایگاه اطلاع‌رسانی این بانک/سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)، خواهد بود.

تبصره: در صورت لزوم نوع نرخ ارز مترتب حسب مورد تعیین و جداگانه ابلاغ خواهد شد.

۸-۳) حواله‌های ارزی صادره از تاریخ ۱۳۹۹/۹/۱۸ به بعد، در صورت تأمین ارز از محل منابع ارزی خود واردکننده (که اطلاعات لازم مربوطه در سامانه تأمین ارز درج شده است) از پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ترخیص کالا معاف خواهند بود. تأکید می‌گردد در این موارد رعایت ضوابط ابلاغی مربوطه درخصوص نحوه رفع تعهد ارزی الزامی می‌باشد.

۴-۸) درخصوص حواله‌های ارزی صادره از تاریخ ۱۳۹۹/۸/۲۸ به بعد و ماشین‌آلات و تجهیزات خطوط تولید مشمول ۴۲۶ کد تعرفه‌های اعلامی از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت (فارغ از زمان صدور حواله قبل از ۱۳۹۹/۸/۲۸)، علی‌رغم تأخیر در ترخیص کالا، چنانچه ترخیص کالای مربوطه در مهلت‌های مقرر تعیین شده بابت واردات کالا (از تاریخ تأمین تا تاریخ ترخیص (رسید مالی مندرج در پروانه گمرکی/تاریخ ورود مندرج در گواهی ورود)) صورت پذیرد، اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ترخیص کالا موضوعیت نخواهد داشت.

۵-۸) حواله‌های ارزی صادره (فارغ از زمان صدور حواله قبل از ۱۳۹۹/۸/۲۸) به نام واحدهای تولیدی، همچنین حواله‌های ارزی صادره به نام واحدهای غیرتولیدی جهت واردات برای شرکت‌های تولیدی (درخصوص واردات برای شرکت‌های تولیدی و یا نیاز به احراز تولیدی بودن نوع فعالیت واردکننده بسته به نوع کالا، اخذ تأییدیه از معاونت امور صنایع یا معاونت امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی، رئیس سازمان غذا و دارو ضروری می‌باشد) به منظور واردات کالاها با گروه کالایی ۲۱ تا ۲۵ در صورت تأمین ارز از محل صادرات خود واردکننده و منوط به ارائه اسناد حمل و یا رسیدن کالا به گمرک ذی‌ربط (منوط به ارائه قبض انبار معتبر و مرتبط با اسناد ارائه شده به آن مؤسسه اعتباری) حداکثر تا پایان اسفند ماه ۱۴۰۰، از پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ارائه اسناد حمل معاف خواهند بود.

۶-۸) با اشاره به بند (۳-۴) از تصمیمات چهل و یکمین جلسه کارگروه نظارت و تخصیص ارز (موضوع ابلاغیه شماره ۳۷۹۴/م/ص مورخ ۱۴۰۰/۳/۲۶) حواله‌های ارزی صادره (فارغ از زمان صدور حواله قبل از ۱۳۹۹/۸/۲۸) به نام واحدهای تولیدی/غیرتولیدی که دارای قرارداد تأمین کالا با شرکت‌ها، سازمان‌ها و دستگاه‌های دولتی می‌باشند، در صورت ارائه اسناد حمل پس از مهلت مقرر (از تاریخ صدور حواله تا تاریخ ارائه اسناد حمل) و یا ترخیص کالا پس از مهلت مقرر (از تاریخ صدور حواله تا تاریخ ترخیص/تاریخ ورود) و با تأخیر حداکثر یکسال (پس از پایان مهلت مقرر) منوط به تأیید معاون وزیر وزارتخانه ذی‌ربط مبنی بر تحویل کالا مطابق با مفاد قرارداد منعقد و قیمت‌های تعیین شده (بر مبنای نرخ ارز تأمین شده) و بدون هرگونه تعدیل (افزایش) در قیمت قرارداد، اعم از مهلت اجرا و ثمن معامله، از پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ارائه اسناد حمل/تأخیر در ترخیص کالا معاف خواهند بود. در مواردی که پیش از تاریخ ۱۴۰۰/۴/۱۴، وفق ضوابط ابلاغی بانک مرکزی مابه‌التفاوت نرخ ارز پرداخت و به حساب‌های مربوطه نزد این بانک واریز گردیده است، استرداد مابه‌التفاوت نرخ ارز امکان‌پذیر نخواهد بود.

۷-۸) درخصوص مواردی که حسب تبصره ذیل بند (۱۰) از بخشنامه شماره ۹۷/۱۵۲۴۳ مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۵ با انجام ثبت سفارش مبادرت به واردات به صورت ورود موقت قبل از تاریخ ۱۴۰۰/۹/۸ نموده‌اند، در صورتی که ارز مربوطه از محل صادرات خود واردکننده یا از محل حساب ارزی (منابع ارزی) واردکننده تأمین شده است، اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ارائه اسناد حمل حواله‌های ارزی موضوعیت نخواهد داشت.

۸-۸) در موارد مشمول پرداخت مابه‌التفاوت نرخ ارز بابت تأخیر در ترخیص کالا، مابه‌التفاوت مذکور از ارزهای تأمین شده اخذ می‌شود. بر این مبنا اخذ مابه‌التفاوت مورد اشاره از ارزهای تأمین شده بابت هزینه‌های نقل و انتقال و تبدیل ارز الزامی خواهد بود.

۹-۸) اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز ناشی از تأخیر در ترخیص کالای حواله‌های ارزی تسهیلاتی، تأمین ارز شده از محل منابع صندوق توسعه ملی، منابع مؤسسات اعتباری، فاینانس، خطوط اعتباری کوتاه مدت (ریفاینانس)، بانک توسعه اسلامی، بانک جهانی و بانک تجارت و توسعه اکو (ECO) فارغ از مهلت تعیین شده جهت ترخیص کالا، منوط به ترخیص کالا در طول دوره استفاده/اجرای طرح تسهیلاتی و قبل از شروع بازپرداخت اقساط تسهیلات مربوطه، موضوعیت نخواهد داشت.

۹) در صورت تعلق مابه‌التفاوت نرخ ارز به شرح بند (۸) فوق، موسسه اعتباری می‌تواند با اخذ تضامین و وثایق کافی از متقاضی (وثایق و تضامین مأخوذه می‌بایست معتبر، سهل‌البیع، قابل انتقال قانونی، از درجه نقد شونگی بالا برخوردار و بلامعارض باشد و با توجه به اهلیت و توان اعتباری متقاضی و حسب اعتبارسنجی صورت پذیرفته از متقاضی اخذ گردد) نسبت به اخذ مابه‌التفاوت مذکور، حداکثر طی ۹۰ روز تقویمی از تاریخ ترخیص کالا (رسید مالی) و واریز آن با عنوان "اداره رسیدگی به تعهدات صادراتی و وارداتی-مابه‌التفاوت تأخیر در واردات کالا" به شماره حساب ۸۰۰۰۳۰۰۰۰۰۱۰۷۵۳۹ و شماره شب ۸۰۰۰۳۰۰۰۰۰۱۰۷۵۳۹ IR نزد اداره معاملات ربالی بانک مرکزی خواهد بود.

تبصره: در صورتی که متقاضی از پرداخت مابه‌التفاوت مزبور اجتناب نماید، لازم است ضمن معرفی واردکننده به سازمان تعزیرات حکومتی، در چهارچوب بخشنامه شماره ۰۳/۳۱۸۰۴۹ مورخ ۱۴۰۳/۱۲/۲۶ از تخصیص و تأمین ارز برای موارد آتی جلوگیری گردد.

۱۰) در صورتی که پیشتر به صورت موردی طی مجوزهای صادره از سوی بانک مرکزی، نحوه پذیرش اسناد حمل، تمدید مهلت ارائه اسناد حمل و نیز نحوه اخذ مابه‌التفاوت نرخ ارز تعیین تکلیف گردیده است، اقدام در چارچوب مجوزهای مذکور امکان‌پذیر می‌باشد.

هـ - واردات کالا و کالا - خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی

(۱) واردات کالا و کالا - خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی با انجام ثبت سفارش یا ثبت آماری (در صورت ایجاد بستر لازم از طریق سامانه جامع تجارت) صرفاً حسب مجوز صادره توسط شورای عالی مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و رعایت سایر قوانین و مقررات امکان پذیر است:

(۲) تأمین ارز به منظور واردات کالا از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی، توسط واحدهای تولیدی مستقر در مناطق مذکور، از محل ارزهای در دسترس به استثنای منابع بانک مرکزی امکان پذیر می باشد.

(۳) تأمین ارز به منظور واردات کالا از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی، توسط واحدهای غیر تولیدی از محل منابع ارزی واردکننده، منابع ارزی دیگران و یا ارز حاصل از صادرات خود امکان پذیر می باشد.

(۴) تأمین ارز به منظور واردات کالا - خدمت از خارج از کشور به مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی از محل منابع ارزی واردکننده و یا منابع ارزی دیگران امکان پذیر می باشد.

(۵) تأمین ارز جهت واردات مواد اولیه و کالا و خدمات ضروری سالانه توسط شرکت های پالایشی و پتروشیمی و نگهدار (هلدینگ) مرتبط، شرکت های فولادی، فلزات اساسی رنگین و فرآورده های نفتی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی در چهارچوب تبصره (۱) ذیل بند (۱) از ماده (۸) آیین نامه اجرایی تبصره (۶) بند (ج) ماده (۲) مکرر قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (موضوع تصویب نامه شماره ۱۷۰۶۲۳/ت/۶۰۷۰ هـ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ هیئت وزیران) مشروط به تأیید کارگروه مربوط از محل ارز حاصل از صادرات امکان پذیر است.

و- واردات کالا و کالا-خدمت از مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به داخل سرزمین اصلی

- (۱) واردات از مناطق به داخل کشور به یکی از دو روش ذیل امکان پذیر خواهد بود:
- (۱-۱) واردات کالا و کالا- خدمت از مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی با رعایت مفاد بند "ز" این مجموعه به صورت ریالی و با انجام ثبت سفارش به سرزمین اصلی امکان پذیر است.
- (۲-۱) واردات کالا به میزان درصد مجاز قابل ورود تعیین شده توسط کمیسیون ارزش افزوده شورای عالی مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی، با رعایت مفاد بند "ز" این مجموعه به صورت ریالی و بدون انجام ثبت سفارش به سرزمین اصلی امکان پذیر است.
- (۲) به منظور نگهداری سقف اعتبارات گشایش شده بابت محصولات واحدهای تولیدی مستقر در منطقه، مؤسسات اعتباری قبل از گشایش اعتبار می بایست از سازمان هر منطقه استعلام لازم را به عمل آورند.
- (۳) تا زمانی که خدمات مربوط به تأیید اسناد تجاری و یا صدور گواهی مبدأ در مناطق توسط اتاق بازرگانی صورت نمی پذیرد، این وظیفه را سازمان هر منطقه انجام خواهد داد. تبصره: فهرست مناطق آزاد تجاری-صنعتی و مناطق ویژه اقتصادی به نشانی الکترونیک "<https://freezones.ir>" قابل دسترسی می باشد.

ز- گشایش اعتبار اسنادی به ریال ایران جهت واردات کالا و خدمت از خارج از کشور و نیز از مبداء مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی به سرزمین اصلی

(۱) واردکنندگان کالا و خدمت می‌توانند با ارائه پیش فاکتور ریالی از سوی فروشندگان در کشورهای خارجی و همچنین در مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و نیز ثبت سفارش با رعایت این مجموعه مقررات نسبت به گشایش اعتبار اسنادی ریالی (دیداری و یا مدت‌دار) اقدام نمایند.

(۲) افتتاح حساب ریالی نزد آن مؤسسه اعتباری و شعب خارج از کشور آن مؤسسه اعتباری و شعب سایر مؤسسات اعتباری ایرانی به نام فروشندگان خارجی جهت واریز وجوه حاصل از معامله اسناد، با رعایت مقررات مربوطه^۱ خواهد بود.

(۳) اصلاح اعتبار اسنادی ارزی به ریال بر مبنای نرخ روز اصلاح، با اصلاح ثبت سفارش امکان‌پذیر است.

(۴) مؤسسات اعتباری ایرانی مجاز به تنزیل اسناد اعتبارات اسنادی مدت‌دار ریالی ورود کالا از مبداء مناطق مذکور نمی‌باشند.

(۵) ارائه گواهی بازرسی کالا وفق بخش دوم مجموعه مقررات ارزی به همراه سایر اسناد حمل الزامی است.

(۶) ارائه پروانه ترخیص قطعی کالا (ورود به سرزمین اصلی) / گواهی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی و گواهی ورود موقت کالا طی مهلت مقرر در قالب مجموعه مقررات ارزی جهت رفع تعهدات بانکی الزامی است.

^۱ توجه آن مؤسسه اعتباری را به رعایت مقررات مربوط به افتتاح حساب که طی بخشنامه‌های جداگانه توسط بخش‌های نظارتی این بانک قبلاً ابلاغ شده است جلب می‌نماید.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
اداره سیاستها و مقررات ارزی

«مجموعه مقررات ارزی»

بخش هفتم:

«نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از واردات کالا و خدمت»

«بخش هفتم»

«نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از واردات کالا و خدمت»

صفحه

عنوان

۲	الف) مراحل الزامی قبل از ارائه خدمات به متقاضیان واردات کالا و خدمت
۳	ب) نحوه بررسی پروانه گمرکی / اسناد به جهت رفع تعهد ارزی
۶	ج) نحوه رفع تعهد ارزی در صورت عدم ارائه پروانه گمرکی و اسناد مورد درخواست
۸	د) نحوه پیگیری تعهد ارزی
۱۳	ه) پیوست‌ها

«نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ناشی از واردات کالا و خدمت»

الف) مراحل الزامی قبل از ارائه خدمات به متقاضیان واردات کالا و خدمت:

- ۱- اعتبار سنجی واردکننده قبل از ارائه خدمات و نیز کنترل سقف تعهداتی مجاز ابلاغی از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا.
- ۲- اخذ تعهد نامه ارائه پروانه گمرکی ورود کالا.
- اخذ تعهدنامه از واردکننده طبق فرم نمونه پیوست شماره (۲) در بخش اول مجموعه مقررات ارزی در ارتباط با تحقق مفاد ذیل بندهای (۹ و ۱۴) قسمت کلیات از بخش اول مجموعه مقررات ارزی (که در متن تعهدنامه درج گردیده است) بارعایت موارد ذیل الزامی است:
- ۱-۲- تعهدنامه باید توسط شخص واردکننده (دارنده کارت بازرگانی/مجوز واردات) تکمیل و قسمت ذیل آن نیز توسط مسئولین شعبه پس از احراز هویت متقاضی منطبق با کارت بازرگانی با ذکر نام، تایید، امضاء و مهر گردد.
- ۲-۲- مؤسسه اعتباری مکلف است تعهدنامه ماخوذه را تا پایان تسویه تعهد ارزی در سوابق مربوطه نگهداری نماید.
- ۳-۲- بر روی تعهدنامه برابر مقررات تمبر الصاق و ابطال گردد.
- ۴-۲- لازم است تعهدنامه درمورد اشخاص حقیقی توسط شخص واردکننده (دارنده کارت بازرگانی) و درمورد اشخاص حقوقی خصوصی توسط دارندگان امضاء مجاز (مرتبط با کارت بازرگانی آن شرکت) تکمیل، امضاء و مهر گردد.
- تبصره: استفاده از کارت بازرگانی شخص ثالث در سیستم بانکی کشور جهت واردات کالا و خدمت حتی بصورت وکالتی امکان پذیر نمی باشد.
- ۵-۲- درخصوص وزارتخانه‌ها، ارگانها، نهادها، شرکتها، سازمانها و مؤسسات دولتی، اشخاص مسئول در دستگاه مربوطه (بغیر از ذیحساب) می‌بایست نسبت به تکمیل و تنظیم تعهدنامه اقدام نمایند.
- ۳-دریافت وثایق مقرر در ذیل بندهای (۹ و ۱۴) قسمت کلیات از بخش اول مجموعه مقررات ارزی.

ب) نحوه بررسی پروانه گمرکی / اسناد مثبته حاکی از ورود و ترخیص.

۱- نحوه رفع تعهد ارزی با ارائه پروانه گمرکی و یا سایر اسناد حاکی از ورود کالا و خدمت

۱-۱- رفع تعهد ارزی (صرفاً تعهد ارائه پروانه گمرکی) در قبال ارائه پروانه گمرکی حاکی از ورود و ترخیص قطعی کالا و با مطابقت کمی و کیفی به لحاظ ارزش و مشخصات کالای وارده با اسناد ارائه شده مطابق با ثبت سفارش (درخصوص اعتبارات اسنادی علاوه بر موارد مذکور تطابق با شرایط مندرج در اعتبار اسنادی)، ظرف مهلت مقرر در بخش اول مجموعه مقررات ارزی با رعایت سایر مقررات بلامانع خواهد بود. در مواردی که واردکننده در مهلت‌های مقرر اعطایی نسبت به ارائه اسناد حمل و پروانه گمرکی حاکی از ورود و ترخیص کالا اقدام ننماید، مؤسسه اعتباری موظف است ضمن ضبط وثیقه مأخوذه (موضوع ذیل بندهای ۹ و ۱۴) قسمت کلیات اول مجموعه مقررات ارزی، مراتب را وفق مفاد این مجموعه پیگیری نماید.

تبصره ۱- درخصوص پروانه های سبز گمرکی که تاریخ آنها قبل از اجرایی شدن نسخه الکترونیکی آن (۱۳۹۴/۰۴/۲۹) می باشد، رفع تعهد ارزی با اخذ اصل پروانه سبز گمرکی ممهور به «مهر قابل توجه بانک» حاکی از ورود و ترخیص کالا و مطابقت مندرجات روی و ظهر پروانه مزبور با شرایط ثبت سفارش و اسناد حمل مربوطه (درخصوص اعتبارات اسنادی علاوه بر موارد مذکور تطابق با شرایط مندرج در اعتبار اسنادی)، با رعایت سایر مقررات بلامانع خواهد بود. لازم است پس از ممهور نمودن اصل پروانه و یا اصل گواهی مدلول سند گمرکی مأخوذه، به مهر شعبه/ واحد ارزی ذیربط، تصویری خوانا از روی و ظهر آن تهیه و در سوابق مربوط ضبط گردد.

تبصره ۲- درخصوص آن دسته از پروانه های سبز گمرکی صادره قبل از تاریخ ۱۳۹۴/۰۴/۲۹ که فاقد اطلاعات کامل در سامانه پرتال ارزی می باشند، آن مؤسسه اعتباری می بایست جهت احراز اصالت پروانه های مذکور مراتب را از گمرکات اجرایی استعلام نماید.

تبصره ۳- در صورتیکه اصل پروانه سبز گمرکی ارائه شده فاقد مهر قابل توجه بانک باشد، مشروط بر اینکه از سایر مفاد پروانه منجمله مهر درب خروج، ورود و ترخیص کالا و همچنین مطابقت مندرجات آن با شرایط ثبت سفارش و اسناد حمل مربوطه (درخصوص اعتبارات اسنادی علاوه بر موارد مذکور تطابق با شرایط مندرج در اعتبار اسنادی)، توسط آن مؤسسه اعتباری احراز گردد، رفع تعهد ارزی با رعایت سایر مقررات بلامانع خواهد بود.

تبصره ۴- ضمن تاکید بر این مهم که در صورت عدم ارائه پروانه گمرکی در مهلت مقرر بایستی مراتب به سازمان تعزیرات حکومتی جهت اقدامات لازم منعکس گردد، در این خصوص در صورت وصول پروانه پس از مهلت مقرر با تأیید بخش حقوقی آن بانک، نسبت به بررسی ایفای تعهد ارزی اقدام لازم صورت پذیرد.

تبصره ۵- در مواردی که تامین ارز اعتبار/برات اسنادی و یا حواله ارزی، جهت کالاهای وارداتی ازمحل منابع بانک مرکزی، حساب ذخیره ارزی و یا صندوق توسعه ملی بوده و بطور خاص مدت زمان دیگری برای مهلت ارائه پروانه ترخیص کالا از گمرک در نظر گرفته شده باشد، ملاک عمل صرفاً مفاد بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوطه خواهد بود.

۱-۲ - در صورت ارائه اصل پته مسافرتی بصورت تجاری کمتر از ۲۰۰۰ دلار یا معادل آن به سایر ارزها (مورد تایید گمرک جمهوری اسلامی ایران)، حاوی وزن، تعداد، ارزش و نوع کالا و احراز تطابق کامل مفاد آن به لحاظ کمی و کیفی مطابق با ثبت سفارش (درخصوص اعتبارات اسنادی علاوه بر موارد مذکور تطابق با شرایط مندرج در اعتبار اسنادی) و اسناد حمل مربوطه، رفع تعهد ارزی با رعایت سایر مقررات بلامانع خواهد بود.

۳-۱- مرجوع شدن کالا به منزله عدم ورود کالا به کشور تلقی و رفع تعهد ارزی منوط به ورود مجدد کالا بصورت بدون انتقال ارز طبق بند ۲ ماده ۳۸ آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات با اخذ تاییدیه وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت ایران) و ارائه اصل پروانه گمرکی مربوطه و یا برگشت عین ارز به میزان ارزش کالای مرجوعی مطابق مفاد این مجموعه خواهد بود. در صورت عدم بازگشت ارز ضمن ضبط وثیقه مأخوذه موضوع ذیل بندهای (۹ و ۱۴) قسمت کلیات بخش اول مجموعه مقررات ارزی، می‌بایست مراتب بلحاظ خروج غیر قانونی ارز از طریق بخش حقوقی مؤسسه اعتباری پیگیری شود.

۴-۱- ارائه پروانه ورود موقت جهت تسویه تعهد ارزی به جای پروانه گمرکی حاکی از ترخیص قطعی کالا قابل قبول نبوده و صرفاً بابت ثبت سفارشات ورود موقت و یا مواردیکه حسب بخشنامه شماره ۰۰/۲۵۹۶۸۹ مورخ ۱۴۰۰/۹/۸ (پیوست شماره ۱) از محل منابع ارزی واردکننده با انجام ثبت آماری وارد و یا پیشتر در چارچوب مفاد بخشنامه شماره ۹۷/۱۵۲۴۳ مورخ ۱۳۹۷/۱/۲۵ از محل ارزهای تعریف شده (از محل ارز صادرات و حساب واردکننده) وارد شده اند، قابل پذیرش خواهد بود. در ارتباط با موارد اقدام شده براساس بخشنامه اخیرالذکر علاوه بر اخذ پروانه ورود موقت، ارائه تاییدیه گمرک ذیربط مبنی بر انجام صادرات از محل پروانه مذکور حداقل به میزان ارز تامینی الزامی خواهد بود. رفع تعهد صادراتی به میزان ارز تامینی، الزامی خواهد بود.

۵-۱- رفع تعهد ارزی از بخش خدماتی اعتبار/برات اسنادی و یا حواله ارزی منوط به ارائه اصل صورتحسابهای قطعی انجام کار و ارائه تاییدیه کارفرما (بالاترین مقام سازمان یا هیأت مدیره شرکت) مبنی بر انجام خدمت پس از کسر مالیات متعلقه و سایر کسورات قانونی با رعایت سایر مقررات بلامانع بوده و در غیر اینصورت رفع تعهد ارزی منوط به برگشت عین ارز (وفق ترتیبات مقرر این مجموعه) خواهد بود.

۶-۱- در مورد کالاها و تجهیزاتی که با رعایت مقررات مربوطه تماماً یا بخشی از آن توسط سازنده داخلی (ساخت داخل) تامین می‌گردد، با توجه به فقدان گواهی مبدأ، بارنامه و عدم صدور پروانه گمرکی، ارائه اسناد ذیل جهت رفع تعهد ارزی الزامی می‌باشد:

الف-سیاهه تجاری

ب-لیست بسته‌بندی

ج-قبض انبار و یا صورتمجلس تحویل کالا (بجای بارنامه) که مبین تحویل کالا به انبار خریدار بوده و به امضاء نمایندگان خریدار و فروشنده رسیده باشد.

د-گواهی بازرسی

۷-۱- چنانچه در پیش فاکتور فروش کالا به ارسال کالای مجانی اشاره شود و توسط سازمان توسعه تجارت ایران تایید شده و نیز کالای مجانی علاوه بر اصل کالا در اوراق ثبت سفارش به صراحت قیدگردد، واردکنندگان می‌بایست نسبت به اظهار کالا به گمرکات بر مبنای کالای موضوع پروفرما همراه با کالای مجانی اقدام نمایند و هرگونه مغایرت کمی و کیفی کالای مجانی نیز کسر تخلیه محسوب خواهد شد. سیستم بانکی کشور ملزم به وصول پروانه گمرکی ترخیص کل محموله (اصل کالا بعلاوه کالای مجانی) برای رفع تعهدات ارزی خواهد بود.

۸-۱- درمورد آن دسته از تعهدات ارزی ایفاء نشده واردکنندگان اعم از بخش دولتی یا خصوصی که بلحاظ عدم ارائه پروانه گمرکی/کسر تخلیه/بیش‌بودارزش کالا در این بانک سابقه پیگیری داشته و تحت تعقیب قانونی قرار گرفته‌اند، به هنگام تسویه تعهد (در صورت احراز شرایط رفع تعهد ارزی) بایستی مراتب را جهت اخذ نامه رفع سوء اثر (کان‌لم‌یکن نمودن) از سابقه تعقیبی به این بانک منعکس نمایند. بنابراین در اینگونه موارد صرف اعلام رفع تعهد از واردکنندگان توسط بانک عامل کفایت ننموده و لازم است با ذکر شماره و تاریخ نامه تعقیبی مراتب را به این بانک اعلام نمایند.

۹-۱- واردکنندگانی که نسبت به ورود تکنولوژی و دانش فنی از جمله در قالب محمل الکترونیکی شامل لوح فشرده، نرم‌افزار و ... اقدام به گشایش اعتبار/برات اسنادی و یا حواله ارزی نموده‌اند، موظف به ارائه پروانه گمرکی مطابق به ویژه به لحاظ ارزش ارزی پروانه گمرکی می‌باشند.

۹-۱-۱- در صورت عدم ارائه پروانه گمرکی مطابق، رفع تعهد ارزی بابت ورود نرم‌افزار (فاقد محمل الکترونیکی) و حق لیسانس مربوط (به صورت توانان و یا به تفکیک)، ضمن الزام به رعایت مفاد بند (۵-۱) فوق، منوط به ارائه تأییدیه از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مبنی بر نصب/به‌کارگیری نرم‌افزار وارده و نیز تطابق شرح و ارزش ارزی نرم‌افزار وارده و حق لیسانس مربوط با شرح و ارزش ارزی مندرج در ثبت خدمت مربوط امکان‌پذیر می‌باشد.

۱۰-۱- ارائه پروانه ترانزیت اعم از داخلی و یا خارجی جهت تسویه و احراز رفع تعهد ارزی ناشی از واردات کالا مورد قبول نمی‌باشد.

۱۱-۱- مواردی که کالای وارداتی به کشور قبل از انجام ترخیص قطعی از گمرک، به هر جهت امحا گردد؛ تعهد ارزی واردکننده بابت کالای مربوطه مرتفع نگردیده و در این راستا ملزم به رفع تعهد ارزی خواهد بود.

۱۲-۱- تا زمانی که از اعتبار/برات اسنادی و یا حواله ارزی، رفع تعهد ارزی کامل بعمل نیامده است از انتقال و جابجایی پرونده‌ها و سوابق مربوط به بایگانی راکد و یا امحاء آن اکیداً خودداری گردد.

۱۳-۱- رفع تعهد ارزی از اعتبار/برات اسنادی و حواله ارزی انجام شده بابت کرایه حمل، هزینه بازرسی و دموژ منوط به رفع تعهد ارزی از اسناد کالای وارداتی مربوطه می‌باشد.

۱۴-۱- در صورتیکه طبق شرایط ثبت سفارش، کالا بصورت وزنی خریداری شده باشد، مغایرت در تعداد موردی نداشته و اگر بصورت تعدادی خریداری شده باشد مغایرت در وزن موجب الزام به تعهد نخواهد بود.

۱۵-۱- در صورت فزونی ارزش پروانه گمرکی حاکی از ترخیص قطعی کالا، رفع تعهد ارزی به میزان ارزش اسناد حمل ارائه شده مرتبط با آن پروانه گمرکی، بلامانع می‌باشد. در همین ارتباط چنانچه فزونی ارزش کالاهای ترخیصی بیش از ۱۵ درصد مبلغ مندرج در اسناد حمل ارائه شده باشد، آن بانک مکلف است مراتب را به ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز و مرکز اطلاعات مالی وزارت امور اقتصادی و دارایی منعکس نماید.

۲- بررسی ورود کالا به سایر گمرکات و نیز کالاها و خدمات وارده به مناطق آزاد تجاری-صنعتی/ویژه اقتصادی و یا ترخیص شده از گمرکات آنها

۱-۲- با توجه به اینکه واردکننده می‌بایستی کالا را از طریق گمرکی که قبلاً در اوراق ثبت سفارش/خدمت، پیش بینی شده است وارد و ترخیص نماید، چنانچه با تغییر گمرک مقصد اختلاف ارزشی ناشی از مغایرت گمرک (اختلاف کرایه حمل داخلی) حادث گردد، واردکننده می‌بایست ضمن ارائه اصل پروانه گمرکی مطابق، به میزان اختلاف کرایه حمل حادث شده نسبت به برگشت عین ارز (وفق ترتیبات مقرر این مجموعه بالاخص بخش دوم) اقدام نماید.

تبصره: در مورد اعتبارات اسنادی مفتوحه از محل منابع بانک مرکزی/حساب ذخیره ارزی اختلاف کرایه حمل مورد بحث می‌بایست به همراه سود و ۱۲٪ جریمه و در مورد منابع صندوق توسعه ملی به همراه ۶٪ جریمه از زمان پرداخت وجه اسناد به فروشنده محاسبه و طبق بند "ج" این بخش اقدام گردد.

۲-۲- رفع تعهد ارزی از اعتبارات / بروات اسنادی و حواله‌های ارزی که کالاهای مربوطه به جای سرزمین اصلی از گمرکات مناطق آزاد تجاری و یا ویژه اقتصادی ترخیص و وارد سرزمین اصلی شده باشد، منوط به ارائه اصل پروانه گمرکی صادره توسط گمرکات مستقر در مناطق بنحویکه کلیه مفاد و مندرجات پروانه صرف نظر از تغییر گمرک ترخیص کننده مطابق با شرایط اعتبار و اسناد حمل باشد با رعایت سایر مقررات بلامانع خواهد بود.

تبصره: چنانچه مقصد کالای اعتبار/برات اسنادی و یا حواله، بدواً سرزمین اصلی بوده باشد، رفع تعهد ارزی صرفاً منوط به ارائه پروانه گمرکی و یا مدلول سند گمرکی مطابق بند "ب" بوده و گواهی‌های صادره از مناطق آزاد و ویژه اقتصادی مورد قبول نخواهد بود.

۳-۲- رفع تعهد ارزی از اعتبارات اسنادی، وصولی‌ها (بروات) اسنادی یا حواله‌های ارزی که بدواً مقصد کالای آنها مناطق آزاد تجاری-صنعتی و یا ویژه اقتصادی بوده باشد با ارائه پروانه گمرکی صادره از سوی گمرکات مستقر در مناطق یا گواهی الکترونیکی ورود کالا به مناطق آزاد تجاری-صنعتی و ویژه اقتصادی مطابق با شرایط ثبت سفارش/ثبت آماری و اسناد حمل مربوط به لحاظ کمی و کیفی (درخصوص اعتبارات اسنادی علاوه بر موارد مذکور تطابق با شرایط مندرج در اعتبار اسنادی) امکان‌پذیر خواهد بود.

تبصره (۱): رفع تعهد ارزی بابت تعهدات ارزی قبل از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۰۱ در صورتی امکان‌پذیر می‌باشد که تأمین ارز مربوط از محل ارز متقاضی بوده باشد. در غیر این صورت می‌بایست نسبت به استرداد ارز وفق مفاد بند (۱) از قسمت «د» این بخش اقدام نمایند.

تبصره (۲): در خصوص مواردیکه ثبت سفارش های کالایی صادره (سرزمین اصلی) طی سالهای ۱۳۹۹-۱۳۹۷ تامین ارز آن در چارچوب مقررات این بانک انجام و واردات آنها به مناطق آزاد تجاری صنعتی و ویژه اقتصادی صورت پذیرفته است، ضمن لزوم رعایت مفاد بند (۳-۲) همین قسمت، می بایست تأییدیه کتبی شورای عالی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی مبنی بر اینکه کالای مربوطه از ابتدا به مقصد مناطق بوده را ارائه نماید. ضمناً مواردی که بعد از تاریخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ تأمین ارز آن با نرخ ارز رسمی (معادل ۴۲۰۰۰ ریال به ازای هر دلار) صورت پذیرفته است؛ مشمول ضوابط اخیرالذکر نمی گردد و رفع تعهد ارزی با ارائه پروانه گمرکی مطابق با ثبت سفارش و اسناد حمل مربوط و حاکی از ورود قطعی کالا به سرزمین اصلی خواهد بود. در غیر اینصورت می بایست وفق مفاد بند (۱) از قسمت «د» این بخش نسبت به استرداد ارز اقدام نماید.

۴-۲- رفع تعهد ارزی اعتبار/برات اسنادی و یا حواله ارزی مربوط به واردات خدمت به مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی منوط به ارائه اصل صورتحسابهای قطعی انجام کار و ارائه تاییدیه کارفرما (بالاترین مقام سازمان یا هیأت مدیره شرکت) مبنی بر انجام خدمت پس از کسر هرگونه کسورات قانونی مترتب و نیز با ارائه تاییدیه مکتوب در سربرگ دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی با رعایت سایر مقررات بلامانع می باشد.

ج) نحوه رفع تعهد ارزی در موارد عدم ارائه پروانه مطابق (شامل عدم ورود کالا /کسرتخلیه/کسر ارزش و گران نمایی)

۱- گواهی مدلول سند گمرکی ورود کالا بابت عدم واردات کالا

در صورتی که واردکننده مراتب مفقودی و یا عدم دسترسی به اصل پروانه سبز گمرکی ورود کالا (در خصوص پروانه های سبز گمرکی صادره قبل از اجرائی شدن نسخه الکترونیکی) را اعلام نماید، بانک عامل می بایست ضمن در جریان قراردادن واردکننده به منظور مراجعه و ارائه مدارک لازم به گمرک مربوطه (تعهدنامه محضری، آگهی در روزنامه و ...) با گمرک ترخیص کننده کالا مکاتبه و ضمن تقاضای صدور گواهی مدلول سند گمرکی حاوی شماره اعتبار/برات اسنادی/حواله، ثبت سفارش، نام بانک و شعبه، ارزش ارزی و ریالی کالا، نوع، شماره تعرفه، تعداد و وزن کالا، شماره پروانه گمرکی (شماره پروانه گمرکی همان شماره ثبت اظهارنامه کوتاه می باشد) و در نهایت تایید مراتب ورود و ترخیص کالا از گمرک را استعلام نماید. بدیهی است در صورتیکه مفاد گواهی مدلول سند گمرکی با شرایط اعتباراسنادی/اطلاعات ثبت سفارش و اسناد حمل مربوطه مطابقت داشته باشد، رفع تعهد ارزی با رعایت سایر مقررات بلامانع خواهد بود.

۲- ارائه تاییدیه گمرک جمهوری اسلامی ایران بابت کسر تخلیه

چنانچه پروانه گمرکی ارائه شده دارای کسرتخلیه به لحاظ وزنی در مقایسه با ثبت سفارش و اسناد حمل ثبت شده باشد، حسب نظر گمرک جمهوری اسلامی ایران تلورانس های وزنی تا سقف اعلام شده در سامانه رفع تعهد ارزی لحاظ گردیده است، لذا هرگونه رفع کسرتخلیه بابت آنها فاقد موضوعیت می باشد. لیکن در مواردی که وزن خالص و ناخالص اظهاری در پروانه گمرکی با اسناد حمل ثبت شده مطابق بوده ولی کسر تخلیه بابت وزن ناخالص خروجی حادث شده باشد، با ارائه تاییدیه کتبی از سوی مرکز واردات/دفتر واردات

گمرک جمهوری اسلامی ایران یا درج تأییدیه توسط بالاترین مقام گمرکات اجرائی یا قائم مقام وی در ذیل پروانه گمرکی مبنی بر نبود کسرتخلیه یا اعلام میزان کسر تخلیه، رفع تعهد ارزی بابت بخش مورد تأیید امکان پذیر خواهد بود. ضمناً فهرست افراد حائز شرایط به منظور درج تأییدیه مذکور توسط اداره رسیدگی به تعهدات صادراتی و وارداتی این بانک در بخش اخبار سامانه رفع تعهد ارزی درج می‌گردد.

۳- ارائه گواهی اخذ خسارت از شرکت بیمه

۳-۱ در صورت بروز خسارت به کالا و ارائه گواهی پرداخت خسارت توسط شرکت بیمه یا گواهی بروز خسارت توسط گمرک یا سازمان بنادر و دریانوردی بابت جبران کسر تخلیه و یا بطور کلی عدم ورود کالا به علت بروز خسارت به کالا، رفع تعهد ارزی به میزان کالای خسارت دیده با رعایت موارد ذیل امکان پذیر می‌باشد: گواهی مذکور می‌بایست خطاب به بانک عامل و حاوی مشخصات کامل کالای کسری به لحاظ شرح، وزن، و تعداد کالای خسارت دیده، همچنین در خصوص گواهی اخذ خسارت از شرکت بیمه شامل مبلغ ریالی پرداخت شده با ذکر شماره چک یا شبا واریزی مربوطه نیز باشد.

تبصره ۱: در صورتی که تأمین ارز به نرخ کمتر از بالاترین نرخ حواله اعلامی بانک مرکزی (مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS)) صورت گرفته باشد، ملاک عمل جهت رفع تعهد ارزی، واریز مابه‌التفاوت ریالی روز تأمین ارز تا بالاترین نرخ حواله اعلامی بانک مرکزی در روز تأمین ارز به حساب شماره (۸۰۰۰۳۰۰۰۰۱۰۷۴۹۷) و شماره شبا (IR۹۳۰۱۰۰۰۰۸۰۰۰۳۰۰۰۰۱۰۷۴۹۷) نزد بانک مرکزی با عنوان «واریز مابه‌التفاوت روز تأمین تا ETS» این بانک می‌باشد. لذا در این ارتباط آگاهی لازم به واردکننده ارائه گردد تا نسبت به انعقاد قرارداد بیمه متناسب برای پوشش و اخذ خسارت به شرح فوق اقدام گردد.

تبصره ۲: در خصوص موارد تأمین ارز شده قبل از سال ۱۳۹۷ وفق مقررات وقت اقدام گردد.
تبصره ۳: در صورت عدم پوشش کامل معادل ارزی مبلغ ریالی خسارت (کمتر از مبلغ تعهد با لحاظ نمودن نرخ تأمین ارز) می‌بایست وفق مفاد بند (۱) از قسمت «د» همین مجموعه اقدام گردد.

۳-۲ در خصوص مواردی که ارز آنها از محل تسهیلات بانک مرکزی/ حساب ذخیره ارزی/ صندوق توسعه ملی تأمین گردیده است، خسارت دریافتی بابت کسر تخلیه ناشی از خسارت، می‌بایست تبدیل به ارز گردد و سپس به حساب بانک مرکزی (در صورتیکه در بخشنامه‌های مربوطه شرایط دیگری تعیین نشده باشد)/ حساب ذخیره ارزی/ صندوق توسعه ملی واریز گردد. در صورت عدم پوشش کامل خسارت (کمتر از مبلغ تعهد) مابقی به مفهوم عدم ورود کالا بوده و استرداد عین ارز می‌بایست وفق مفاد بند (۱) از قسمت «د» همین مجموعه صورت پذیرد.

۴- ورود کالای بدون انتقال ارز

۴-۱ ورود کالا از محل پروانه بدون انتقال ارز به منظور رفع تعهد ارزی و بمیزان تعهد ایجاد شده (بابت کالای کسری - ضایعات کالای وارداتی - مغایرت کالاهای وارداتی با کالای سفارش شده) مشروط به اخذ تاییدیه کتبی وزارت صنعت، معدن و تجارت (سازمان توسعه تجارت ایران) و ارائه پروانه گمرکی حاکی از ورود کالا طبق بند ۲ ماده ۳۸ آئین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات امکان‌پذیر خواهد بود.

۴-۲ در صورت درج عبارت بدون انتقال ارز در پروانه مرتبط با ثبت سفارش بانکی، مشروط بر اینکه علاوه بر شماره ثبت سفارش، سایر مشخصات مندرج در پروانه گمرکی مطابق با اسناد حمل و ثبت سفارش باشد، با اخذ تاییدیه گمرک مبنی بر دریافت حقوق ورودی و عدم وجود گران نمایی رفع تعهد ارزی بلامانع می‌باشد.

۵- تاییدیه مبین متروکه شدن کالا

۵-۱- در صورتی که کالای وارد شده به گمرک وفق مفاد ماده (۲۴) قانون امور گمرکی متروکه شود، ضمن الزام به رعایت مفاد بند (۱۱-۱) از قسمت «ب» بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی (در خصوص کالای امحا شده)، رفع تعهد ارزی با رعایت موارد ذیل امکان پذیر خواهد بود. ۵-۱-۱) برای اطمینان از ورود کالای مطابق با ثبت سفارش و اسناد حمل مربوطه، ارائه گواهی معتبر از گمرک که تایید کننده ورود و متروکه شدن کالا و همچنین شامل مشخصات کالا از جمله شماره ثبت سفارش، شرح و تعرفه، وزن و مقدار و ارزش ارزی استنباطی می باشد، الزامی است.

تبصره: شرح و کد تعرفه کالای (کد تعرفه کالای استنباطی گمرک) مندرج در گواهی گمرک باید با مندرجات ثبت سفارش و اسناد حمل مربوطه مطابق باشد.

۵-۱-۲) ارائه گواهی معتبر از سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی منضم به فاکتور/حواله فروش کالای متروکه، که شامل شماره کارت بازرگانی/شناسه ملی خریدار، نام خریدار، ارزش ریالی، تاریخ فروش، مشخصات کالا و تاییدیه ورود کالا به کشور می باشد، الزامی است. ۵-۱-۳) رفع تعهد ارزی به میزان کمینه معادل ارزش ارزی فاکتور/حواله کالای متروکه و ارزش ارزی استنباطی مندرج در گواهی گمرک و پس از لحاظ میزان کالای مندرج در فاکتور/حواله فروش نسبت به اسناد حمل مربوطه (جهت محاسبه کسر تخلیه) امکان پذیر است.

تبصره ۱: مبنای محاسبه معادل ارزش ارزی فاکتور/حواله فروش سازمان جمع آوری و فروش اموال تملیکی بیشینه «بالاترین نرخ فروش حواله سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در تاریخ فاکتور/حواله فروش کالا» و «نرخ تامین ارز» می باشد.

تبصره ۲: چنانچه کالای متروکه مجدداً به واردکننده واگذار شود، ارزش کالای مندرج در فاکتور فروش می بایست حداقل به میزان ۱۰٪ ارزش کالا باشد و سپس در فرایند رسیدگی لحاظ گردد.

۵-۲) کالای متروکه شده به میزان کمینه معادل ارزش (وفق بند ۳-۱-۵ فوق)؛ مشمول مقررات مابه التفاوت نرخ ارز نیز است. تاریخ مندرج در فاکتور/حواله فروش کالا به عنوان تاریخ ترخیص جهت تعیین شمولیت و محاسبه مابه التفاوت نرخ ارز مترتب قلمداد می شود.

۶- بیش بود ارزش کالا (گران نمایی)

۶-۱- متولی اعلام بیش بود ارزش کالا یا گران نمایی، دفتر تعیین ارزش گمرک ایران می باشد که با ارایه نامه از طرف دفتر مذکور اعلام خواهد گردید. در مواردی که گمرکات ترخیص کننده کالا به صورت مکتوب یا در شرح تجاری کالا رأساً اعلام بیش بود ارزش نمایند، موضوع بلحاظ اخذ تایید نهایی می بایست از دفتر تعیین ارزش گمرک ایران استعلام گردد. تا زمان دریافت تاییدیه مزبور مبنی بر عدم وجود بیش بود ارزش به میزان بیش بود اعلامی توسط گمرک به شرح فوق از آزاد سازی وثایق و رفع تعهد ارزی اجتناب گردد.

۶-۲- رفع تعهد ارزی از بابت بیش بود ارزش کالا در صورتیکه تاریخ واریز اسناد حمل قبل از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ باشد منوط به اجرای کامل مفاد بند (۲-۱) از قسمت "د" بوده و پس از تاریخ فوق صرفاً منوط به استرداد عین ارز طبق بند (۳-۱) از قسمت "د" از سوی واردکننده خواهد بود.

۷- کسر ارزش

در خصوص تعهدات ارزی که دارای کسر ارزش پروانه گمرکی می باشند، رفع تعهد ارزی منوط به استرداد عین ارز توسط واردکننده خواهد بود.

د) نحوه پیگیری تعهد ارزی

۱- برگشت و فروش ارز

۱-۱- چنانچه واردکننده موفق به ارائه اصل پروانه گمرکی/گواهی مدلول سند گمرکی و یا اسناد مقرر در مهلت تعیین شده نگردیده باشد و یا پروانه ارائه شده دارای کسر تخلیه، بیش بود ارزش (گران نمایی)، کسر ارزش و یا اختلاف ارزش ناشی از کرایه حمل داخلی به دلیل تغییر گمرک مقصد حادث گردد، در صورتیکه تاریخ واریز اسناد حمل قبل از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ باشد، آن بانک موظف است نسبت به فروش ارز به نرخ روز مراجعه واردکننده جهت تسویه تعهد ارائه پروانه سبز گمرکی مبادرت و سپس اقدام به بازخرید ارز از مشتری به نرخ روز

شماره: ۰۵/۲۳۷۹۲

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۱۵

واریز اسناد و صدور و ارسال اعلامیه خرید ارز طبق فرم نمونه پیوست شماره (۳) با تأکید به درج کد ۲۱ در فیلد مربوطه به منظور رفع تعهد واردات اقدام و بلافاصله عین ارز خریداری شده را نیز به حساب بانک مرکزی واریز و معادل ریالی آن را به نرخ روز واریز اسناد از این بانک دریافت نمایند.

۱-۲- برای آن دسته از موارد که علی‌رغم آنکه تاریخ واریز اسناد آن از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ به بعد بوده لیکن نرخ ارز، استثنائاً نرخهای متداول قبل از تاریخ مذکور از جمله شناور، صادراتی و... باشد، جهت رفع تعهد ارزی می‌بایست مطابق بند فوق انجام پذیرد.

۱-۳- درخصوص تعهدات ارزی ناشی از عدم ارائه پروانه گمرکی، بیش بود و یا کسر تخلیه کالاهای وارده که تاریخ حواله، واریز/ظهنویسی اسناد از ۱۳۸۱/۱/۱ به بعد باشد، رفع تعهد ارزی منوط به استرداد عین ارز توسط واردکننده خواهد بود.

تبصره: چنانچه در راستای ایفای تعهدات به شرح فوق نتیجه مطلوبی حاصل نگردد ضروری است آن بانک ضمن ضبط وثایق مأخوذه، نسبت به پیگیری موضوع از سازمان تعزیرات حکومتی اقدام نماید.

۱-۴- برگشت عین ارز/اخذ مابه‌التفاوت بلحاظ محل تامین ارز به شرح ذیل می باشد:

۱-۴-۱- چنانچه ارز مربوطه از محل ارز بانک مرکزی/ارز مرجع/ارز مبادله ای تامین شده باشد می بایستی نسبت به استرداد عین ارز به نرخ روز واریز اسناد (درمورد اعتبار/برات اسنادی دیداری، ریفاینانس و فاینانس)، تاریخ ظهنویسی اسناد (درمورد اعتبار/برات اسنادی مدتدار) و تاریخ انتقال وجه (درمورد حواله) به میزان تعهد ایفاء نشده توسط واردکننده و صدور اعلامیه خرید ارز طبق فرم نمونه پیوست شماره (۳) و ارسال یک نسخه از اصل آن به این بانک (موارد پیش از تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۹) و بعد از تاریخ اخیر الذکر با ثبت در سامانه رفع تعهد ارزی اقدام گردد.

تبصره: چنانچه نرخ ارز در روز واریز اسناد (درمورد اعتبار/برات اسنادی دیداری، ریفاینانس و فاینانس)، تاریخ ظهنویسی اسناد (درمورد اعتبار/برات اسنادی مدتدار) و تاریخ انتقال وجه (درمورد حواله)، بیشتر از نرخ ارز در روز مراجعه وارد کننده جهت تسویه تعهد باشد، مبنای محاسبه جهت پرداخت معادل ریالی به مشتری براساس نرخ ارز در روز مراجعه خواهد بود. چنانچه نرخ فروش ارز این بانک کمتر از نرخ کمینه تعریف شده باشد، ملاک عمل برای تسویه ریالی بابت استرداد ارز توسط واردکننده، نرخ فروش ارز بانک مرکزی به بانکهای عامل خواهد بود.

۱-۴-۲- در خصوص اعتبارات اسنادی گشایش شده، بروات اسنادی ثبت شده و حواله‌های ارزی صادره بعد از تاریخ ۱۳۹۷/۰۱/۲۲، چنانچه ارز مربوطه از محل "نظام یکپارچه معاملات ارزی (نیما)"، "سامانه معاملات الکترونیکی ارز"، "ارز حاصل از صادرات خود /دیگران" و "سپرده دیگران (منابع ارزی دیگران)" تامین گردیده باشد، در صورت عدم ایفای تعهد ارزی توسط متقاضی، رفع تعهد ارزی (صرفاً تعهد ارائه پروانه گمرکی) منوط به استرداد ارز به بانک مرکزی (با هماهنگی ادارات عملیات ارزی و خزانه داری ارزی) خواهد بود. معادل ریالی ارز برگشت داده شده به این بانک به نرخ کمینه بین نرخ های "فروش اولیه" منوط به درج در سامانه مربوط، خرید "حواله" مترتب بر نوع نرخ ارز تامین شده مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) در روز معامله عودت فی مابین واردکننده با موسسه اعتباری و نرخ فروش "حواله" مندرج در سامانه معاملات الکترونیکی ارز (ETS) مترتب بر نوع نرخ ارز تامین شده در روز تامین ارز خواهد بود.

تبصره: در صورت لزوم نوع نرخ ارز مترتب حسب مورد تعیین و جداگانه ابلاغ خواهد شد.

۵-۱- رفع تعهد ارزی از اعتبارات/بروات اسنادی و حواله های ارزی انجام شده از محل حساب ذخیره ارزی/صندوق توسعه ملی چنانچه بعلت عدم حمل/کسرتخلیه/بیش بود ارزش کالاهای وارداتی پروانه گمرکی ارائه نگردد و یا به لحاظ تغییر گمرک مقصد اختلاف ارزش (اختلاف کرایه حمل داخلی) ایجاد شود، به میزان تعهد ارزی ایفاء نشده مرتبط با موارد فوق، از تاریخ معامله اسناد/پرداخت وجه (هر کدام مقدم باشد) تا روز تسویه ازسوی متقاضی (حداکثر تا مهلت تعیین شده برای ارائه پروانه سبز گمرکی بارعایت بخشنامه ها و مقررات موضوعه) جریمه ای بمیزان ۱۲٪ و بابت صندوق توسعه ملی ۶٪ تعلق می گیرد که می بایست از مشتری اخذ و به همراه اصل و سود دوره مربوطه بصورت عین ارز تماماً به حساب بانک مرکزی (در صورتیکه در بخشنامه های مربوطه شرایط دیگری تعیین نشده باشد)/حساب ذخیره ارزی/صندوق توسعه ملی واریز شود. در صورت استنکاف متقاضی از پرداخت وجه مورد بحث (در مدت یادشده) آن بانک می بایست کل دیون مشتری را از منابع ارزی خود تادیه نموده و از مبالغ مورد نظر سهمی به مؤسسه اعتباری تعلق نمی گیرد.

۶-۱- در مواردیکه تامین ارز از محل سپرده ارزی متقاضی و بعد از تاریخ ۱۳۹۷/۱/۲۲ صورت گرفته باشد، در صورت عدم ایفای تعهد توسط متقاضی، رفع تعهد ارزی منوط به دریافت مابه التفاوت نرخ خرید ارز حواله (TT) مندرج در سامانه (ETS) در تاریخ تامین ارز تا نرخ فروش ارز حواله (TT) مندرج در سامانه (ETS) در روز مراجعه جهت تسویه خواهد بود. در ارتباط با مواردی که نرخ ارز کاهش یافته، آن بانک بایستی نسبت به اخذ مابه التفاوت خرید و فروش ارز در سامانه مذکور به نرخ حواله (TT) مندرج در سامانه (ETS) روز مراجعه مبادرت نموده و بلافاصله نسبت به واریز مبالغ مربوطه به حساب شماره (۸۰۰۰۳۰۰۰۰۱۰۶۰۴۴) نزد بانک مرکزی ج.ا.ا اقدام نماید.

۱-۶-۱- در مواردیکه تامین ارز بابت واردات از محل سهم شرکت نفت از ارزش نفت (نفت خام، میعانات گازی و خالص گاز طبیعی) صادراتی یا در چهارچوب قوانین مربوط (از جمله قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، قوانین بودجه سنواتی، قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی و ...) ضمن انجام ثبت سفارش از محل سپرده متقاضی یا دیگران (منابع ارزی خود یا دیگران) صورت می گیرد، در صورت عدم ایفای تعهد، متقاضی باید نسبت به استرداد عین ارز تامین شده به این بانک (در چهارچوب بند ۲-۴-۱) فوق و تبصره ذیل آن و یا به شرکت نفت (بابت مواردیکه تامین ارز برای واردات از محل سهم شرکت نفت انجام شده است) منوط به آنکه در قراردادهای منعقد فی مابین شرکت نفت و متقاضی الزام به استرداد عین ارز به دلیل عدم اجرای تعهد ناشی از قرارداد پیش بینی شده باشد، ضمن ارائه تاییدیه استرداد عین ارز از وزیر/معاون وزیر نفت اقدام نماید. در غیر اینصورت، مؤسسه اعتباری محق است نسبت به اجرا گذاشتن و انجام اقدامات قانونی و حقوقی لازم و حسب مورد تملک وثایق و تضامین مأخوذه و همچنین تعقیب قانونی متقاضی به منظور استرداد عین ارز مربوط و اخذ کلیه خسارت و هزینه های مربوط اقدام کند.

۲- انعکاس موضوع تعهد ارزی (شامل عدم ارائه اسناد حمل، عدم ارائه پروانه گمرکی ورود کالا، کسرتخلیه، کسر ارزش و بیش بود ارزش):

در صورتیکه واردکننده طبق موارد مندرج در بخشنامه و ظرف مهلت های مقرر اقدامی جهت رفع تعهد ارزی به عمل نیاورده باشد می بایست به شرح ذیل اقدام گردد:

۱-۲- در خصوص تعهدات ارزی قبل از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ آن بانک کماکان مکلف است ضمن در جریان قراردادن واردکننده از موضوع عدم ایفاء تعهد ارزی، اطلاعات لازم مطابق فرم نمونه پیوست شماره (۴) همراه با یک نسخه از تصاویر اعلامیه فروش ارز صادره و فرم تعهدنامه مأخوذه (فرم نمونه پیوست شماره ۷) را به این بانک اعلام و ارسال نمایند.

۲-۲- با عنایت به سیاست تک‌نرخی ارز از سال ۱۳۸۱، بانک گشاینده اعتبار/برات اسنادی/حواله مکلف است درخصوص تعهدات ارزی پس از تاریخ ۱۳۸۱/۱/۱ تا تاریخ ۱۳۹۴/۴/۲۹ ضمن ارسال فرم تکمیل شده پیوست شماره (۴) به این بانک (موارد بعد از تاریخ اخیر الذکر با درج در سامانه رفع تعهد ارزی)، مراتب را توسط بخش حقوقی آن بانک رأساً از طریق مراجع ذیصلاح (سازمان تعزیرات حکومتی استان) پیگیری و ضمن ثبت در سامانه رفع تعهد ارزی نسبت به تعقیب قضائی متعهدین ارزی اقدام و پس از حصول نتیجه این بانک را مطلع نمایند.

۲-۳- ضمن جلب توجه و اجرای مفاد قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز (تبصره ۷ ذیل بند (ح) ماده ۲ مکرر) چنانچه در بررسی تعهدات ارزی ایفاء نشده اشخاص حقیقی و حقوقی که به استناد ماده ۱۰ قانون تعزیرات حکومتی از مصادیق تخلف از ضوابط و مقررات دولت محسوب می‌گردد، مواردی همچون میزان تخلف ارزی، علت تخلف، تعداد تخلف، شرایط تخلف، میزان آثار سوء تخلف، سوابق و هویت متخلف و ملاحظه سایر قرائن، طناً ارتکاب جرم اشخاص مزبور را برای آن مؤسسه اعتباری ایجاد نماید، لازم است ضمن انعکاس موضوع به سازمان تعزیرات حکومتی وفق بند ۲-۲- از قسمت (د) بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی، رأساً نسبت به تعقیب کیفری متعهدین ارزی مذکور اقدام نمایند.

۲-۴- در صورت صدور رأی قطعی از سوی سازمان تعزیرات حکومتی و یا سایر مراجع قضایی مبنی بر برائت واردکننده، پیگیری تعهد ارزی فاقد موضوعیت خواهد بود. در صورت صدور قرار منع تعقیب و قطعیت آن، رفع تعهد منوط به تایید بخش حقوقی آن بانک / مؤسسه اعتباری مبنی بر طی کلیه مراحل دادرسی خواهد بود.

۳- آزاد سازی وثایق

۳-۱- در صورت ایفاء تعهدات ارزی مربوط به ارائه سند ترخیص مطابق مؤسسه اعتباری می‌بایست نسبت به آزاد سازی وثایق (موضوع بندهای ۹ و ۱۴ قسمت کلیات بخش اول مجموعه مقررات ارزی) به نسبت تعهدات ارزی ایفاء شده با در نظر گرفتن مهلت‌های مربوطه اقدام نماید.

۳-۲- در صورت عدم ایفاء تعهد ارزی مؤسسه اعتباری موظف است پس از اتمام مهلت‌های مربوطه نسبت به ضبط وثایق (در صورت عدم نقدی بودن وثایق نسبت به نقد نمودن و ضبط) اقدام نموده و پس از یکسال به حساب بانک مرکزی (شماره ۸۰۰۳۰۰۰۰۱۰۲۶۶۲ شماره شبا ۸۰۰۳۰۰۰۰۱۰۲۶۶۲ IRV۶۰۱۰۰۰۰۸۰۰۳۰۰۰۰۱۰۲۶۶۲ به نام اداره رسیدگی به تعهدات صادراتی و وارداتی - ودایع تضمین پروانه سبز گمرکی ایفاء تعهد ترخیص نزد اداره عملیات ریالی) واریز نماید.

۳-۳- با توجه به الزامات مفاد بندهای (۹) و (۱۴) از قسمت کلیات بخش اول مجموعه مقررات ارزی درخصوص اخذ تعهدنامه و اخذ وثایق به منظور ایفاء تعهدات ارزی مربوط به ارائه سند ترخیص مطابق، چنانچه از زمان ضبط وثایق توسط آن بانک تا زمان اعاده کامل ارز از سوی واردکننده کالا، کمتر از یکسال سپری شده باشد، وجوه مزبور صرفاً در حساب‌های مؤسسه اعتباری بلوکه می‌گردد و پس از ایفاء تعهد به متقاضی عودت می‌گردد. لیکن در صورت عدم ایفاء تعهدات ارزی ظرف مهلت یکسال مورد اشاره، استرداد مبلغ جریمه مأخوذه موضوعیت ندارد و آن بانک مکلف است علاوه بر ضبط وجه التزام و واریز به حساب مربوطه نزد این بانک، اقدام حقوقی لازم جهت اعاده ارز دریافتی به سیستم بانکی را نیز معمول نماید.

تبصره: درخصوص مواردیکه وفق مفاد بند (۶) از قسمت «ج» بخش هفتم مجموعه مقررات ارزی، پس از اعلام ظن بیش بود ارزش (گران نمایی) توسط گمرکات اجرائی، آن بانک اقدام به اخذ تاییدیه از دفتر ارزش گمرک نموده است، در صورت کان لم یکن شدن بیش بود اعلامی توسط دفتر مذکور فارغ از مهلت یکساله اعلامی به شرح فوق، آزادسازی وثیقه مربوطه بلامانع می‌باشد.

۴- مصالحه ریالی با متعهدین ارزی ناشی از واردات کالا

(شامل عدم ارائه پروانه گمرکی - کسر تخلیه - بیش بود ارزش کالا)

به منظور تسهیل در امر تسویه تعهدات ارزی معوقه واردکنندگان کالا و باستناد مصوبه هیأت محترم وزیران، چگونگی موضوع انجام مصالحه ریالی و ضوابط آن به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

۴-۱- اطلاعات مورد نیاز جهت انجام مصالحه

بانک عامل می‌بایست ضمن اخذ و ارسال درخواست کتبی واردکنندگان کالا (اعم از خصوصی و دولتی) مبنی بر تمایل به انجام مصالحه ریالی، اطلاعات درخواستی مطابق فرم نمونه پیوست شماره (۵) را برای هر فقره به این بانک اعلام و ارسال نمایند:

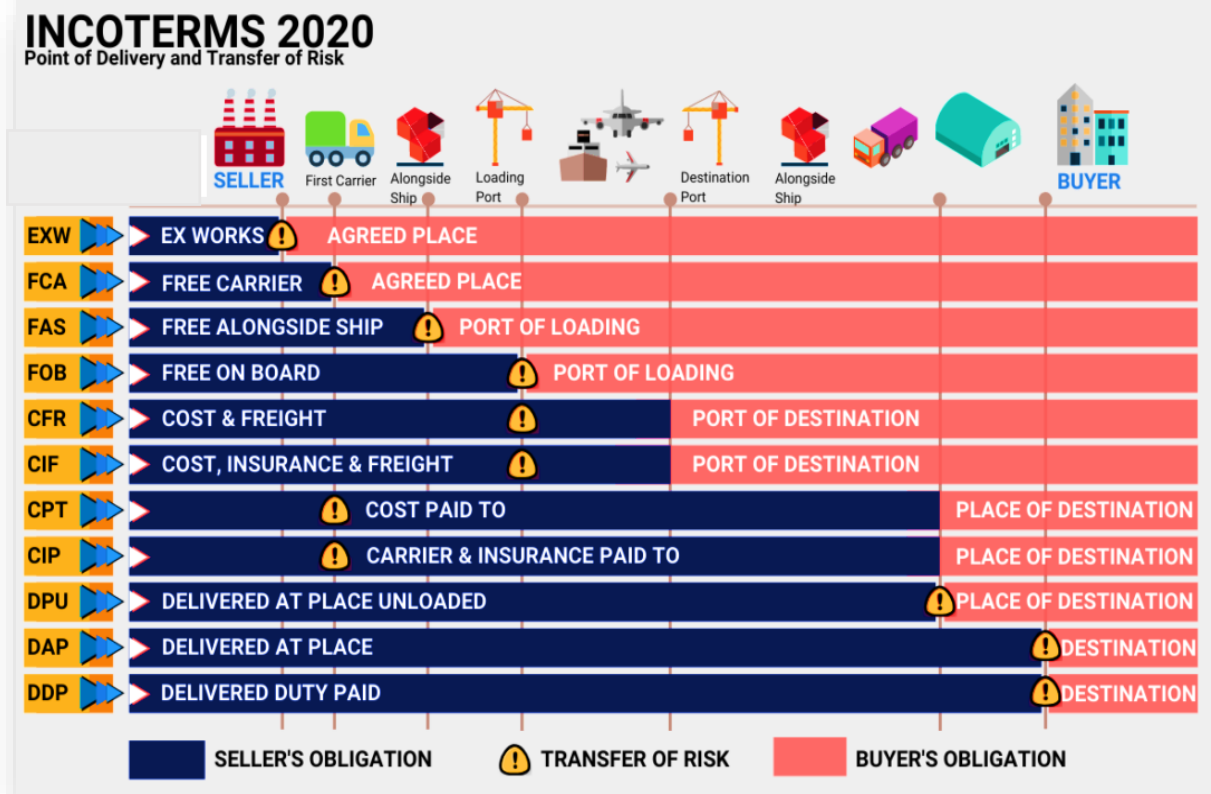
۴-۲- چارچوب اجرائی مصالحه ریالی

تعهدات ارزی ایفاء نشده بخش خصوصی ناشی از عدم ارائه پروانه گمرکی ورود کالا، کسر تخلیه، بیش بود ارزش کالا که تاریخ واریز اسناد آنها از تاریخ شروع برقراری محدودیت ارزی (۵۷/۸/۲۳) لغایت ۱۳۷۷ باشد طبق جدول ضمیمه پیوست شماره (۶) و تعهدات ارزی ایفاء نشده بخش دولتی (وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکتها و مؤسسات دولتی صرفنظر از سال ایجاد تعهد ارزی) و همچنین میزان تعهد براساس پیشنهادات موردی که توسط کمیته ویژه تسویه تعهدات ارزی دستگاههای اجرائی مستقر در این بانک ارائه خواهدگردید، مشمول طرح مصالحه ریالی قرار خواهند گرفت.

۴-۳- نحوه انجام مصالحه

۴-۳-۱- بررسی و اقدام بر روی کلیه درخواستهای مصالحه پس از ارسال اطلاعات به این بانک همراه با دریافت مدارک و اطلاعات لازم و با تعیین و اعلام مبلغ مورد مصالحه به اداره دعاوی حقوقی این بانک انجام می‌پذیرد.

۴-۳-۲- چنانچه از بابت تعهدات ارزی کمتر از ده هزار دلار (مشمول بخشودگی طبق جدول) نیز درخواستی به آن بانک واصل گردد مراتب می‌بایست جهت انجام سایر اقدامات و اخذ تاییدیه نهایی به این بانک منعکس گردد.

اینکوترمز ۲۰۲۰

تهیه: دکتر کریم رسولی

اینکوترمز چیست ؟

تاریخچه‌ی اینکوترمز

ملت‌ها از دیرباز به انجام مبادلات برون مرزی تمایل داشته و در این رهگذر افزون به تامین نیازها و دستیابی به کالاها و خدماتی که در سایر نقاط جهان تولید و عرضه شده، روند توسعه اقتصادی کشورهايشان را نیز سرعت بخشیده‌اند، در این فرایند معاملات بین‌المللی یکی از هدف‌های خریدار و فروشنده این است که این عمل بدرستی، بدون روبه رو شدن با خطر، خسارت، روابط و چارچوب دوستانه و احترام آمیز انجام شود از سوی دیگر بدلیل فاصله‌ای زیاد بین طرفین داد و ستد و اینکه کالاها باید مسیر طولانی را طی کنند، خطرات و دشواری‌های زیادی را به همراه دارد که ممکن است زمینه ساز اختلاف تجاری و تیره شدن روابط تجاری در طرفین داد و ستد گردد بر همین مبنا در این چارچوب برای جلوگیری از بوجود آمدن این مشکلات و به منظور بهبود و ایجاد یک محیط آرام و سالم و شفاف برای توسعه مبادلات برون مرزی بین ملت‌ها اتاق بازرگانی بین‌المللی اولین بار در سال ۱۹۳۶ میلادی مجموعه از روش‌ها، استانداردها، اصطلاحات بازرگانی بین‌المللی را که به Incoterms معروف است تدوین و در اختیار دولت‌ها قرار داده است.

اصطلاحات بازرگانی بین‌المللی به عنوان قواعد رسمی ICC (اتاق بازرگانی بین‌المللی) جهت تفسیر اصطلاحات تجاری تدوین شده است تا بازرگانی بین‌الملل یا تجارت بین‌الملل را در بین کشورهای دنیا تسهیل نماید. در این قواعد با قوانینی که برای اولین بار در سال ۱۹۳۶ میلادی توسط ICC تدوین شد به جهت همگام شدن با تحولات تجاری بین‌المللی به طور منظم با شرایط روز تطبیق داده شده است که این امر باعث شده تجدید نظرهایی در این اصطلاحات در سال‌های ۵۳، ۶۷، ۸۰، ۹۰، ۲۰۰۰، ۲۰۱۰، ۲۰۲۰ میلادی انجام پذیرفته است که همانطور پیداست آخرین ویرایش آن Incoterms 2020 میلادی می باشد که طبق مندرجات آن این اصطلاحات در این ویرایش به ۴ گروه زیر تقسیم بندی شده اند که هر گروه را متناسب با مفهوم و منحنی آن با یک حرف انگلیسی

نامگذاری نموده اند. در این طبقه بندی الزامیست که باید در هنگام استفاده از این اصطلاحات از این نکات تبعیت نمود.

✓ جابجایی بین این گروه‌ها به هیچ عنوان امکان پذیر نمی باشد.

✓ جابجایی بین اصطلاحاتی که در این گروه‌ها جای می گیرند نیز امکان پذیر نمی باشد.

مهم ترین اهداف اینکوترمز

- رفع نگرانی از اینکه قوانین هر یک از کشورهای دو طرف قرارداد مستقلاً بر قرارداد فی مابین حاکم باشد.
- رفع مشکلات احتمالی ناشی از فقدان توضیحات کافی و تعاریف واحد در بیان مسئولیت‌ها، وظایف و تعهدات هر یک از قوانین.
- جلوگیری از اختلافات ناشی از تفسیر و تعبیراتی که هر یک از کشورهای طرف به تنهایی می تواند اعمال کند.
- رشد اقتصادی
- ایجاد یک تفسیر واحد در تمام دنیا
- تسریع حمل و نقل بین المللی

چند اشتباه متداول

- ✓ اغلب اصطلاحات را با اصطلاحات حمل و نقل یکی فرض می کنند.
- ✓ تصور می کنند اینکوترمز ناظر بر تمام وظایفی است که طرفین ممکن است هایل باشند آن را در قرارداد بگنجانند.

در صورتی که این دو مورد و تصور آن در اذهان به این توصیف کاملاً اشتباه است، همانطور که اتاق بازرگانی بین‌المللی تأکید نموده است، اینکوترمز صرفاً به رابطه‌ی بین فروشنده و خریدار و تحت یک قرار داد خاص به اسم قرارداد فروش و آن هم در برخی زمینه‌های کاملاً مشخص محدود می‌شود. برای طرفین تجاری علاوه بر قرارداد فروش در سطح بین الملل که اینکوترمز به آن می‌پردازد، قراردادهای دیگری نظیر قرارداد حمل، قرارداد بیمه، قرارداد تأمین مالی نیز مورد نیاز است که هر کدام از این موارد قواعد و قوانین مربوط به خود را در سطح بین‌الملل دارا می‌باشند و اینکوترمز فقط و فقط در مورد قرارداد فروش بحث می‌کند و نه قراردادهای فوق.

هدف نهایی اینکوترمز: هر م را در طول مسیر حمل کالا بین طرفین تجاری مشخص، تدوین و تقسیم می‌کند.

تقسیم‌بندی چهارگانه **INCOTERMS** **2020**

F گروه دوم

E گروه اول

D گروه چهارم

C گروه سوم

گروه اول E ← **EX-WORKS** تحویل کالا از صادرکننده (فروشنده) به واردکننده (خریدار) در درب کارخانه یا انبار فروشنده.

گروه دوم F

- FCA (Free carrier)**: تحویل کالا در محل مقرر در کشور مبدا
- FAS (Free along side ship)**: تحویل کالا کنار کشتی یا روی اسکله در بندر مبدا
- FOB (Free on board)**: تحویل کالا روی عرشه کشتی در بندر مبدا

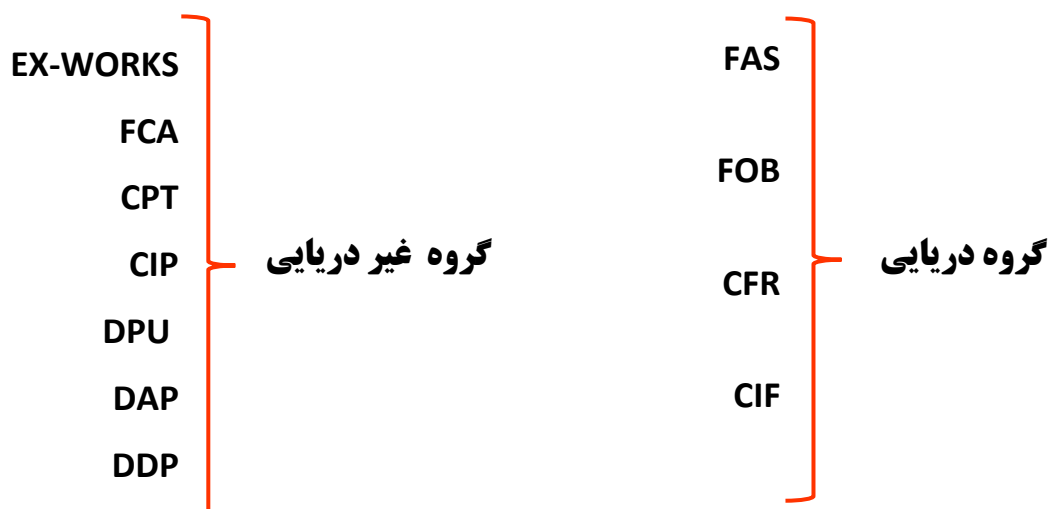
گروه سوم C

- CFR (Cost and freight)**: قیمت کالا و کرایه حمل تا بندر مقصد
- CIF (Cost and insurance and freight)**: قیمت کالا، بیمه و کرایه حمل تا بندر مقصد
- CPT (Carriage paid to.....)**: پرداخت کرایه حمل در مقصد تعیین شده
- CIP (Carriage insurance paid to..)**: پرداخت کرایه حمل و بیمه در مقصد تعیین شده

گروه چهارم D

- DAP (Delivery at Place)**: تحویل کالا در مکان تعیین شده روی وسیله حمل به خریدار (قبل از تخلیه کالا)
- DPU (Delivered place Unloaded)**: تحویل کالا در مقصد تعیین شده یا مکان تعیین شده به خریدار (بعد از تخلیه کالا)
- DDP (Delivered Duty Paid)**: تحویل کالا در درب انبار خریدار یا وارد کننده روی وسیله حمل بعد از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و ترخیص

تقسیم‌بندی دو گانه Incoterms 2020

نکته در گروه دریایی: زمانی که به تقسیم‌بندی دریایی اشاره می‌کنیم منظور این است که در این ۴ اصطلاح با توجه به ویرایش ۲۰۲۰ صفر تا صد حمل یعنی از مبدا تا مقصد از طریق حمل دریایی امکان پذیر می‌باشد و حمل خشکی (زمینی یا ریلی) در این گروه امکان پذیر نیست.

نکته در گروه غیر دریایی: در حمل غیر دریایی با توجه به آخرین ویرایش ۲۰۲۰ در اصطلاحات این دو گروه فقط صفر تا صد حمل بصورت دریایی امکان پذیر نیست وگرنه هر حمل دیگری از جمله حمل مرکب ، صفر تا صد حمل هوایی ، صفر تا صد حمل زمینی امکان پذیر است

گروه اول (گروه E)

توضیح اصطلاح EX-WORKS (تحویل کالا توسط صادر کننده به وارد کننده در درب کارخانه یا انبار فروشنده در کشور مبدا)

در این اصطلاح صادرکننده موظف است کالای موضوع قرارداد فروش را در درب کارخانه یا انبار خود به واردکننده یا خریدار یا نماینده حمل ایشان تحویل دهد. در اینجا، شرکت بازرسی در نقطه تحویل کالا درب کارخانه یا انبار فروشنده در کشور مبدا، کالا را مورد بازرسی قرار داده و پس از تایید، گواهی بازرسی را صادر خواهد کرد. به محض صدور گواهی بازرسی، هرم تجاری از فروشنده به خریدار انتقال خواهد یافت.

ضمناً خریدار یا واردکننده بعد از تحویل کالا از صادرکننده تمام هزینه‌ها و ریسک‌ها و مسئولیت‌ها را (هرم) در طول مسیر حمل تا مقصد تقبل می‌نماید. یعنی نقطه انتقال هرم در این اصطلاح درب کارخانه یا انبار فروشنده در کشور مبدا می‌باشد، حتی (هرم) بارگیری نیز در این اصطلاح بعهده‌ی واردکننده یا خریدار است.

در این اصطلاح تهیه مجوزهای صادراتی و هزینه‌های احتمالی صادرات در کشور مبدا بعهده خریدار می‌باشد (فقط و فقط در این اصطلاح است که مجوزهای صادراتی و هزینه‌های احتمالی صادرات بعهده‌ی خریدار می‌باشد در تمام اصطلاحات دیگر انجام این امر بعهده‌ی فروشنده و یا صادرکننده است).

انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی بعهده‌ی واردکننده یا خریدار می‌باشد و فروشنده در آن نقشی ندارد.

در اصطلاح EX-WORK عبارت‌ی تحت عنوان Loaded وجود دارد. یعنی اگر در اسناد بازرگانی یا commercial papers بجای EX-WORK عبارت EX-WORK Loaded ذکر شد به این معناست که هزینه، مسئولیت، ریسک (هرم) بارگیری یا loading در کارخانه یا انبار فروشنده از خریدار به فروشنده انتقال می‌یابد و اگر کالا در حین بارگیری دچار آسیب شود، مسئولیت آن با فروشنده خواهد بود.

گروه دوم (F)

توضیح اصطلاح FCA (تحويل کالا در محل مقرر در کشور مبدا بعد از بارگیری و انجام تشریفات صادراتی) در اصطلاح FCA صادرکننده یا فروشنده موظف است کالای موضوع قرار داد فروش را در محل مقرر که طبق توافق بین طرفین انتخاب شده است تحويل نماید. تمام (هرم) از لحظه جابجایی کالا در درب کارخانه یا انبار فروشنده تا لحظه تحويل در محل مقرر بعد از بارگیری بعهدی فروشنده یا صادرکننده است ولی از لحظه صدور گواهی بازرسی تمام هزینه‌ها و ریسک‌های موجود از فروشنده یا صادرکننده به خریدار انتقال می‌یابد و خریدار یا واردکننده موظف است (هرم) را تقبل نماید. در بین هزینه‌ها هزینه‌ی انعقاد قرارداد حمل و انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی بعهدی خریدار می‌باشد، صادرکننده نقشی در انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی در این اصطلاح ندارد.

نکته: در اصطلاح FCA محل مقرر تعیین شده هر نقطه‌ای در داخل کشور مبدا می‌تواند باشد از جمله درب کارخانه یا انبار صادرکننده حال سوال اینجاست که اگر محل تحويل کالا یا محل مقرر یا نقطه انتقال هرم همان درب کارخانه یا انبار فروشنده باشد پس تفاوت بین دو اصطلاح EX-WORK و FCA در چیست؟ تفاوت در اینجاست در صورتی که اصطلاح EX-WORK انتخاب شده باشد اجباراً بارگیری بعهدی واردکننده است مگر آن که عبارت Loaded به اصطلاح EX-WORK اضافه شده باشد. ولی اگر نقطه انتقال هرم FCA، درب کارخانه یا انبار صادرکننده در کشور مبدا باشد، در چنین حالتی هرم بارگیری اجباراً بعهدی فروشنده است بدون اینکه Loaded در این اصطلاح ذکر شود

نکته دوم این است که در اصطلاح EX-WORK درب کارخانه انجام تشریفات صادرات و هزینه‌های صادرات به عهده خریدار بوده و فروشنده در آن نقشی ندارد در صورتی که در FCA درب کارخانه انجام تشریفات گمرکی و پرداخت هزینه‌های گمرکی در صادرات به عهده فروشنده می‌باشد و خریدار در آن نقشی ندارد.

✓ **FAS** (تحويل کالا توسط صادرکننده به واردکننده در کنار کشتی یا روی اسکله در بندر کشور مبدا)

توضیح اصطلاح FAS

در این اصطلاح فروشنده موظف است کالای موضوع قرارداد فروش را روی اسکله یا کنار کشتی در بندر مبدا به واردکننده یا خریدار یا نماینده حمل ایشان تحويل نماید. تمام هرم از لحظه بارگیری (Loading) در درب کارخانه یا انبار فروشنده یا صادرکننده تا لحظه تحويل در کنار کشتی بعهده فروشنده یا صادرکننده است در نقطه تحويل روی اسکله یا کنار کشتی شرکت بازرسی کمیت و کیفیت کالا را مورد بررسی قرار میدهد و در صورت تایید گواهی بازرسی را صادر می نماید که بعد از صدور گواهی بازرسی عملاً هرم به خریدار انتقال پیدا خواهد کرد. هزینه انعقاد قرارداد حمل و انتخاب شرکت و حمل و نقل بین المللی بعهده ی خریدار می باشد ضمناً تهیه مجوزهای صادراتی و هزینه های احتمالی در این اصطلاح بعهده ی فروشنده یا صادرکننده است .

نکته : دوبه کاری

در اصطلاح FAS بحثی تحت عنوان دوبه کاری وجود دارد و آن به این دلیل است که ممکن است پیش بیاید که به هر دلیلی کشتی دقیقاً نتواند مماس بر ساحل یا اسکله و یا بارانداز باشد . در چنین حالتی فروشنده موظف است کالای موضوع قرارداد را با هرم خود از روی اسکله به کنار کشتی در داخل آب انتقال دهد تمام هرم این انتقال به عهده فروشنده است و به این عمل دوبه کاری گفته می شود.

***وسیله حملی که کالا را از اسکله تا کنار کشتی در شرایط دوبه کاری با آن حمل می کنند را Barge یا دوبه یا بارکش آبی می گویند.

FOB (تحویل کالا روی عرشه کشتی در بندر مبدا)

توضیح اصطلاح FOB

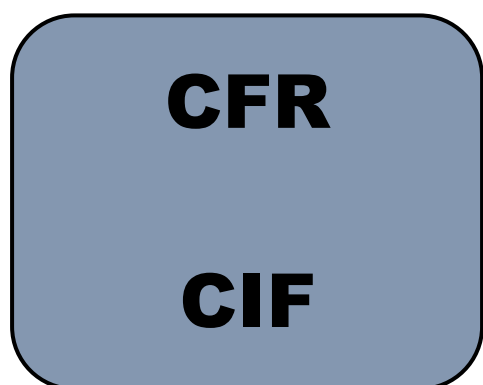
در این اصطلاح فروشنده موظف است کالای موضوع قرارداد فروش را روی عرشه کشتی به خریدار یا واردکننده یا نماینده حمل ایشان تحویل نماید. تمام هرم از مبدا تا لحظه تحویل روی عرشه کشتی بعهده‌ی صادرکننده یا فروشنده می‌باشد اما از لحظه‌ی تحویل و صدور گواهی بازرسی به بعد که روی عرشه کشتی انجام می‌شود، هرم از فروشنده به خریدار یا از صادرکننده به واردکننده انتقال می‌یابد. در ضمن در این اصطلاح نیز انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی و هزینه‌ی انعقاد قرار داد حمل و پرداخت کرایه حمل بعهده‌ی واردکننده یا خریدار می‌باشد و صادرکننده در این خصوص هیچ مسئولیتی را بعهده ندارد.

نکته : انتقال هرم در FOB در حالت عادی از نرده کشتی یا Ship Rail است. یعنی تا زمان عبور کالا از لبه‌ی کشتی هرم بعهده‌ی صادر کننده می‌باشد و بعد از عبور کالا از نرده کشتی انتقال هرم بستگی به دو عبارت ذیل دارد. دو عبارت Stow و Trime در اصطلاح FOB وجود دارند که اگر در اسناد بازرگانی بصورت FOB to Stowed ذکر گردید به این معناست که اولاً کالا، کالای قابل شمارش می‌باشد ثانیاً هرم چیدمان روی عرشه کشتی اجباراً بعهده‌ی صادرکننده می‌باشد و اگر اصطلاح FOB to Teimed در اسناد بازرگانی ذکر گردید به این معناست که اولاً کالا، کالای فله‌ای است و ضمناً هرم نظم بخشیدن روی عرشه کشتی نیز اجباراً بعهده‌ی فروشنده یا صادرکننده می‌باشد. در هر دو حالت فروشنده موظف است کالاهای موضوع قرارداد فروشه را آماده شده روی عرشه کشتی یعنی بعد از چیدمان در صورت قابل شمارش بودن (Stow) و بعد از نظم بخشیدن در صورت فله‌ایی بودن (Trime) به خریدار یا واردکننده تحویل نماید.

نکات کلیدی تمام اصطلاحات گروه E و F

- در تمامی اصطلاحات مربوط به این دو گروه کالای موضوع قرارداد فروش هنوز از کشور مبدا خارج نشده است که هرم از صادرکننده به واردکننده انتقال می‌یابد. عبارت دیگر، نقطه تحویل کالا و تحویل ریسک در کشور مبدا است.
- در تمامی اصطلاحات مربوط به دو گروه E و F انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی بعهده‌ی خریدار یا واردکننده می‌باشد و صادرکننده در انتخاب شرکت حمل و نقل هیچ‌گونه نقشی ندارد.
- در تمامی اصطلاحات این دو گروه، انتخاب و پرداخت هزینه بازرسی، توافقی است.
- در تمامی اصطلاحات این دو گروه بغیر از EX_WORKS انجام تشریفات گمرکی در مبدا (تشریفات صادراتی گمرک) برعهده فروشنده است اما در EX-Works تشریفات صادراتی گمرک در مبدا با پرداخت احتمالی عوارض صادراتی و هر نوع هزینه و عوارض گمرکی برعهده خریدار است فروشنده موظف است در اصطلاح EX-WORKS در تهیه اسناد بازرگانی کالای خریداری شده همکاری‌های لازم را با خریدار بعمل آورد.
- یکی از دلایل پراکندگی اصطلاحات این دو گروه در دایره اول این است که نقاط انتقال ریسک و تحویل کالا در قلمرو گمرکی کشور مبدا است.

گروه سوم (C)

حمل دریایی ←

حمل غیر دریایی ←

مقدمه

همانطور که قبلاً اشاره شد، نقطه تحویل ریسک و کالا در گروه های E و F مشترک است و ضمانت اجرایی انتقال هرم تجاری، صدور گواهی بازرسی توسط شرکت بازرسی پس از تایید کمیت و کیفیت محموله مورد نظر خواهد بود. اما در گروه سوم، نقطه انتقال هرم تجاری دو نقطه متفاوت است. نقطه تحویل ریسک و کالا در گروه سوم در مبدا است. اما کرایه حمل و هزینه های مربوط به محموله ها در این گروه تا مقصد به عهده فروشنده می باشد یکی دیگر از تفاوت های این گروه با گروه های E, F در انتخاب شرکت حمل و نقل بین المللی و پرداخت کرایه حمل و تمامی هزینه های مربوطه آن است که بعهدہ فروشنده خواهد بود و خریدار هیچ گونه نقشی در این مورد ندارد.

در اصطلاحات گروه C، درست است که انتخاب شرکت حمل و نقل بین المللی، پرداخت کرایه حمل و سایر هزینه ها تا مقصد تعیین شده کلاً بعهدہ فروشنده است، اما فروشنده ریسک حمل کالا از مبدا (جایی که کالا روی وسیله حمل بین المللی بارگیری و تشریفات گمرکی صادراتی آن انجام شده باشد) تا مقاصد تعیین شده را به هیچ عنوان قبول نخواهد کرد. بنابراین، ریسک حمل کالا در تمامی اصطلاحات گروه سوم تا مقاصد تعیین شده به عهده خود خریدار یا وارد کننده است. بنابراین، نقطه انتقال ریسک در اصطلاحات گروه سوم، نقطه ای است که کالای روی وسیله حمل بین المللی در مبدا بارگیری شده و تشریفات گمرکی صادراتی آن انجام شده است و بعد از آن شرکت بازرسی کالا را مورد بررسی قرار داده و پس از تایید کمیت و کیفیت کالا در نهایت گواهی بازرسی در مبدا را صادر میکند. که به معنی انتقال ریسک به خریدار است

نکته : در حمل دریایی با توجه به آخرین ویرایش اینکوترمز در سال ۲۰۲۰ دو اصطلاح CFR, CIF در گروه C حمل دریایی شناخته شده اند بنابراین در این دو اصطلاح صفر تا صد حمل یعنی از بندر مبدا تا بندر مقصد حمل یکسره بصورت دریایی امکان پذیر است در صورتی در دو اصطلاح دیگر گروه C (CPT, CIP) حمل بصورت صفر تا صد حمل زمینی یا هوایی یا ترکیبی از حمل های مختلف امکان پذیر می باشد .

CFR

توضیح اصطلاح CFR (قیمت کالا و کرایه حمل تا بندر مقصد)

در این اصطلاح قیمت کالا ، هزینه ها و کرایه حمل تا بندر مقصد به عهده فروشنده است اما فروشنده تحویل کالا را هنگامی به انجام میرساند که کالا در مبدا روی وسیله حمل بین المللی بارگیری نموده و هزینه های متعارف رساندن کالا تا بندر مقصد را پرداخت می نماید این اصطلاح مخصوص حمل دریایی بوده و از نسخه ۱۹۳۶ تحت C & F در اینکوترنز مطرح بوده است این اصطلاح در نسخه سال ۲۰۰۰ به CFR تغییر نام داد ولی همچنان بعضی تجار، بازرگانان و کارشناسان به اشتباه از واژه C & F استفاده می نمایند که بهتر است انجام نشود گاهی اوقات بعضی بازرگانان از جمله در کشور های شرقی از عبارت CNF برای اشاره به این اصطلاح استفاده می نمایند که باید از آن اجتناب شود .

در این اصطلاح فروشنده ریسک حمل کالا در مسیر بین امللی را تا بندر مقصد به عهده ندارد این ریسک به عهده خریدار است .

نکته : در این اصطلاح از مبدا تا بندر مقصد قبل از تخلیه کالا هزینه ها از جمله هزینه حمل و نقل به عهده فروشنده است ولی ریسک و مسئولیت طول دوره ی حمل همچنان بعهده ی خریدار می باشد.

توضیح دو عبارت Full liner ، Free out

دو عبارت فوق در اصطلاح CFR وجود دارند که دارای معنای زیر می باشند.

اگر اصطلاح CFR بصورت CFR Free out در اسناد بازرگانی ذکر شد در این حالت تفاوتی با اصطلاح CFR ندارد فقط جهت تاکید در اسناد ذکر می شود که منظور طرفین تجاری این است از عبارت Full liner استفاده نشده است اما اگر عبارت Full liner در اسناد به CFR اضافی شود یعنی به صورت CFR Full liner ذکر شود به معنای آن است که تخلیه کالا در مقصد به عهده فروشنده است و کالا در مقصد روی اسکله تخلیه شود و فروشنده باید هزینه تخلیه را بپردازد

توضیح اصطلاح CIF (قیمت کالا، بیمه و کرایه حمل تا بندر مقصد)

در این اصطلاح فروشنده کالا را بعد از بارگیری در مبدا به شرکت حمل بین المللی تحویل می دهد فروشنده موظف است کرایه حمل، حق بیمه و دیگر هزینه های متعارف تا بندر مقصد را پرداخت نماید باید دقت شود فروشنده صرفا موظف به پرداخت هزینه های مذکور است و تعهدی بابت ریسک و خطرات طول دوره حمل تا بندر مقصد را ندارد این اصطلاح ویژه حمل دریایی است و از ابتدای سال ۱۹۳۶ در اینکوترمز مطرح بوده است بنابراین تعهدات فروشنده در این اصطلاح همانند اصطلاح CFR است با این تفاوت که قرارداد بیمه با شرکت بیمه و پرداخت حق بیمه را نیز به عهده دارد.

چند نکته در مورد این اصطلاح و مبحث بیمه باید مورد توجه قرار گیرد :

✓ فروشنده موظف به تهیه کمترین پوشش بیمه ای (کلوز C) بود و خریدار در صورت تمایل با توجه به نوع کالا و حمل و نقل باید بیمه های تکمیلی را خریداری نموده یا بصورت صریح با فروشنده توافق نماید که پوشش های بهتر (کلوز A, B) را فراهم نماید .

✓ هرچند فروشنده بیمه نامه را تهیه و قرارداد آن را منعقد می نماید و مسئولیت بیمه نمودن کالا به عهده ایشان است لکن تعهدی در قبال آسیب دیدن کالا ندارد و در صورت آسیب دیدن کالا با ریسک های احتمالی خریدار خود باید از شرکت بیمه طلب خسارت نماید .

✓ قرارداد بیمه باید با یک شرکت داری شهرت خوب منعقد شده و ذینفع بیمه نامه مذکور باید خریدار یا فرد دیگری دارای منافع قابل بیمه باشد تا وی بتواند در صورت بروز خسارت از شرکت بیمه بابت جبران خسارت پیگیری نماید.

✓ بیمه نامه باید به ارز همانند قرارداد صادر شده باشد .

✓ مدت قرارداد پوشش بیمه باید از لحظه انتقال خطر (بعد از بارگیری کالا روی وسیله حمل در مبدا) تا زمان رسیدن کالا در مقصد مورد توافق باشد.

توضیح اصطلاح CPT (پرداخت کرایه حمل تا مقصد تعیین شده)

این اصطلاح به این معناست که فروشنده کالا را به حمل کننده ای که خود تعیین کرده است تحویل می دهد اما به علاوه باید هزینه لازم جهت حمل کالا تا مقصد تعیین شده را پردازد به عبارتی خریدار مسئولیت کلیه ریسک ها و خطرات متوجه کالا و هرگونه هزینه های دیگر آن (هزینه های غیر متعارف) پس از تحویل را تقبل نماید در این اصطلاح دو نقطه بحرانی وجود دارد :

- نقطه انتقال خطر
- نقطه انتقال هزینه از فروشنده به خریدار

نکته مهم تر اینکه اگر از حمل کنندگان متعددی برای حمل کالا به مقصد تعیین شده استفاده شود مسئولیت یا ریسک خطر متوجه کالا هنگامی منتقل میگردد که کالا به نخستین حمل کننده تحویل داده شود البته در صورتی که طرفین در قرارداد توافق نمایند، میتوانند خطر یا انتقال ریسک را به محلی بعد از محل تحویل به اولین متصدی حمل تغییر داد این موضوع باید صریحا در قرارداد گنجانده شود از این اصطلاح میتوان برای هر روش حمل و نقلی از جمله حمل و نقل مرکب استفاده گردد

نکته : در این اصطلاح نیز مثل سایر اصطلاحات دیگر گروه C ریسک و خطر طول دوره حمل بین المللی کالا تا مقصد تعیین شده طبق توافق ، به عهده خریدار می باشد .

توضیح اصطلاح CIP (پرداخت کرایه حمل ، بیمه تا مقصد تعیین شده)

این اصطلاح به این معناست که فروشنده کالا را به حمل کننده کالایی که خود تعیین کرده است تحویل میدهد اما باید هزینه لازم جهت کرایه حمل و بیمه کالا را تا مقصد تعیین شده بپردازد باید دقت شود خریدار مسئولیت ریسک و کلیه خطرهای متوجه کالا و هرگونه هزینه های اضافی در ارتباط با ریسک پس از تحویل را تقبل کند البته در اصطلاح CIP فروشنده باید خطر از بین رفتن یا آسیب دیدن کالا در جریان حمل بین المللی را تحت پوشش بیمه ای قرار دهد لازم به ذکر است باید توجه شود در صورت بروز خسارت پیگیری موضوع با خریدار است بنابراین در این اصطلاح نیز ۲ نقطه بحرانی وجود دارد (نقطه تحویل ریسک به خریدار بعد از بارگیری روی اولین وسیله حمل بین المللی و نقطه پرداخت هزینه ها در مقصد تعیین شده توسط فروشنده) که باید بصورت شفاف و واضح هر دو نقطه مشخص شود از این اصطلاح میتوان برای روش های حمل و نقل ترکیبی یا مرکب استفاد شود

نکته : در این اصطلاح نیز مثل سایر اصطلاحات گروه C ریسک حمل بین المللی کالا تا مقصد تعیین شده به عهده خریدار است .

نکات کلیدی مربوط به گروه C

(۱) در بین تمامی اصطلاحات اینکوترمز فقط در دو اصطلاح CIF و CIP در گروه C است که انتخاب شرکت بیمه و هزینه بیمه، آن هم بیمه حداقلی اجباراً بعهده صادرکننده یا فروشنده است. در دو اصطلاح دیگر، انتخاب شرکت بیمه توافقی ولی هزینه های حداقلی به عهده فروشنده است. لازم به ذکر است در اصطلاح CIF با توجه به اینکه فروشنده هزینه ها را تا مقصد می پردازد بنابراین برای کاهش هزینه از جمله هزینه بیمه معمولاً از کلوزهای ضعیف بیمه استفاده میکند (کلوزهای C, B) پس خریدار از آنجا که ریسک طول دوره حمل کالا تا مقصد تعیین شده به عهده وی می باشد خود با هزینه ای که می پردازد مابه تفاوت هزینه کلوزهای C, B تا کلوز A را تقبل می نماید و کالا را بیمه تکمیلی میکند اما در اصطلاح CIP از آنجا که در آخرین ویرایش اینکوترمز ۲۰۲۰ فروشنده موظف به پرداخت هزینه بیمه حداقل کلوز A است بنابراین خریدار نیازی به بیمه تکمیلی ندارد و تمام پوشش ریسک این اصطلاح در چارچوب بیمه ای کلوز A با خود فروشنده است و حق بیمه را ایشان پرداخت می نماید.

(۲) در تمامی اصطلاحات مربوط به گروه C پرداخت حقوق و عوارض گمرکی در مقصد نهایی بعهده خریدار می باشد و فروشنده یا صادرکننده در این زمینه مسئولیتی ندارد.

(۳) در تمامی اصطلاحات گروه C، تحویل کالا در مقاصد تعیین شده در گمرک قبل از تخلیه (روی وسیله حمل) است. بنابراین، تخلیه و هزینه تشریفات گمرکی مقاصد برعهده خریدار است مگر آنکه از اصطلاح Full liner در اسناد بازرگانی استفاده شده باشد، که در این صورت، تخلیه در مقصد برعهده فروشنده خواهد بود.

(۴) دلیل پراکندگی اصطلاحات گروه سوم در نمودار به این دلیل است که مقاصد تعیین شده هم می تواند در کشور بین راهی باشد هم در کشور وارد کننده اما این مقاصد در کشور مبدا امکان پذیر نیست

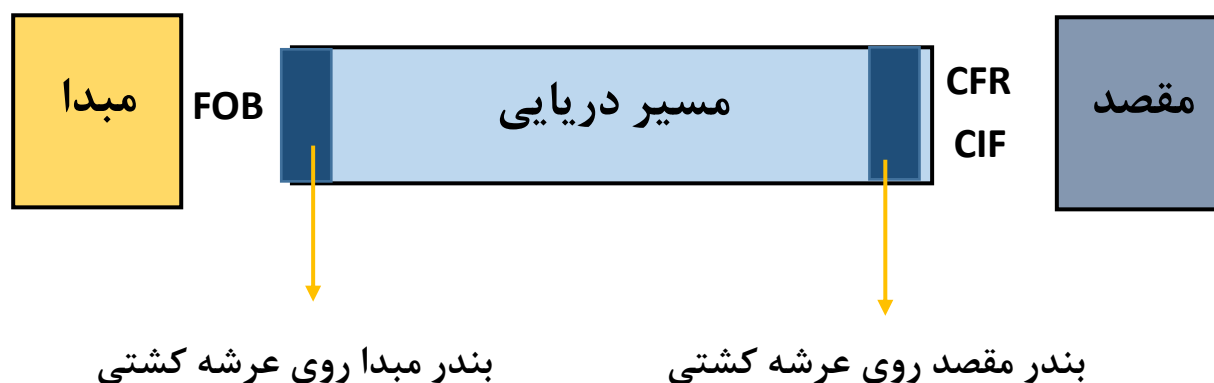
۵) منظور از مقاصد تعیین شده در اصطلاحات گروه C، لزوما مقصد نهایی نیست، یعنی هر نقطه‌ای در کشورهای بین‌راهی و کشور مقصد نهایی یعنی کشور واردکننده می‌تواند بعنوان مقصد نهایی تحویل کالا انتخاب شود. (فروشنده تمامی هزینه‌ها از جمله پرداخت کرایه حمل و سایر هزینه‌ها را تا آن مقاصد پرداخت می‌نماید).

مقایسه اصطلاحات دریایی گروه E و F با اصطلاحات دریایی گروه C

✓ نقطه تحویل هرم کالا در اصطلاحات دریایی گروه F در بندر مبدا است. ولی در اصطلاحات دریایی گروه C انتقال ریسک در مبدا است اما هزینه‌ها در این گروه تا مقاصد تعیین شده به عهده فروشنده است

✓ نقطه پرداخت هزینه‌ها در اصطلاحات دریایی گروه C هم در بندر بین‌راهی و هم در بنادر مقصد نهایی امکانپذیر است. ولی نقطه تحویل ریسک هم در مبدا است.

✓ در اصطلاحات دریایی گروه C انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی و پرداخت کرایه حمل بر عهده فروشنده است اما در اصطلاحات دریایی گروه F انتخاب شرکت حمل و نقل بین‌المللی و پرداخت کرایه حمل بعهده خریدار است.

گروه چهارم (D)

معروف به گروه تحویل (Delivered)

▪ DAP(Delivered at Place)

▪ DPU (Delivered at place Unloaded)

▪ DDP (Delivered Duty Paid)

توضیح اصطلاح DAP (تحويل کالا در کشور مقصد روی وسیله حمل)

در این اصطلاح کالا در مکان تعیین شده در کشور مقصد روی وسیله حمل قبل از تخلیه به خریدار تحويل داده میشود تمامی هرم تا آن نقطه یعنی نقطه تحويل کالا در کشور مقصد روی وسیله حمل به عهده فروشنده است ، در اصطلاح DAP هزینه‌ها، ریسک و مسئولیت تا گمرک مقصد با فروشنده است و ریسک بین راهی نیز با فروشنده خواهد بود.

در اصطلاح DAP، کالا یا در گمرک مرزی کشور مقصد تحويل داده می‌شود یا در یکی از گمرکات داخلی کشور مقصد. بنابراین، تمام هرم تجاری تا آن مقاصد تعیین شده در کشور وارد کننده برعهده فروشنده خواهد بود. در ضمن کالا در آن مقاصد روی وسیله حمل قبل از تخلیه تحويل داده می‌شود. بنابراین هزینه تخلیه برعهده خریدار است.

با توجه به آنکه تمام هرم تجاری مخصوصا ریسک تا آن مقصد تعیین شده در DAP با فروشنده است پس شرکت بازرسی در مقصد روی وسیله حمل قبل از تخلیه کالا در گمرک پس از اطمینان از کمیت و کیفیت کالا گواهی بازرسی صادر و هرم را خصوصا ریسک به خریدار منتقل می کند ، در این اصطلاح تخلیه کالا در گمرک مقصد و همچنین انجام تشریفات گمرکی واردات در کشور مقصد به عهده خریدار می باشد و فروشنده مسئولیتی در این زمینه ندارد .

توضیح اصطلاح DPU (تحويل کالا در کشور مقصد بعد از تخلیه)

در این اصطلاح کالا در مکان تعیین شده در کشور مقصد بعد از تخلیه به خریدار تحويل داده میشود تمامی هرم تا آن نقطه یعنی نقطه تحويل کالا در کشور مقصد به عهده فروشنده است ، یعنی در اصطلاح DPU هزینه‌ها، ریسک و مسئولیت تا گمرک مقصد با فروشنده است و ریسک بین راهی نیز با فروشنده خواهد بود.

در اصطلاح DPU ، کالا یا در گمرک مرزی کشور مقصد تحويل داده می‌شود یا در یکی از گمرکات داخلی کشور مقصد. بنابراین، تمام هرم تجاری تا آن مقاصد تعیین شده در کشور وارد کننده برعهده فروشنده خواهد بود. در ضمن کالا در آن مقاصد بعد از تخلیه تحويل داده می‌شود. بنابراین هزینه تخلیه برعهده خریدار است.

با توجه به آنکه تمام هرم تجاری مخصوصاً ریسک تا کشور مقصد به عهده فروشنده است بنابراین شرکت بازرسی بعد آنکه کالا در مقصد تخلیه گردید و پس از اطمینان از کمیت و کیفیت کالا گواهی بازرسی صادر و هرم خصوصاً ریسک را به خریدار منتقل می‌کند ، در این اصطلاح تخلیه کالا در گمرک مقصد و همچنین انجام تشریفات گمرکی واردات در کشور مقصد به عهده خریدار بوده و فروشنده مسئولیتی در این زمینه ندارد .

نکته : تنها تفاوت دو اصطلاح DAP و DPU در تخلیه کالا در مقصد می باشد یعنی DAP قبل از تخلیه ولی DPU بعد تخلیه به خریدار تحويل داده میشود در هر دو اصطلاح انجام تشریفات گمرکی در مقصد با وارد کننده یا خریدار است

DDP

توضیح اصطلاح DDP (تحويل کالا توسط صادر کننده به وارد کننده با پرداخت حقوق و عوارض گمرکی روی وسیله حمل در انبار فروشنده)

در این اصطلاح کالا در در انبار فروشنده در کشور مقصد قبل از تخلیه به خریدار تحويل داده میشود تمام هرم تا آن نقطه یعنی نقطه تحويل کالا در کشور مقصد به عهده فروشنده است ، یعنی در اصطلاح DDP هزینه ها، ریسک و مسئولیت تا درب انبار صاحب کالا در کشور مقصد با فروشنده است و ریسک بین راهی نیز با فروشنده خواهد بود.

در اصطلاح DDP ، کالا یا در گمرک مرزی کشور مقصد ترخیص و تحويل داده می شود یا در یکی از گمرکات داخلی کشور مقصد بعد از انجام تشریفات گمرکی با پرداخت حقوق عوارض ترخیص و تحويل داده خواهد شد بنابراین، تمام هرم تجاری تا بعد از ترخیص در کشور مقصد یا کشور وارد کننده بر عهده فروشنده خواهد بود. با توجه به آنکه تمام هرم تجاری مخصوصا ریسک تا کشور مقصد به عهده فروشنده است بنابراین شرکت بازرسی بعد آنکه کالا از گمرک ترخیص ، و درب انبار صاحب کالا تحويل خریدار شد و پس از اطمینان از کمیت و کیفیت کالا گواهی بازرسی صادر و هرم خصوصا ریسک را به خریدار منتقل می کند .

نکته : اصطلاح DDP سنگین ترین اصطلاح از لحاظ هرم تجاری برای فروشنده می باشد

نکات کلیدی مربوط به گروه D

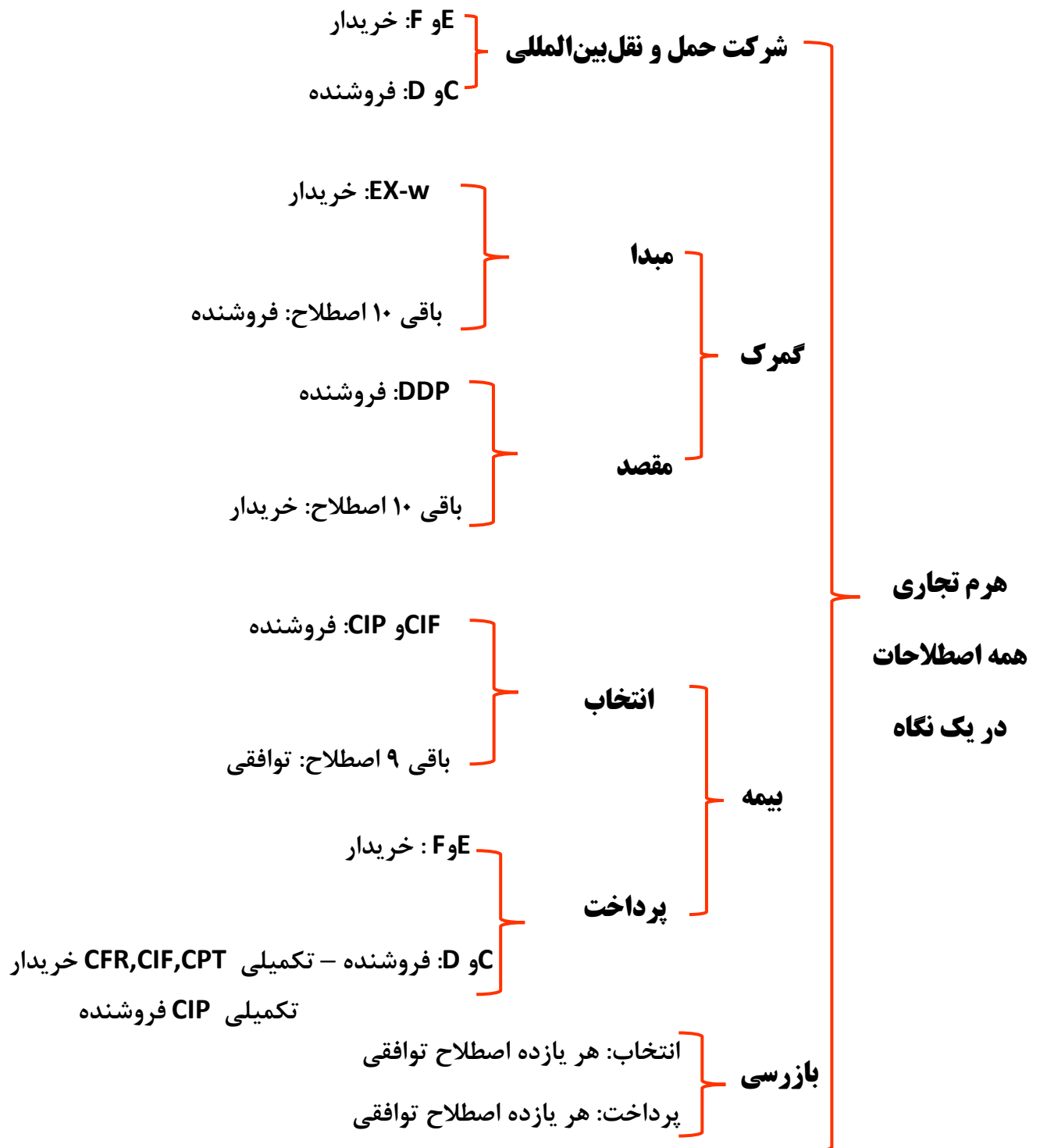
- در تمام اصطلاحات گروه D انتخاب شرکت حمل و نقل و پرداخت کرایه حمل آن بعهده فروشنده است.
- منظور از مقصد در گروه D مقصد نهایی است، در صورتی که در سایر گروه‌ها از جمله گروه C لزوماً مقصد، مقصد نهایی نیست، در واقع منظور از مقصد در گروه سوم (C) هم می‌تواند کشورهای بین راهی و یا خود کشور وارد کننده باشد. منظور از مقصد نهایی جایی است که کالا به منزله ترخیص قطعی اظهار می‌شود و حقوق و عوارض آن پرداخت می‌گردد.
- در بین اصطلاحات گروه D فقط در اصطلاح DDP است که ترخیص کالا و پرداخت حقوق و عوارض بعهده‌ی فروشنده است و در دو اصطلاح دیگر این گروه این امر بعهده خریدار می‌باشد.
- در گروه D، به‌هیچ عنوان نقطه تحویل کالا در کشور مبدا و کشورهای بین راهی امکان پذیر نیست.
- در گروه D، ریسک حمل بین راهی تا کشور مقصد بعهده فروشنده است، بنابراین شرکت بازرسی در مقصد گواهی بازرسی را صادر می‌کند. تنها گروهی که شرکت بازرسی در مقصد کالا را مورد بررسی قرار داد و گواهی بازرسی صادر می‌کند، اصطلاحات گروه D است.

تفاوت بین اصطلاحات گروه C و گروه D

- مقاصد تعیین شده کالا در گروه C هم در کشور بین راهی و هم در کشور خریدار امکان پذیر است اما در گروه D نقطه تحویل کالا فقط در کشور خریدار اتفاق می‌افتد.
- نقطه تحویل ریسک در گروه C کشور مبدا است اما نقطه تحویل ریسک در گروه D کشور مقصد است.

نکات کلی مربوط به اصطلاحات اینکوترمز ۲۰۲۰

- ✓ در بین تمامی اصطلاحات اینکوترمز فقط در اصطلاح EX-WORK است که انجام تشریفات صادراتی کالا در کشور مبدأ بعهده خریدار است در تمامی اصطلاحات دیگر این امر بعهده فروشنده است.
- ✓ در بین تمامی اصطلاحات اینکوترمز فقط در اصطلاح DDP است که پرداخت حقوق و عوارض گمرکی در کشور مقصد بعهده فروشنده می باشد، در تمامی اصطلاحات دیگر این امر بعهده خریدار است.
- ✓ در بین تمامی اصطلاحات اینکوترمز فقط دو اصطلاح CIF و CIP هستند که انتخاب شرکت بیمه بین المللی بعهده فروشنده است و در تمامی اصطلاحات دیگر این امر توافقی است.
- ✓ در تمامی اصطلاحات اینکوترمز بغیر از اصطلاحات گروه D گواهی بازرسی در مبدأ صادر می شود. در صورتی که در اصطلاحات گروه D در مقصد صادر می گردد.
- ✓ در اصطلاحات در دو گروه E و F انتخاب شرکت حمل و نقل بین المللی و پرداخت کرایه حمل با خریدار است اما در گروه C و D بعهده فروشنده است.
- ✓ در تمامی اصطلاحات اینکوترمز انتخاب شرکت بازرسی و پرداخت هزینه ها آن توافقی است.

نقطه تحویل کالا: گروه E, F کشور مبدأ - گروه C بعد از بارگیری روی اولین وسیله حمل بین المللی

گروه D کشور مقصد

نقطه تحویل ریسک: گروه E, F کشور مبدأ - گروه C بعد از بارگیری روی اولین وسیله حمل بین المللی

گروه D کشور مقصد